

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ”
2014-2020 г.

/Работен вариант към 9 май 2014 г./

СЪДЪРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ 1	стратегия за приноса на оперативната програма за осъществяване на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване	7
РАЗДЕЛ 2	Приоритетни оси	38
ПРИОРИТЕТНА ОС № 1	40
ПРИОРИТЕТНА ОС № 2	113
ПРИОРИТЕТНА ОС № 3	238
ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ	303
РАЗДЕЛ 3	ПЛАН ЗА ФИНАНСИРАНЕ	314
РАЗДЕЛ 4	Интегриран подход за териториално развитие.....	336
РАЗДЕЛ 5	Специфични потребности на географски райони, които са най-тежко засегнати от бедност, или на целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване (когато е целесъобразно)	344
РАЗДЕЛ 6	Специфични потребности на географските райони, които страдат от тежки и постоянни неблагоприятни природни и демографски условия (когато е целесъобразно).....	348
РАЗДЕЛ 7	Органи и организации, които отговарят за управлението, контрола и одита и роля на съответните партньори	350
РАЗДЕЛ 8	Координация между фондовете, ЕЗФРСР и ЕФМД и координация с други инструменти за финансиране, национални и на Съюза, както и с ЕИБ.....	357
РАЗДЕЛ 9	Предварителни условия	372
РАЗДЕЛ 10	Намаляване на административната тежест за бенефициерите	394
РАЗДЕЛ 11	Хоризонтални принципи	396
РАЗДЕЛ 12	Отделни елементи	404

DRAFT GUIDELINES FOR THE CONTENT OF THE OPERATIONAL PROGRAMME

Version 14.03.2014

This is a draft document based on the new ESI Funds Regulations published in OJ 347 of 20 December 2013 and on the most recent version of the relevant Commission's (draft) implementing and delegated acts. It may still require review to reflect the content of these draft legal acts once they are adopted.

The headings in this document correspond to the elements set out in the Articles 27 and 96 of Regulation (EU) No 1303/2013 of the European Parliament and of the Council¹ (the Common Provisions Regulation or 'CPR'). The text boxes provide guidelines on the drafting of the content of the operational programme. Separate guidelines are being prepared for programmes implementing the SME initiative.

It is recalled that the Operational Programmes will be directly introduced in SFC2014. The character limits are based on the needs of most extensive programmes, the pages estimations are based on a standard page using the font "Times New Roman" and the font size 12. Where programmes are sectoral or cover a limited number of thematic objectives, the content of the operational programme can be shorter. The character limits referred to under the description of the priority axis, where information is required by investment priority, are set per investment priority.

In 2012 the Commission provided each Member State with a country position paper outlining the analysis of the Commission services of the main challenges and funding priorities relevant for the European Structural and Investment Funds (ESI Funds) in the programming period 2014-2020. These position papers should guide the ensuing dialogue with the Commission in particular in relation to the prioritisation of development needs and concentration of support, as well as in terms of the presentation of information.

When a Member State prepares a maximum of one operational programme for the ERDF, the ESF and the Cohesion Fund, Art. 96(8) CPR allows that some elements of the operational programme are solely incorporated under the relevant provisions of the Partnership Agreement. These elements are identified with an asterisk ''. If a Member State wants to make use of this option, it is thus sufficient to include a reference to the relevant section of the Partnership Agreement.*

¹ Regulation (EU) No 1303/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 laying down common provisions on the European Regional

Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund and laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund and the European Maritime and Fisheries Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1083/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 320).

EN

1

EN

CCI	<0.1 type="S" maxlength="15" input="S" "SME"> ²
Title	<0.2 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >
Version	<0.3 type="N" input="G" "SME" >
First year	<0.4 type="N" maxlength="4" input="M" "SME" >
Last year	<0.5 type="N" maxlength="4" input="M" "SME" >
Eligible from	<0.6 type="D" input="G" "SME" >
Eligible until	<0.7 type="D" input="G" "SME" >
EC decision number	<0.8 type="S" input="G" "SME" >
EC decision date	<0.9 type="D" input="G" "SME" >
MS amending decision number	<0.10 type="S" maxlength="20" input="M" "SME" >
MS amending decision date	<0.11 type="D" input="M" "SME" >
MS amending decision entry into force date	<0.12 type="D" input="M" "SME" >
NUTS regions covered by the operational programme	<0.12 type="S" input="S" "SME" >

The above table contains the basic information for the identification of the programme. It also allows to keep track of the latest version of the programme, as it indicates the dates of the Commission approval or amending decision or of the amending decision of the Member States for elements that are not approved by a Commission decision pursuant to Article 96(10) CPR.

2

Legend for the characteristics of fields:
type: N = Number, D = Date, S = String, C = Checkbox, P = Percentage, B = Boolean
decision: N = Not part of the Commission decision approving the operational programme
input: M = Manual, S = Selection, G = Generated by system
"maxlength" = Maximum number of characters including spaces
PA – Y = Element can be covered solely by the Partnership Agreement
TA – NA = not applicable in the case of operational programmes dedicated exclusively to technical assistance

YEI – NA = not applicable in the case of operational programmes dedicated exclusively to the Youth Employment Initiative
SME = applicable also to programmes dedicated to joint uncapped guarantee and securitisation financial instruments for SMEs, implemented by the EIB.

EN

2

EN

РАЗДЕЛ 1 СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИНОСА НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА НА СЪЮЗА ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН, УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ И ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКО, СОЦИАЛНО И ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ

SECTION 1 STRATEGY FOR THE OPERATIONAL PROGRAMME'S CONTRIBUTION TO THE UNION STRATEGY FOR SMART, SUSTAINABLE AND INCLUSIVE GROWTH AND THE ACHIEVEMENT OF ECONOMIC, SOCIAL AND TERRITORIAL COHESION

(Reference: Article 27(1) and point (a) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

1.1. Strategy for the operational programme's contribution to the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth and to the achievement of economic, social and territorial cohesion

1.1.1. Description of the programme's strategy for contributing to the delivery of the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth and for achieving economic, social and territorial cohesion.

<1.1.1 type="S" maxlength="70 000" input="M">

The strategy of the operational programme for contributing to the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth outlining:

- ☐ *the relevant³ regional, and where appropriate, the national needs (depending, inter alia, on the territorial scope of the operational programme), including the needs to address the challenges identified in the relevant country specific recommendations adopted in accordance with Art. 121(2) TFEU and relevant Council recommendations adopted in accordance with Art. 148(4) TFEU;*
- ☐ *how the operational programme will address these needs and challenges and thereby contribute to the delivery of the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth and to economic, social and territorial cohesion, where appropriate with reference to existing national or regional strategies coherent with the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth, including the National Reform Programme, where relevant and the ex-ante evaluation;*

The operational programme's strategy should be consistent with the CPR, including the Common Strategic Framework set out Annex I CPR, the Fund-specific rules and with the content of the Partnership Agreement and take into account the relevant elements of the Commission services country position paper.

Where the operational programme is dedicated specifically to technical assistance, this section should set out the strategy for the programme, with reference to the relevant development needs and challenges, taking into account relevant strategies.

Оперативна програма “Образование и наука за интелигентен растеж 2014-2020 г.”
вписва своята логика в две основни задачи:

-
- Да бъде сред ключовите инструменти за постигане на целите, приети от България в границите на Стратегията “Европа 2020”.
 - Да служи като ефикасно средство за прилагане на политики по сближаване, съгласно дневния ред на национално и общностно равнище.

1.1.1. Референтни документи

Посочените задачи определят характера на **основните референтни документи**, в които е изложена *проблематиката*, обект на интервенция по линия на Оперативната програма:

- Стратегията “Европа 2020” като отправната точка в процеса на планиране и нейните водещи инициативи:
 - Програма в областта на цифровите технологии за Европа
 - Съюз за иновации
 - Младежта в движение
 - Европа за ефективно използване на ресурсите
 - Индустриална политика за ерата на глобализацията
 - Програма за нови умения и работни места
 - Европейска платформа срещу бедността
- Националната програма за реформи като перспектива на поставените проблеми в български контекст.
- Специфичните препоръки по отношение на България от 2013 г. COM(2013) 352]
- Резултатите от дълбочинните наблюдения съгласно Регламент ЕС/1176/2011 за превенция и корекция на макроикономическите дисбаланси. [Results of in-depth

reviews under Regulation (EU) No 1176/2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances]

- Партньорското споразумение с Европейската комисия.

Специфичните секторни документи, използвани при анализа на нуждите от програмно финансиране са:

- *Общостни:*
 - Стратегия на ЕС за Дунавския регион
 - Комюнике от Букурещ на министрите, отговорни за висшето образование: “Да използваме потенциала си по най-добрия възможен начин – консолидиране на Европейското пространство за висше образование” (2012 г.)
 - Стратегия за мобилност 2020 за Европейското пространство за висше образование (2012 г.)
 - Изявление на Третия форум на Болонската политика: Отвъд Болонския процес – създаване и свързване на национални, регионални и световни пространства за висше образование (2012 г.)
 - Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите: “В подкрепа на растежа и създаването на работни места – програма за модернизиране на системите за висше образование в Европа” (2011 г.)
 - „Комюнике от Брюж относно засилването на европейското сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение за периода 2011—2020 г.
 - Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите: “Нов импулс за европейското сътрудничество в професионалното образование и обучение за подкрепа на стратегията „Европа 2020”

- Препоръка на Комисията от 20.02.2013 г. „Инвестициите в децата: прекъсване цикъла на неравностойното положение“ (Commission recommendation of 20.2.2013 Investing in children: breaking the cycle of disadvantage).
 - Доклад за напредъка в областта на Европейското научноизследователско пространство, 2013 г.;
 - Стратегия за главните базови технологии – мост към растеж и заетост“ /* COM/2012/0341 final */;
 - Доклад за състоянието на Съюза за иновации – иновационен профил България.
- *Национални:*
- Национална стратегия за научни изследвания на Р България (Приета с Решение на Народното събрание от 28.07.2011 г.)
 - Стратегия за развитие на висшето образование в Р България 2014-2020
 - Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Р България
 - „Националната квалификационна рамка, приета с РМС 96 от 2 февруари 2012 г.;
 - Национални стратегически и секторни документи, свързани с програмен период 2014 – 2020 г.
 - Национална програма за развитие “България 2020”
 - Конвергентна програма на Република България (2012 – 2015 г.)
 - Национална програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка 2006 – 2015 г.
 - Национална стратегия за младежта 2010 – 2020. (Приета от Министерски съвет на 06.10.2010 г.)
 - Национална пътна карта за научна инфраструктура (Приета с Решение № 692 на Министерския съвет от 21.09.2010 г.)

- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства до 2004-2015 г. (Документът е приет с Заповед на Министъра на образованието от 11.06.2004 г.)
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) (одобрена с Решение на Министерския съвет № 1 от 5 януари 2012 г., приета с Решение на Народното събрание от 1 март 2012 г.)
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.)
- Национален план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005 – 2015 г.”
- Национална стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете за периода 2009 – 2015 г.
- Национална стратегия за демографско развитие на Р България;
- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания;
- Национална стратегия за регионално развитие на Република България;
- Национална стратегия за детето 2008-2018;
- Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България;
- Националната програма за гарантиране правата на децата с увреждания 2010-2013 г.;
- Концепция за държавна политика в областта на правосъдието за детето;
- Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година;
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020).

1.1.2. Потребности/Нужди от финансова интервенция:

Анализът на посочените референтни документи очертава няколко тематични полета, в които са концентрирани нуждите от прилагане на целенасочени мерки чрез ресурса на Оперативна програма “Образование и наука за интелигентен растеж 2014-2020 г.”:

А. Научно-изследователска дейност:

Потребностите в тази сфера попадат в няколко групи:

А.1. Потребности на макро равнище (Потребност да се да се увеличат ресурсите за инвестиции)

Интензитетът на НИРД в България е нараснал от 0,45% през 2007 г. до 0.64% през 2012 г., стойност която все още е доста под националната цел в Европа 2020 1,5% и настоящата средна стойност за ЕС 2.06%. Докато интензитетът на НИРД в публичния сектор е намалял до 0,24% през 2012 г. (най-ниската стойност в ЕС), то интензитетът на НИРД в стопанския сектор се е увеличил до 0,39% което отговаря на слабото нарастване на интензивността на използване на знания в икономиката. Неефективността и фрагментацията при разпределянето на фондовете за научни изследвания и иновации, допълнено от недостатъчното и намаляващо публично финансиране засега пречи за изграждането на стабилен и устойчив капацитет за научни изследвания и иновации в България, а също обяснява и много бавните темпове на подобряване на върховите постижения в науката и технологията, както и продължаващите трудности, произтичащи от „изтичането на мозъци” от средите на най-квалифицираните и талантиливи млади изследователи.

Друг фактор за увеличаване на инвестициите в националната НИРД на национално равнище е относително високият дял на финансиране от чужбина, който е бил средно 7% за периода 2000-2009 г. и е нараснал експоненциално до 43,9% през 2011 г. Макар това да показва сравнително добрия капацитет на българската научна общност да търси и работи в мрежи и да се интернационализира, то не може да замести ниското равнище на заплащане и остарялата научноизследователска инфраструктура. Заплахата от загуба на конкурентни позиции в Европа и в международен план се засилва от много слабото усвояване на структурните фондове, отпуснати на България за програмния период 2007-2013 г.: от определените 6.7 милиарда евро само 293 милиона евро са предназначени за НИРД и то предимно за иновационни разработки в малките и средните предприятия (МСП). Когато към това се прибавят и намаляващите национални публични инвестиции за НИРД през последните години, то води до слабо изпълнение на Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура.

С цел да обърне тази негативна тенденция българското правителство подчертава значението и необходимостта от специална ОП за увеличаване на върховите научни постижения, включително обучението и задържането на нови поколения висококвалифицирани специалисти в страната, като се отваря за сътрудничеството между промишлеността и науката и облекчава системата за кариерно развитие. Само така може да се опази устойчивостта на инвестициите в целевите институционални и материални структури за НИРД и в съществуващите и възникващи съпътстващи икономически дейности на частния сектор, въз основа на резултатите.

А.2. Потребности на институционално равнище (Потребност от развитие на научноизследователската инфраструктура)

Развитието на капацитета за научни изследвания и иновации на държавите членки и регионите е една от ключовите тематични цели на политиката за сближаване на ЕС. Модерните и добре екипирани научноизследователски инфраструктури (НИ) заемат важно място в този процес и имат значителен принос за засилване на икономиките на регионите. Последните години показват, че остарелите научноизследователски инфраструктури преобладават все повече в националната научноизследователска среда, което също има сериозни последствия за това България да задържа или привлича квалифицирани човешки ресурси. Тази ситуация доведе и до несигурен и неразвит капацитет за търговска реализация и предприемачество във висшите училища и научноизследователските организации и като цяло до слаби партньорства с промишлеността.

Друго предизвикателство за България е необходимостта страната да догони другите държави членки при включването в научноизследователска дейност и технологии на най-високо равнище, които се развиват понастоящем в обобщевропейската научноизследователска инфраструктура (ESFRI). По тази причина изпълнението на пътна карта, която е актуализирана и съгласувана с целите на интелигентната специализация, включително национални научноизследователски центрове с доказан капацитет или създаването на нови, които да служат като структури за регионално партньорство (СРП) или центрове/хъбове на децентрализираните обобщевропейски научноизследователски инфраструктури, е втората идентифицирана потребност, към която е насочена ОП НОИР. Приоритет за България ще бъде постигането на синергия между ОП НОИР и програмата Хоризонт 2020, в подкрепа на центровете за научни изследвания и иновации, отговарящи на изискванията за приоритетни съоръженията на ESFRI и тези, които отговарят на икономическите, социални и екологични предизвикателства за страната и регионите в България. Вече определените като целеви и с доказан потенциал за включване са EPOS, ELIXIR, BBMRI, EURO-Argo, LIFEWATCH, и PRACE.

Разбира се интелигентната специализация не означава чиста специализация в няколко области, защото това създава рискове за икономически зависимости. Става дума за идентифициране на нови възможности и пресечни точки между съществуващите сектори. В тази връзка необходимостта от ново подобрене на научноизследователските съоръжения има и второ измерение. Създаване на национални центрове за върхови постижения и за компетентност въз основа на синергията между научните лаборатории и висшите училища, като така се отключва потенциалът за иновации за обучение на нови поколения висококвалифицирани изследователи и предприемачи, които да бъдат мотивирани да търсят нови възможности, където има икономически потенциал. Предпоставка за повишаване качеството на съществуващите и развитието на нови модерни регионални научноизследователски инфраструктури и научноизследователски центрове ще бъде те да отговарят на целите на Европа 2020, и по-специално на онези, които са свързани с развитието на умения, които биха запълнили дефицита на пазара на труда и биха увеличили потенциала на природните науки, математиката и информационните технологии. Предвидена е синергия с целта за разширяване на участието от програмата Хоризонт и изпълнението на Дунавската стратегия/Стратегията на Европейския съюз за региона на река Дунав??? с очаквано цялостно въздействие за създаване на партньорства с бизнеса за разработване на нови икономически дейности, насочени към постигане на добавена стойност или предлагане на решения за справяне с предизвикателствата пред обществото.

А.3. Потребности на индивидуално равнище (Потребност за увеличаване и задържане на специалистите в сферата на научните изследвания и образованието

Постижение за България е това, че делът на завършилите висше образование по природни и инженерни дисциплини бавно догонва средните за ЕС равнища. България обаче продължава да страда от масивно изтичане на висококвалифицирани специалисти, включително изследователи. В Доклада за глобалната конкурентоспособност на Световният икономически форум за 2013-2014 г. България се нарежда сред държавите с най-нисък капацитет да задържа (142-ро от 148 места) и привлича (144-то място) таланти. Що се отнася до научните изследвания, „изтичането на мозъци” има две измерения – напускане на страната, но също и напускане на научната област.

И така системата за създаване и непрекъсната подготовка на изследователи изисква не само инвестиции във високотехнологично и съвременно оборудване и инфраструктура, но и адекватни институционални мерки във висшите училища и научно-изследователските организации за кариерното развитие на изследователите. Това включва прозрачна и модерна рамка за кариерно развитие, която дава възможност за водеща роля на младите и мотивирани изследователи плюс отчитане на мобилността, включително междусекторната, в рамките на тяхната академична подготовка; инвестиране в междудисциплинарни умения като защита правата върху интелектуалната собственост, разработване на бизнес планове и търговска реализация и отпускане на безвъзмездни финансови средства за стартиращи предприятия в съответната област.

Липсата на внимание в предишния програмен период към инвестирането в изследователи, работещи в сферата на промишлеността или в създаването на специалисти с докторска степен в сферата на промишлеността, допълнително дебалансира капацитета на специалистите, заети с НИРД, и пречи за създаването на повече стартиращи предприятия.

Цялостното състояние на човешките ресурси в НИРД е заплашено и от демографския профил на България, при който се очаква населението на страната да намалее с 27% до 2060 г. Наблюдава се бързо застаряване на населението, което засяга в особена степен академичния и преподавателски състав. Очаква се това да създаде голям вакуум сред специалистите, които могат да подготвят следващото поколение учени, но и които трябва също да подготвят квалифицирани и образовани учители за училищата.

А.4. Потребности в пресечната точка на науката и бизнеса (потребности да се развива потенциала за инвестиции)

България остава най-слабо представящата се страна в ЕС-28 в Сравнителния анализ на европейските иновации за 2014 г. поради структурно недофинансиране, утежнено и от разпокъсването на финансирането в различни сфери, т.е. практическа липса на стратегически фокус. По тази причина новата ОП има решаващата роля да коригира тази негативна ситуация и да окаже необходимата подкрепа, така че България да успее да се издигне до равнището на амбициозните цели на европейското научноизследователско пространство чрез повишаване и фокусиране на цялостните финансови ресурси за НИРД в областите на върхови научни постижения и с потенциал за разработване на нови идеи, създаване на нови техники, продукти и процеси.

Една от главните слабости на българската научноизследователска среда е именно търговската реализация на научните резултати. Публичните политики не се грижат достатъчно за дългосрочните устойчиви партньорства между действащите лица в сферата на иновациите. Следователно по-голямата концентрация на оскъдните ресурси и по-доброто съгласуване на изследователските приоритети с доказани технологични

предимства (RTA) биха могли да подобрят постиженията на страната в сферата на иновациите. Научните постижения могат да бъдат засилени в областите, в които има доказани върхови постижения, които имат международни признати силни страни и положителен ръст. Секторите, в които има съвместна както научна, така и технологична специализация вече са идентифицирани в анализите за Иновационната стратегия за интелигентна специализация¹.

България показва RTA в строителните технологии, включително новите материали и енергийната ефективност; екологията, новите еко-технологии и дизайна; новите производствени технологии; храните и селското стопанство; и ИКТ. Докато в биотехнологиите и другите идентифицирани сектори в S3, като напр. здравеопазване, България не показва научно въздействие над световно равнище, публикациите в областта на материалите показват научна специализация и научно въздействие близко до световното равнище. Следователно по-голяма концентрация на стимулите за върхови научни постижения и интернационализация въз основа на заслуги и независима международна оценка ще синхронизира/балансира по-добре постиженията на изследователската дейност във важните за икономическия растеж области, като напр. здравеопазване и фармацевтика, храни и биотехнологии, ИКТ, околна среда и енергетика. Резултатите от Седмата рамкова програма показват, че малките и средните предприятия (МСП) постигат добри резултати главно в секторите на енергетиката, транспорта и околната среда, което от своя страна показва, че темпът на приоритизиране в рамките на ОП „Конкурентоспособност” (2007-2013 г.) на сектора на МСП открива нови ниши за международно сътрудничество и търговска реализация

В съответствие с анализите S3 и след международна оценка, ОП НОИР ще вземе предвид тези центрове за върхови постижения и за компетентност, които са с доказани резултати и потенциал за участие в съвместните технологични инициативи „Електронни компоненти и системи за водещи позиции на Европа” (ECSEL), „Биотехнологични производства” (Bio-Based Industries), „Горивни клетки и водород” (FCH2), както и в медицината и фармацевтичните продукти, също и поради факта, че застаряването и качеството на живот в България и в Европа поставят всеобщо социално и икономическо предизвикателство.

- **По отношение на потребността да се увеличат ресурсите за инвестиции.** Финансирането от ОП ще изпълнява ролята на допълващо финансиране, което ще диверсифицира „портфолиото на бюджетните източници” за научноизследователския сектор в България. Очаква се ОП да засили въздействието на финансирането за научни изследвания и иновации в посока постигане на повече и по-висококачествени приложни научни резултати, процеси и услуги. Освен това комбинираните ресурси за инвестиции във върхови научни постижения ще повишат потенциала за европейско и международно сътрудничество в рамките на програмата Хоризонт 2020 и другите програми на ЕС. Насочването на финансирането към капацитета за иновации, включително към публичната система за научни изследвания, ще открие възможности за нови партньорства с промишлеността и ще създаде нови и съпътстващи предприятия. По този начин то ще облекчи трансфера на знания и практики за търговска реализация и ще допринесе за по-добро хармонизиране

¹ S3

с потребностите на пазара на труда и за повече работни места за квалифицираните човешки ресурси.

- **По отношение на потребността от развитие на научноизследователска инфраструктура:** ОП предвижда три ключови мерки за модернизиране на технологичния капацитет на научноизследователската среда. С цел ефективно използване на наличните ресурси ще се осигури подкрепа за функционирането на центрове за върхови постижения и за компетентност и за тези, които ще бъдат създадени на основата на доказани партньорства между научноизследователските организации, висшите училища и промишлеността. С оглед повишаване на международната конкурентоспособност на българските научни изследвания и промишленост ще се даде приоритет на тези центрове и консорциуми, които покажат добри резултати по целта за разширяване на участието на програма Хоризонт 2020 и/или могат да играят важна роля в изпълнението на пътната карта на ESFRI. Третата предвидена мярка е да се модернизират лаборатории и структури на научни институции и висши училища за засилване на регионалния икономически растеж и производителност, които зависят в голяма степен от квалифицираните специалисти и приложните научни изследвания.
- **По отношение на потребността за увеличаване и задържане на специалистите в сферата на научните изследвания и образованието.** ОП отчита като решаваща област за интервенция комбинирането на ресурси за изграждане и подкрепа и на ново поколение изследователи и преподаватели. Предвидени са мерки за осигуряване на умения на сегашните и на бъдещите преподаватели за справяне с новите предизвикателства, включително в професионалното обучение, информационните технологии и работата с маргинализираните групи чрез обмен на добри практики, мобилност и достъп до модерно и технологично образователно съдържание. ОП ще използва натрупания опит и положителното въздействие на актуализираните учебни програми за студенти, докторанти и пост-докторанти в рамките на предходния програмен период и ще предложи повече инструменти за представяне на резултатите от научните изследвания и изследванията в учебни процес; безвъзмездни средства за междусекторна и трансгранична мобилност с компонент за реинтеграция; безвъзмездни средства за проекти в областта на приложните изследвания; синергийни мерки за допълняемост със схемата Мария Кюри по програма Хоризонт 2020 и по-специално безвъзмездните средства от Европейския научноизследователски съвет. Достъпът до международни научноизследователски съоръжения под формата на безвъзмездни средства, а също и публикации в утвърдени научни списания ще бъде във връзка с планираните инвестиции във върхови научни постижения и инфраструктура.
- **По отношение на потребността да се развива потенциала за иновации и да се акцентира на него.** Водещ принцип на тези политики ще бъде да се насърчават приложните научни изследвания и да се активират връзките между научноизследователските организации и промишлеността/секторите на

икономиката с по-интензивно ползване на знания. ОП ще търси по-добро съгласуване между научноизследователските приоритети и доказаните технологични предимства (RTA) в областите на околната среда, включително по-доброто усвояване на националните ресурси, биоразнообразието и еко-технологиите; качеството на живота, насочено главно към по-добро здравеопазване и медицинско обслужване и откриването на нови ниши във фармацевтичния сектор, на основата на богатството на природни ресурси; обработката на храни и биотехнологиите, изправени пред главните предизвикателства за по-добро качество и повишаване на експортния потенциал на иновативните стоки в сектора. Чрез финансирането на програми за приложни научни изследвания и съвместни проекти на научноизследователския сектор и промишлеността ОП НОИР ще подкрепи конкурентоспособността в сферата на иновациите в областите с доказани върхови постижения и положителен ръст напр. ИКТ, нови материали и технологии като вградените системи, електрониката и механиката.

Б. Система на висшето образование:

Като важен компонент от научноизследователския сектор, но и като фактор с влияние върху пазара на труда, системата на висшето образование обособява втора, специфична зона с потребности от интервенция чрез средствата на структурните фондове на ЕС. Нуждите на системата на висшето образование се групират условно по следния начин:

А.1. Потребности, свързани със структурата на системата за висше образование:

Референтните документи констатира, че съществуващата мрежа от 51 висши училища „надвишава значително средните показатели на редица съпоставими с България страни от Европейския съюз (ЕС) - като население и територия.”² Това непремерено разрастване е свързано със занижения контрол от страна на държавата, а негативните ефекти се изразяват в слаба ефективност на бюджетното финансиране за сектора, влошеното качество на обучение и слабата реализация на завършилите на трудовия пазар.³ Университетите продължават да бъдат разглеждани като чисто образователни структури.⁴

Видимият симптом на явлението са все по-острите диспропорции между големите бройки на ежегодния прием и малкия брой на кандидатите. Специфичната препоръка 4

² Проект на Стратегия за развитие на висшето образование: стр 9

³ (ibid.).

⁴ Национална стратегия за научни изследвания 2020, стр. 15

на Съвета за 2013 г. адресира тъкмо тази критична точка. Отражена в текста на НПР, тя гласи: „Да ускори реформата на съответните правни актове, уреждащи дейността на училищата и висшите учебни заведения”.

Реформата, очертаваща се в посока към оптимизация, окрупняване и редукция на мрежата на висшите училища, се нуждае от външен двигател, рамка на етапите и необходимите дейности. Подобен план за действие е възможен проектния формат на оперативната програма.

A.2. Потребности, свързани със съдържанието на образователния продукт:

Под „съдържание” тук разбираме спецификата на образователните програми и разглеждаме тяхната пригодност към динамиката на съвременния свят.

Статистиката на НПР показва, че през 2011 г. 30.6% от образователно-квалификационните степени "бакалавър" и "магистър", се присъждат в област „стопански науки и администрация”, следвани от 15.2% – в област „науки за обществото и човешкото поведение”. В контраст с това развитие, търсенето на работна ръка е най-голямо в областите „здравеопазване”, „енергетика” и образование”, а секторите с перспективи за развитие и търсене на висококвалифицирана работна ръка са хранително-вкусова промишленост, транспорт, електроника и електротехника, химическа промишленост и ИКТ.⁵ По-малко от 30% от завършващите студенти се реализират по съответната професия⁶. В тази посока е направена и специфична препоръка 4 на Съвета за България/ „да ускори съпътстващите мерки, като се съсредоточи върху модернизирането на учебните програми”.

Образователният профил на работната сила е фактор, който има пряко отражение върху развитието на икономиката. Не случайно едно от заключенията на Дълбочинните наблюдения⁷ гласи, че „в някои сектори икономическият ръст е възпрепятстван от *разминаване в уменията и недостиг на кадри*”. Адекватната квалификация носи висока добавена стойност, по-добро заплащане и перспектива за заетост. Периодът на кризата в България показва, че работодателите се адаптират най-бързо като съкращават ниско квалифицираните работници с най-слаба производителност и съответно – с ниски нива

⁵ НПР, стр. 42

⁶ Проект на Стратегия за развитие на висшето образование, стр. 10

⁷ In-depth Reviews, стр. 4

на заплащане.⁸ Естествено се налага заключението, че е необходим всеобхватен пакет от мерки, който да адресира проблема с квалификацията и уменията на заетите.⁹

А.3. Потребности, свързани с доставчиците на образователната услуга (Преподавателите):

Освен резултат на политики, насочи към промяна на профила на подготвяните специалисти в съответствие с развитието на икономиката, съдържанието на образователния продукт е функция и от квалификацията на основните доставчици на тази услуга – преподавателите във висшите училища. Националните програмни документи, напр. Проект на Стратегия за развитие на висшето образование, очертават нуждата от нови умения за работа с ИКТ, електронно съдържание и дистанционни форми на обучение. Не на последно място стои задачата по издигане престижа на преподавателската професия, осигуряване на условия за професионално развитие, намиране на ефективна мотивация, която за задържи перспективни млади випускници – не само в страната, но и в университетите. В *проекта* на Стратегия за развитие на висшето образование „изоставането в методите на преподаване”, „демотивацията” и „застаряването” са посочени като основни слабости на преподавателския състав¹⁰. Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” притежава потенциал да се превърне в повратна точка за промяна в бавната инерция на статуквото и да изгради „ново поколение университетски преподаватели и изследователи, притежаващи висок обществен престиж, широка езикова подготовка, висок потенциал за мобилност и международно научно сътрудничество”.¹¹

А.4. Потребности, насочени към разширяване кръга от потребители на образователната услуга (придобиващите висше образование)

Наличната информация показва, че сред страните от Европейския съюз, България е с най-нисък дял на завършилите висше образование¹². Едва 29% от хората в групата 30-34 г. притежават образователно-квалификационна степен /бакалавър или магистър/. Като предпоставка за това може да се разглежда и затрудненият достъп до

⁸ In-depth review, стр. 34

⁹ In-depth review, стр. 41

¹⁰ проект на Стратегия за развитие на висшето образование, стр. 22

¹¹ проект на Стратегия за развитие на висшето образование, стр. 35

¹² НПР, стр. 40

образователни услуги от горните нива на системата за групите с ниски доходи. Все по-осезаемо, с кризата, бедността се превръща в препятствие по пътя към университета. След завършване на средното си образование младите хора са принудени да започнат работа или пък заминават за чужбина с намерението да продължат житейските си планове в емиграция.

Все пак трябва да се отбележи, че нетният коефициент за записване във висше образование се увеличава прогресивно от 2001 г. насам. От 25,8% през учебната 2001/2002 г., той е скочил на 42,6% за учебната 2011/2012 г. при средногодишно увеличение от 3,4% в броя на придобилите диплома за висше образование.¹³

Стратегическата рамка на оперативната програма ще даде устойчивост на така очерталата се тенденция на нарастване. Тя ще гарантира условия за постигане на националната цел от 36% завършили висше образование към 2020 г., в унисон с водещата цел на Стратегията „Европа 2020“.

В ОТГОВОР НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ ОТ ТЕМАТИЧНОТО ПОЛЕ „СИСТЕМА НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ”,

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020 г.”, предлага следната **стратегия на финансова интервенция**:

- **По отношение на нуждите, свързани с реструктуриране на системата:** предвиден е комплекс от мерки за *усъвършенстване системите за управление, контрол и отчетност във висшите училища*. Планира се разработването и внедряването на модели за *обвързване на финансирането с резултатите от обучението* и реализацията на завършилите. Подкрепа ще получи работата на институции, ангажирани във *външно оценяване и акредитация*, ще се засили тежестта на рейтинговата система при планиране на държавната политика в сферата на висшето образование. Оперативната програма ще *даде стимул и рамка за належащото реструктуриране* и оптимизиране на мрежата от висши училища.
- **По отношение на потребностите, свързани със съдържанието на образователния продукт:** Чрез система от *стипендии* ще се стимулира

¹³ НПР, стр. 40

обучението в приоритетни за страната области. Подкрепа ще получи въвеждането на *нови форми на преподаване*, разработването на интегрирани програми и *програми с насоченост към потребностите* на бизнеса.

- **По отношение на потребностите, свързани с доставчиците на образователната услуга:** Във философията на ОПНОИР са заложили възможности за *сертифицирано обучение за работа с ИКТ* по международно признати стандарти. Чрез принципа на допълването ще бъдат разширени опциите за *преподавателска мобилност*. Предвидени са специализирани програми за *подобряване на методическите и управленски компетентности* в сферата на висшето образование.
- **По отношение на потребността от разширяване на обхвата на образователната услуга:** Посредством възможностите на оперативната програма *системата от студентски стипендии и студентското кредитиране* ще получат допълнителен ресурс, който да направи съществуващите финансови продукти по-привлекателни и по-ефективни. Специално внимание ще насочено към разширяване на възможностите за включване на студенти, докторанти и специализантите с увреждания в цикъла на висшето образование.

В. Училищно образование, обучение, учене през целия живот

Най-мощна с броя на участниците, с най-разнообразен кръг на заинтересовани институции и с най-силен социален импакт/въздействие, системата на училищното образование и сектора на свързани с нея услуги продължават да поставят отговорна задача пред стратегическата визия на администратора, наблюдаващ структурните фондове в подкрепа на българското образование. Потребностите на тази тематична област могат да бъдат групирани по следния начин:

A.1. Потребности, свързани с достъпа до училищно образование

Те имат различни и често комплексни измерения – нужда от преодоляване на дискриминиращи условия, засягащи специалните образователни потребности на детето, внимателно адресиране на проблематика, специфична за етническата среда на ученика, смекчаване на негативни тенденции като отпадане от училище, свързани с бедност, състояние на семейната среда и др.

Делът на лицата на възраст 18-24 г., преждевременно напуснали образователната система в България, е 12.5% през 2012 г. и се движи около средната стойност на показателя за 27-те държави-членки на ЕС (13.5%)¹⁴. Този показател все още надвишава равнището, зададена от стратегията Европа-2020 (10%), но и националната цел от 11%.

Докато формалните показатели не показват драстични отклонения от тенденцията в Съюза, националният контекст, причините („каузалността“) на явлението, будят сериозно безпокойство: у нас отпадането се случва в изключително усложнена мрежа от фактори, където етнически обусловена проблематика се усилва от чисто социални фактори като бедност и безработица. В анализа на слабостите „Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“ посочва ниския „стандарт на живот“¹⁵ като една от основните пречки пред пълноценното включване в образователния цикъл. Достъпът до училищно образование задължително трябва да бъде погледнат през демографската динамика на населението в България – динамика, която още с хоризонта на 2020 г. ще доведе до намаляване на демографския ресурс и до сериозна етническа фрагментация (*виж демографските прогнози на НСИ*).

Не на последно място трябва да се отбележат и хроничните дефицити в средата (подготовка на учители, учебно съдържание, нагласи на деца и родители от други етноси), които създават повече затруднения, отколкото условия за адаптиране и отваряне на капсулираните общности чрез образование.

С оглед на описаните процеси, Оперативната програма се разглежда като важен политически инструмент за смекчаване на рисковете, като буфер, който ще поеме сътресенията на прехода към нова образователна среда, отговаряща на демографския профил и трудовия пазар в страната към 2020 г.

А.2. Потребност от адаптиране на образованието към трудовия пазар: нужда от качествено и приложимо образование, създаване на среда за учене през целия живот.

Прогнозната статистика сочи, че делът на младите хора в България ще намалява трайно във времеви обхват на Оперативната програма.¹⁶ В този смисъл пълноценното

¹⁴ НПР, стр. 37

¹⁵ стр. 3

¹⁶ Национална стратегия за младежта, стр. 9

използване на работната сила, нивото на нейната квалификация и способността да генерира висока добавена стойност, са от ключово значение за перспективите пред икономиката и социалната система.

Заклученията на редица програмни документи отчетливо показват нужда от допълнителен импулс за промяната, инициирана по линия на ОП РЧР 2007-2013 г. Наблюдението на независимото външно оценяване (PISA-2012) върху общата резултатност/продукта на системата очертават сериозни дупки в математическата и езикова грамотност. Нестабилна/белязана от тежък дефицит е базата за развитие и реализация на трудовия индивид.

Сериозни диспропорции са налице и между специфичните квалификации, предлагани от професионалното образование и реалната ситуация на трудовия пазар. По експертна оценка¹⁷ редки и дефицитни професии влизат в категорията на „заstraшените“, докато атрактивно брандирани икономически и други специалности със слаб или нулев ефект върху икономиката отклоняват от оскъдния ресурс на системата.

Като цяло отнасянето към посланието на стратегията „Европа 2020“ за учебни програми, ориентирани към „творчество, иновации и предприемачество“¹⁸ показва, че пред реформата в българското училище предстои още дълъг път.

Характерен елемент на този кръг потребности е нуждата от осигуряване на възможност за допълнително обучение на хора с ниска квалификация, отпаднали от образователната система в нейните ниски нива и на ранни етапи от житейския си път. В логиката на секторната стратегия (*Национална стратегия за учене през целия живот*), образованието за възрастни и ученето през целия живот се разглеждат като средство за адаптация на рискови групи, но и като благоприятен фактор за нивото на трудовия пазар в цялост. Стъпките, които България е предприела в тази посока, все още не са разгърнали потенциала на описания подход.

В контекста на изложените потребности, Оперативната програма притежава ресурса да продължи да бъде катализатор на положителна промяна за развитие на качествено образование с висок коефициент на полезна дейност спрямо трудовия пазар.

¹⁷ Източник: интервюта с представители на ресорни дирекции в МОН

¹⁸ Стратегия „Европа 2020“, стр. 16

А.3. Потребности на педагогическия персонал:

Страната е сред последните тридесет в световен мащаб по „ниво на подготовка на персонала” в образователната система¹⁹. Тази стряскаща позиция е най-точната формулировка за проблемите и нуждите в кръга на педагогическите специалисти. Общата картина тук до голяма степен следва логиката на идентифицираните нужди при преподавателите във висшите училища. Учителите не са готови да прилагат съвременни технологии и похвати в учебния процес. Липсват умения по специфични теми като работата с деца със СОП и мултикултурна среда. Наличните възможности за мобилност са недостатъчни. Общественото признание за учителската професия продължава да деградира, незадоволително е нивото на заплащане. И като резултат: съсловието не се попълва с качествени кадри, напускащи университетската скамейка.

За да отговори на идентифициращите нужди, Министерство на образованието и науката в позицията на администратор на Оперативната програма, предлага стратегия, основана върху устойчивост и надграждане на добрите практики за качествена промяна в капацитета на педагогическите специалисти.

В ОТГОВОР НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ ОТ ТЕМАТИЧНОТО ПОЛЕ „УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ, УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”,

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020 г.”, предлага следната **стратегия на финансова интервенция**:

- **По отношение на потребностите, свързани с достъпа до образование:** ОП НОИР залага стратегия за *устойчивост* на мерките, насочени към децата със СОП, стартирани през изминалия програмен период. Интеграцията на децата от етнически общности ще бъде интензифицирана чрез *допълнително обучение по български език*, мерки за *ранна социализация*, развитие на *преподавателските умения*, профилактика на *обществените предразсъдъци*. Като обща рамка на достъпа до образование, програмата ще осигури политики за *превенция на отпадането* от задължителния курс на училищно образование.
- **По отношение потребността от развитие на качествено образование, адаптирано към пазара на труда:** Програмата предвижда набор от мерки,

¹⁹ НПР, стр. 14

насочени към а) развитие на системата за *външно оценяване* б) масирано въвеждане на *ИКТ* в процеса на обучение в) *промяна и адаптация* на учебни програми и съдържание към промените в средата за трудова реализация и предизвикателствата на глобалното общество г) разширяване на възможностите за *практическо обучение* д) развитие на условията за учене през целия живот.

- **По отношение на потребностите, свързани с педагогическия персонал:** Стратегията на програмата залага на *академичната/продължаващата подготовка на специалистите*. Тя е разчетена да създаде *стимули* за оставане в/избор на професията и изграждане на адекватен процес за *кариерно развитие*.

³ I.e. the needs that can be addressed by the Fund(s) of the operational programme.

- 1.1.2. *A justification for the choice of thematic objectives and corresponding investment priorities having regard to the Partnership Agreement, based on an identification of regional and, where appropriate, national needs including the need to address the challenges identified in relevant country-specific recommendations adopted in accordance with Article 121(2) TFEU and the relevant Council recommendations adopted in accordance with Article 148(4) TFEU, taking into account the ex ante evaluation.

Not required for operational programmes dedicated exclusively to technical assistance, as technical assistance is not associated with any of the thematic objectives and investment priorities.

***Table 1: Justification for the selection of thematic objectives and investment priorities**

Selected thematic objective	Selected investment priority	Justification for selection
<1.1.2 type="S" input="S" PA=Y TA="NA">	<1.1.3 type="S" input="S" PA=Y TA="NA">	<1.1.4 type="S" maxlength="1000" input="M" PA=Y TA="NA">
		<p>1) Country specific Council recommendation to improve energy efficiency in housing</p> <p>1bis) Country specific recommendation to increase participation (e.g. of older workers, vulnerable groups, youth) in the labour market</p> <p>2) Ambitious national Europe 2020 targets set out in the National Reform Programme from baseline of x in 2010 to a target of y by 2020</p> <p>3) Severe bottlenecks in transport infrastructure due to a insufficient intermodal links between rail, road, air and water transport</p> <p>4) Serious territorial imbalances, needs or potential that need to be addressed to achieve a certain thematic objective (further explanation needed).</p> <p>5) Need to improve the quality of active labour market policies and increase the capacity of the Public Employment Service</p> <p>6) Skills mismatch and low responsiveness of the education system to labour market needs</p> <p>7) Low efficiency of the public administration</p>

Засилване на научноизследователската дейност, технологичното развитие и иновациите	Укрепване на инфраструктурата, необходима за научноизследователската дейност (НИД) и на капацитета за реализиране на постижения в областта на научноизследователската иновационната дейност насърчаване на центрове компетентност, по-специално центрове, които са от интерес за Европа;	<ul style="list-style-type: none"> В изпълнение на основни цели в Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж - Европа 2020, сред които повишаване на инвестициите в наука и иновации; В съответствие с водещата инициатива „Съюз за иновации” по Стратегия Европа 2020, акцентираща върху подобряване на рамковите условия и достъп до финансиране за научни изследвания и научна инфраструктура; В съответствие с предизвикателствата по Рамкова програма „Хоризонт 2020“, Стратегия на ЕС за Дунавския регион и Пътна карта на Европейския стратегически форум за научноизследователски инфраструктури; В подкрепа на Иновационната стратегия за интелигентна специализация за увеличаване на националния и научноизследователския капацитет в ключови области] В съответствие с мерките, заложи в Националната стратегия за научни изследвания на Република България 2020 г. за увеличаване на интензивността, ефективността и ефикасността на научно-изследователската дейност.
Насърчаване на инвестициите на предприятия в НИД, разработване на връзки и взаимодействие между предприятията, центровете за научноизследователска и развойна	Насърчаване на инвестициите на предприятия в НИД, разработване на връзки и взаимодействие между предприятията, центровете за научноизследователска и развойна	<p>Идентифицирани проблеми:</p> <p>Необходимост от целенасочена, последователна и дългосрочна подкрепа за върхови постижения в научните изследвания и иновациите, по-специално – достъп до модерна научноизследователска инфраструктура и привличане на висококвалифицирани млади изследователи в помощ на конкурентоспособността и растежа на</p>

дейност и сектора	регионално, национално и европейско ниво
на висшите учебни	
заведения, по-	
специално	
поощряване на	
инвестициите в	
разработването на	
продукти и услуги,	
на трансфера на	
технологии, на	
социалната	
иновация,	
екоиновациите и	
приложенията за	
публични услуги,	
на стимулирането	
на търсенето, на	
изграждането на	
мрежи, на	
кълъстерите и на	
отворените	
иновации	
посредством	
интелигентна	
специализация и	
подпомагане на	
технологичните и	
приложните	
научни	
изследвания,	
пилотни линии,	
действия за	
одобрение на	
продуктите на	

	начален етап, усъвършенствани производствени възможности и пилотно производство, по-специално в ключови базови технологии, както и разпространението на технологии с общо предназначение.	
Инвестиции в образованието, обучението, включително професионално обучение придобиване на умения и ученето през целия живот	Намаляване и предотвратяване на преждевременното напускане на училище и занасяване на равния достъп до висококачествено предучилищно, основно и средно образование, включващо формални, неформални и неофициални процеси на изучаване повторно включване	<ul style="list-style-type: none"> В изпълнение на основни цели в Стратегията на ЕС на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж - Европа 2020, сред които намаляване на броя на отпадащите от училище и с повишаване на процента на завършилите висше образование измежду 30-34 годишните При отчитане на стратегическа цел 1 (Превръщане на ученето през целия живот и на мобилността в реалност) и стратегическа цел 2 (Подобряване на качеството и ефективността на образованието и обучението) в Заключения на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕСЕТ 2020 г.“) В съответствие с посланията в Съобщението „Преосмисляне на образованието: инвестиране в умения за постигане на по-добри социално-икономически резултати” и на

образователната и обучителната система;	и	Съобщението „Програма за нови умения и работни места: европейският принос за постигане на пълна заетост”
Подобряване на качеството, ефикасността и достъпа до висшето и равностойното на него образование с цел увеличаване на участието и подобряване на равнищата на образование, по- специално за групите в неравностойно положение;	на	<ul style="list-style-type: none"> В изпълнение на Заключения на Съвета относно ролята на образованието и обучението в изпълнението на стратегията „Европа 2020“ При отчитане на посланията в Заключения на Съвета относно образованието и грижите в ранна детска възраст: да осигурим на всички деца най- добрия старт в живота за утрешния свят” и в Съобщението „Образование и грижи в ранна детска възраст: да осигурим за всички деца най-добрия старт в живота за утрешния свят” В изпълнение на Препоръка на Съвета от 28 юни 2011 година относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище и в съответствие с посланията в Съобщението „Справяне с преждевременното напускане на училище: ключов принос към стратегията „Европа 2020”
Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка,	на	<ul style="list-style-type: none"> В съответствие с политиките и мерките, дозаложени в проекта на Стратегия за превенция и намаляване дела на отпадащите и преждеременно напусналите образователната система (2013 – 2020) За постигане на националната цел 4 „Дял на преждеременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г. от Национална програма за реформи В съответствие с приоритет 1: Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила” на Националната програма за развитие „България

както	и	2020”;
насърчаване	на	• При отчитане на целите на „Програма за нови
гъвкави процеси на	умения и работни места“	да модернизира пазарите
учене,	на труда и да направи гражданите по-способни,	
включително чрез	като развива техните умения през целия им живот с	
професионална	цел повишаване участието в трудовия живот и	
ориентация	и постигане на по-добро съгласуване между	
валидиране	на предлагането и търсенето на труд, в това число	
придобитите	чрез трудова мобилност.	
компетенции;	• В изпълнение на Препоръка на Съвета на ЕС за	
Подобряване	на	2012 г. относно изпълнението на Националната
системите	за	програма за реформи на Република България (2012-
образование	и	2020) – Специфична препоръка 4 - Да бъдат
обучение	спрямо	ускорени реформите по отношение на съответните
пазара на труда,	нормативни актове в областта на училищното и	
улесняване	на	висшето образование, както и придружаващите ги
прехода	от	мерки, с фокус върху осъвременяването на
образование	към	учебните програми и подобряване на обучението на
работа и укрепване	учители.	
на	• При отчитане на призива в Комюнике от	
професионалното	Букурещ на министрите, отговорни за висшето	
образование	и	образование: Да използваме потенциала си по най-
системите	на	добрия възможен начин – консолидиране на
обучение, както и	на	Европейското пространство за висше образование
тяхното качество,	и	(2012 г.)
включително чрез	• В подкрепа на Изявление на Третия форум на	
механизми	за	Болонската политика: Отвъд Болонския процес –
предвиждане	на	създаване и свързване на национални, регионални
уменията,	и	и световни пространства за висше образование
адаптиране	на	(2012 г.)
учебните програми	• В съответствие със Съобщение от Комисията	
и създаване	и	до Европейския парламент, до Съвета, до
развитие	на	Европейския икономически и социален комитет и
основаващи се на	до комитета на регионите: В подкрепа на растежа и	

	<p>работата системи създаването на работни места – програма за за учене, модернизиране на системите за висше образование включително в Европа (2011 г.)</p> <p>двойни системи на • В изпълнение на приоритетите, заложи в учене и схеми за Национална програма за развитие на училищното чиракуване. образование и предучилищното възпитание и подготовка 2006 – 2015 г.</p> <p>• В изпълнение на Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2008 – 2013 г. и на бъдещата Стратегия за учене през целия живот за периода до 2020 г.</p> <p>Идентифицирани нужди:</p> <p>Намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище</p> <p>• Модернизиране на учебното съдържание и пренасочването му към овладяване на ключови компетентности</p> <p>Подобряване на образователните постижения на 15-годишните ученици в областта на четенето, математиката и природните науки.</p> <p>• Повишаване на качеството и конкурентоспособността на висшето образование</p> <p>• Несъответствие между потребностите на пазара на труда и уменията и ниска адекватност на образователната система</p> <p>Подкрепа на педагогическите специалисти за повишаване на квалификацията и подобряване на професионалните им умения</p>	
Насърчаване на социалното приобщаване,	Активно приобщаване, включително с	<p>• При отчитане на стратегическа цел 3 (Утвърждаване на равнопоставеността, социалното сближаване и активното гражданско участие) в</p>

борба с бедността и всяка форма на дискриминация	оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост; Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите.	<p>Заключения на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕСЕТ 2020 г.“)</p> <ul style="list-style-type: none"> • За постигане на националната цел 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г. от Национална програма за развитие «България 2020» • В съответствие със стратегическа цел 2 «Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие на човешкия капитал» на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. • В изпълнение на Препоръка на Съвета на ЕС за 2012 г. относно изпълнението на Националната програма за реформи на Република България (2012-2020) – Специфична препоръка 1 „Да положи по-големи усилия за подобряване на качеството на публичните разходи, особено в областта на образованието“ и СП 4 „Да ускори съпътстващите мерки, като се съсредоточи върху осигуряването на реален достъп до образование на групите в неравностойно положение“ • В изпълнение на приоритетите, заложи в Национална програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка 2006 – 2015 г. • В съответствие с приоритетите, заложи в: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства до 2015 г.
--	--	--

		<p>(Документът е приет с Заповед на Министъра на образованието от 11.06.2004 г.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) (приета с Решение на Народното събрание от 1 март 2012 г.) ✓ Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.) ✓ Национален план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005 – 2015 г.”
--	--	--

1.2. *Justification for the financial allocation

Justification for the financial allocation (Union support) to each thematic objective and, where appropriate, investment priority, in accordance with the thematic concentration requirements, taking into account the ex-ante evaluation.

<1.2.1 type="S" maxlength="7000" input="M" PA=Y TA="NA">

For the ERDF and the Cohesion Fund, this justification should primarily concern the level of thematic objectives.

As the thematic concentration mechanisms of the ESF is also established at the level of the programme, and investment priorities, the justification in the case of ESF should also refer to investment priorities. There is no obligation to set out a financial allocation by investment priority in the financial tables, but an indicative allocation by investment priority is available for the ESF in the categorisation tables (under "Intervention field").

This justification is to be set out with reference to, where appropriate:

- ~ distance from national Europe 2020 targets;*
- ~ need to ensure compliance with Union acquis;*
- ~ substantial complementary investments from other public or private sources;*
- ~ the funding priorities, with reference to the Commission services' country position paper;*
- ~ etc.*

The justification should be presented in percentage and qualitative terms (e.g. "approximately 1/3 of the ERDF allocation is allocated towards thematic objective 1, because.."), based on the relative weight of the allocation to different thematic objectives to the operational programme. It should be brief and proportionate, reflecting the total amount of programme resources.

In case of technical assistance this section should explain the size of the overall allocation to technical assistance and, where appropriate, the choice of Funds from which technical assistance is supported.

Table 2: Overview of the investment strategy of the operational programme

The purpose of this section is to demonstrate in a synthetic manner the consistency between the needs identified, the thematic objectives and the investment priorities selected, as well as the specific objectives and the financial allocation proposed. It also provides an overview of the contribution of the operational programme to the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth.

This table is generated automatically by SFC2014 based on information inserted under other sections of the operational programme.

Priority axis	Fund (ERDF ⁴ , Cohesion Fund, ESF ⁵ or, YEI) ⁶	Union support ⁷ (EUR)	Proportion of total Union support for the operational programme ⁸	Thematic objective ⁹	Investment priorities ¹⁰	Specific objectives corresponding to the investment priority	Common and program specific results for which a target has been set
<1.2.1 type="S" input="G">	<1.2.2 type="S" input="G">	<1.2.3 type="N" " input="G">	<1.2.4 type="P" input="G">	<1.2.5 type="S" input="G">	<1.2.6 type="S" input="G">	<1.2.7 type="S" input="G">	<1.2.8 type="S" input="G">

5 European Regional
6 Development Fund. European
7 Social Fund.
8 Youth Employment Initiative.
9 Total Union support (including the main allocation and the
performance reserve). Information by Fund and by priority axis.
1 Title of thematic objective (not applicable to technical
0 assistance). Title of investment priority (not applicable
to technical assistance).

EN 6

SECTION 2 PRIORITY AXES

(Reference: points (b) and (c) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

2.A A description of the priority axes other than technical assistance

(Reference: point (b) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

The description of the priority axis has to be provided for each priority axis and is, where indicated, broken down by investment priority. For each investment priority the corresponding specific objectives have to be set out (Article 96(2) (b) CPR).

Each priority axis will be given an ID and a title. It will also be indicated whether the priority axis will be implemented solely through financial instruments, solely through financial instruments set up at Union level, through community-led local development or for the ESF, whether the priority axis is dedicated to social innovation or transnational cooperation, or both. Priority axes where one of the preceding is the case will benefit from a higher co-financing rate.

When (part of) a priority axis implements the YEI, this will also result in a higher co-financing rate.

As a general rule programmes should set out priority axes which are mono-fund, cover only one thematic objective and a single category of region.

However, Article 96(1) CPR sets out that where appropriate, and in order to increase the impact and effectiveness in a thematically coherent integrated approach:

- it is possible to set up a priority axis covering more than one Fund and more than one category of region;*
- in duly justified cases, it is also possible to set up a priority axis combining complementary investment priorities from different thematic objectives in order to achieve their maximum contribution to that priority axis;*
- for the ESF it is possible to combine investment priorities from different thematic objectives set out in points (8), (9), (10) and (11) of the first paragraph of Article 9 CPR in order to facilitate their contribution to other priority axes, without need for further justification. In practical terms this means that where complementary support from the ESF is needed to complement actions supported under an operational programme funded predominantly from the ERDF or the Cohesion Fund, a single priority axis may be set up combining all ESF investment priorities, to ensure a proportionate approach. Other cases in which a priority axis for the ESF may combine investment priorities from different thematic objectives are the implementation of social innovation and transnational cooperation.*

As a general rule, information included in the operational programme for such priority axes set up under Article 96(1) CPR should be broken down by Fund and by category of region. Special cases are where:

- A joint priority axis is set up for the ERDF and the Cohesion Fund supporting the same investment priorities. In such cases data on output indicators and on categories of intervention should be broken down by Fund (due to the close link with the financial*

allocation to each Fund). The breakdown (by Fund) of other information included in the

EN

EN

description of the priority axis is not required, but may be provided.

- *A priority axis is set up which covers more than one category of region and the same investment priorities for all categories of regions concerned. In such a case information on all output indicators and targets (except those for the Cohesion Fund, as this fund is not allocated by category of region) and categories of intervention should be broken down by category of region (due to the close link with the financial allocation of each category of region). The result indicators and targets for the ESF must also be broken down by category of region in all cases due to their close link with output indicators. Information on ERDF result indicators should be broken down, where appropriate. The breakdown (by category of region) of other information included in the description of the priority axis is not required, but may be provided.*
- *When the YEI is implemented as a part of a priority axis it should be treated as a separate investment priority.*

2.A.1 Priority axis (repeated for each priority axis)

ID of the priority axis	<2A.1 type="N" input="G""SME» > ПРИОРИТЕТНА ОС № 1
Title of the priority axis	<2A.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME" > НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ

☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments	<2A.3 type="C" input="M">
☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level	<2A.4 type="C" input="M""SME" >
☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development	<2A.5 type="C" input="M">
☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both	<2A.6 type="C" input="M">

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or Fund (where applicable)

(Reference: Article 96(1) CPR)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

This section is required only in case the operational programme uses the possibility provided by Article 96(1) CPR to set up a priority axis covering more than one category of region, more than one thematic objective or more than one Fund. Where this option is not used, this section is not filled in.

This approach is a derogation from the general rule and should only be used "where appropriate and in order to increase impact and effectiveness in a thematically coherent integrated approach " and, in case of a priority axis combining one or more complementary investment priorities from more than one thematic objective "in duly justified cases".

The aim of this section is to explain how the chosen set-up of the priority axis contributes to an increase in the impact and the effectiveness of cohesion policy and why a simpler set-up of an axis or axes covering a single category of region, a single thematic objective or a single Fund would constitute a less effective choice. When a priority covers more than one thematic objective, this section should justify how this will lead to the maximum contribution of the investment priorities concerned to the priority axis.

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

(Repeated for each combination under a priority axis)

<i>Fund</i>	<2A.7 type="S" input="S" "SME" > ЕФРР
<i>Category of region</i>	<2A.8 type="S" input="S" "SME" > по-слабо развити
<i>Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)</i>	<2A.9 type="S" input="S" "SME" >
<i>Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)</i>	<2A.9 type="S" input="S" > неприложимо

2.A.4 Investment priority

(Repeated for each investment priority under the priority axis)

<i>Investment priority</i>	<p><2A.10 type="S" input="S" "SME" ></p> <p>Укрепване на инфраструктурата, необходима за научноизследователска и иновационна дейност (НИД) и на капацитета за реализиране на достижения в областта на научноизследователската и иновационната дейност и насърчаване на центрове на компетентност, по-специално центрове, които са от интерес за Европа</p>
----------------------------	--

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

(Repeated for each specific objective under the investment priority) (Reference: points (b)(i) and (ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

The aim of this section is to specify the specific objective linked to a particular investment priority and to outline the results sought.

The specific objective must be consistent with the investment priority in question, defining it, as necessary to target the particular identified needs of the Member State or regions. The specific objective cannot be broader than the investment priority in question. The number of specific objectives per investment priority should be limited as far as possible, to facilitate the monitoring of progress and avoid the fragmentation of programmes. However, there is no formal limitation in this respect.

The specific objective sought is meaningful only if there is an understanding of the reference situation i.e. what the situation is at the beginning of the programming period. Therefore, where section 1 is not sufficiently explicit on the identified development needs pertinent to the specific objective, this section may be used to outline the situation at the start of the programming period, including the challenges to be addressed, in more detail.

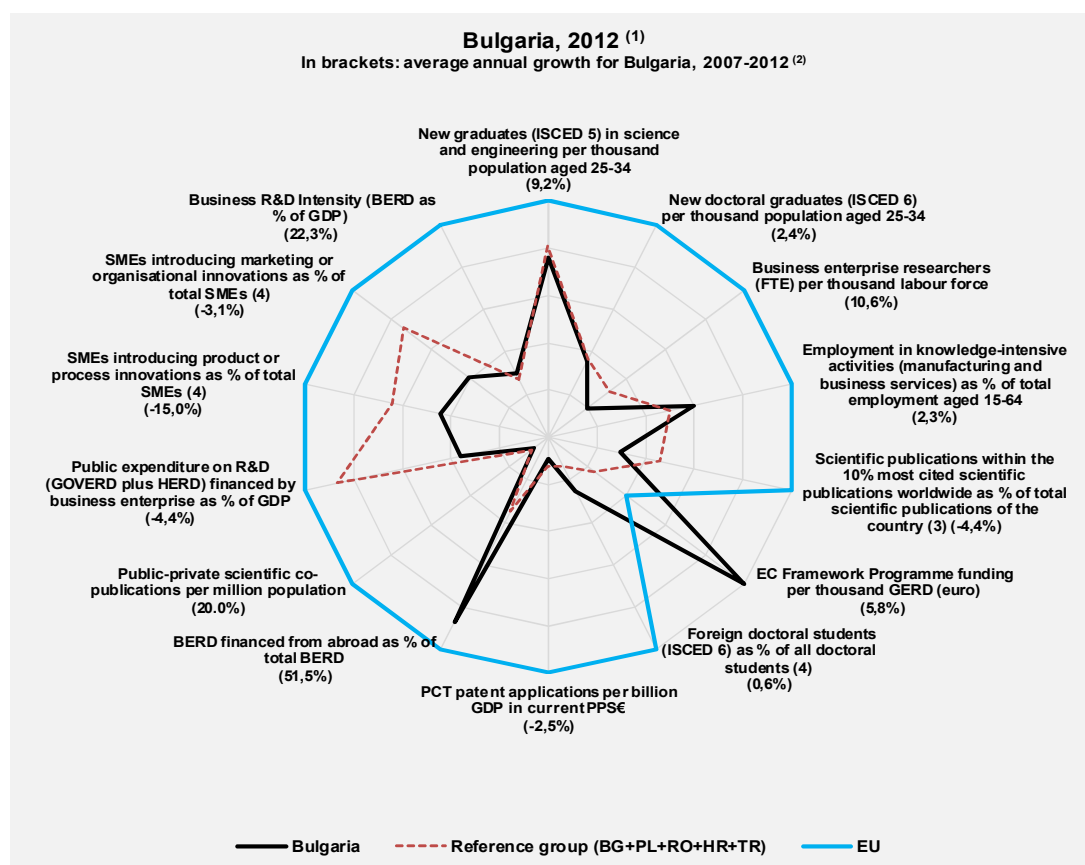
"Results" in general refer to the changes sought (in the reference situation) in view of the specific objective which the Member State seeks to achieve with the Funds. "Result indicators" are used to capture the measurable dimension(s) of the result – to facilitate the assessment of whether progress has been made towards the achievement of the specific objectives and whether a change has taken place in the direction desired. Result indicators measure only some of the relevant dimensions of the result. Depending on the indicator, external factors apart from Union intervention may to a lesser or higher degree influence the results reported and the attainment of the specific objective and targets.

<i>ID</i>	<p><2A.1.1 type="N" input="G" "SME" ></p> <p>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1</p>
<i>Specific objective</i>	<p><2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" ></p> <p>Модернизиране на съществуващи центрове за върхови постижения и центрове за компетентност и целенасочено създаване на нови такива структури въз основа на техния потенциал за принос към базата знания и иновационния</p>

	капацитет в концентрирани приоритетни области.
<i>The results that the Member State seeks to achieve with Union support</i>	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M“SME ”>

Независимо от значителните предприети усилия на национално и европейско ниво, наличната информация, вкл. според класацията на Съюза за иновации, посочва сериозни различия в рамките на ЕС по отношение резултатите от реализацията на научни изследвания и иновации. България остава на последно място сред ЕС28 – позиция, допълнително повлияна от европейския икономически спад и последвалото неблагоприятно въздействие върху националните бюджети за научни изследвания и иновации.

Като важна стъпка за разрешаване на проблема се посочва необходимостта от създаване на взаимнообвързаност между постигането на икономически растеж и конкурентоспособност и увеличаването на инвестициите в научни изследвания и иновации, както и концентриране на наличните ресурси в области с потенциал за създаване на нова или по-висока производителност, работни места и разкриване на нови, бързо развиващи се сектори. По-доброто обвързване на научноизследователските приоритети с проявените технологични предимства (ПТП) може да подобри иновационните постижения на страната.

Source: DG Research and Innovation - Analysis and monitoring of national research policies unit

Data: DG Research and Innovation, Eurostat, OECD, Science Metrix / Scopus (Elsevier), Innovation Union Scoreboard

Notes: (1) The values refer to 2012 or to the latest available year.

(2) Growth rates which do not refer to 2007-2012 refer to growth between the earliest available year and the latest available year for which comparable data are available over the period 2007-2012.

(3) Fractional counting method.

(4) EU does not include EL.

Bulgaria, 2012 ⁽¹⁾ In brackets: average annual growth for Bulgaria, 2007-2012 ⁽²⁾	България, 2012 ⁽¹⁾ В скоби: средногодишен растеж за България, 2007-2012 ⁽²⁾
New graduates (ISCED 5) in science and engineering per thousand population aged 25-34 (9,2%)	Завършили висше образование през годината (ISCED 5) в природни и инженерни дисциплини на хиляда души на възраст 25-34 г. (9,2%)
New doctoral graduates (ISCED 6) per thousand population aged 25-34 (2,4%)	Нови завършили докторанти през годината (ISCED 6) на хиляда души на възраст 25-34 г. (2,4%)
Business enterprise researchers (FTE) per thousand labour force (10,6%)	Изследователи в стопанските предприятия ((в еквивалент на пълно работно време — ЕПРВ) на хиляда души от работната сила (10,6%)
Employment in knowledge-intensive activities (manufacturing and business services) as % of total employment aged 15-64 (2,3%)	Заетост в областта на дейности, изискващи познания (ДИП) (производство и бизнес услуги) като % от общо заетите на възраст 15-64 г. (2,3%)
Scientific publications within the 10% most cited scientific publications worldwide as % of total scientific publications of the country (3) (-4,4%)	Научни публикации сред водещите 10 % най-цитирани публикации в световен мащаб като % от общия брой научни публикации за страната (3) (-4,4%)
EC Framework Programme funding per thousand GERD (euro) (5,8%)	Финансиране от рамковата програма на ЕК на хиляда GERD (евро) (5,8%)
Foreign doctoral students (ISCED 6) as % of all doctoral students (4) (0,6%)	Чуждестранни докторанти (ISCED 6) като % от всички докторанти (4) (0,6%)
PCT patent applications per billion GDP in current PPS€ (-2,5%)	Заявления за патенти по Договора за патентно сътрудничество (PCT) на милиард от БВП, изразено в стандарт на покупателна способност в евро (-2,5%)
BERD financed from abroad as % total	разходите на предприятията за научноизследователска и развойна

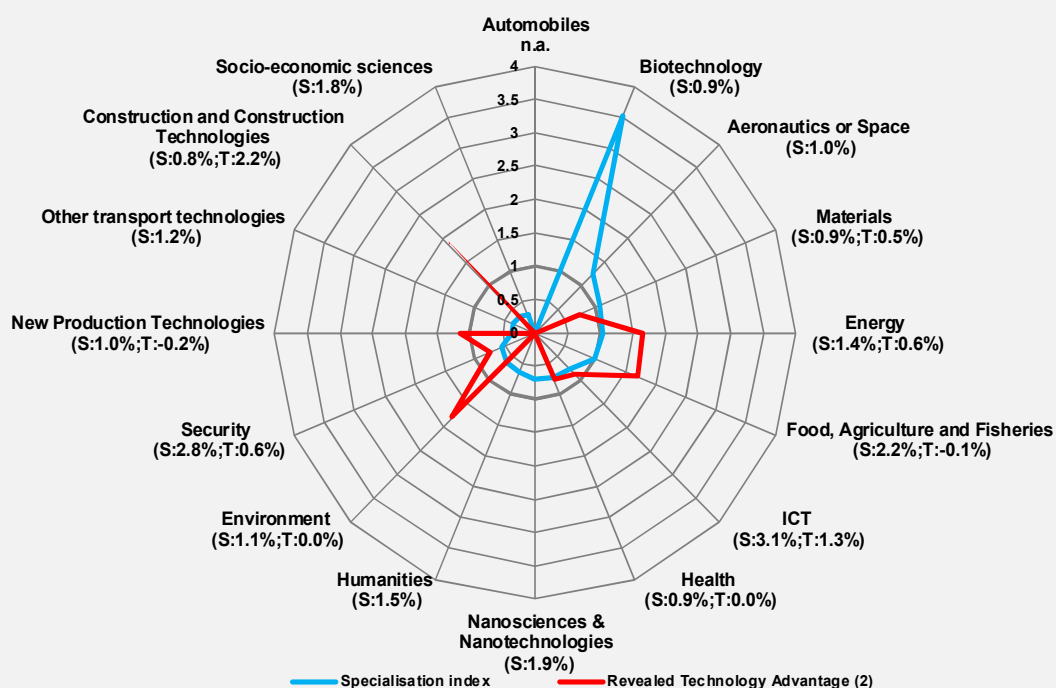
BERD (51,5%)	дейност (BERD) финансирани от чужбина като процент от всички BERD (51,5%)
Public-private scientific co-publications per million population (20.0%)	Публично-частни съвместни научни публикации на милион население (20.0%)
Public expenditure on R&D (GOVERD plus HERD) financed by business enterprise as % of GDP (-4,4%)	Публични разходи за научноизследователска и развойна дейност (GOVERD плюс HERD) финансирани от предприятията като % от БВП
SMEs introducing product or process innovations as % of total SMEs (4) (-15,0%)	МСП, въвеждащи продукт или процес от областта на иновациите като % от общия брой МСП(4) (-15,0%)
SMEs introducing marketing or organisational innovations as % of total SMEs (4) (-3,1%)	МСП, въвеждащи маркетинг или организационни иновации като % от общия брой МСП (4) (-3,1%)
Business R&D Intensity (BERD as % of GDP) (22,3%)	интензитет на НИРД от страна на стопанския сектор (BERD като % от БВП) (22,3%)
Bulgaria	България
Reference group (BG+PL+RO+HR+TR)	Референтна група (България + Полша + Румъния+Хърватия + Турция)
EU	ЕС
Source: DG Research and Innovation - Analysis and monitoring of national research policies unit	Източник: ГД „Научни изследвания и иновации“ – отдел „Анализ и наблюдение на националните политики за научни изследвания”
Data: DG Research and Innovation,	Данни: ГД „Научни изследвания

Eurostat, OECD, Science Metrix / Scopus (Elsevier), Innovation Union Scoreboard	и иновации“, Евростат, ОИСР, Science Metrix / Scopus (Elsevier), Сравнителен анализ на европейските иновации
<i>Notes:</i> (1) The values refer to 2012 or to the latest available year.	Заб. (1) Стойностите се отнасят за 2012 г. или за последната година, за която има данни
(2) Growth rates which do not refer to 2007-2012 refer to growth between the earliest available year and the latest available year for which comparable data are available over the period 2007-2012.	(2) Темповете на растеж, които не се отнасят до 2007-2012 се отнасят до растежа между първата година, за която има данни и последната година, за която има съпоставими данни в рамките на периода 2007-2012.
(3) Fractional counting method.	(3)
(4) EU does not include EL.	(4) ЕС не включва Гърция

С изключително тревожни стойности, под средните на референтната група, остават: ниското и намаляващо ниво на разходи за НИРД в държавния сектор; ниският и намаляващ относителен дял на МСП, внедрили иновационен продукт или процес, или маркетингова и организационна иновация; ниският брой на изследователите в частните предприятия; ниският и намаляващ относителен дял на научните публикации в топ 10% на най-цитираните научни публикации в света. Доказан начин за концентриране на ресурсите, ефективността и качеството с цел преодоляване на подобни негативни тенденции е сформирането на съвместни партньорства/ обединения с необходимите капацитет и експертиза за извършване на качествена изследователска дейност, обследване на нови идеи и използване на практическото им приложение. Концепцията за изграждане на центрове за върхови постижения и/ или центрове за компетентност е идентифицирана като успешен механизъм от изтеклите рамкови програми на ЕС за увеличаване и допълнително разгръщане на регионалния потенциал и засилване на конкурентните позиции.

Модернизирането, създаването и по-нататъшното развитие на центрове за върхови постижения и центрове за компетентност изисква насочване на ресурсите към научни и икономически области, определени за приоритетни в Националната стратегия за развитие на научните изследвания и анализите за нуждите на Иновационната стратегия за интелигентна специализация, както и валидиране чрез детайлен преглед на оценката на въздействието на Седма рамкова програма и актуални данни за ПТП в България.

Bulgaria S&T National Specialisation⁽¹⁾ in thematic priorities, 2000-2010
in brackets: growth rate in number of publications⁽³⁾ (S) and in number of patents⁽⁴⁾ (T)

Source: DG Research and Innovation - Analysis and monitoring of national research policies

Data: Science Metrix - Canada, Univ. Bocconi - Italy

Notes: (1) Values over 1 show specialisation, under 1 lack of specialisation.

(2) The Revealed Technology Advantage is calculated based on the data corresponding to the WIPO-PCT number of patent applications by country of inventors. For the thematic priorities with less than 5 patent applications over 2000-2010, the Revealed Technological Advantage (RTA) is not taken into account. Patent applications in "Aeronautics or Space" refers only to "Aeronautics" data.

(3) The growth rate index of the publications (S) refers to the periods 2000-2004 and 2005-2009.

(4) The growth rate in number of patents (T) refers to the periods 2000-2002 and 2003-2006.

Bulgaria S&T National Specialisation ⁽¹⁾ in thematic priorities, 2000-2010	България – национална специализация в науката и технологиите ⁽¹⁾ по тематични приоритети, 2000-2010
in brackets: growth rate in number of publications ¹³ (S) and in number of patents ¹⁴ (T)	В скоби: темпове на растеж по брой публикации ⁽³⁾ (S) и по брой патенти ⁽⁴⁾ (T)
Automobiles n.a.	Автомобили – без приложение
Biotechnology (S:0.9%)	Биотехнологии (S:0.9%)
Aeronautics or Space (S:1.0%)	Въздухоплаване или космически

	изследвания (S:1.0%)
Materials (S:0.9%;T:0.5%)	Материали (S:0.9%;T:0.5%)
Energy (S:1.4%;T:0.6%)	Енергетика (S:1.4%;T:0.6%)
Food, Agriculture and Fisheries (S:2.2%;T:-0.1%)	Храни, земеделие и рибарство (S:2.2%;T:-0.1%)
ICT (S:3.1%;T:1.3%)	ИКТ (S:3.1%;T:1.3%)
Health (S:0.9%;T:0.0%)	Здравеопазване (S:0.9%;T:0.0%)
Nanosciences & Nanotechnologies (S:1.9%)	Нанонауки и нанотехнологии (S:1.9%)
Humanities (S:1.5%)	Хуманитарни науки (S:1.5%)
Environment (S:1.1%;T:0.0%)	Околна среда (S:1.1%;T:0.0%)
Security (S:2.8%;T:0.6%)	Сигурност (S:2.8%;T:0.6%)
New Production Technologies (S:1.0%;T:-0.2%)	Нови производствени технологии (S:1.0%;T:-0.2%)
Other transport technologies (S:1.2%)	Други транспортни технологии (S:1.2%)
Construction and Construction Technologies (S:0.8%;T:2.2%)	Строителство и строителни технологии (S:0.8%;T:2.2%)

Socio-economic sciences (S:1.8%)	Социалноикономически науки (S:1.8%)
Specialisation index	Индекс на специализация
Revealed Technology Advantage (2)	доказано технологично предимство индекс на технологично развитие ?
Source: DG Research and Innovation - Analysis and monitoring of national research policies	Източник: ГД „Научни изследвания и иновации“ – отдел „Анализ и наблюдение на националните политики за научни изследвания”
Data: Science Metrix - Canada, Univ. Bocconi - Italy	Данни: Science Metrix - Канада, Университет Бокони - Италия
Notes: (1) Values over 1 show specialisation, under 1 lack of specialisation.	Заб.: (1) Стойности над 1 показват специализация, под 1 – липса на специализация
(2) The Revealed Technology Advantage is calculated based on the data corresponding to the WIPO-PCT number of patent applications by country of inventors. For the thematic priorities with less than 5 patent applications over 2000-2010, the Revealed Technological Advantage (RTA) is not taken into account. Patent applications in "Aeronautics or Space" refers only to "Aeronautics" data.	(2) Индексът на технологично развитие се изчислява по данни, които отговарят на броя заявления за патенти по WIPO-PCT то държавата на автора. За тематичните приоритети с по-малко от 5 заявления за патенти в периода 2000-2010 индексът на технологично развитие (RTA) не се взема предвид. Заявленията за патенти за „въздухоплаване или космически изследвания” се отнасят само за данни за „въздухоплаване”.
(3) The growth rate index of the publications (S) refers to the periods 2000-2004 and 2005-2009.	(3) Индексът на темпа на растеж за публикациите (S) се отнася за периодите 2000-2004 г. и 2005-2009 г.

(4) The growth rate in number of patents (T) refers to the periods 2000-2002 and 2003-2006	(4) Темпът на растеж за броя патенти (T) се отнася за периодите 2000-2002 г. и 2003-2006 г.
--	---

Конкретните мерки следва да се съсредоточат върху подкрепа за научноизследователски екипи с доказан потенциал за провеждане на качествени научни изследвания, чиито постижения са получили признание от международната научна общност. Тези екипи следва да предложат стратегическа програма за работа в идните 10 години и да начертаят план за прилагане на резултатите от научните изследвания, увеличаване на предприемаческите и интердисциплинарни умения на заетия човешки ресурс и засилване на партньорството с бизнеса и останалите заинтересовани страни; план за управление, включително прозрачен механизъм за кариерно израстване; план за модернизация и оборудване на научноизследователската инфраструктура. Съществен елемент от модернизацията и създаването на такива структури/ обединения е доказването на дългосрочно сътрудничество с водещи европейски партньори в сферата на научните изследвания и иновациите, както и включването на потребителите (промишленост, държавни/ регионални организации, консуматори и др.)

Финансирането на центровете за върхови постижения и центровете за компетентност ще се извършва на база независима международна оценка на определен брой идентифицирани предложения в ключови области. Пилотно набиране на концепции във връзка с подготовката на ОП се състоя през м. април 2013 г.

По последни данни за актуалното състояние на центровете за върхови постижения: 15 организации са били финансирани по Седма рамкова програма на приблизителна стойност 20 млн. евро в области: ИКТ; високотехнологични материали, вкл. химия, наноструктури и нанотехнологии, екология и биоразнообразие; храни и селско стопанство, вкл. биотехнологии, и не на последно място биомедицински науки. Повечето от тях надграждат доказан вече капацитет в рамките на последните 10 години чрез участие в различни национални и европейски финансиращи инструменти и доказано сътрудничество на международно и национално ниво в съответните области. Центровете с най-добри резултати са Българската академия на науките (БАН) и факултетите на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, като значителен опит в областта на селското стопанство и биотехнологиите демонстрират също и съответните звена на Селскостопанската академия, разположени в гр. София и Пловдив, както и Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“.

РАМКОВА ПРОГРАМА	7-ма РП
Брой проекти	16
Размер на европейското финансиране на проектите	22 431 367 евро
Брой участници	16
Размер на европейското финансиране на участниците	20 384 544 евро

Наименование на проекта	Съкратено наименование на проекта	Размер на европейското финансиране	Правно наименование на участника	Научно-изследователска програма
-------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	----------------------------------	---------------------------------

Укрепване на научния капацитет на Софийски университет в областта на технологиите на информационното общество	SISTER	1 070 000.00	Софийски университет „Св. Климент Охридски“	REGPOT
Балкански изследователски център по зеленчуците за трансфер на европейски знания и практика	EU-BALKANVEGE TABLES	1 000 000.00	Институт по зеленчукови култури „Марица“	REGPOT
План за действие – стратегически път към научноизследователско усъвършенстване	PASPORT	75 947.00	Институт по полимери – БАН	REGPOT
Укрепване на капацитета за научни изследвания на страните от Западните Балкани за характеризирание качеството на храните	CHROMLAB-ANTIOXIDANT	620 000.00	Институт по Органична химия с Център по фитохимия – БАН	REGPOT
Оценка на Института за паралелна обработка на информацията, Българска академия на науките	EVALIPP	67 303.00	Институт за паралелна обработка на информацията – БАН	REGPOT
Повишаване на научния потенциал чрез изграждане на локална мрежа от лаборатории за изучаване на екосистемите на влажните зони, тяхното функциониране, възстановяване и управление	WETLANET	936 748.00	Централна лаборатория по обща екология – БАН	REGPOT
Биотехнологични подходи в Агробиоинститут в полза на селекцията при растенията	PLANTBIOSERV	140 800.00	АгроБио-Институт	REGPOT
Оценка на качеството на научните изследвания и възможностите на Факултета по химия, Софийски университет, както и определяне на план за действие	EVEREST	93 992.01	Софийски университет „Св. Климент Охридски“	REGPOT
Укрепване на изследователския потенциал на Пловдивския университет в областта на биологията на комплексните растителни системи и на хранителните биотехнологии	BIOSUPPORT	2 210 514.00	Пловдивски университет	REGPOT
Създаване на колаборативна стратегия между европейските и средиземноморски страни за изследвания и контрол върху туберкулозата	EUMEDNETVSTB	999 915.00	Институт по микробиология „Стефан Ангелов“	REGPOT

Повишаване изследователския капацитет на Института по биология и имунология на размножаването	REPROFORCE	1 499 181.20	Институт по биология и имунология на размножаването – БАН	REGPOT
Развитие на научния потенциал на Химическия факултет на Софийския университет в областта на съвременните функционални материали за постигане на световно ниво на изследователската дейност	BEYONDEVER EST	3 799 998.00	Софийски университет „Св. Климент Охридски“	REGPOT
Повишаване на капацитета на Института по физика на твърдото тяло към БАН в областта на многофункционалните наноструктури	INERA	4 053 611.00	Институт по физика на твърдото тяло - БАН	REGPOT
Укрепване на научноизследователския капацитет и иновационен потенциал на Института по полимери – БАН за по-нататъшно интегриране в Европейското научноизследователско пространство	POLINNOVA	2 151 327.00	Институт по полимери - БАН	REGPOT
Съвременните пресмятания в полза на иновациите	ACOMIN	3 219 477.99	Институт по информационни и комуникационни технологии – БАН	REGPOT

Към представената картина на научноизследователската инфраструктура следва да се добавят и понастоящем активните регионални участници в областта на научните изследвания, финансирани по линия на Фонд „Научни изследвания“ и оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г. Според оценката на резултатите от мерките в подкрепа на иновациите и научноизследователската инфраструктура, основните области на интервенция са: електронни технологии и мехатроника – на първо място; материали и нанотехнологии; околна среда, биоразнообразие и оценка на риска; медицински науки, вкл. приложение, диагностика, клинични проучвания, генетика, здравни услуги; нови източници на енергия; селско стопанство – в известна степен.

В допълнение на по-горе предложените данни е важно да се изтъкне, че хуманитарните и социалните науки са успешно представени в Седма рамкова програма, като са успели да привлекат ресурс, съизмерим с този в сектори здраве, нанонауки и енергия. Освен това, традиционно силните за страната сектори културно наследство и археология са допринесли за финансирането на отделни дребномащабни инфраструктури по линия на Националната стратегия за развитие на научните изследвания и по този начин са подпомогнали националното участие в инициативите DARIAN и CLARIN. Належаща обаче остава необходимостта от повече и по-успешно сътрудничество и интегриране на ресурсите в тази насока, като опазването на националното наследство с цел повишаване устойчивостта и растежа на туристическия сектор ще бъде насърчавано и в рамките на новия програмен период.

Добра представа за предимствата и потенциала на националната система за научни изследвания може да се получи чрез кратък анализ на резултатите от настоящата Седма рамкова програма, а именно 66% от финансирането е привлечено от БАН и университетите, а остатъкът – от МСП и неправителствените организации. Традиционно силно е присъствието на БАН и университетите в сектори ИКТ, храни, селско стопанство и биотехнологии, околна среда. Съпоставката на международните позиции, заемани от българските специалисти в сферата на научните изследвания и иновациите, и тенденциите в националното финансиране от последните седем години сочат, че относително постоянното ниво на постигнатите добри резултати в науката се дължи на определени традиционни сектори, но е необходимо насочване на допълнително внимание и ресурси към развиващи се високотехнологични области като екологични и здравни технологии, особено по отношение на справяне с предизвикателствата, породени от застаряването на обществото, електронни и нанотехнологии и вградени системи, интегрирани технологии за интелигентна енергия, еко-градове и транспортни системи.

В регионално отношение тенденциите са за концентриране на финансирането в научноизследователски организации в градовете София, Пловдив и Варна. Растящ потенциал се наблюдава в Русе и Бургас, докато Стара Загора и Благоевград, макар и с утвърдени позиции, участват в сфери с по-ниска степен на иновативност.

EN

EN

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective (for the ERDF and the Cohesion Fund)

One (if possible) and no more than two result indicators should be used for each specific objective.

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Measurement unit</i>	<i>Category of region (where relevant)</i>	<i>Baseline value</i>	<i>Baseline year</i>	<i>Target value¹¹ (2023)</i>	<i>Source of data</i>	<i>Frequency of reporting</i>
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Quantitative <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Qualitative <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Quantitative <2A.1.10 type="N" input="M" > Qualitative <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
	Programme Specific Result Indicator S.1, with qualitative target e.g. SME productivity as GVA per worker	EUR/worker	Less developed region	20 000	2012	Increase by 10-15%	National Statistical Office	Once a year.
	Programme Specific Result Indicator S.2 with a	Safety perception by population, expressed on a scale from	Less developed region	6	2013	2-3	Survey	Every two years

¹¹ For the ERDF and the Cohesion Fund, the target values may be qualitative or quantitative.

	<i>qualitative target</i> <i>e.g. Perception of safety in selected urban areas</i>	<i>1 to – 10, 1 being very safe</i>						
--	---	-------------------------------------	--	--	--	--	--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност²⁰ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME"	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
	Подкрепени центрове за върхови постижения и центрове за компетентност	Брой	По-слабо развит регион	0	2013	8	МОН	На две години

²⁰ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

<i>ID</i>	<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2
	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" > Поддържане и развитие на научноизследователската инфраструктура с цел утвърждаване на университетите и научните организации като регионални фондове на знанието и технологиите и/или изпълняване на функции на разпределителни възли в подкрепа на реализацията и устойчивостта на паневропейските научноизследователски съоръжения.
<i>Specific objective</i>	
<i>The results that the Member State seeks to achieve with Union support</i>	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME" >

Прерогативът за модернизиране на съществуващата и изграждане на нова съвременна научноизследователска инфраструктура е в съответствие с целите на стратегия „Европа 2020“, по-конкретно по отношение на развитието на умения за преодоляване на пазарните несъответствия и увеличаване на потенциала на природните науки, математиката и информационните технологии. Предвидените синергии между финансирането по линия на политиката за сближаване и Хоризонт 2020 ще допринесат за реализиране на концепцията за приоритетен стълб „Високи постижения“ и увеличаване на транснационалното и междурегионално сътрудничество в сфери с идентифицирани предизвикателства за икономиката и обществото. Също така е важно да се предприемат действия за засилване на съгласуването между икономическите (във връзка с интелигентната специализация) и научните приоритети, както и да се постигнат по-добри резултати в области с потенциал за растеж като инженерство, фармацевтика, материали и транспорт. Целевите мерки по ОП НОИР следва да са насочени и към други сфери с висок технологичен потенциал, които пряко съответстват на икономическото развитие и традиционно отчитат стабилни резултати по показатели като ИКТ, екологичен сектор, вкл. хранителна промишленост и енергетика.

Цялостната логика на Специфична Цел 1 се потвърждава от спешната необходимост от повишаване качеството на човешките ресурси, подобряване на образованието и придаване на по-практическа насоченост на учебните програми и привлекателност на инженерните и техническите професии. Необходимо е също така мобилизиране на географски разпределена експертиза и компетентна оценка предвид концентрацията на основният потенциал

за извършване на НИРД и иновации в столицата. Оценката на въздействието на участието на публични и частни научноизследователски организации и университети в ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ и ОП „Развитие на човешките ресурси“ в предходния програмен период разкрива сходни тенденции за постигане на добри резултати в сфери: ИКТ; материали вкл. химия и нанотехнологии; околна среда, вкл. биоразнообразие, опазване на растенията и биомедицински изследвания. Сфери с проявен капацитет за нововъведения и динамика в привличането на средства и създаването на сътрудничество, към които все още липсва целево финансиране, са мехатроника и електроника, транспорт, астрономия и енергетика. На картата на България ситуацията изглежда по следния начин:

Най-активните организации в привличането на финансиране и изпълнението на национални и международни проекти се намират в София, като в основната си част това са институтите на Българската академия на науките и Софийският университет „Св. Климент Охридски“, следвани от Медицински университет – София, Технически университет – София, и не толкова активните Химикотехнологичен и металургичен университет, Лесотехнически университет и Минно-геоложки университет. В Пловдив, вторият по големина български град с преобладаващи хранително-вкусови и селскостопански характеристики на икономическия профил, най-високи резултати в проектната дейност и усвояването на средства отчитат Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“, следван от Медицинския университет – Пловдив и Университета по хранителни технологии. Като се има предвид географската близост на гр. Стара Загора и разположените в него по-малки и основно обслужващи нуждите на регионалната икономика

университети и научноизследователски организации, като например Тракийският университет и институтите на Селскостопанската академия, може да се заключи, че е налице необходимост от инициране на по-систематични и целенасочени интервенции в човешките ресурси в сектора, както и идентифициране и осигуряване на финансиране за покриване на нуждите на пазара на труда.

Резултатите от предходния програмен период, заедно с оценката на научноизследователската инфраструктура и социално-икономическите предизвикателства на региона, нареждат на трето място като регион на знанието, ученето и предприемаческата динамика Варна. Тук най-добри постижения отчитат Техническият университет – Варна, Медицинският университет и Институтът по океанология към БАН, които демонстрират нарастващ потенциал по отношение материално-техническата база и взаимодействието между научни изследвания и образование в сфери като качество на живот, здраве и околна среда, които следва да се разглеждат в рамките на Специфична цел №2. Регионът е от значение и по отношение развитието на алтернативни енергийни източници и опазването на природното богатство в района на Черно море.

Не на последно място картата на НИРД и иновациите на България показва значителен капацитет за участие в идентифицираните проекти и инфраструктури в Стратегията за Дунавския регион с очакван ефект по отношение създаването на партньорства с бизнеса в области: качество на живот, води и оценка на риска за околната среда. Водещите организации в Дунавския регион са Русенският университет „Ангел Кънчев“, следван от Медицинския университет - Плевен с доказани резултати в научните изследвания и обучението, които работят със съвместната подкрепа на мрежа от институции, разположени в София и Пловдив.

Структурната помощ от Европейския съюз ще се използва за целево модернизиране на научноизследователската инфраструктура и изграждане на нова инфраструктура в институти за научни изследвания и висши учебни заведения с цел създаване на конкурентна среда за растеж. Създаването и модернизирането на научноизследователската инфраструктура във висшите учебни заведения и институтите за научни изследвания ще подпомогне обучението на висококвалифицирани специалисти, мотивирани да прилагат уменията си за икономическото и обществено развитие на България.

Ще се подкрепят звена, които допринасят за повишаването на иновационния потенциал на икономиката и имат установени партньорски отношения и/или участват в международни и европейски проекти и мрежи. Акцент ще бъде поставен върху изграждането на съвременна научна база, чрез която научните организации и висшите училища ще могат да участват в програмите на Европейския институт за иновации и технологии и в публично-частни партньорства в рамките на програма „Хоризонт 2020“.

Развитието на научната инфраструктура в стратегически области е пряко свързано с планираното от страна на правителството модернизиране на Националната пътна карта за научна инфраструктура до края на 2014 г. с цел изграждане на определен брой регионални партньорски съоръжения (РПС) и/или разпределени възли към паневропейските научни съоръжения. Според последния доклад на Европейския стратегически форум за научноизследователски инфраструктури, три проекта са готови да стартират на ниво ЕС, които ще се финансират от страните-членки и Хоризонт 2020. Става въпрос за проекти EPOS, ELIXIR и European Spallation Source (ESS). Европейският стратегически форум за научноизследователски инфраструктури препоръчва още девет проекта за финансиране от национални източници и ЕСИ фондовете: ECCSEL, EISCAT, EMSO, BBMRI, ELI, CTA, SKA, CLARIN и DARIAH. България има особен интерес да се включи в EPOS и BBMRI. Предвид участието на местни организации в EURO-Argo, CLARIN и DARIAH и регионалният потенциал в сферата на околната среда и богатата био-медицинска база данни обаче, особен интерес ще представляват LIFEWATCH и ELIXIR предвид възможността за интегриране на пейзажа на научните изследвания и иновациите в България.

Предвижданият от ПО НОИР подход във връзка с паневропейските научни инфраструктури ще бъде в посока клъстерно групиране на различни публични и частни организации в сферата на научните изследвания и иновациите в конкретни области като околна среда и медицински науки с цел постигане на по-значителен и благоприятен ефект от интегрирането на националния научен пейзаж в Европейското научноизследователско пространство.

Картината на актуалното състояние няма да е пълно ако не включва обобщени данни за необходимостта от мащабни инвестиции в информационната и комуникационна инфраструктура в университетите, особено в онези, които работят в по-слабо развитите части на страната или в области от особен интерес за развитието на ЧР – сигурност, транспорт, вкл. морски транспорт. Затова е по-удачно да се възприеме разбиране за ИКТ в рамките на подсектори, които генерират икономическа възвръщаемост и заетост. Ученето чрез виртуално симулиране и образност набира все по-голяма скорост в изграждането на новото поколение учени и преподаватели и е един от основните фактори за присъединяването към мрежите за европейско и международно сътрудничество.

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective (for the ERDF and the Cohesion Fund)

One (if possible) and no more than two result indicators should be used for each specific objective.

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value ¹¹ (2023)	Source of data	Frequency of reporting
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Quantitative <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Qualitative <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Quantitative <2A.1.10 type="N" input="M" > Qualitative <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
	Programme Specific Result Indicator S 1 with	EUR/worker	Less developed region	20 000	2012	Increase by 10-15%	National Statistical Office	Once a year.

	<i>qualitative target</i> <i>e.g. SME productivity as</i> <i>GVA per worker</i>							
	<i>Programme Specific Result</i> <i>Indicator S.2 with a</i>	<i>Safety perception by</i> <i>population, expressed</i> <i>on a scale from</i>	<i>Less developed</i> <i>region</i>	<i>6</i>	<i>2013</i>	<i>2-3</i>	<i>Survey</i>	<i>Every two</i> <i>years</i>

¹¹ For the ERDF and the Cohesion Fund, the target values may be qualitative or quantitative.

	<i>qualitative target</i> <i>e.g. Perception of safety in selected urban areas</i>	<i>1 to – 10, 1 being very safe</i>						
--	---	-------------------------------------	--	--	--	--	--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

<i>Идентификация</i>	<i>Показател</i>	<i>Мерна единица</i>	<i>Категория региони (когато е уместно)</i>	<i>Базова стойност</i>	<i>Базисна година</i>	<i>Целева стойност²¹ (2023 г.)</i>	<i>Източник на данните</i>	<i>Честота на отчитане</i>
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME">	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >

²¹ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

	???	???	N/A	???	???	???	???	???
	•							

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region) (for the ESF) НЕПРИЛОЖИМО

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Category of region	Measurement unit for indicator	Common indicator output used as basis for target setting	Baseline value			Measurement unit for baseline target	Baseline year	Target value ¹² (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.13 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.14 type="S" input="S">	<2A.1.15 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.16 type="S" input="M"> Common <2A.1.16 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.17 type="S" input="M"> Common <2A.1.17 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.18 type="S" input="S" >				Quantitative <2A.1.19 type="S" input="M"> Common <2A.1.19 type="S" input="G">	<2A.1.20 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.21 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	
	Programme Specific Result Indicator S.1 with quantitative target e.g. No of unemployed aged 15-24 in education or training upon leaving	Less developed regions More developed regions Transition regions NA ¹³	Number of participants	NA					%	2014			Monitoring	1/year

12

This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators, they may be qualitative or quantitative. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values can be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

	<i>Common Result Indicator C.1 with quantitative target e.g. No of participants in employment upon leaving</i>	<i>Less developed region</i>	<i>Number of participants</i>	<i>Inactive not in education or training</i>				<i>%</i>	<i>2013</i>				<i>Monitoring</i>	<i>1/year</i>
--	--	----------------------------------	-----------------------------------	--	--	--	--	----------	-------------	--	--	--	-------------------	---------------

Table 4a: YEI result indicators and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective НЕПРИЛОЖИМО

(by priority axis or by part of a priority axis)

(Reference: Article 19(3) of Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council¹⁴ (the 'ESF Regulation'))

ID	Indicator	Measurement unit for indicator	Common output indicator used as basis for setting target	Baseline value			Measurement unit for baseline and target	Baseline year	Target value ¹⁵ (2023)			Source of data	Frequency of reporting
				M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.24 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.25 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.26 type="S" input="M"> Common <2A.1.26 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.27 type="S" input="M"> Common <2A.1.27 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.28 type="S" input="S">			Quantitative <2A.1.29 type="S" input="M"> Common <2A.1.29 type="S" input="G">	<2A.1.30 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.31 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.31 type="S" maxlength="100" input="M">	<2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">		

¹⁴ Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Social Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1081/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 470).

¹⁵ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators they may be qualitative or quantitative. All result indicators in Annex II to the ESF Regulation used to monitor YEI implementation must be linked to a quantified target value. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values may be adjusted accordingly. "M" = men, "W" = women, "T" = total.

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

(by investment priority)

2.A.6.1 *Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries*

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96 (2) CPR)

This description should provide an overview of the types of interventions that the Member State plans to support, complemented by more concrete examples, as appropriate. In particular it should explain how types of actions planned contribute to specific objectives e.g. through targeting of specific target groups or territories, focus on particular themes or issues etc. Therefore this section should provide a clear understanding of how the objectives will be pursued and the results attained in practice, with the types of actions planned.

Note that the choice of output indicators and categories of intervention must be consistent with this description.

Where appropriate, this description should also include steps to be taken to take into account the principles of equality between men and women, non-discrimination and sustainable development.

NB:

1. Where appropriate, this description should include an indication that the entire priority axis is dedicated solely to community-led local development in the meaning of Article 32 of the CPR (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR).

2. For the ESF: where appropriate, this description should include an indication that the whole of a priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 11 (2) of the ESF Regulation).

3. For the YEI: where appropriate, this description should specify the amount of YEI resources of the priority axis, allocated to target young people, residing in sub-regions with high youth unemployment levels outside the YEI eligible regions, as identified in the Partnership Agreement (Article 16 of the ESF Regulation).

	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"> Укрепване на инфраструктурата, необходима за научноизследователска и иновационна дейност (НИД) и на капацитета за реализиране на достижения в областта на научноизследователската и иновационната дейност и насърчаване на центрове на компетентност, по-специално центрове, които са от интерес за Европа</p>
<i>Investment priority</i>	

<2A.2.1.2 type="S" maxlength="17500" input="M">

- Подкрепа за създаване и развитие на центрове за върхови постижения и центрове за компетентност, вкл. обновяване на сградния фонд, материалната база и закупуване на оборудване;
- Подкрепа за модернизирането на научната инфраструктура и на съществуващите учебно-изследователски лаборатории на научни институти и висши учебни заведения, които провеждат изследвания в области, съответстващи на регионалните и националните икономически и социални предизвикателства;
- Създаване и модернизиране на регионални научни инфраструктури, в т.ч. и на уникални колекции и архиви²² и регионални партньорски съоръжения/ разпределени възли на паневропейските научни комплекси, определени в Европейската пътна карта за научна инфраструктура²³;

Идентифициране на основните целеви групи:

- Изследователи, предприемачи, иноватори, преподаватели, докторанти, пост-докторанти, млади учени, специализанти, участници в научни изследвания, студенти, ученици.

Специфични целеви територии:

- Територията на цялата страна.

Типове бенефициенти:

- Публични и частни научни организации, институти, лаборатории, предприятия за НИРД (включително БАН и ССА), висши училища и/или техни основни звена, центрове за върхови постижения, центрове за компетентност, МОН и второстепенни разпоредители, Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи” (ИА ЕСМИС).

²³ http://ec.europa.eu/research/infrastructures/pdf/esfri-strategy_report_and_roadmap.pdf#view=fit&pagemode=none

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This section should include a brief description of:

- The principles applied to ensure the selection of quality operations contributing to the delivery of the specific objectives and achievement of the result. The CPR requires this description for each investment priority, but where this description is the same for several investment priorities, a cross-reference may be used to avoid repetition.*

<i>Investment Priority</i>	<i><2A.2.2.1 type="S" input="S"></i> Укрепване на инфраструктурата, необходима за научноизследователска и иновационна дейност (НИД) и на капацитета за реализиране на достижения в областта на научноизследователската и иновационната дейност и насърчаване на центрове на компетентност, по-специално центрове, които са от интерес за Европа
----------------------------	--

<2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M">

Тематична концентрация

Всички предвидени дейности и цялото финансиране по настоящата приоритетна ос са концентрирани в два приоритета и са в изпълнение на Тематична цел 1, съгл. член 9 от Общия регламент.

Ефективност на инвестициите за максимално постигане на целите на ОП НОИР

Мерките, които ще се финансират по ОП НОИР следва в пълна степен да допринасят за изпълнението на целите на програмата. Чрез анализ на добри практики и опит от предишния програмен период ще се изберат най-подходящите начини за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и облекчаване на административната тежест за бенефициентите.

Допълняемост с други финансови източници

За постигане на максимална ефективност на предложените за финансиране мерки ще бъде търсена допълняемост с други програми, финансирани със средства от ЕС и държавния бюджет.

Удовлетворяване на конкретните нужди на целевите групи

Осигуряването на финансиране по конкретните мерки ще става само на базата на идентифицираните потребности на целевите групи в стратегически и аналитични документи. Ще бъдат подкрепяни научни изследвания, само ако са в области на приоритетни научни направления от Националната стратегия за научни изследвания или приоритетите на Иновационната стратегия.

Хоризонтални принципи

Особено внимание ще се отдели на осигуряването на спазване на принципите за устойчиво развитие, равенство на възможностите и недискриминация и равенство между половете.

Прозрачност, партньорство и обективност

По ОП НОИР ще се осигури максимална прозрачност при подбора на операции. Ще се търси партньорството и представителството на всички заинтересовани страни в механизма за програмиране на операциите по ОП НОИР. По настоящата приоритетна ос ще се предвидят възможности за международна оценка на научния потенциал и привличане на международни рецензенти

2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate)

НЕПРИЛОЖИМО

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Where it is envisaged to use financial instruments, this section should include a description of the planned financial instruments. It should outline the planned scope for the use of financial instruments and the intentions of the Member State in this regard. As financial instruments can be set-up in mid-period, and the ex-ante assessment required for each instrument is not necessarily completed at the time of submission of the operational programme, the description should be clear on where the use of financial instruments is definite (e.g. has been already subject to ex-ante assessment and instrument is being set up) and where it is under consideration or planned.

NB: Where appropriate, this section should indicate that the entire priority axis will be implemented solely:

- through financial instruments within the meaning of Article 37 (which allows an increase in the Union co-financing rate of the EU co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR); or*
- through financial instruments set up at Union level and referred to in Article 38(1)a (which allows increasing the Union co-financing rate up to 100%).*

<i>Investment Priority</i>	<i><2A.2.3.1 type="S" input="S"></i>
<i>Planned use of financial instruments</i>	<i><2A.2.3.2 type="C" input="M"></i>

<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate) (Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)
НЕПРИЛОЖИМО

A description of how the major projects to be supported will contribute to the specific objectives corresponding to this investment priority. Where no major projects are planned, the Member State should indicate this here.

Each operational programme will include a list of major projects planned to be implemented, which are linked to priority axes and investment priorities under section 12.

Investment Priority

<2A.2.4.1 type="S" input="S">

<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

(Reference: point (b)(iv) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Output indicators are required by category of region for each investment priority. Outputs relate to the operations supported. The indicators should measure outputs of a majority of the interventions supported under the investment priority and thus enable an assessment of progress of implementation. These data sets can be used as a basis to assess progress towards achieving the specific objectives.

Table 5 also has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

Table 5: Common and programme-specific output indicators

(by investment priority, broken down by category of region for the ESF, and where relevant, for the ERDF)

ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023) ¹⁶			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >	<2A.2.5.7 type="S" maxlength="20" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >		

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ²⁴			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >	<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >		
	Брой изследователи, работещи в подобрени инфраструктури за научни изследвания	Еквивалент на пълно работно време	ЕФРР	По-слабо развити региони	?? ?	?? ?	???	НСИ, МОН	На 2 години

24

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“ = мъже, „Ж“ = жени, „О“ = общо.

	Брой нови изследователи в подпомогнатите центрове за върхови постижения и центрове за компетентност	Еквивалент на пълно работно време	ЕФРР	По-слабо развити региони	?? ?	?? ?	90	НСИ, МОН	На 2 години
--	---	-----------------------------------	------	--------------------------	---------	---------	----	----------	-------------

EN

EN

2.A.4 Investment priority

(Repeated for each investment priority under the priority axis)

<i>Investment priority</i>	<i><2A.10 type="S" input="S""SME" ></i> Насърчаване на инвестициите на предприятията в НИД, разработване на връзки и взаимодействие между предприятията, центровете за научноизследователска и развойна дейност и сектора на висшите учебни заведения, по-специално поощряване на инвестициите в разработването на продукти и услуги, на трансфера на технологии, на социалната иновация, екоиновациите и приложенията за публични услуги, на стимулирането на търсенето, на изграждането на мрежи, на клъстерите и на отворените иновации посредством интелигентна специализация и подпомагане на технологичните и приложните научни изследвания, пилотни линии, действия за одобрение на продуктите на начален етап, усъвършенствани производствени възможности и пилотно производство, по-специално в ключови базови технологии, както и разпространението на технологии с общо предназначение
----------------------------	--

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

(Repeated for each specific objective under the investment priority) (Reference: points (b)(i) and (ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

The aim of this section is to specify the specific objective linked to a particular investment priority and to outline the results sought.

The specific objective must be consistent with the investment priority in question, defining it, as necessary to target the particular identified needs of the Member State or regions. The specific objective cannot be broader than the investment priority in question. The number of specific objectives per investment priority should be limited as far as possible, to facilitate the monitoring of progress and avoid the fragmentation of programmes. However, there is no formal limitation in this respect.

The specific objective sought is meaningful only if there is an understanding of the reference situation i.e. what the situation is at the beginning of the programming period. Therefore, where section 1 is not sufficiently explicit on the identified development needs pertinent to the specific objective, this section may be used to outline the situation at the start of the programming period, including the challenges to be addressed, in more detail.

"Results" in general refer to the changes sought (in the reference situation) in view of the specific objective which the Member State seeks to achieve with the Funds. "Result indicators" are used to capture the measurable dimension(s) of the result – to facilitate the assessment of whether progress has been made towards the achievement of the specific objectives and whether a change has taken place in the direction desired. Result indicators measure only some of the relevant dimensions of the result. Depending on the indicator,

external factors apart from Union intervention may to a lesser or higher degree influence the results reported and the attainment of the specific objective and targets.

<i>ID</i>	<2A.1.1 type="N" input="G""SME > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1
<i>Specific objective</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME > Подкрепа за приложни изследвания и експериментално развитие в приоритетни области , подпомагащи развитието на икономиката
<i>The results that the Member State</i>	<p>Развитите индустриални страни са разделили помежду си пазара на високите технологии (космически технологии, фармацевтика, информационни технологии и комуникация, електроника и др.). Те произвеждат 80 % от високотехнологичните продукти. България е изправена пред предизвикателствата, пред които са изправени и развитите страни-членки на ЕС, като това се случва в условията на тежък преход след дългогодишна изолация от научно-изследователския международен живот и при ниски показатели на процент от БВП, заделен за НИРД. В този смисъл ефективното управление на науката като икономически фактор, гарантиращ ръст, заетост и динамичност на националната икономика, е приоритет на българското правителство. Това ще се постигне, чрез насърчаване на инвестициите в научноизследователската и иновационна дейност, развитие на връзки между предприятията, научноизследователски и развойни центрове и институциите за висше образование.</p> <p>Участието на частния сектор в научно изследователската дейност е една от основните задачи на ЕС. Като дейност е предвиден в почти</p>

всички политически документи на Общността. Предвижда се включването на бизнеса не само под формата на преки инвестиции, а като бенефициент на научни знания и продукти и стабилен партньор в триъгълника на знанието. Изграждането на ефективни партньорства между научните организации, университетите и бизнеса обогатява всички участници в процеса с нови знания и умения и създава висока добавена стойност за икономиката. За преодоляване на икономическото изоставане трябва да се предприемат и дейности за подпомагане на приложните научни изследвания в приоритетните за страната направления. Научното обслужване и участие в усвояването или създаването на нови технологии в индустрията е необходимо за гарантиране на интелигентен, устойчив растеж с по-ефективно използване на ресурсите. Инвестициите в приложни научни изследвания, осъществени чрез мерките на оперативната програма, ще повишат като цяло капацитета на българските научни институции и изследователи за по-успешното им интегриране и пълноценно участие в Европейското изследователско пространство и в националните и европейски технологични платформи.

Силните и устойчиви връзки между науката и бизнеса са в основата на развитието на икономика, основана на знанието. Интегрирането на образователния и научния процес създава стабилни условия за генериране и използване на научно познание. Обвързването на различни елементи на знанието в неделима среда е предпоставка за устойчив и приобщаващ растеж, както и стимулиране на икономика с високи равнища на заетост. Това предполага и наличието на подходящ

<p><i>seeks to achieve with Union support</i></p>	<p>човешки ресурс, който да обслужва потребностите на различните сфери, както и бързата реализация на учени и предприемачи. Така ще се създадат условия за модернизиране на трудовите пазари и ще се реализират гъвкави образователни мостове между различните сектори.</p> <p>Въвеждането на схеми, които да подпомогнат връзката научно- образователни институции-индустрия и търсенето на кадри от страна на бизнеса налага и въвеждане на диференциация на образователните институции и на тази база определяне на тези, които ще развият силна научна дейност. Последното ще гарантира и възпроизводството на ново научно поколение за научно-иновативната система.</p>
---	--

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective (for the ERDF and the Cohesion Fund)

One (if possible) and no more than two result indicators should be used for each specific objective.

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Measurement unit</i>	<i>Category of region (where relevant)</i>	<i>Baseline value</i>	<i>Baseline year</i>	<i>Target value¹¹ (2023)</i>	<i>Source of data</i>	<i>Frequency of reporting</i>
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Quantitative <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Qualitative <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Quantitative <2A.1.10 type="N" input="M" > Qualitative <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
	Programme Specific Result Indicator S.1, with qualitative target e.g. SME productivity as GVA per worker	EUR/worker	Less developed region	20 000	2012	Increase by 10-15%	National Statistical Office	Once a year.
	Programme Specific Result Indicator S.2 with a	Safety perception by population, expressed on a scale from	Less developed region	6	2013	2-3	Survey	Every two years

¹¹ For the ERDF and the Cohesion Fund, the target values may be qualitative or quantitative.

	<i>qualitative target</i> <i>e.g. Perception of safety in selected urban areas</i>	<i>1 to – 10, 1 being very safe</i>						
--	---	-------------------------------------	--	--	--	--	--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност	Базисна година	Целева стойност²⁵ (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Качествени <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME"	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M" > Качествени <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >

²⁵ За ЕФРР и Кохезионния фонд целевите стойности могат да бъдат качествени или количествени.

	Частни инвестиции в НИРД, допълващи публичната подкрепа	в хил. евро						

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region) (for the ESF) НЕПРИЛОЖИМО

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Category of region	Measurement unit for indicator	Common indicator output used as basis for target setting	Baseline value			Measurement unit for baseline target	Baseline year	Target value ¹² (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.13 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.14 type="S" input="S">	<2A.1.15 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.16 type="S" input="M"> Common <2A.1.16 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.17 type="S" input="M"> Common <2A.1.17 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.18 type="S" input="S" >			Quantitative <2A.1.19 type="S" input="M"> Common <2A.1.19 type="S" input="G">	<2A.1.20 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.21 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">			<2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">
	Programme Specific Result Indicator S.1 with quantitative target e.g. No of unemployed aged 15-24 in education or training upon leaving	Less developed regions	Number of participants	NA				%	2014				Monitoring	1/year
		More developed regions												
		Transition regions												
		NA ¹³												

13

This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators, they may be qualitative or quantitative. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values can be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

	<i>Common Result Indicator C.1 with quantitative target e.g. No of participants in employment upon leaving</i>	<i>Less developed region</i>	<i>Number of participants</i>	<i>Inactive not in education or training</i>				<i>%</i>	<i>2013</i>				<i>Monitoring</i>	<i>1/year</i>
--	--	----------------------------------	-----------------------------------	--	--	--	--	----------	-------------	--	--	--	-------------------	---------------

Table 4a: YEI result indicators and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective НЕПРИЛОЖИМО

(by priority axis or by part of a priority axis)

(Reference: Article 19(3) of Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council¹⁴ (the 'ESF Regulation'))

ID	Indicator	Measurement unit for indicator	Common output indicator used as basis for setting target	Baseline value			Measurement unit for baseline and target	Baseline year	Target value ¹⁵ (2023)			Source of data	Frequency of reporting
				M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.24 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.25 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.26 type="S" input="M"> Common <2A.1.26 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.27 type="S" input="M"> Common <2A.1.27 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.28 type="S" input="S">			Quantitative <2A.1.29 type="S" input="M"> Common <2A.1.29 type="S" input="G">	<2A.1.30 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.31 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.31 type="S" maxlength="100" input="M">			<2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">

¹⁶ Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Social Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1081/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 470).

¹⁷ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators they may be qualitative or quantitative. All result indicators in Annex II to the ESF Regulation used to monitor YEI implementation must be linked to a quantified target value. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values may be adjusted accordingly. "M" = men, "W" = women, "T" = total.

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

(by investment priority)

2.A.6.1 *Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries*

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96 (2) CPR)

This description should provide an overview of the types of interventions that the Member State plans to support, complemented by more concrete examples, as appropriate. In particular it should explain how types of actions planned contribute to specific objectives e.g. through targeting of specific target groups or territories, focus on particular themes or issues etc. Therefore this section should provide a clear understanding of how the objectives will be pursued and the results attained in practice, with the types of actions planned.

Note that the choice of output indicators and categories of intervention must be consistent with this description.

Where appropriate, this description should also include steps to be taken to take into account the principles of equality between men and women, non-discrimination and sustainable development.

NB:

4. Where appropriate, this description should include an indication that the entire priority axis is dedicated solely to community-led local development in the meaning of Article 32 of the CPR (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR).

5. For the ESF: where appropriate, this description should include an indication that the whole of a priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 11 (2) of the ESF Regulation).

6. For the YEI: where appropriate, this description should specify the amount of YEI resources of the priority axis, allocated to target young people, residing in sub-regions with high youth unemployment levels outside the YEI eligible regions, as identified in the Partnership Agreement (Article 16 of the ESF Regulation).

	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"></p> <p>Насърчаване на инвестициите на предприятията в НИД, разработване на връзки и взаимодействие между предприятията, центровете за научноизследователска и развойна дейност и сектора на висшите учебни заведения,</p>
<i>Investment priority</i>	<p>по-специално поощряване на инвестициите в разработването на продукти и услуги, на трансфера на технологии, на социалната иновация, екоиновациите и приложенията за публични услуги, на стимулирането на търсенето, на изграждането на мрежи, на клъстерите и на отворените иновации посредством интелигентна специализация и подпомагане на технологичните и приложните научни</p>

	изследвания, пилотни линии, действия за одобрение на продуктите на начален етап, усъвършенствани производствени възможности и пилотно производство, по-специално в ключови базови технологии, както и разпространението на технологии с общо предназначение
--	---

<2A.2.1.2 type="S" maxlength="17500" input="M">

- Подкрепа за стратегически изследователски програми в центровете за компетентност и в инфраструктурните комплекси, които да гарантират тяхното устойчиво развитие и добавен ефект за националната и регионална икономика;
- Подкрепа за провеждане на приложни научни изследвания. Финансиране на самите изследвания и дейности, свързани със закупуване на нова или модернизиране на съществуваща апаратура, оборудване, материали, консумативи и др., необходими за провеждане на приложното научно изследване, включително и разходите по възнаграждения на участниците;
- Осигуряване на подкрепа за достъп и участие на български научни организации и висши училища до различни европейски технологични платформи съвместни технологични инициативи и в Европейския институт за технологии и иновации;
- Обучение на кадри по заявка и с финансовото участие на бизнеса чрез ваучерни схеми;
- Предоставяне на подкрепа за изграждане, развитие и използване на пилотни производствени центрове във висшите училища и научните институти за провеждане на научно обучение, изследователска работа, експериментално развитие и прототипиране..

Идентифициране на основните целеви групи:

- Изследователи, преподаватели, докторанти, пост-докторанти, млади учени, специализанти, студенти, ученици.

Специфични целеви територии:

- Територията на цялата страна.

Типове бенефициенти:

- научни организации (включително БАН и ССА), научни институти, висши училища и/или техни основни звена, центрове за върхови постижения, центрове за компетентност, МОН.

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This section should include a brief description of:

- The principles applied to ensure the selection of quality operations contributing to the delivery of the specific objectives and achievement of the result. The CPR requires this description for each investment priority, but where this description is the same for several investment priorities, a cross-reference may be used to avoid repetition.*

	<p><2A.2.2.1 type="S" input="S"></p> <p>Насърчаване на инвестициите на предприятията в НИД, разработване на връзки и взаимодействие между предприятията, центровете за научноизследователска и развойна дейност и сектора на висшите учебни заведения, по-специално поощряване на инвестициите в разработването на продукти и услуги, на трансфера на технологии, на социалната иновация, екоиновациите и приложенията за публични услуги, на стимулирането на търсенето, на изграждането на мрежи, на клъстерите и на отворените иновации посредством интелигентна специализация и подпомагане на технологичните и приложните научни изследвания, пилотни линии, действия за одобрение на продуктите на начален етап, усъвършенствани производствени възможности и пилотно производство, по-специално в ключови базови технологии, както и разпространението на технологии с общо предназначение</p>
<i>Investment Priority</i>	

<2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M">

Тематична концентрация;

Всички предвидени дейности и цялото финансиране по настоящата приоритетна ос са концентрирани в два приоритета и са в изпълнение на Тематична цел 1, съгл. член 9 от Общия регламент.

Ефективност на инвестициите за максимално постигане на целите на ОП НОИР

Мерките, които ще се финансират по ОП НОИР следва в пълна степен да допринасят за изпълнението на целите на програмата. Чрез анализ на добри практики и опит от предишния програмен период ще се изберат най-подходящите начини за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и облекчаване на административната тежест за бенефициентите.

Допълняемост с други финансови източници

За постигане на максимална ефективност на предложените за финансиране мерки ще бъде търсена допълняемост с други програми, финансирани със средства от ЕС и държавния бюджет.

Удовлетворяване на конкретните нужди на целевите групи

Осигуряването на финансиране по конкретните мерки ще става само на базата на идентифицираните потребности на целевите групи в стратегически и аналитични документи. Ще бъдат подкрепяни научни изследвания, само ако са в области на приоритетни научни направления от Националната стратегия за научни изследвания или приоритетите на Иновационната стратегия.

Хоризонтални принципи

Особено внимание ще се отдели на осигуряването на спазване на принципите за устойчиво развитие, равенство на възможностите и недискриминация и равенство между половете.

Прозрачност, партньорство и обективност

По ОП НОИР ще се осигури максимална прозрачност при подбора на операции. Ще се търси партньорството и представителството на всички заинтересовани страни в механизма за програмиране на операциите по ОП НОИР. По настоящата приоритетна ос ще се предвидят възможности за международна оценка на научния потенциал и привличане на международни рецензенти

2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate)

НЕПРИЛОЖИМО

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Where it is envisaged to use financial instruments, this section should include a description of the planned financial instruments. It should outline the planned scope for the use of financial instruments and the intentions of the Member State in this regard. As financial instruments can be set-up in mid-period, and the ex-ante assessment required for each instrument is not necessarily completed at the time of submission of the operational programme, the description should be clear on where the use of financial instruments is definite (e.g. has been already subject to ex-ante assessment and instrument is being set up) and where it is under consideration or planned.

NB: Where appropriate, this section should indicate that the entire priority axis will be implemented solely:

- through financial instruments within the meaning of Article 37 (which allows an increase in the Union co-financing rate of the EU co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR); or*
- through financial instruments set up at Union level and referred to in Article 38(1)a (which allows increasing the Union co-financing rate up to 100%).*

<i>Investment Priority</i>	<2A.2.3.1 type="S" input="S">
<i>Planned use of financial instruments</i>	<2A.2.3.2 type="C" input="M">

EN

17

EN

<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate) (Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)
НЕПРИЛОЖИМО

A description of how the major projects to be supported will contribute to the specific objectives corresponding to this investment priority. Where no major projects are planned, the Member State should indicate this here.

Each operational programme will include a list of major projects planned to be implemented, which are linked to priority axes and investment priorities under section 12.

Investment Priority

<2A.2.4.1 type="S" input="S">

<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

(Reference: point (b)(iv) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Output indicators are required by category of region for each investment priority. Outputs relate to the operations supported. The indicators should measure outputs of a majority of the interventions supported under the investment priority and thus enable an assessment of progress of implementation. These data sets can be used as a basis to assess progress towards achieving the specific objectives.

Table 5 also has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

Table 5: Common and programme-specific output indicators

(by investment priority, broken down by category of region for the ESF, and where relevant, for the ERDF)

ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023) ¹⁶			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ²⁶			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
	Брой предприятия, които си сътрудничат с подпомогнатите научноизследователски	Брой	ЕФРР	По-слабо развити региони	??	???	???	УО, НАП	Годишно

26

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

	институции								
	Брой предприятия, въвели нови или значително подобрани продукти, нови за пазара и създадени в резултат от подпомогнатите иновации или научноизследова телни и развойни проекти	Брой	ЕФРР	По-слабо развити региони	?? ?	???	???	УО, НАП	Годишно
	☐ Висши училища, подкрепи ли или осигурили достъп на български научни организац ии до различни европейск и технологи чни платформ и, осъществ	Брой	ЕФРР	По-слабо развити региони	?? ?	???	???	☐ МОН	На всеки две години

	или съвместни технологични инициативи.								
	☐							☐	
	Брой изградени пилотни производствени центрове във ВУ и научните институти	☐	ЕФРР	По-слабо развити региони	???	???	???	☐ ???	???

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7¹⁷

Specific provisions for ESF¹⁸, where applicable (by priority axis and, where relevant, category of region): social innovation, transnational cooperation and ESF contribution to thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.

Description of the contribution of the planned actions of the priority axis to:

- social innovation (if not covered by a dedicated priority axis);
- transnational cooperation (if not covered by a dedicated priority axis);
- thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 of Regulation (EU) No 1303/2013.

Identification of:

- *the themes for social innovation¹⁹, in particular with the aim of testing and scaling up innovative solutions to address social needs.*
- *a non-exhaustive list of themes for transnational cooperation including the planned actions and the stakeholders to be involved.*

¹⁶

For the ESF, this list includes common output indicators for which a target value has been set. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and the Cohesion Fund, gender breakdown is in most cases not relevant. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

¹⁷

Only for programmes supported by the ESF.

- 18 For the ESF, this list includes common output indicators for which a target value has been set and all
programme-specific output indicators.
- 19 In accordance with Article 9 ESF Regulation.

EN

19

EN

- *This section should also set out whether and how the types of actions supported contribute to the thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.*

<i>Priority axis</i>	<2A.3.1 type="S" input="S">
<2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M">	

2.A.8 Performance framework

(Reference: point (b)(v) of the first subparagraph of Article 96(2), and Annex II CPR)

Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014²⁰ lays down detailed arrangements to ensure a consistent approach for determining the milestones and targets. Guidance will be available for the set-up of the performance framework and the use of different types of indicators for this purpose.

The indicators used for the performance framework are in most cases likely to be a sub-set of the indicators defined for the priority axes, possibly at an aggregate level (if the same indicator is used for multiple investment priorities within the priority axis). The exception to this is the use of "key implementation steps", which are not part of the general indicator system and financial indicators.

Key implementation steps indicate progress in the implementation processes, e.g. preparation of major projects, launch of tendering procedures for key operations, launch of support schemes, progress in the implementation process etc. Such key implementation steps can be used as milestones in circumstances where the early stage of implementation does not allow the use of output indicators. In such cases, measurement units are not always used, hence measurement units are listed as "where appropriate".

Annex II CPR on the performance framework requires the milestones and targets used in the performance framework to be "directly linked" to the achievement of the specific objective of a priority. They are required to be –amongst others- relevant, capturing essential information on the progress of a priority axis. Therefore the indicators and implementation steps chosen should be representative of the priority axis i.e. output indicators and key implementation steps set out in the performance framework shall correspond to more than 50% of the financial allocation to the priority. They shall thus reflect the implementation, outputs and, where appropriate, results of the majority of interventions undertaken under that priority axis (broken down by Fund and by category of region, where appropriate). The last column of the performance framework table provides a possibility to explain this, where this is not evident from the description of the priority axes.

Table 6 has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

²⁰

Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014 of 7 March 2014 laying down rules for implementing Regulation (EU) No 1303/2013 of the European Parliament and of the Council laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund and laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund and the European Maritime and Fisheries Fund with regard to methodologies for climate change support, the determination of milestones and targets in the performance framework and the nomenclature of categories of intervention for the European Structural and Investment Funds (OJ L 69, 8.03.2014, p. 65).

Table 6: Performance framework of the priority axis

(by fund and, for the ERDF and the ESF, by category of region)²¹

Priority axis	Indicator type (Key implementation step, financial, output or, where appropriate, result indicator)	ID	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018 ²²			Final target (2023) ²³			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
							M	W	T	M	W	T		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Implementation Step or Financial indicator <2A.4.3 type="S" maxlength="5" input="M"> Output or	Implementation Step or Financial indicator <2A.4.4 type="S" maxlength="255" input="M"> Output or Result <2A.4.4 type="S" input="G" or "M">	Implementation Step or Financial indicator <2A.4.5 type="S" input="M"> Output or Result <2A.4.5 type="S" input="G" or "M">	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Implementation Step or Financial <2A.4.9 type="S" input="M"> Output or Result <2A.4.8 type="S" input="M">			Implementation Step or Financial indicator <2A.4.10 type="S" maxlength="200" input="M"> Output or Result <2A.4.10 type="S" input="M">	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">

²¹ Where the YEI is implemented as part of a priority axis, YEI milestones and targets must be distinguished from other milestones and targets for the priority axis in accordance with implementing acts referred to in the fifth subparagraph of Article 22(7) CPR, as YEI resources (specific allocation and matching ESF support) are excluded from the performance reserve.

²² Milestones may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

²³ Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

		result<2 A.4.3 type="S" input="S">											

EN

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework (optional)

<2A.4.12 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.9 Categories of intervention

(Reference: point (b)(vi) of Article 96(2) CPR)

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

The categories of intervention are based on a nomenclature adopted by the Commission, which includes 6 dimensions common for the Funds, an additional (7th) dimension for the ESF and (8th) for the ERDF and the Cohesion Fund. The nomenclature is set out in the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014²⁴:

- The first 5 dimensions correspond to those used for the period 2007-2013 and set out in Annex II to Commission Regulation (EU) No 1828/2006²⁵, albeit changes in certain categories and codes have been made.*
- The additional common dimension covers "territorial delivery mechanisms" allowing the analysis of the use of community-led local development, ITIs, and integrated approaches to sustainable urban development.*
- The dimension for the "ESF secondary theme" aims to capture the contribution of the ESF operations to the thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.*
- The additional dimension proposed for the ERDF and the Cohesion Fund aims to track the allocation of Union support to each thematic objectives (where priority axes cover multiple thematic objectives) and thus to the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth.*
- For the purpose of filling out the tables on the categories of intervention, YEI is to be considered as a Fund. It is not required to break the data on YEI down by category of region.*

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section (categories of intervention) is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

Tables 7-11: Categories of intervention²⁶
(by Fund and category of region, if the priority axis covers more than one)

Table 7: Dimension 1 – Intervention field	
Fund	<2A.5.1.1 type="S" input="S" Decision=N > EΦPP

²⁴ OJ L 69, 8.03.2014, p. 65.

²⁵ Commission Regulation (EC) No 1828/2006 of 8 December 2006 setting out rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 1083/2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and of Regulation (EC) No 1080/2006 of the European Parliament and of the Council on the European Regional Development Fund (OJ L 371, 27.12.2006, p. 1).

²⁶ Amounts include total Union support (the main allocation and the allocation from the performance reserve).

Category of region	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N> По-слабо развити	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N>
1		
1		

Table 8: Dimension 2 – Form of finance		
Fund	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N>	
Category of region	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N>	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.2.4 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.2.5 type="N" input="M" Decision=N>
1	01	

Table 9: Dimension 3 – Territory type		
Fund	<2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N>	
Category of region	<2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N>	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N>

Table 10: Dimension 4 – Territorial delivery mechanisms		
Fund	<2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N>	
Category of region	<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N>	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.4.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.4.5 type="N" input="M" Decision=N>

Table 11: Dimension 6 – ESF secondary theme ²⁷ (ESF only)		
Fund	<2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Category of region	<2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N >

For the remaining dimensions of categorisation, data is requested for information purposes through electronic data exchange system during implementation.

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

(by priority axis)

(Reference: point (b)(vii) of Article 96(2) CPR)

This section should be included in the description of the priority axis, where appropriate, to identify specific gaps in the administrative capacity of specific authorities or specific beneficiaries who implement this priority axis. It should set out specific actions to be supported from technical assistance to reinforce the administrative capacity of authorities and beneficiaries to ensure an effective implementation of the priority axis as well as the level of the available resources. Therefore this section is dedicated to the actions which are specific and limited to improving the implementation capacity related to a single priority axis.

Where the use of technical assistance for the purpose of developing the administrative capacity of authorities and beneficiaries does not involve any specific actions linked to the priority axis concerned, this section does not need to be filled in.

The content of this section should not overlap with the description of the priority axis for technical assistance or the specific operational programme for technical assistance. The section here is to highlight the specific use of technical assistance for the reinforcement of administrative capacity for a specific priority axis. Technical assistance itself will be

²⁷

Include, where appropriate, quantified information on the ESF's contribution to the thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.

programmed in section 2.B.

Priority axis

<3A.6.1 type="S" input="S">

<2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M">

ID of the priority axis	<2A.1 type="N" input="G""SME» > ПРИОРИТЕТНА ОС № 2
Title of the priority axis	<2A.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME" > ОБРАЗОВАНИЕ И УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments	<2A.3 type="C" input="M">
☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level	<2A.4 type="C" input="M""SME" >
☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development	<2A.5 type="C" input="M">
☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both	<2A.6 type="C" input="M">

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or Fund (where applicable) НЕПРИЛЮЖИМО

(Reference: Article 96(1) CPR)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

This section is required only in case the operational programme uses the possibility provided by Article 96(1) CPR to set up a priority axis covering more than one category of region, more than one thematic objective or more than one Fund. Where this option is not used, this section is not filled in.

This approach is a derogation from the general rule and should only be used "where appropriate and in order to increase impact and effectiveness in a thematically coherent integrated approach " and, in case of a priority axis combining one or more complementary investment priorities from more than one thematic objective "in duly justified cases".

The aim of this section is to explain how the chosen set-up of the priority axis contributes to an increase in the impact and the effectiveness of cohesion policy and why a simpler set-up of an axis or axes covering a single category of region, a single thematic objective or a single Fund would constitute a less effective choice. When a priority covers more than one thematic objective, this section should justify how this will lead to the maximum contribution of the investment priorities concerned to the priority axis.

Не е приложено.

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

(Repeated for each combination under a priority axis)

<i>Fund</i>	<2A.7 type="S" input="S"“SME” > ЕФФ
<i>Category of region</i>	<2A.8 type="S" input="S"“SME” > по-слабо развити
<i>Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)</i>	<2A.9 type="S" input="S"“SME” >
<i>Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)</i>	<2A.9 type="S" input="S" > неприложено

2.A.4 Investment priority

(Repeated for each investment priority under the priority axis)

<i>Investment priority</i>	<p><2A.10 type="S" input="S""SME" ></p> <p>Намаляване и предотвратяване на преждевременното напускане на училище и насърчаване на равния достъп до висококачествено предучилищно, основно и средно образование, включващо формални, неформални и неофициални процеси на изучаване за повторно включване в образователната и обучителната система</p>
----------------------------	--

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

(Repeated for each specific objective under the investment priority) (Reference: points (b)(i) and (ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

The aim of this section is to specify the specific objective linked to a particular investment priority and to outline the results sought.

The specific objective must be consistent with the investment priority in question, defining it, as necessary to target the particular identified needs of the Member State or regions. The specific objective cannot be broader than the investment priority in question. The number of specific objectives per investment priority should be limited as far as possible, to facilitate the monitoring of progress and avoid the fragmentation of programmes. However, there is no formal limitation in this respect.

The specific objective sought is meaningful only if there is an understanding of the reference situation i.e. what the situation is at the beginning of the programming period. Therefore, where section 1 is not sufficiently explicit on the identified development needs pertinent to the specific objective, this section may be used to outline the situation at the start of the programming period, including the challenges to be addressed, in more detail.

"Results" in general refer to the changes sought (in the reference situation) in view of the specific objective which the Member State seeks to achieve with the Funds. "Result indicators" are used to capture the measurable dimension(s) of the result – to facilitate the assessment of whether progress has been made towards the achievement of the specific objectives and whether a change has taken place in the direction desired. Result indicators measure only some of the relevant dimensions of the result. Depending on the indicator, external factors apart from Union intervention may to a lesser or higher degree influence the results reported and the attainment of the specific objective and targets.

<i>ID</i>	<p><2A.1.1 type="N" input="G""SME" ></p> <p>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1</p>
<i>Specific objective</i>	<p><2A.1.2 type="S" maxLength="500" input="M""SME" ></p> <p>Подобряване на постиженията на децата и учениците в</p>

	<p>овладяването на ключови компетентности по отношение предучилищното и училищното образование</p>
<p><i>The results that the Member State</i></p>	<p><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M"SME "></p> <p>Българското предучилищно и училищно образование има своите традиционни достойнства, които следва да бъдат съхранени. В изпълнение на целите на Националната програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка (2006–2015 г.) бяха предприети много положителни стъпки, най-съществените сред които са въвеждането на единни разходни стандарти за издръжката на едно дете/ученик, прилагането на делегирани бюджети, задължителната двугодишна подготовка преди първи клас, финансово осигурена целодневна организация на учебния ден за учениците от 1. до 4. клас, прилагането на единен образователен пакет – стандарти, учебни програми и учебни планове, ориентирани към резултати от обучението, ежегодните национални външни оценявания в края на 4. и на 7. клас и на задължителните държавни зрелостни изпити.</p> <p>В същото време системата на предучилищното и училищното образование е изправена и пред редица проблеми и предизвикателства. Част от промените в последните години са неефективно осъществени – неразработени докрай механизми, небалансирани правомощия, несвързаност на промените, неучастие на всички заинтересовани страни.</p> <p>Независимо от ориентацията на стандартите и учебните програми към придобиване на ключови компетентности, 39.4 % от 15-годишните български ученици показват резултати под критичното първо равнище в областта на четенето, математиката и природните науки в международното изследване PISA 2012 на ОИСР, като</p>

особено отчетливи са разликите в резултатите според вида на училището и големината на населеното място.

Тези Решаването на тези проблеми в рамките на задължителното училищно образование трябва да бъде предшествано от висококачествено и икономически достъпно образование и грижи в ранна детска възраст. В тази връзка, утвърждаването на задължителната предучилищна подготовка на децата, две години преди постъпването им в училище (от 2012 г.), има огромен образователен ефект, който носи дълготрайни ползи с оглед на социализацията и постиженията на всяко дете през целия период на обучение, а не само на по-добрите резултати в училище.

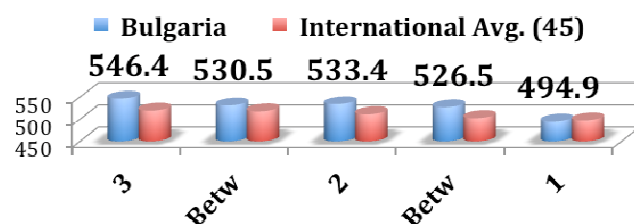
Повишаването на качеството на предучилищното образование ще бъде солидна основа за по-нататъшно учене и ще допринесе за превенцията на отпадането от училище и за увеличаване на ползите при завършване на следваща образователна степен и придобиване на нови умения.

Това, което е най-важно в предучилищната възраст е езиковото развитие и връзката с последващото училищно обучение. Езиковото развитие на детето е умение, което е предвестник на неговите умения за аналитично мислене и се проявява през най-ранните години на живота. Индивидуалните разлики във вербалните умения на децата продължават до деветгодишна възраст, когато те са вече в началния курс. С времето разликите в речника от ранното детство се задълбочават и засягат училищната готовност и представянето в училище, както и кариерното развитие на по-късен етап.

Данни от изследването PIRLS показват, че има съществено влияние на посещаването на детска градина върху постиженията на четвъртокласниците. Съществува разлика

не само между и непосещаващите и посещаващите занятия в предучилищната образователна степен, но и между тези, които са посещавали детска градина по-малко от една година, и посещаващите детска градина повече от година.

Резултати от PIRLS 2011 г. по продължителност на посещаване на предучилищна подготовка.

Чрез този инвестиционен приоритет се очаква да се допринесе за повишаване на нивото на грамотност на 15-годишните ученици в областта на четенето, математиката и природните науки, усвояване на знания и умения за работа в дигиталното общество, придобити компетентности, подкрепящи личностното развитие, социалната интеграция и професионална реализация и развити нагласи за вземане на информирани решения в полза на себе си и на другите за гарантиране на устойчиво развитие; да се намалят различията в резултатите от ученето в различните училища и населени места; да се модернизират учебните програми, учебните планове, учебниците и учебните помагала; да се осигурят условия и подкрепа за прилагането на педагогически иновации и съвременни подходи на преподаване; да се засили действието на системите за ранно установяване и ранна намеса при проблеми с ученето.

seeks to achieve with Union support

ID

<2A.1.1 type="N" input="G" SME >

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2

<p><i>Specific objective</i></p>	<p><2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M"“SME” ></p> <p>Обхващане и задържане на децата и учениците в образователната система чрез повишаване на мотивацията за учене на привлекателността на образователните институции</p>
<p><i>The results that the Member State</i></p>	<p><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M"“SME” ></p> <p>В последните години в страната се наблюдава положителна тенденция в стойностите на преждевременно напусналите образованието сред населението на възраст 18 - 24 години и темповете, с които страната ни намалява дела на преждевременно напусналите училище през последното десетилетие са значително по-ускорени от средните за ЕС. Актуалната ситуация в България показва, че все още не е задоволителен постигнатият за 2013 г. дял от 12.4 %. През програмния период 2014 – 2020 г. дялът на преждевременно напусналите образователната система трябва да бъде намален до 11 % г.</p> <p>Засилва се отчуждаването на децата от училище поради комплексни причини - отхвърляне на образованието/училището като ценност, неефективен социален и семеен контрол, липса на адекватни стимули за посещаване на училище, недостатъчна гъвкавост на училището спрямо интересите и очакванията на учениците, неефективна система на допълнителна и консултационна работа, фокусирана върху изоставащите ученици и особено върху учениците със средни и добри постижения, непривлекателна среда. Особено място сред причините за отпадане, вътрешни за образователната институция, заема агресията/насилието в училище („училищният тормоз“). Нормативното разписване на мерки за превенция на училищния тормоз, приети с</p>

решение на Министерски съвет през 2012 г. представлява усилие в правилната посока. Превръщане на правилниците в действия обаче изисква както лидерска инициатива сред мениджмънта на училищата, така и финансово ресурс, който да обезпечи ангажимента на педагогическия персонал.

Сред факторите, които обуславят риска от преждевременно излизане от образователната система трябва да бъде посочен социално-икономическият профил на семейството. Статистика, генерирана в страните на ЕС през годините на икономическата криза свидетелства за наличието на преки връзки между достъпа до образователни услуги и доходи²⁷. От една страна, хората завършили средно образование имат по-големи шансове за намиране на работа, от друга: бедните деца по-трудно преминават през гимназиалната степен. Цифрите сочат, че делът на живеещите в бедност сред завършилите най-много прогимназиален етап е над три пъти по-висок от дела на бедните сред завършилите средно образование. Преведено от езика на сухите цифри това означава, децата на родители с ниски доходи 1) нямат шанс за развитие чрез учене и 2) попадат в групата с най-малки възможности за намиране на адекватно заплатена работа. *Чрез лошо образование бедността поражда бедност.*

Неудовлетворителна е степента на социализация на децата в свободното им време и извън училище.

Въведената от 2012 година двегодишна задължителна предучилищна подготовка спомага за преодоляване на

²⁷ Проект на Стратегия за превенция и намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система (2007-2013), стр. 28

разликите в уменията и съдействия за когнитивното, езиковото, социалното и емоционалното развитие на децата. По данни на НСИ за учебната 2012/2013 г. нетният коефициент на записване на децата в детските градини в България е само 83.8 %. Мерките за привличане и включване в предучилищно образование, особено на децата в риск, ще бъдат насочени към прилагането на модели за тясно сътрудничество между дома и образованието и грижите в ранна детска възраст и повишаване на инвестициите в предучилищно образование, както и с цел промяна на обществените възприятия за него като за част от системата на социални услуги.

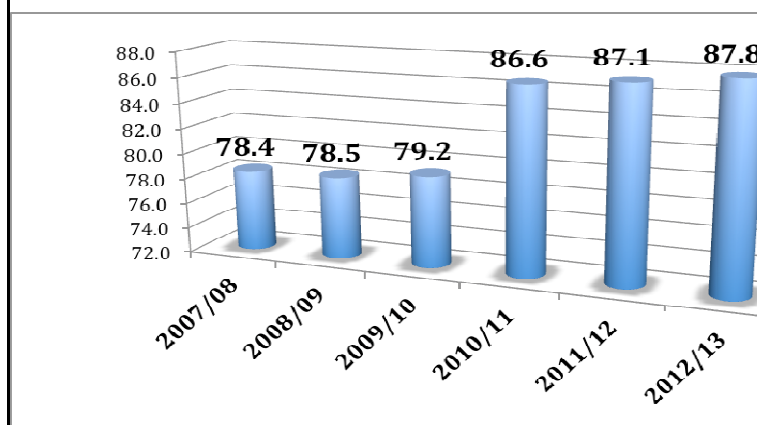
През 2013 г. с подкрепата на Министерството на образованието и науката беше проведено Изследване на феномените на необхващане в училище, което включи кратък преглед на ролята на предучилищната подготовка. Според резултатите от изследването някои от водещите причини за незаписване в предучилищна подготовка са свързани с:

- таксите за детска градина и други разходи (за медицински и административни удостоверения), необходими за записване в детска градина на децата от семейства с ограничени финансови средства;
- райони с висока концентрация на уязвими групи и малки общини с ограничени средства за финансиране на предучилищната подготовка;
- изолирани райони с преобладаващо ромско население, в много от които няма детски градини.

Разширяването на достъпа до предучилищна подготовка остава едно от главните предизвикателства в сферата на образованието и гарантирането на децата

на гладък преход в първи клас. Установеният в България национален референтен показател е 90 % от децата (на възраст между 4 години и възрастта за започване на задължително образование) да бъдат включени в предучилищна подготовка.

Участието в предучилищна подготовка (деца на възраст между 4 години и възрастта за започване на задължителното образование) като % от лицата в съответната възрастова група.

Необходимо е разработване и прилагане на системни и ефективни подходи за подкрепа на деца и ученици с пропуски в обучението, за навременно откриване и насърчаване на даровити и талантливи деца, както и разработен междусекторен координационен механизъм на национално, областно и общинско равнище, основаващ своите политики, планове и мерки на систематично наблюдение, анализ и оценка като предпоставка за коригиращи действия, разпределение на ресурси, насочване на инвестиции съобразно потребностите на съответните равнища, при гарантиране на редовна отчетност и прозрачност.

С осъществяването на предложените мерки се очаква да се увеличи броят на децата и учениците, обхванати

от образование, да се подобри достъпът до предучилищно и училищно образование, да се осигури плавен преход между образователните институции в предучилищното и училищното образование и да се намали процентът на отпадащите от училище. Очакван резултат е и реинтеграцията на отпаднали в образователната система.

За постигането на тези цели се предвиждат дейности, насочени към осигуряване на позитивна образователна среда, подкрепяща индивидуалните интереси и способности на учениците с оглед пълноценното им развитие и изграждането им като самостоятелни творчески и обществено активни. Извънкласните и извънучилищните дейности са насочени към пълноценно осмисляне на свободното от учебни занимания време на учениците съобразно индивидуалните им интереси, към откриване и развитие на техните дарби и на творческото мислене и др. В резултат ще си засили интереса на учениците към придобиване на знания, практически умения и компетентности и ще намалят отпадането и преждевременното напускане на училище.

Изграждането на модерна, защитена и интерактивна образователна среда (базирана на съвременни ИКТ за образованието) ще повиши атрактивността и статуса на училищата (вкл. ползването и създаването на специализирано цифровизирано учебно съдържание, електронни платформи за разпространение, интелигентни интерактивни системи за общуване с родители и общество и надежден комуникационен достъп).

Предложените мерки са в подкрепа на дейностите в Стратегията за намаляване дела на преждеременно

<i>seeks to achieve with Union support</i>	напусналите образователната система (2013 – 2020).
--	--

<i>ID</i>	<p><2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3</p>
	<p><2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" ></p> <p>Управление на качеството на образованието чрез усъвършенстване на системата за оценяване на резултатите от обучението и разработване и прилагане на ефективна система за мониторинг</p> <p>Проблем за осигуряване на качеството в училищното образование е слабата подкрепа за съществуващата система за управление на качеството. От подобен порядък са и затрудненията, свързани с инспектирането на образователните институции. Осъществяваният контрол е насочен почти изцяло към спазване на нормативните актове и не допринася ефективно за напредъка на системата.</p> <p>Тук като положителен пример трябва да бъде посочена работата на специализирания Център за оценка и контрол на качеството на образованието (ЦКОКО), който от 2005 г. функционира като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към МОН. ЦКОКО осигурява провеждането на стандартизирано външно оценяване. Изпълнява ролята на координатор на международни оценки от типа на изследването PISA. През изминалия програмен период обаче дейността на Центъра за оценка и контрол бе финансирана чрез само един проект - „Разработване на система за оценка на качеството на средното образование”, като бюджетът по процедурата бе споделен с</p>
<i>Specific objective</i>	

рейтинговата система на висшето образование.

В процес на разработване са стандарт за инспектиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, стандарт за организационно развитие и управление на качеството, както и индикатори за ефективност на образованието, чиито резултати са свързани със създаването на единна система за оценяване на ученици, учители и училищна среда.

Основен проблем. При наличието на значително развита система за външно оценяване, все още липсва анализ за съпоставяне резултатите на учениците на входа и на изхода на съответния етап, поради което резултатите от външното оценяване не водят до достатъчно надеждни изводи относно постиженията на учениците от различните видове училища, както и не предоставят информация за влиянието на средата.

Другите затруднения могат да бъдат обобщени така:

- Информацията за слабите места в подготовката на учениците, генерирана през инструментите на външното оценяване не се използва за планиране на обосновани управленски решения.
- Няма нито изградена практика за системна аналитична работа на управленско ниво.
- Не е създаден софтуерен продукт, подобен на рейтинговата система във висшето образование, който да позволи лесно боравене с наличните данни.

Промяната в тази посока би следвало да съчетава

	<p>както мерки за утвърждаване на стандарти и процедури на оценка, така и за изграждане/административно укрепване на аналитичните структури, които се предполага да служат като трансмисия между мониторинга и ежедневно управление на училищната система.</p> <p>Необходимо е унифицирането на системата за контрол и оценка на качеството на образованието (критерии, инструментариум, процедури) на системно ниво и на ниво образователна институция, която да осигурява съпоставимост на резултатите.</p> <p>Чрез операциите в този инвестиционен приоритет се очаква да се изгради функционираща цялостна система за управление на качеството на образованието чрез индикатори, отчитащи входните данни (ресурсите, с които разполага образователната система), процесите (нейното функциониране), изходните резултати (приносът ѝ за развитието на отделния ученик) и гарантирана прозрачност и публичност на резултатите от инспектирането.</p>
<i>The results that the Member State seeks to achieve with Union support</i>	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M“SME ”>

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective (for the ERDF and the Cohesion Fund)

НЕПРИЛОЖИМО

One (if possible) and no more than two result indicators should be used for each specific objective.

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Measurement unit</i>	<i>Category of region (where relevant)</i>	<i>Baseline value</i>	<i>Baseline year</i>	<i>Target value¹¹ (2023)</i>	<i>Source of data</i>	<i>Frequency of reporting</i>
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Quantitative <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Qualitative <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Quantitative <2A.1.10 type="N" input="M" > Qualitative <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
	Programme Specific Result Indicator S.1, with qualitative target e.g. SME productivity as GVA per worker	EUR/worker	Less developed region	20 000	2012	Increase by 10-15%	National Statistical Office	Once a year.
	Programme Specific Result Indicator S.2 with a	Safety perception by population, expressed on a scale from	Less developed region	6	2013	2-3	Survey	Every two years

¹¹ For the ERDF and the Cohesion Fund, the target values may be qualitative or quantitative.

	<i>quantitative target</i> <i>e.g. Perception of safety in selected urban areas</i>	<i>1 to – 10, 1 being very safe</i>						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region) (for the ESF)

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Category of region	Measurement unit for indicator	Common indicator output used as basis for target setting	Baseline value			Measurement unit for baseline target	Baseline year	Target value ¹² (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.13 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.14 type="S" input="S">	<2A.1.15 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.16 type="S" input="M"> Common <2A.1.16 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.17 type="S" input="M"> Common <2A.1.17 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.18 type="S" input="S" >				Quantitative <2A.1.19 type="S" input="M"> Common <2A.1.19 type="S" input="G">	<2A.1.20 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.21 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	
	Programme Specific Result Indicator S.1 with quantitative target e.g. No of unemployed aged 15-24 in education or training upon leaving	Less developed regions	Number of participants	NA				%	2014				Monitoring	1/year
		More developed regions												
		Transition regions												
		NA ¹³												

14

This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators, they may be qualitative or quantitative. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values can be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

	Common Result Indicator C.1 with quantitative target e.g. No of participants in employment upon leaving	Less developed region	Number of participants	Inactive not in education or				%	2013				Monitoring	1/year
--	--	--------------------------	---------------------------	---------------------------------	--	--	--	---	------	--	--	--	------------	--------

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ²⁸ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2A.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2A.1.14 type="S" input="S">	<2A.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2A.1.16 type="S" input="M"> Общи <2A.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2A.1.17 type="S" input="M"> Общи <2A.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2A.1.18 type="S" input="S">			Количествени <2A.1.19 type="S" input="M"> Общи <2A.1.19 type="S" input="G">	<2A.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2A.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">			<2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">
1 (СЦ 1 и 2)	Дял на преждевременно напусналите училище (ПНУ) от лицата на възраст между 18 и 24 г.	по-слабо развити	дял	Лица между 18 и 24 години, завършили едва основно образование или по-ниска образователна степен, участващи във форми на образование или обучение.	12,3%	12,7%	12,5%	%	2013 г.	N/A	N/A	Най-много 11 %	НСИ, Евростат	годишно
2 (СЦ 1 и 2)	Групов нетен коефициент на записване на деца в детските градини	по-слабо развити	%	Коефициентът е изчислен в процент като отношение на броя на учащите в предучилищното образование във възрастовата група 3-6	-	-	83,6%	%	2013 г.	N/A	N/A	Намален до под 11% дял на ПНУ	НСИ	годишно

Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

				години към броя на населението в същата възрастова група.										
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3 (СЦ 1 и 2)	Нетен коефициент на записване на населението по образователни степени и етапи	по-слабо развити	%	Коефициентът е изчислен в процент като отношение на броя на учащите по степени във възрастовите групи 7-10, 11-14, 15-18 и 19-20 години към броя на населението в същите възрастови групи. Броят на учащите и на населението е изчислен към 31.12 на съответната година	N/A	N/A	Начално образование - 95,5%; - Прогимназиално 5.-8. Клас - 79,7%; - Средно образование - 83%; - Професионално обучение след средно образование - 0,3%	%	2013 г.	N/A	N/A	Намален до под 11% дял на ПНУ	НСИ	годишно
--------------	---	------------------	---	---	-----	-----	--	---	---------	-----	-----	-------------------------------	-----	---------

4 (СЦ 1 и 2)														
--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5 (CЦ 3)	15-годишните ученици с умения, оценени под критичния втори праг в познавателна област „четене“ по скалата на PISA	по-слабо развити	%	15-годишните ученици с ниски умения в областта на четенето	-	-	41	%	2009	-	-	Най-много 30 %	OECD (PISA)	На всеки 3-години
6 (CЦ 3)	15-годишните ученици с умения, оценени под критичния втори праг в познавателна област „математика“ по скалата на PISA	по-слабо развити	%	15-годишните ученици с ниски умения в областта на математиката	-	-	47,1	%	2009	-	-	Най-много 35 %	OECD (PISA)	На всеки 3-години
7 (CЦ 3)	15-годишните ученици с умения, оценени под критичния втори праг в познавателна област „природни науки“ по скалата на PISA	по-слабо развити	%	15-годишните ученици с ниски умения в областта на природните науки	-	-	38,8	%	2009	-	-	Най-много 30 %	OECD (PISA)	На всеки 3-години

EN**EN**

Table 4a: YEI result indicators and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective

НЕПРИЛОЖИМО

(by priority axis or by part of a priority axis)

(Reference: Article 19(3) of Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council¹⁴ (the 'ESF Regulation'))

ID	Indicator	Measurement unit for indicator	Common indicator used as basis for setting	Baseline value			Measurement unit baseline for target	Baseline year	Target value ¹⁵ (2023)			Source of data	Frequency of reporting
				M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.24 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.25 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.26 type="S" input="M"> Common <2A.1.26 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.27 type="S" input="M"> Common <2A.1.27 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.28 type="S" input="S">					<2A.1.30 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.31 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.31 type="S" maxlength="100" input="M">		<2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">

¹⁸ Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Social Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1081/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 470).

¹⁹ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators they may be qualitative or quantitative. All result indicators in Annex II to the ESF Regulation used to monitor YEI implementation must be linked to a quantified target value. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values may be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

(by investment priority)

2.A.6.1 *Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries*

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96 (2) CPR)

This description should provide an overview of the types of interventions that the Member State plans to support, complemented by more concrete examples, as appropriate. In particular it should explain how types of actions planned contribute to specific objectives e.g. through targeting of specific target groups or territories, focus on particular themes or issues etc. Therefore this section should provide a clear understanding of how the objectives will be pursued and the results attained in practice, with the types of actions planned.

Note that the choice of output indicators and categories of intervention must be consistent with this description.

Where appropriate, this description should also include steps to be taken to take into account the principles of equality between men and women, non-discrimination and sustainable development.

NB:

7. Where appropriate, this description should include an indication that the entire priority axis is dedicated solely to community-led local development in the meaning of Article 32 of the CPR (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR).

8. For the ESF: where appropriate, this description should include an indication that the whole of a priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 11 (2) of the ESF Regulation).

9. For the YEI: where appropriate, this description should specify the amount of YEI resources of the priority axis, allocated to target young people, residing in sub-regions with high youth unemployment levels outside the YEI eligible regions, as identified in the Partnership Agreement (Article 16 of the ESF Regulation).

	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"></p> <p>Намаляване и предотвратяване на преждевременното напускане на училище и насърчаване на равния достъп до висококачествено предучилищно, основно и средно образование, включващо формални, неформални и неофициални процеси на изучаване за повторно включване в образователната и обучителната система</p>
<i>Investment priority</i>	

<2A.2.1.2 type="S" maxlength="17500" input="M">

По СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1

- - Дейности за подобряване на ключовите компетентности на учениците с акцент върху грамотността, уменията за общуване на чужд език, дигиталната компетентност, социалните и гражданските компетентности;
- - Въвеждане на модерни технологии и интерактивни методи и средства в образователния процес, включително и на електронно съдържание;
- - Разработване, актуализиране и оценка на ефективността на учебни планове и програми;
- - Изграждане на модерна защитена образователна среда в училищата, базирана на съвременни ИКТ за образованието;
- - Осигуряване на ИКТ средства за онагледяване/представяне на учебния материал в кабинетите с общо предназначение и за обезпечаване на специализираните кабинети (физика, химия и др.), както и внедряване на интелигентни интерактивни системи за общуване с родители и общество;
- - Изграждане на модерна сигурна, гъвкава и скалируема облачна среда за общи и специфични ИКТ образователни услуги и съдържание и осигуряване на надежден комуникационен достъп до нея на потребителите от сферата на образованието и науката;
- - Модернизиране на учебния процес чрез внедряване на ИКТ решения за преподаване и учене от разстояние, осигуряване на специализирано оборудване за онлайн сътрудничество и съвместни проекти между институти/висши училища/училища и др.;
- - Подобряване на управлението на институциите и процесите в системата на предучилищното и училищното образование, включително в областта на инспектирането;
- - Разработване на стандарти за гарантиране на качеството на предучилищното образование с участието на всички заинтересовани страни (включително родителите) и разработване на подходящи за развитието на децата програми и учебно съдържание, които благоприятстват придобиването както на когнитивни, така и на некогнитивни умения;
- - Подкрепа на педагогическите иновации, които увеличат шансовете на децата и учениците за постигане на по-добри образователни резултати;
- - Осигуряване на възможности за разгръщане на творческите способности и изява на децата и учениците чрез извънкласни и извънучилищни дейности занимания.

По СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2

- - Осигуряване на условия за целодневна организация на учебния ден в училищата
- - Осигуряване на възможности за обучение, съобразно с индивидуалните потребности на децата и учениците, стимулиране на иновативността и предприемачеството;
- - Засилване интереса и мотивацията на децата и учениците за учене чрез модернизиране на системата за отпускане на ученически стипендии;

- - Разработване на програми за семейна подкрепа с цел насърчаване участието на родителите в образователния процес;
- - Подкрепа за разработване и реализиране на училищни политики и програми за превенция на насилието и агресията сред децата като предпоставка за създаване на благоприятна среда за развитие на децата и високи образователни постижения;
- - Подкрепа за развитието на училищната мрежа и повишаването на качеството на образование в малките населени места, за обхващане на необхванатите в задължителна училищна възраст;
- - Насърчаване участието на учениците в процеса на управление и взимане на решение в училище, както и за развиване на форми на ученическо самоуправление.

По СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3

- - Разширяване и усъвършенстване на прилагането на системата за оценяване (външно и/или вътрешно) на резултатите от обучението на учениците на национално, регионално и училищно равнище;
- - Измерване на постиженията на учениците в областта на четенето, математиката и природните науки в т.ч. дейности, свързани с участие в национални и международни изследвания, вкл. обучение на педагогически специалисти за прилагане на международни стандарти за оценяване на учениците;
- - Внедряване, прилагане и оценка на ефективността от стандартизирана диагностика за училищната готовност.

Идентифициране на основните целеви групи:

- Децата, ученици, младежи, възрастни извън задължителната училищна възраст, родители, учители, педагогически специалисти, психолози, директори.

Специфични целеви територии:

- Територията на цялата страна.

Типове бенефициенти:

- МОН и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, други министерства, които са финансиращи органи на училища, ДАЗД, детски градини, училища, общини, ресурсни центрове, читалища, организации по ЗЮЛНЦ.

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This section should include a brief description of:

- The principles applied to ensure the selection of quality operations contributing to the delivery of the specific objectives and achievement of the result. The CPR requires this description for each investment priority, but where this description is the same for several investment priorities, a cross-reference may be used to avoid repetition.*

<i>Investment Priority</i>	<i><2A.2.2.1 type="S" input="S"></i> Намаляване и предотвратяване на преждевременното напускане на училище и насърчаване на равния достъп до висококачествено предучилищно, основно и средно образование, включващо формални, неформални и неофициални процеси на изучаване за повторно включване в образователната и обучителната система
----------------------------	---

<2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M">

Тематична концентрация

Всички предвидени дейности и цялото финансиране по настоящата приоритетна ос са концентрирани в три инвестиционни приоритета и са в изпълнение на Тематична цел 10, съгл. член 9 от Общия регламент.

Ефективност на инвестициите за максимално постигане на целите на ОП НОИР

Мерките, които ще се финансират по ОП НОИР следва в пълна степен да допринасят за изпълнението на целите на програмата. Чрез анализ на добри практики и опит от предишния програмен период ще се изберат най-подходящите начини за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и облекчаване на административната тежест за бенефициентите.

Допълняемост с други финансови източници

За постигане на максимална ефективност на предложените за финансиране мерки ще бъде търсена допълняемост с други програми, финансирани със средства от ЕС и държавния бюджет.

Удовлетворяване на конкретните нужди на целевите групи

Осигуряването на финансиране по конкретните мерки ще става само на базата на идентифицираните потребности на целевите групи в стратегически и аналитични документи. Ще бъдат подкрепяни научни

изследвания, само ако са в области на приоритетни научни направления от Националната стратегия за научни изследвания или приоритетите на Иновационната стратегия.

Хоризонтални принципи

Особено внимание ще се отдели на осигуряването на спазване на принципите за устойчиво развитие, равенство на възможностите и недискриминация и равенство между половете.

Прозрачност, партньорство и обективност

По ОП НОИР ще се осигури максимална прозрачност при подбора на операции. Ще се търси партньорството и представителството на всички заинтересовани страни чрез механизма в програмиране на операциите по ОП НОИР.

2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate)

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

НЕПРИЛОЖИМО

Where it is envisaged to use financial instruments, this section should include a description of the planned financial instruments. It should outline the planned scope for the use of financial instruments and the intentions of the Member State in this regard. As financial instruments can be set-up in mid-period, and the ex-ante assessment required for each instrument is not necessarily completed at the time of submission of the operational programme, the description should be clear on where the use of financial instruments is definite (e.g. has been already subject to ex-ante assessment and instrument is being set up) and where it is under consideration or planned.

NB: Where appropriate, this section should indicate that the entire priority axis will be implemented solely:

- through financial instruments within the meaning of Article 37 (which allows an increase in the Union co-financing rate of the EU co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR); or*
- through financial instruments set up at Union level and referred to in Article 38(1)a (which allows increasing the Union co-financing rate up to 100%).*

Investment Priority	<2A.2.3.1 type="S" input="S">
Planned use of financial instruments	<2A.2.3.2 type="C" input="M">

<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate) (Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

НЕПРИЛОЖИМО

A description of how the major projects to be supported will contribute to the specific objectives corresponding to this investment priority. Where no major projects are planned, the Member State should indicate this here.

Each operational programme will include a list of major projects planned to be implemented, which are linked to priority axes and investment priorities under section 12.

Investment Priority

<2A.2.4.1 type="S" input="S">

<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

(Reference: point (b)(iv) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Output indicators are required by category of region for each investment priority. Outputs relate to the operations supported. The indicators should measure outputs of a majority of the interventions supported under the investment priority and thus enable an assessment of progress of implementation. These data sets can be used as a basis to assess progress towards achieving the specific objectives.

Table 5 also has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

Table 5: Common and programme-specific output indicators

(by investment priority, broken down by category of region for the ESF, and where relevant, for the ERDF)

ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023) ¹⁶			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението

(по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ²⁹			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
1 (СЦ 1)	Деца на възраст от 4 години до започване на училище, обхванати в предучилищно образование	%	ЕСФ	По-слабо развити	-	-	90%	НСИ, Eurostat	годишно
3 (СЦ 2)	Ученици, включени в	Брой	ЕСФ	По-слабо	-	-	1 620 000 (средно по	МОН	годишно

²⁹

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

	извънкласни и извънучилищни дейности			развити			180 000 ученици годишно)		

2.A.4 Investment priority

(Repeated for each investment priority under the priority axis)

<i>Investment priority</i>	<p><2A.10 type="S" input="S"“SME” ></p> <p>Подобряване на качеството и ефикасността на и достъпа до висшето и равностойното на него образование с цел увеличаване на участието и подобряване на равнищата на образование, по-специално за групите в неравностойно положение</p>
----------------------------	---

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

(Repeated for each specific objective under the investment priority) (Reference: points (b)(i) and (ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

The aim of this section is to specify the specific objective linked to a particular investment priority and to outline the results sought.

The specific objective must be consistent with the investment priority in question, defining it, as necessary to target the particular identified needs of the Member State or regions. The specific objective cannot be broader than the investment priority in question. The number of specific objectives per investment priority should be limited as far as possible, to facilitate the monitoring of progress and avoid the fragmentation of programmes. However, there is no formal limitation in this respect.

The specific objective sought is meaningful only if there is an understanding of the reference situation i.e. what the situation is at the beginning of the programming period. Therefore, where section 1 is not sufficiently explicit on the identified development needs pertinent to the specific objective, this section may be used to outline the situation at the start of the programming period, including the challenges to be addressed, in more detail.

"Results" in general refer to the changes sought (in the reference situation) in view of the specific objective which the Member State seeks to achieve with the Funds. "Result indicators" are used to capture the measurable dimension(s) of the result – to facilitate the assessment of whether progress has been made towards the achievement of the specific objectives and whether a change has taken place in the direction desired. Result indicators

measure only some of the relevant dimensions of the result. Depending on the indicator, external factors apart from Union intervention may to a lesser or higher degree influence the results reported and the attainment of the specific objective and targets.

<i>ID</i>	<2A.1.1 type="N" input="G""SME > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1
<i>Specific objective</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME > Подобряване на знанията, уменията и възможностите за реализация на завършилите висше образование
<i>The results that the Member State</i>	<p><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M""SME "></p> <p>Първата специфична цел на инвестиционен приоритет 2 е да бъде повишено качеството на висшето образование, разглеждано от гледната точка на адаптивност към пазара на труда и професионална реализация на висшистите.</p> <p>Статистиката на Евростат дава добра илюстрация на зависимостта между способността за трудова реализация и придобитото образование. През 2012 г. в групата на българските младежи (15-34 г.) 11% от висшистите са били безработни. За сравнение – при младите хора с по-нисък образователен статус показателят достига 33%. Ако образователният статус създава капацитет за адекватно включване на трудовия пазар, не по-малко важни са и факторите в отделното образователно ниво:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разлики в качеството на предлаганата услуга между институции, • съдържание на специалностите и тяхната „чувствителност” към икономиката, • адаптивност на възпитаниците към конкурентната пазарна среда; <p>Тези „вътрешни специфики” в най -високата образователна степен бяха уловени чрез</p>

инструментите на Рейтинговата система на висшите училища, създадена с подкрепата на Европейския социален фонд. Последни сведения, публикувани от участниците в консорциума, ангажиран с поддръжката на рейтинговата система, очертават сериозни дисбаланси между прием в специалности и реализация на завършилите. В най-масовото направление „икономика“ едва 37% от дипломираните заемат позиция, за която се изисква висше образование, а техният осигурителен доход е значително по-малък от този на хората със специалности в инженерните и дори политическите науки.³⁰ На лице са обаче и парадокси в рамките на отделни професионални направления. Графиките на рейтинговата система³¹ показват например, че малко под 40% от машинните инженери, учили в иначе „успешната“ област на инженерните науки, работят по специалността, а 8% се реализират като „продавачи“.

Могат да бъдат генерирани редица примери за нарушен дисбаланс между качество-прием и реализация. Всички те говорят за необходимост за планиране и провеждане на дълбоки реформи, свързани с:

- а) системата на институциите за висше образование
- б) съдържанието и формата на образователния процес
- в) ефективното управление на ресурсите от страна

³⁰ osi.bg, 30.01.2014

³¹ <http://rsvu.mon.bg>

на министерството (издръжка, прием и др.)

Особено място заема научният компонент в дейността на висшите училища. Способността да изграждат качествени специалисти и да привличат добри студенти, е обусловена не само от преподаването, но и от изследователската работа. Красноречив за състоянието в момента е фактът, че български университет не е в състояние да се нареди дори сред първите 500 в международни класации като ARWU на Шанхайския университет. Присъствието на нашите висши училища в международен план е пренебрежимо малко.

В аспекта на описаните проблеми оперативната програма предлага следния комплекс от мерки:

Чрез инвестиционния приоритет се цели повишаване на качеството на висшето образование и подобряване на условията за заетост на завършващите. Чрез мерките ще се изпълни Препоръката на ЕК за модернизиране на висшето образование. Ще се подпомагат висшите училища за въвеждане на нови и иновативни форми на преподаване, електронно обучение, гъвкави модели на обучение. Ще се усъвършенства системата за акредитация на висшите училища, ще бъдат предприети мерки като въвеждане на финансови и данъчни стимули, трансфер на добри практики, насърчаване на приложната ориентация, както и на въвеждането на международни критерии, които да гарантират в края на периода /2020 г./ възможността български висши училища да заемат челни места в европейски класации/. Повишаването на качеството на висшето образование ще доведе до по-добра реализация на пазара на труда на завършващите

	<p>младежи.</p> <p>Ще се създадат условия за превръщането на университетите в съвременни центрове на знанието, обединяващи основните компоненти на триъгълника на знанието: образование – наука – иновации. Ще се насърчи изграждането на съвместни научни кампуси между географски близки университети, които да създадат обща експериментална среда за студенти и докторанти за провеждане на различни изследователски задачи, тестове и опити. Основна цел ще бъде включването на български университетска мрежа към обществата на знанието и иновациите на Европейския институт за технологии и иновации.</p>
<i>seeks to achieve with Union support</i>	

<i>ID</i>	<p><2A.1.1 type="N" input="G"“SME” ></p> <p>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2</p>
	<p><2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M"“SME” ></p>
<i>Specific objective</i>	<p>Оптимизиране дейността на висшите училища</p>
	<p><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M"“SME” ></p> <p>Предназначението на тази специфична цел е да гарантира постигането на максимални резултати от използваните ресурси при осъществяване на дейността на висшите училища. Чрез дейностите, които ще се финансират за постигането на специфичната цел ще се намали фрагментацията в системата на висшите училища. Също така за повишаване ефикасността на дейността на висшите училища ще способстват и дейностите, предвиждащи усъвършенстване на съществуващите системи за тяхното управление, вътрешно-организационно структуриране, оптимизиране на процесите, прилагането на ефективни системи за</p>
<i>The results that the Member State</i>	

	наблюдение и контрол, както и разработването и внедряване на модели за обвързване финансирането на висшите училища с резултатите от обучението и реализацията на студентите.
<i>seeks to achieve with Union support</i>	

<i>ID</i>	<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3
	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" > Подобряване на достъпа до висше образование и увеличаване на броя на завършилите висше образование между 30-34 годишните до 36 % до 2020 г.
<i>Specific objective</i>	
	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME" > Въпреки известният напредък през последните години по отношение на процента на хората, завършили висше образование /29.1 % през 2013 г./, ще трябва да бъдат положени трайни усилия за постигането на водещата национална цел в областта на образованието, според която до 2020 г. 36 % от младите хора трябва да са завършили висше образование. За постигане на тази специфична цел ще се предвидят стимули за младите хора, с които ще се подобри достъпът им до висше образование като стипендии, студентски кредити и др. За постигане на тази специфична цел ще се предвидят стимули за мотивиране на младите хора да завършат висше образование (стипендии, студентско кредитиране), като специално внимание ще бъде отделено на студентите със специални постижения в приоритетни за науката и икономиката области. с които ще се подобри достъпът им до висше образование. Това ще подобри техния достъп до висше образование.
<i>The results that the Member State</i>	

seeks to achieve with Union support

Ще бъде насърчено участието на студенти в различни форми на допълнително обучение като студентски научни клубове и изследователски школи. За подобряване на достъпа до висше образование ще бъдат финансирани и дейности на висшите училища, които са свързани с усъвършенстване на моделите за прием, както и за прилагане на гъвкави форми на обучение.

EN

EN

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective (for the ERDF and the Cohesion Fund)

НЕПРИЛОЖИМО

One (if possible) and no more than two result indicators should be used for each specific objective.

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Measurement unit</i>	<i>Category of region (where relevant)</i>	<i>Baseline value</i>	<i>Baseline year</i>	<i>Target value¹¹ (2023)</i>	<i>Source of data</i>	<i>Frequency of reporting</i>
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Quantitative <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Qualitative <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Quantitative <2A.1.10 type="N" input="M" > Qualitative <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
	Programme Specific Result Indicator S.1, with qualitative target e.g. SME productivity as GVA per worker	EUR/worker	Less developed region	20 000	2012	Increase by 10-15%	National Statistical Office	Once a year.
	Programme Specific Result Indicator S.2 with a	Safety perception by population, expressed on a scale from	Less developed region	6	2013	2-3	Survey	Every two years

¹¹ For the ERDF and the Cohesion Fund, the target values may be qualitative or quantitative.

	<i>quantitative target</i> <i>e.g. Perception of safety in selected urban areas</i>	<i>1 to – 10, 1 being very safe</i>						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region) (for the ESF)

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Category of region	Measurement unit for indicator	Common indicator output used as basis for target setting	Baseline value			Measurement unit for baseline target	Baseline year	Target value ¹² (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.13 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.14 type="S" input="S">	<2A.1.15 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.16 type="S" input="M"> Common <2A.1.16 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.17 type="S" input="M"> Common <2A.1.17 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.18 type="S" input="S" >			Quantitative <2A.1.19 type="S" input="M"> Common <2A.1.19 type="S" input="G">	<2A.1.20 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.21 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">			<2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">
	Programme Specific Result Indicator S.1 with quantitative target e.g. No of unemployed aged 15-24 in education or training upon leaving	Less developed regions	Number of participants	NA				%	2014				Monitoring	1/year
		More developed regions												
		Transition regions												
		NA ¹³												

15

This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators, they may be qualitative or quantitative. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values can be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

	Common Result Indicator C.1 with quantitative target e.g. No of participants in employment upon leaving	Less developed region	Number of participants	Inactive not in education or				%	2013				Monitoring	1/year
--	--	--------------------------	---------------------------	---------------------------------	--	--	--	---	------	--	--	--	------------	--------

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ³² (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Общи <2A.1.13 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2A.1.14 type="S" input="S">	<2A.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2A.1.16 type="S" input="M"> Общи <2A.1.16 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2A.1.17 type="S" input="M"> Общи <2A.1.17 type="S" input="S">	Общи показатели за изпълнението <2A.1.18 type="S" input="S">			Количествени <2A.1.19 type="S" input="M"> Общи <2A.1.19 type="S" input="G">	<2A.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2A.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">			<2A.1.22 type="S" maxlength="20" input="S">	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">

32

Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

													M" >	
1 (СЦ 1)	Завършили висше образование, които не са включени в следващи програми за обучение и са започнали работа през първата година след завършването	по-слабо развити	брой/%	% Завършили висше образование, които не са включени в следващи програми за обучение и са започнали работа през първата година след завършването	-	-	N/A	Брой/%	2014	-	-	N/A	МТС П	годишно
2 (СЦ 2)	ВУ с усъвършенствана система за външно и вътрешно оценяване	по-слабо развити	Брой	Брой ВУ с усъвършенствана система за вътрешно оценяване	-	-	0	Брой	2014	-	-	-	МОН	годишно
3 (СЦ 2)	Процентен дял от финансирането за висшите училища, който се формира на база показателите от рейтинговата система	по-слабо развити	Дял/%	% от финансирането за ВУ, който се формира на база показателите от рейтинговата система	-	-	4%	Дял/ %	2014	-	-	Най-малко 10%	МОН	годишно
4 (СЦ 3)	Процентен дял от 30-34-годишните с висше образование	по-слабо развити	Дял/%	Процент от 30-34-годишните с висше образование	-	-	26,9	Дял/ %	2014	-	-	Най-малко 36%	НСИ	годишно

In case of YEI.

EN

EN

Table 4a: YEI result indicators and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective

НЕПРИЛОЖИМО

(by priority axis or by part of a priority axis)

(Reference: Article 19(3) of Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council¹⁴ (the 'ESF Regulation'))

ID	Indicator	Measurement unit for indicator	Common indicator used as basis for setting	Baseline value			Measurement unit baseline for target	Baseline year	Target value ¹⁵ (2023)			Source of data	Frequency of reporting
				M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.24 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.25 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.26 type="S" input="M"> Common <2A.1.26 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.27 type="S" input="M"> Common <2A.1.27 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.28 type="S" input="S">			<2A.1.29 type="S" input="M"> Common <2A.1.29 type="S" input="G">	<2A.1.30 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.31 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.31 type="S" maxlength="100" input="M">	<2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">		

²⁰ Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Social Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1081/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 470).

²¹ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators they may be qualitative or quantitative. All result indicators in Annex II to the ESF Regulation used to monitor YEI implementation must be linked to a quantified target value. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values may be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

(by investment priority)

2.A.6.1 *Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries*

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96 (2) CPR)

This description should provide an overview of the types of interventions that the Member State plans to support, complemented by more concrete examples, as appropriate. In particular it should explain how types of actions planned contribute to specific objectives e.g. through targeting of specific target groups or territories, focus on particular themes or issues etc. Therefore this section should provide a clear understanding of how the objectives will be pursued and the results attained in practice, with the types of actions planned.

Note that the choice of output indicators and categories of intervention must be consistent with this description.

Where appropriate, this description should also include steps to be taken to take into account the principles of equality between men and women, non-discrimination and sustainable development.

NB:

10. Where appropriate, this description should include an indication that the entire priority axis is dedicated solely to community-led local development in the meaning of Article 32 of the CPR (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR).

11. For the ESF: where appropriate, this description should include an indication that the whole of a priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 11 (2) of the ESF Regulation).

12. For the YEI: where appropriate, this description should specify the amount of YEI resources of the priority axis, allocated to target young people, residing in sub-regions with high youth unemployment levels outside the YEI eligible regions, as identified in the Partnership Agreement (Article 16 of the ESF Regulation).

	<i><2A.2.1.1 type="S" input="S"></i> Подобряване на качеството и ефикасността на и достъпа до висшето и равностойното на него образование с цел увеличаване на участието и подобряване на равнищата на образование, по-специално за групите в неравностойно
<i>Investment priority</i>	положение

<2A.2.1.2 type="S" maxlength="17500" input="M">

- - Разработване и внедряване на модели за обвързване на финансирането на висшите училища с резултатите от обучението и реализацията на студентите;
- - Усъвършенстване на формите за преподаване и на методите за оценяване на студентите и докторантите, модернизиране на учебните планове и програми във висшите училища (в т.ч. чуждоезикови), подкрепа за учебни програми с интегрирано съдържание и актуална пазарна ориентираност;
- - Интегриране на въпросите за устойчивото развитие в учебното съдържание и реализация на интердисциплинарни програми за повишаване знанията и уменията на студентите по въпросите на устойчивото развитие и климатичните промени;
- - Създаване на национална система за оценяването на придобитите знания, умения и компетентности на завършващите по всяко професионално направление в системата на висшето образование, с участието на работодателите;
- - Усъвършенстване на механизмите по признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища;
- - Развитие на партньорски мрежи между български и чуждестранни студенти и техните организации за провеждане на научни изследвания.

По СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2

- - Усъвършенстване на системите за управление на висшите училища и въвеждане на системи за наблюдение и контрол;
- - Усъвършенстване на системата за акредитация, чрез стимулиране гъвкавостта и прозрачността на външното и вътрешно оценяване на качеството във висшите училища и научните организации;
- - Поддържане и усъвършенстване на разработената рейтингова система на ВУ;
- - Оптимизиране дейността на висшите училища чрез:
 - подобряване модела на финансиране;
 - оптимизация на мрежата от висши училища.

По СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3

- Насърчаване участието на студенти в различни форми на допълнително обучение като студентски научни клубове, изследователски школи и др.;
- Предоставяне на студентски стипендии в т.ч. за стимулиране на обучение в приоритетни за икономиката области, както и на стипендии за специални постижения в науката, инженерно-

техническите дейности, иновациите и предприемачеството, изкуството, културата и спорта (на конкурсен принцип);

- Подкрепа на системата на студентско кредитиране;
- Усъвършенстване на моделите на прием във висшите училища;
- Подкрепа за прилагане на гъвкави модели на обучение, позволяващи по-лесно съчетаване на ученето с лични/семеенни ангажименти и/или с работа (в т.ч. дистанционно обучение).

Идентифициране на основните целеви групи:

- Студенти, кандидат-студенти, младежи, докторанти, специализанти, преподаватели и работещи във висшите училища.

Специфични целеви територии:

- Територията на цялата страна.

Типове бенефициенти:

- МОН и второстепенните му разпоредители с бюджетни кредити, висши училища и/или техни основни звена, национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите, работодатели, браншови организации, представителни студентски организации, регистрирани по закон, организации по ЗЮЛНЦ.

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This section should include a brief description of:

- The principles applied to ensure the selection of quality operations contributing to the delivery of the specific objectives and achievement of the result. The CPR requires this description for each investment priority, but where this description is the same for several investment priorities, a cross-reference may be used to avoid repetition.*

<i>Investment Priority</i>	<2A.2.2.1 type="S" input="S"> Подобряване на качеството и ефикасността на и достъпа до висшето и равностойното на него образование с цел увеличаване на участието и подобряване на равнищата на образование, по-специално за групите в неравностойно положение
<2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M">	

Тематична концентрация

Всички предвидени дейности и цялото финансиране по настоящата приоритетна ос са концентрирани в три инвестиционни приоритета и са в изпълнение на Тематична цел 10, съгл. член 9 от Общия регламент.

Ефективност на инвестициите за максимално постигане на целите на ОП НОИР

Мерките, които ще се финансират по ОП НОИР следва в пълна степен да допринасят за изпълнението на целите на програмата. Чрез анализ на добри практики и опит от предишния програмен период ще се изберат най-подходящите начини за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и облекчаване на административната тежест за бенефициентите.

Допълняемост с други финансови източници

За постигане на максимална ефективност на предложените за финансиране мерки ще бъде търсена допълняемост с други програми, финансирани със средства от ЕС и държавния бюджет.

Удовлетворяване на конкретните нужди на целевите групи

Осигуряването на финансиране по конкретните мерки ще става само на базата на идентифицираните потребности на целевите групи в стратегически и аналитични документи. Ще бъдат подкрепяни научни

изследвания, само ако са в области на приоритетни научни направления от Националната стратегия за научни изследвания или приоритетите на Иновационната стратегия.

Хоризонтални принципи

Особено внимание ще се отдели на осигуряването на спазване на принципите за устойчиво развитие, равенство на възможностите и недискриминация и равенство между половете.

Прозрачност, партньорство и обективност

По ОП НОИР ще се осигури максимална прозрачност и обективност при подбора на операции. Ще се търси партньорството и представителството на всички заинтересовани страни чрез механизма в програмиране на операциите по ОП НОИР.

2.A.6.3 *Planned use of financial instruments* (where appropriate)

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

НЕПРИЛОЖИМО

Where it is envisaged to use financial instruments, this section should include a description of the planned financial instruments. It should outline the planned scope for the use of financial instruments and the intentions of the Member State in this regard. As financial instruments can be set-up in mid-period, and the ex-ante assessment required for each instrument is not necessarily completed at the time of submission of the operational programme, the description should be clear on where the use of financial instruments is definite (e.g. has been already subject to ex-ante assessment and instrument is being set up) and where it is under consideration or planned.

NB: Where appropriate, this section should indicate that the entire priority axis will be implemented solely:

- through financial instruments within the meaning of Article 37 (which allows an increase in the Union co-financing rate of the EU co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR); or*
- through financial instruments set up at Union level and referred to in Article 38(1)a (which allows increasing the Union co-financing rate up to 100%).*

<i>Investment Priority</i>	<i><2A.2.3.1 type="S" input="S"></i>
<i>Planned use of financial instruments</i>	<i><2A.2.3.2 type="C" input="M"></i>

<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate) (Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

НЕПРИЛОЖИМО

A description of how the major projects to be supported will contribute to the specific objectives corresponding to this investment priority. Where no major projects are planned, the Member State should indicate this here.

Each operational programme will include a list of major projects planned to be implemented, which are linked to priority axes and investment priorities under section 12.

Investment Priority

<2A.2.4.1 type="S" input="S">

<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

(Reference: point (b)(iv) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Output indicators are required by category of region for each investment priority. Outputs relate to the operations supported. The indicators should measure outputs of a majority of the interventions supported under the investment priority and thus enable an assessment of progress of implementation. These data sets can be used as a basis to assess progress towards achieving the specific objectives.

Table 5 also has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

Table 5: Common and programme-specific output indicators

(by investment priority, broken down by category of region for the ESF, and where relevant, for the ERDF)

ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023) ¹⁶			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато уместно)	Целева стойност (2023 г.) ³³			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
1 (СЦ 1)	Студенти обучаващи се по нови учебни планове и програми	Брой/%	ЕСФ	по-слабо развити	-	-	???	Висши училища	На всеки 2 години
2 (СЦ 1)	Разработени нови учебни планове и програми	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	N/A	N/A	-	Висши училища	На всеки 2 години

33

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

3 (СЦ 1)	Преподаватели във висши училища, преминали програми за повишаване на квалификацията	Брой/%	ЕСФ	по-слабо развити	N/A	N/A	-	Висши училища	годишно
4 (СЦ 2)	Висши училища, участващи в инициативи за консолидация	Брой/%	ЕСФ	по-слабо развити	???	???	???	МОН	На всеки 3 години
5 (СЦ 3)	Студенти, получили стипендии и специални стипендии	Брой/%	ЕСФ	по-слабо развити	-	-	???	МОН	годишно
6 (СЦ 3)	Студенти, получили студентско кредитиране	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	???	???	???	МОН	годишно

2.A.4 Investment priority

(Repeated for each investment priority under the priority axis)

<i>Investment priority</i>	<p><2A.10 type="S" input="S""SME" ></p> <p>Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции</p>
----------------------------	--

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

(Repeated for each specific objective under the investment priority) (Reference: points (b)(i) and (ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

The aim of this section is to specify the specific objective linked to a particular investment priority and to outline the results sought.

The specific objective must be consistent with the investment priority in question, defining it, as necessary to target the particular identified needs of the Member State or regions. The specific objective cannot be broader than the investment priority in question. The number of specific objectives per investment priority should be limited as far as possible, to facilitate the monitoring of progress and avoid the fragmentation of programmes. However, there is no formal limitation in this respect.

The specific objective sought is meaningful only if there is an understanding of the reference situation i.e. what the situation is at the beginning of the programming period. Therefore, where section 1 is not sufficiently explicit on the identified development needs pertinent to the specific objective, this section may be used to outline the situation at the start of the programming period, including the challenges to be addressed, in more detail.

"Results" in general refer to the changes sought (in the reference situation) in view of the specific objective which the Member State seeks to achieve with the Funds. "Result indicators" are used to capture the measurable dimension(s) of the result – to facilitate the assessment of whether progress has been made towards the achievement of the specific objectives and whether a change has taken place in the direction desired. Result indicators measure only some of the relevant dimensions of the result. Depending on the indicator, external factors apart from Union intervention may to a lesser or higher degree influence the results reported and the attainment of the specific objective and targets.

<i>ID</i>	<2A.1.1 type="N" input="G""SME > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1
<i>Specific objective</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M""SME > Развитие на капацитета и повишаване на квалификацията на заетите в областта на образованието и обучението и науката
<i>The results that the Member State</i>	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M""SME "> Инвестициите в развитието на човешките ресурси в науката и образованието спомагат за повишаване качеството на научните изследвания и подготовката на висококвалифицирани кадри, което стимулира икономическия растеж и развитието на конкурентоспособността на икономиката. Изискват се целенасочени дългосрочни инвестиции, за да се оформят необходимите квалифицирани изследователи и изобретатели. Чрез този инвестиционен приоритет ще бъде повишена съществено квалификацията на заетите в сектора на науката и образованието. Инвестициите ще създадат възможност за българските изследователи за по-успешното им интегриране в

Европейското изследователско пространство. Развитието на човешките ресурси в тези области ще подкрепи мерките в Приоритетна ос 1 на настоящата програма. Това е важно условие за цялостното развитие на висшето образование, науката и технологиите в страната. Водещи специалисти трябва да бъдат привлечени към работа, свързана с висшето образование и науката чрез конкурентно възнаграждение, възможности за професионално развитие, подходяща работна среда и модерна инфраструктура. Това ще спомогне за намаляване на изтичането на мозъци, за привличането на ново поколение учени и специалисти и ще установи подходяща среда за подготовка на високо квалифициран човешки ресурс, отговарящ на потребностите на пазара на труда и на нуждите на икономиката на страната.

На изследователите, преподавателите, докторантите, пост-докторантите и младите учени ще бъдат дадени възможности за допълнително обучение по защита на интелектуалната собственост, предприемачество, ИКТ (вкл. сертифициране на обучението с европейски признати сертификати), и др. Ще бъдат подобрени условията за кариерно развитие на базата на постигнатите резултати, за включване в международни и национални професионални и научни мрежи, за разпространение и популяризиране на научните резултати в обществото, мобилност на изследователи и преподаватели. Чрез дейностите по инвестиционния приоритет ще бъдат подобрени условията за мобилност на изследователи, преподаватели, педагогически специалисти, студенти, докторанти, пост-докторанти, специализанти, служители в

образователни и научни организации, ученици.

Чрез дейностите по инвестиционния приоритет ще се подкрепят мерки, свързани с привличане, квалификация и мобилност на изследователи, докторанти, пост-докторанти и специализанти за развитие на тяхната научна кариера в центровете за върхови постижения, в центровете за компетентност, както и в другите подкрепени инфраструктурни звена, лаборатории и производствени центрове.

В условията на динамично развиващ се европейски пазар на труда, нарастват изискванията пред образователната система в България на всички нива от училищно и професионално до висше образование и научни изследвания. Работодателските организации на европейско и национално ниво формулират три основни приоритетни направления:

осигуряване на възможност за придобиване на практически опит и ключови компетентности от учениците и студентите;

актуализиране и разширяване на знанията и уменията на преподавателския състав в образователните институции в съответствие с изискванията на пазара на труда;

Развитие на иновативния потенциал на заетите в сектор „Научни изследвания“.

Един от доказаните инструменти за постигането на очертаните приоритети е стимулиране и разширяване на обхвата на транснационалната мобилност в ЕС. Транснационалната мобилност е предпоставка за развиване на практически умения в

младите хора. Тя създава условия за българските учители, университетски преподаватели и изследователи да участват в непрекъснат обмен на ноу-хау с колеги от различни европейски страни. Това осигурява качество както на преподаването, така и на процес на създаване на научни иновации.

Освен това, с реализирането на дейностите, планирани в този инвестиционен приоритет се очаква повишаване на методическата и управленската подготовка и създаване на мотивация за развитие и самоусъвършенстване на педагогическия и непдагогическия персонал в системата на предучилищното и училищното образование, чрез осигуряване на възможности за развитие на професионалните компетентности, както и за надграждане на управленските компетентности.

Като резултат се очаква да бъде създадена благоприятна среда за повишаване на квалификацията на заетите в образователния сектор като се включат необхванати във въвеждащи квалификационни дейности, бъдат осигурени условия за поддържаща квалификация, включително на допълнително надградена квалификация на обхванатите до момента.

Предвидените дейности за повишаване на квалификацията са насочени към утвърждаване на постигнатите резултати по посока на практическата приложимост, насърчаване и подкрепа на професионално развитие на педагогическите и непдагогически специалисти, подкрепа в началото на кариерата и към повишаването на качеството на възможностите за продължаващо професионално развитие на учителите и останалия персонал в

образователната система. Основна част от дейностите ще бъдат насочени към привличане и задържането на младите специалисти, както и към активно включване и на мъжете в сектора.

Предложените дейности следва да доведат до предоставяне на по-добри възможности за продължаващо професионално развитие и за компенсиране на известни дефицити в базовата подготовка, т.е. придобиване на допълнителна квалификация за успешна реализация и са насочени към изграждане на ефективна система за въвеждаща, поддържаща и надграждаща квалификация на педагогическите специалисти; към създаване на условия, мотивиране на педагогическите специалисти да разширяват и усъвършенстват компетенциите и уменията си с цел реализиране на устойчиво кариерно развитие; към преодоляване на дефицита от умения и компетенции за работа с деца и ученици със СОП; работа в интеркултурна среда, превенция и справяне с насилието и агресията сред децата; умения и подходи, насочени към предотвратяването на преждевременното напускане на училище, към мотивиране и задържане в системата на образованието на застрашени от напускане ученици, вкл. на обучаващите се от мигрантски семейства, подкрепа на педагогическите специалисти със социална насоченост (социални педагози, психолози, педагогически съветници и др.), укрепване на административния капацитет на институциите за обучение и за образование за осигуряване на високо качество на образователните услуги.

Предвижда се с изпълнение на предложените мерки да бъдат подобрени условията за кариерно развитие

	<p>на базата на постигнатите резултати, за включване в международни и национални професионални и научни и образователни мрежи, за разпространение и популяризиране на добри практики в обществото. За подобряване на качеството на професионалното образование се предвижда да се осигури специализирана квалификация на учители, свързана с професионалната подготовка на учениците от професионалните гимназии, от спортните училища и от училищата по изкуства.</p> <p>Повишаването на квалификацията на изследователите, на преподавателите във висшите училища и на педагогическите специалисти в системата на предучилищното и училищното образование ще даде като резултат повишено участие на България в европейски и международни програми за научни изследвания и в програми за обмяна на опит и ще повиши качеството на образованието и научните изследвания в страната.</p>
<i>seeks to achieve with Union support</i>	

<i>ID</i>	<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2
<i>Specific objective</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" > Подкрепа на продължаващото обучение и създаване на условия за придобиване и надграждане на знания, умения и компетентности
<i>The results that the Member State</i>	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME" > През периода 2006 – 2010 г. образователната структура на населението ³⁴ на възраст 25 – 64

³⁴Статистиката на образованието в България е изградена на базата на Регламент № 452/2008 г. на Европейския парламент и на Съвета относно изготвянето и развитието на статистиката на образованието и ученето през целия живот, действащата нормативна уредба на България в областта на образованието, Международната стандартна класификация на образованието (МСКО), ревизия 1997 г. (ISCED '97), и съпътстващите я методически ръководства.

години в България продължава да се подобрява, като следва ясно изразената тенденция на увеличение на броя и дела на населението с висше и средно образование при същевременно намаляване на броя и дела на хората с основно и по-ниско образование. За първи път при Преброяване 2011 г. е включена категорията „никога непосещавали училище”. Броят на тези лица е **54 142** или 0.98 % от населението на 7 – 64 навършени години. Тревожен е фактът, че те никога не са се включвали в образователната система.

При трите основни етнически групи - българи, турци и роми, се наблюдава повишаване на образователното равнище за периода 2001 - 2011 г., като най-слаба е тази промяна в ромската общност.

Усилията в рамките на задължителното училищно образование трябва да бъдат допълнени с висококачествени програми за усвояване на основни умения за възрастни, предимно чрез обучение на работното място. Необходимо е да бъдат положени усилия за увеличаване на тревожно ниското понастоящем равнище на участие в обучението за възрастни – по този показател България е на едно от последните места сред страните членки на ЕС.

Резултатите от предварителната оценка на Националната стратегия за учене през целия живот (НС УЦЖ) на България за първия програмен период до 2013 г. и анализът на нейното изпълнение трябва да послужат за основа на по-нататъшното развитие на националните стандарти за ПОО и системата за трансфер на кредити. Стратегията за развитие на НАПОО до 2020 г. се основава на анализа и е в съответствие с комюникето от Брюж относно

засилването на европейското сътрудничество в областта на професионалното образование и обучение през периода 2011—2020 г. Тези програмни документи създават платформа за укрепване на концепция за УЦЖ.

Чрез този инвестиционен приоритет се очаква да се повиши участието в различни форми на учене през целия живот. Това ще даде възможност за по-добра реализация на пазара на труда на участващите в такива форми. Ще бъдат подобрени социалните и комуникативните умения на младежи и възрастни. Ще се усъвършенства усвояването на нови знания, което ще доведе до повишаване на качеството им на живот. Участието на възрастни в курсове за грамотяване, както и в курсове за усвояване на учебно съдържание от класове в прогимназиалния етап и получаването на документи за придобити компетентности в рамките на основната образователна степен след успешно полагане на необходимите изпити ще им даде възможност да продължат образованието си, да се включат в пазара на труда или да продължат обучението си за придобиване на степен на професионална квалификация.

Валидирането на учебни резултати, а именно знания, умения и компетентности, постигнати чрез неформално и самостоятелно учене, ще имат важна роля за повишаване на пригодността за заетост и на мобилността, както и за увеличаване на мотивацията за учене през целия живот, особено при хората в социално и икономически неравностойно положение и при нискоквалифицираните. Валидирането на адекватни знания, умения и компетентности ще даде още по-ценен принос за подобряване на

функционирането на пазара на труда, като стимулира мобилността и повишава конкурентоспособността и икономическия растеж.

С цел на всяко лице да бъде дадена възможността да удостовери наученото извън формалното образование и обучение — включително придобития благодарение на мобилността опит — и да се ползва от него в професионалното си развитие и по-нататъшно учене ще бъдат разработени механизми, които да дадат на всяко лице възможността да:

валидира знанията, уменията и компетентностите, които е придобило чрез неформално образование и самостоятелно учене, включително, когато е приложимо, чрез образователни ресурси със свободен достъп;

да получи пълна или, където е приложимо, частична квалификация въз основа на валидиран опит, придобит чрез неформално образование и самостоятелно учене.

Кариерното ориентиране се свързва с кръг от дейности, които подпомагат хората на всички възрасти и на всеки етап от техния живот да определят своя капацитет, компетенции и интереси, да вземат решения за образование, обучение и работа, и да управляват своя индивидуален живот и възможности за учене, работа и други ангажименти, в рамките на които този капацитет и компетенции могат да се придобият и/или прилагат. Усъвършенстване и поддържане на системата за кариерно ориентиране още от училищното образование ще допринесе не само за разширяване на възможности за достъп до пазара на труда, но и за

<p><i>seeks to achieve with Union support</i></p>	<p>усъвършенстване на професионалните умения и усвояване на нови знания от учениците. Чрез интегрирани операции с Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014 – 2020 ще се осъществяват мерки за кариерно ориентиране за ученици и студенти преди завършване на образование.</p> <p>Предложените дейности в инвестиционния приоритет ще допринесат за формирането на умения за управление на кариерата през целия живот. Основният резултат, който ще бъде постигнат в рамките на програмния период е осигуряване на качествени услуги по ориентиране. Това ще се осъществи и чрез насърчаването на координацията и сътрудничеството между заинтересованите страни на национално, регионално и местно ниво.</p>
---	--

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective (for the ERDF and the Cohesion Fund) НЕПРИЛОЖИМО

One (if possible) and no more than two result indicators should be used for each specific objective.

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

<i>ID</i>	<i>Indicator</i>	<i>Measurement unit</i>	<i>Category of region (where relevant)</i>	<i>Baseline value</i>	<i>Baseline year</i>	<i>Target value¹¹ (2023)</i>	<i>Source of data</i>	<i>Frequency of reporting</i>
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME">	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME">	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME">	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME">	Quantitative <2A.1.8 type="N" input="M" "SME"> Qualitative <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME">	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME">	Quantitative <2A.1.10 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME">	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME">	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME">
	Programme Specific Result Indicator S.1, with qualitative target e.g. SME productivity as GVA per worker	EUR/worker	Less developed region	20 000	2012	Increase by 10-15%	National Statistical Office	Once a year.
	Programme Specific Result Indicator S.2 with a	Safety perception by population, expressed on a scale from	Less developed region	6	2013	2-3	Survey	Every two years

¹¹ For the ERDF and the Cohesion Fund, the target values may be qualitative or quantitative.

	<i>quantitative target</i> <i>e.g. Perception of safety in selected urban areas</i>	<i>1 to – 10, 1 being very safe</i>						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region) (for the ESF)

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Category of region	Measurement unit for indicator	Common indicator output used as basis for target setting	Baseline value			Measurement unit for baseline target	Baseline year	Target value ¹² (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.13 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.14 type="S" input="S">	<2A.1.15 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.16 type="S" input="M"> Common <2A.1.16 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.17 type="S" input="M"> Common <2A.1.17 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.18 type="S" input="S" >				Quantitative <2A.1.19 type="S" input="M"> Common <2A.1.19 type="S" input="G">	<2A.1.20 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.21 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">	<2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">	
	Programme Specific Result Indicator S.1 with quantitative target e.g. No of unemployed aged 15-24 in education or training upon leaving	Less developed regions	Number of participants	NA				%	2014				Monitoring	1/year
		More developed regions												
		Transition regions												
		NA ¹³												

16

This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators, they may be qualitative or quantitative. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values can be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

	Common Result Indicator C.1 with quantitative target e.g. No of participants in employment upon leaving	Less developed region	Number of participants	Inactive not in education or				%	2013				Monitoring	1/year
--	--	--------------------------	---------------------------	---------------------------------	--	--	--	---	------	--	--	--	------------	--------

Идентификация	Показател	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Категория региони (когато е уместно)	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базисна година	Целева стойност ³⁵ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME">		<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Количествени type="N" input="M" "SME" >				<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Количествени <2A.1.10 type="N" input="M">			<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME">	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
1 (CЦ 1)	Учители на възраст до 35 г.	брой	Общ брой учители	по-слабо развити	-	-	8 869	брой	2013	-	-	???	ЦИОО	годишно
2 (CЦ 1)	Студенти, обучаващи се в педагогически специалности	брой/%	Брой/% студенти, обучаващи се в специалности от област 1 на висшето образование «Педагогически науки»	по-слабо развити	-	-	Приети за обучение 8,4% от студентите	Брой/%	2014	-	-	Най-малко 10%	МОН, ЦИОО	годишно

3 (СЦ 1)	Придобили ОКС „магистър“, продължаващи в докторантски програми.	брой/%	Брой/% придобили ОКС „магистър“, продължаващи в докторантски програми	по-слабо развити	-	-	N/A	Брой/%	2014	-	-	???	МОН, ЦИОО	годишно
4 (СЦ 1)	Участници в различни форми на мобилност, които са с повишена квалификация и умения и по-добра реализация	Отн. дял (изразен в %)	Отношение на броя на самоопределилите се като неграмотни, по пол, към населението в същата възрастова група умножено по сто	по-слабо развити	???	???	???	???	???	???	???	???	???	???
5 (СЦ 2)	Неграмотни лица на възраст 15-29 г.		Отн. дял (изразен в %)	по-слабо развити	1.8%	2.2%	2.0%	Дял	2011 г.	1.35% или 6989 бр.	1.65% или 8114 бр.	1.5 % или 15 103 бр.	НСИ/ЕВРОС ТАТ	Веднъж на 10 години
6 (СЦ 2)	Лица, валидирани знания и умения и компетентности	Брой	Брой лица, включени в курсове за валидиране на неформално придобити знания, умения и компетентности	по-слабо развити	-	-	0	брой	2014	-	-	20 000	НАПОО	годишно
7 (СЦ 2)	Лица на възраст 25-64 г., които участват в учене през целия живот;		Отношение на броя на декларираните участие в формално, неформално и самостоятелно учене, през	по-слабо развити	1.6%	1.8%	1.7%	Отн. дял (изразен в %)	2013	4.7%	5.3%	5%	НСИ/ЕВРОС ТАТ	годишно

			последните 4 седмици преди изследването, по пол, към населението в същата възрастова група умножено по сто											
8 (СЦ 2)	Дял на населението на възраст 25-64 години, участващо в неформално образование (през последните 4 седмици преди изследването)	%	Дял на населението на възраст 25-64 години, участващо в неформално образование	по-слабо развити	-	-	1,5	2012	%	-	-	5	НСИ, Eurostat	годишно

EN**EN**

Table 4a: YEI result indicators and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective НЕПРИЛОЖИМО

(by priority axis or by part of a priority axis)

(Reference: Article 19(3) of Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council¹⁴ (the 'ESF Regulation'))

ID	Indicator	Measurement unit for indicator	Common output indicator used as basis for setting target	Baseline value			Measurement unit for baseline and target	Baseline year	Target value ¹⁵ (2023)			Source of data	Frequency of reporting
				M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.24 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.25 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.26 type="S" input="M"> Common <2A.1.26 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.27 type="S" input="M"> Common <2A.1.27 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.28 type="S" input="S">			Quantitative <2A.1.29 type="S" input="M"> Common <2A.1.29 type="S" input="G">	<2A.1.30 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.31 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.31 type="S" maxlength="100" input="M">			<2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">

²² Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Social Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1081/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 470).

²³ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators they may be qualitative or quantitative. All result indicators in Annex II to the ESF Regulation used to monitor YEI implementation must be linked to a quantified target value. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values may be adjusted accordingly. "M" = men, "W" = women, "T" = total.

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

(by investment priority)

2.A.6.1 *Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries*

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96 (2) CPR)

This description should provide an overview of the types of interventions that the Member State plans to support, complemented by more concrete examples, as appropriate. In particular it should explain how types of actions planned contribute to specific objectives e.g. through targeting of specific target groups or territories, focus on particular themes or issues etc. Therefore this section should provide a clear understanding of how the objectives will be pursued and the results attained in practice, with the types of actions planned.

Note that the choice of output indicators and categories of intervention must be consistent with this description.

Where appropriate, this description should also include steps to be taken to take into account the principles of equality between men and women, non-discrimination and sustainable development.

NB:

13. Where appropriate, this description should include an indication that the entire priority axis is dedicated solely to community-led local development in the meaning of Article 32 of the CPR (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR).

14. For the ESF: where appropriate, this description should include an indication that the whole of a priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 11 (2) of the ESF Regulation).

15. For the YEI: where appropriate, this description should specify the amount of YEI resources of the priority axis, allocated to target young people, residing in sub-regions with high youth unemployment levels outside the YEI eligible regions, as identified in the Partnership Agreement (Article 16 of the ESF Regulation).

	<p><2A.2.1.1 type="S" input="S"></p> <p>Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка,</p>
<i>Investment priority</i>	<p>както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции</p>

<2A.2.1.2 type="S" maxlength="17500" input="M">

По СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1

- - Подкрепа за квалификация, продължаващо обучение и кариерно развитие на заетите в сферата на образованието, обучението и науката;
- - Развитие на капацитета и създаване на стимули за мотивиране и задържане на млади специалисти в системата на предучилищното и училищното образование, напр. чрез:
- осигуряване на стипендии на млади педагогически специалисти, заети в системата на предучилищното и училищното образование, които желаят да продължат обучението в образователно-научна степен „доктор” по педагогически науки;
- - Създаване на модел на професионален профил за всяка длъжност от кариерното развитие на педагогическите специалисти, който да определя необходимите компетентности като съвкупност от знания, умения и отношения на педагогическите кадри по степен на образование, вид подготовка и образователна институция;
- - разработване и въвеждане на модел на атестиране на педагогическите кадри, базиран на професионални стандарти и въвеждане на електронна система за оценяване, като основа за професионално и кариерно развитие;
- - изграждане на информационна система с регистри на педагогическите кадри и на обучаващите организации и институции;
- - Подобряване на условията за усъвършенстване и придобиване на нови личностни и професионални знания и умения, включително чрез развитие на партньорски мрежи;
- - Развитие на капацитета и мотивиране на млади специалисти – докторанти, пост-докторанти, специализанти и млади учени в научния сектор и във висшето образование, включително и чрез съвместни програми с бизнеса;
- - Подкрепа за развитието на докторанти, които реализират „проектна” докторантура в приоритетни за държавата научни области и икономически сектори;
- - Развитие на партньорски мрежи между български и чуждестранни учени, изследователи, докторанти, пост-докторанти, специализанти, млади учени и учители за провеждане на научни изследвания;
- - Създаване, поддържане и прилагане на система за оценка (международна) на въздействието от въвеждането и изпълнението на стратегически програми и мерки за насърчаване на научните изследвания и въвеждане на задължителна, периодична международна оценка на организациите, финансиращи и провеждащи научни изследвания, развойна дейности и иновации, наред със система за регулярен мониторинг и анализ;

- - Създаване на изследователски потенциал в изградените центрове за върхови постижения и на благоприятни условия за провеждане на научни изследвания, кариерно израстване и мобилност, в т.ч. и възможности за привличане на учени от други държави или отваряне на позиции за български учени, които са били на работа в чуждестранни научни организации;
- - Подпомагане на процеса на разпространение на научните резултати, вкл. подпомагане на организирането на национални и международни научни форуми (конференции, семинари, симпозиуми, конгреси, летни училища, състезания);
- - Подкрепа на стажант–учители чрез финансиране на стажантската практика от практическата подготовка на студентите във висшите училища;
- Чрез интегрирани мерки с програма Еразъм+ ще се осъществяват следните примерни дейности:
- - Мобилност с цел практика на студенти, докторанти, специализанти и млади учени, включително като допълнително финансиране по други програми за мобилност в рамките на ЕС;
- - Мобилност с цел практика на ученици от професионалните гимназии, включително като допълнително финансиране по други програми за мобилност в рамките на ЕС;
- - Мобилност с цел придобиване на ключови компетентности на учениците от общото образование, включително като допълнително финансиране по други програми за мобилност в рамките на ЕС;
- - Мобилност с цел обмен на опит на докторанти, пост-докторанти, специализанти, преподаватели във висшите училища и изследователи, включително като допълнително финансиране по други програми за мобилност в рамките на ЕС;
- - Мобилност на докторанти, пост-докторанти, специализанти, преподаватели във висшите училища и изследователи от чуждестранни европейски университети и изследователски центрове в България;
- - Мобилност с цел обмен на опит и ноу-хау на преподавателския състав в училищното и професионално образование, включително и като допълнително финансиране по други програми за мобилност в рамките на ЕС.

По СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2

- - Насърчаване на гъвкави пътеки за учене през целия живот за лицата, необхванати от традиционната образователна система чрез разширяване на спектъра от възможности за учене в т. ч. ограмотяване на възрастни, курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни степени и за придобиване на степени на професионална квалификация;

- - Подкрепа на дейности за подобряване на координацията на заинтересованите страни и за изграждане на механизми за взаимодействие при планирането, изпълнението, мониторинга и оценката на политиката за УЦЖ;
- - Разширяване на спектъра от изследвания, анализи и оценки на въздействието за формиране на адекватни политики за образование и обучение през целия живот;
- - Създаване на условия за разработване на секторни квалификационни рамки в системата на професионалното образование и обучение и висшето образование и в контекста на Националната квалификационна рамка на Република България;
- - Подкрепа за дейности по Националната квалификационна рамка и по секторните квалификационни рамки;
- - Създаване на условия за информационно осигуряване на процесите в системата за УЦЖ;
- - Развитие на системата за кариерно ориентиране (информирание и съветване, консултиране, оценка на компетенциите, наставничество, юридическа помощ, обучение за вземане на решение, формиране на умения за управление на кариерата) за ученици и студенти в системата на образованието;
- - Изграждане на функционираща национална система за валидиране на резултати от неформалното образование и самостоятелно учене и насърчаване на използването ѝ от всички възрастови групи над 16 години;
- - Популяризиране на ученето през целия живот сред всички слоеве на населението като фактор за личностно развитие, устойчива заетост и социално включване.

Идентифициране на основните целеви групи:

- Деца, ученици, младежи, студенти, докторанти, пост-докторанти, специализанти, млади учени, педагогически специалисти в системата на предучилищното и училищното образование, учени, изследователи, преподаватели и служители в научните организации и висшите училища, кариерни консултанти, психолози, лица без завършени етапи и степени на образование, безработни и неграмотни лица.

Специфични целеви територии:

- Територията на цялата страна.

Типове бенефициенти:

- МОН и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, включително НАПОО, други министерства, които са финансиращи органи на училища, висши училища и/или техни основни

звена, детски градини, училища, научни организации (включително БАН и ССА), научни институти, национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите, работодатели, браншови организации, младежки организации, представителни студентски организации, регистрирани по закон, организации по ЗЮЛНЦ, общини.

EN

EN

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This section should include a brief description of:

- The principles applied to ensure the selection of quality operations contributing to the delivery of the specific objectives and achievement of the result. The CPR requires this description for each investment priority, but where this description is the same for several investment priorities, a cross-reference may be used to avoid repetition.*

	<i><2A.2.2.1 type="S" input="S"></i> Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции
<i>Investment Priority</i>	

<2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M">

Тематична концентрация

Всички предвидени дейности и цялото финансиране по настоящата приоритетна ос са концентрирани в три инвестиционни приоритета и са в изпълнение на Тематична цел 10, съгл. член 9 от Общия регламент.

Ефективност на инвестициите за максимално постигане на целите на ОП НОИР

Мерките, които ще се финансират по ОП НОИР следва в пълна степен да допринасят за изпълнението на целите на програмата. Чрез анализ на добри практики и опит от предишния програмен период ще се изберат най-подходящите начини за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и облекчаване на административната тежест за бенефициентите.

Допълняемост с други финансови източници

За постигане на максимална ефективност на предложените за финансиране мерки ще бъде търсена допълняемост с други програми, финансирани със средства от ЕС и държавния бюджет.

Удовлетворяване на конкретните нужди на целевите групи

Осигуряването на финансиране по конкретните мерки ще става само на базата на идентифицираните потребности на целевите групи в стратегически и аналитични документи. Ще бъдат подкрепяни научни

изследвания, само ако са в области на приоритетни научни направления от Националната стратегия за научни изследвания или приоритетите на Иновационната стратегия.

Хоризонтални принципи

Особено внимание ще се отдели на осигуряването на спазване на принципите за устойчиво развитие, равенство на възможностите и недискриминация и равенство между половете.

Прозрачност, партньорство и обективност

По ОП НОИР ще се осигури максимална прозрачност при подбора на операции. Ще се търси партньорството и представителството на всички заинтересовани страни чрез механизма в програмиране на операциите по ОП НОИР.

Интегриран подход

В рамките на инвестиционен приоритет Подобряване на достъпа до възможностите за учене през целия живот, подобряване на уменията и квалификацията на работната ръка и повишаване на адекватността на системите за образование и обучение спрямо пазара на труда включително подобряване на качеството на професионалното образование и обучение и създаване и развитие на схеми за учене чрез работа и чиракуване, като например дуалната система за учене”, се предвижда да бъдат стартирани интегрирани операции, съчетаващи дейности за кариерно ориентиране По ОП НОИР ще се финансират дейности по кариерно ориентиране предоставяни от институции в системата на образованието, а по ОП РЧР извън нея, с оглед постигане на силен синергичен ефект.

2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate)

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

НЕПРИЛОЖИМО

Where it is envisaged to use financial instruments, this section should include a description of the planned financial instruments. It should outline the planned scope for the use of financial instruments and the intentions of the Member State in this regard. As financial instruments can be set-up in mid-period, and the ex-ante assessment required for each instrument is not necessarily completed at the time of submission of the operational programme, the description should be clear on where the use of financial instruments is definite (e.g. has been already subject to ex-ante assessment and instrument is being set up) and where it is under consideration or planned.

NB: Where appropriate, this section should indicate that the entire priority axis will be implemented solely:

- through financial instruments within the meaning of Article 37 (which allows an increase in the Union co-financing rate of the EU co-financing rate by 10 percentage*

points as set out in Article 120 (5) of the CPR); or

- *through financial instruments set up at Union level and referred to in Article 38(1)a (which allows increasing the Union co-financing rate up to 100%).*

<i>Investment Priority</i>	<2A.2.3.1 type="S" input="S">
<i>Planned use of financial instruments</i>	<2A.2.3.2 type="C" input="M">

EN

EN

<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate) (Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

НЕПРИЛОЖИМО

A description of how the major projects to be supported will contribute to the specific objectives corresponding to this investment priority. Where no major projects are planned, the Member State should indicate this here.

Each operational programme will include a list of major projects planned to be implemented, which are linked to priority axes and investment priorities under section 12.

Investment Priority

<2A.2.4.1 type="S" input="S">

<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

(Reference: point (b)(iv) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Output indicators are required by category of region for each investment priority. Outputs relate to the operations supported. The indicators should measure outputs of a majority of the interventions supported under the investment priority and thus enable an assessment of progress of implementation. These data sets can be used as a basis to assess progress towards achieving the specific objectives.

Table 5 also has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

Table 5: Common and programme-specific output indicators

(by investment priority, broken down by category of region for the ESF, and where relevant, for the ERDF)

ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023) ¹⁶			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >	<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >		

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато уместно)	Целева стойност (2023 г.) ³⁶			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >	<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >		
1 (СИ)	Обучаващи се в ОКС бакалавър/магистър, които придобиват професионална квалификация и учител	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	???	???	???	???	???

³⁶

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

	започват работа в първата година след завършването								
2 (СЦ 1)	Млади специалисти, участващи в партньорски мрежи за провеждане на научни изследвания, включително в съвместни проекти с бизнеса.	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	???	???	???	???	???
3 (СЦ 1)	Внедрени в бизнеса научни разработки	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	???	???	???	???	???
4 (СЦ 1)	Привлечени от чужбина млади учени в центровете за върхови постижения и за компетентност	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	???	???	???	???	???
5 (СЦ 1)	Докторанти, пост- докторанти, специализанти, преподаватели във висшите училища и изследователи от чуждестранни европейски университети и изследователск и центрове в България включени в програми за мобилност.	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	???	???	???	???	???
6 (СЦ)	Лица на възраст 25-64	Брой	ЕСФ	по-слабо	3.1п.	3.5 п.	3.3 п.	НСИ/ ЕВРО	Веднъж

2)	г., които участват в учене през целия живот;			развити	п.	п.	п.	СТАТ	годишно
7 (СЦ 2)	Ученици обхванати от системата за кариерно ориентиране.	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	-	-	800 000	МОН	На всеки две години
8 СЦ (2)	Студенти обхванати от системата за кариерно ориентиране.	%	ЕСФ	N/A	-	-	Най-малко 50%	Висш и училища	годишно
(СЦ 2)	Намален дял на неграмотните лица на възраст 15-29 г.	п. п. – процент ни пункта	ЕСФ	N/A	0.45 п. п.	0.55 п. п.	0.5 п. п.	НСИ/ЕВРО СТАТ	Веднъж на 10 години

2.A.4 Investment priority

(Repeated for each investment priority under the priority axis)

<i>Investment priority</i>	<p><2A.10 type="S" input="S" "SME" ></p> <p>Подобряване на системите за образование и обучение спрямо пазара на труда, улесняване на прехода от образование към работа и укрепване на професионалното образование и системите на обучение, както и тяхното качество, включително чрез механизми за предвиждане на уменията, адаптиране на учебните програми и създаване и развитие на основаващи се на работата системи за учене, включително двойни системи на учене и схеми за чиракуване</p>
----------------------------	---

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

(Repeated for each specific objective under the investment priority) (Reference: points (b)(i) and (ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

The aim of this section is to specify the specific objective linked to a particular investment priority and to outline the results sought.

The specific objective must be consistent with the investment priority in question, defining it, as necessary to target the particular identified needs of the Member State or regions. The specific objective cannot be broader than the investment priority in question. The number of specific objectives per investment priority should be limited as far as possible, to facilitate the monitoring of progress and avoid the fragmentation of programmes. However, there is no formal limitation in this respect.

The specific objective sought is meaningful only if there is an understanding of the reference situation i.e. what the situation is at the beginning of the programming period. Therefore, where section 1 is not sufficiently explicit on the identified development needs pertinent to the specific objective, this section may be used to outline the situation at the start of the programming period, including the challenges to be addressed, in more detail.

"Results" in general refer to the changes sought (in the reference situation) in view of the specific objective which the Member State seeks to achieve with the Funds. "Result indicators" are used to capture the measurable dimension(s) of the result – to facilitate the assessment of whether progress has been made towards the achievement of the specific objectives and whether a change has taken place in the direction desired. Result indicators measure only some of the relevant dimensions of the result. Depending on the indicator, external factors apart from Union intervention may to a lesser or higher degree influence the results reported and the attainment of the specific objective and targets.

<i>ID</i>	<p><2A.1.1 type="N" input="G" "SME" ></p> <p>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1</p>
<i>Specific objective</i>	<p><2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" ></p> <p>Повишаване на привлекателността и</p>

	<p>подобряване на качеството на професионалното образование и обучение</p>
<p><i><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" SME "></i></p>	<p>Професионалното образование и обучение (ПОО) представлява един от основните фактори, определящи постигането на водещите цели за ЕС. Пред системата за ПОО се поставя предизвикателството да се посрещнат непосредствените и бъдещите нужди от умения.</p> <p>Системата за професионално образование и обучение в България все още не може да осигури необходимите умения, които се търсят на пазара на труда. Към момента липсва изградена система за наблюдение на нуждите от обучение по професии за осигуряване на образование, съответстващо на националните и регионалните икономически приоритети. Необходимо е да се гарантира обратната връзка от пазара на труда към предлагането на професионално образование и обучение, така че оценката на бъдещите изисквания за умения и посрещането на нуждите на пазара на труда да се отчитат адекватно в процесите на планиране на професионалното образование и обучение. Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) разработва стандарти за ПОО ориентирани към резултатите от ученето (РУ). Новите професионални стандарти на основата на РУ ще гарантират връзките между ПОО и пазара на труда. Разработването на секторни квалификационни рамки (СКР) ориентирани към РУ е една основна предпоставка за това предлаганото ПОО да отговаря на търсенето на умения. По-нататъшната ориентация на предлаганото ПОО към РУ, разработването и въвеждането на система за</p>

The results that the Member State

трансфер на кредити в ПОО ще улесни пропускливостта на ПОО към висшето образование. Разработването на стандарти за оценяване в ПОО, на основата на концепцията за РУ е необходима стъпка за разработването на база за получаване на постоянна обратна информация от секторите на икономиката.

Чрез инвестициите в дейности, свързани с повишаване на качеството на професионалното образование и обучение ще бъде дадена възможност на завършващите за по-успешна реализация на пазара на труда. Това пряко ще доведе до намаляване процента на младежка безработица в страната. От друга страна, това ще даде на бизнеса квалифицирани кадри, като по този начин ще спомогне и за привличане на повече чуждестранни инвестиции.

За да може до 2020 г. работните места да се увеличат, е нужно по-високо равнище на професионалните умения. За да се отговори на това търсене, са необходими по-високи стандарти на образование и по-добри учебни резултати, а младите хора трябва да бъдат насърчавани да развиват универсални умения, които да им дадат възможност да бъдат предприемчиви и да се адаптират по-лесно към промените на пазара на труда, което от своя страна ще улесни прехода от образование към заетост и ще помогне за намаляване на младежката безработица.

seeks to achieve with Union support

ID

<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" >

	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2
	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M"“SME”>
<i>Specific objective</i>	Насърчаване на връзките между професионалното образование и обучение, висшето образование, науката и бизнеса
	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M"“SME”> <p>Сътрудничеството между системите на професионалното образование и обучение, висшето образование и бизнеса в България не е достатъчно ефективно. Необходимо е по-активно сътрудничество с бизнеса и работодателите, за да могат знанията в максимална степен да се приближат до реалната работна среда. Това разминаване в равнището на уменията създава все по-големи проблеми за конкурентоспособността на националната икономика. Последните промени в Закона за ПОО създават предпоставки за укрепване на връзките между ПОО и бизнеса, и между ПОО и висшето образование. За това е необходима подкрепа за по-нататъшно разработване на подходящи методики и инструменти за определяне на съдържанието на квалификациите въз основа на търсенето на работна ръка.</p> <p>Все още системата на професионалното образование и обучение и на висшето образование не е достатъчно гъвкава по отношение изискванията на бизнеса за бързо и директно включване на завършилите на пазара на труда. Съотношението между теоретично и практическо обучение, предвидено в учебните планове по много от професиите, продължава да бъде в полза на теоретичното обучение. Учебните планове не са ориентирани към практическо обучение в реална</p>
<i>The results that the Member State</i>	

работна среда. Работодателите не участват в изготвянето на учебната документация за обучение и участват недостатъчно ангажирано и активно в крайното оценяване на придобитите професионални компетентности на завършващите професионално образование по професии. Модернизирането и разработването на нови стандарти за ПОО, учебни планове и програми по Квалификационната рамка, ориентирани към РУ и трансфера на кредити в ПОО, се нуждае от структурна подкрепа.

В момента подкрепата от страна на бизнеса за осигуряване на работни места за учебна и производствена практика на учениците и студентите не е достатъчна. Съществува необходимост от разширяване на възможностите за провеждане на практическо обучение за учениците и студентите. Постигане на високо ниво на професионалното образование и обучение и на висше образование неизбежно налага насърчаване на обучението, основано на практиката, включително провеждане на стажове с високо качество, професионална практика и модели за обучение, съчетаващи теоретична и практическа подготовка, чрез които да се подпомогне преходът от обучение към заетост, и поощряване на партньорствата между публичните и частните институции (за осигуряване на подходящи учебни програми и умения).

Чрез инвестициите по този приоритет ще се постигне подобряване и укрепване на връзките между професионалното и висшето образование и на механизма за взаимодействие на професионалното образование с бизнеса. **Ще се стимулира**

<p><i>seeks to achieve with Union support</i></p>	<p>образованието в областите на инженерно-техническите и природните науки и в професионалните направления от приоритетните области на икономиката. Ще се подобрят възможностите на завършващите професионално или висше образование за успешна реализация на пазара на труда. Ще се изградят мрежи между професионалните гимназии, висшите училища и бизнеса. Ще се повишат практическите умения на учениците и на студентите за работа в реална работна среда. Ще се подобрят уменията на учениците и студентите за работа с компютърни системи, основна необходимост в информационното общество.</p>
---	--

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective (for the ERDF and the Cohesion Fund) НЕПРИЛОЖИМО

One (if possible) and no more than two result indicators should be used for each specific objective.

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value ¹¹ (2023)	Source of data	Frequency of reporting
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME" >	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME" >	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME" >	Quantitative <2A.1.8 type="N" input="M" "SME" > Qualitative <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME" >	Quantitative <2A.1.10 type="N" input="M" > Qualitative <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME" >	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >
	Programme Specific Result Indicator S.1, with qualitative target e.g. SME productivity as GVA per worker	EUR/worker	Less developed region	20 000	2012	Increase by 10-15%	National Statistical Office	Once a year.
	Programme Specific Result Indicator S.2 with a	Safety perception by population, expressed on a scale from	Less developed region	6	2013	2-3	Survey	Every two years

¹¹ For the ERDF and the Cohesion Fund, the target values may be qualitative or quantitative.

	<i>quantitative target</i> <i>e.g. Perception of safety in selected urban areas</i>	<i>1 to – 10, 1 being very safe</i>						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region) (for the ESF)

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Category of region	Measurement unit for indicator	Common indicator output used as basis for target setting	Baseline value			Measurement unit for baseline target	Baseline year	Target value ¹² (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.13 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.14 type="S" input="S">	<2A.1.15 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.16 type="S" input="M"> Common <2A.1.16 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.17 type="S" input="M"> Common <2A.1.17 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.18 type="S" input="S" >			Quantitative <2A.1.19 type="S" input="M"> Common <2A.1.19 type="S" input="G">	<2A.1.20 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.21 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M">			<2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">
	Programme Specific Result Indicator S.1 with quantitative target e.g. No of unemployed aged 15-24 in education or training upon leaving	Less developed regions	Number of participants	NA				%	2014				Monitoring	1/year
		More developed regions												
		Transition regions												
		NA ¹³												

17

This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators, they may be qualitative or quantitative. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values can be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

	<i>Common Result Indicator C.1 with quantitative target e.g. No of participants in employment upon leaving</i>	<i>Less developed region</i>	<i>Number of participants</i>	<i>Inactive not in or</i>				<i>%</i>	<i>2013</i>				<i>Monitoring</i>	<i>1/year</i>
--	--	------------------------------	-------------------------------	---------------------------	--	--	--	----------	-------------	--	--	--	-------------------	---------------

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ³⁷ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
<i>Специфични за програмата <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"></i> <i>Общи <2A.1.13 type="S" input="S"></i>	<i>Специфични за програмата <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"></i> <i>Общи <2A.1.14 type="S" input="S"></i>	<i><2A.1.15 type="S" input="S"></i>	<i>Специфични за програмата <2A.1.16 type="S" input="M"></i> <i>Общи <2A.1.16 type="S" input="S"></i>	<i>Специфични за програмата <2A.1.17 type="S" input="M"></i> <i>Общи <2A.1.17 type="S" input="S"></i>	<i>Общи показател и за изпълнение то <2A.1.18 type="S" input="S"></i>			<i>Количествени <2A.1.19 type="S" input="M"></i> <i>Общи <2A.1.19 type="S" input="G"></i>	<i><2A.1.20 type="N" input="M"></i>	<i>Количествени <2A.1.21 type="N" input="M"></i> <i>Качествени <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M"></i>			<i><2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M"></i>	<i><2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M"></i>
1 (СЦ 1)	Завършили професионални гимназии, които са започнали работа по съответната професия през първата година след завършването си	по-слабо развити	Дял	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

2 (CЦ 2)	?	по-слабо развити	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
----------	---	---------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

¹³ In case of YEI.

Table 4a: YEI result indicators and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective НЕПРИЛОЖИМО

(by priority axis or by part of a priority axis)

(Reference: Article 19(3) of Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council¹⁴ (the 'ESF Regulation'))

ID	Indicator	Measurement unit for indicator	Common output indicator used as basis for setting target	Baseline value			Measurement unit for baseline and target	Baseline year	Target value ¹⁵ (2023)			Source of data	Frequency of reporting
				M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.24 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.25 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.26 type="S" input="M"> Common <2A.1.26 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.27 type="S" input="M"> Common <2A.1.27 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.28 type="S" input="S">				Quantitative <2A.1.29 type="S" input="M"> Common <2A.1.29 type="S" input="G">	<2A.1.30 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.31 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.31 type="S" maxlength="100" input="M">		<2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">

²⁴ Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Social Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1081/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 470).

²⁵ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators they may be qualitative or quantitative. All result indicators in Annex II to the ESF Regulation used to monitor YEI implementation must be linked to a quantified target value. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values may be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

(by investment priority)

2.A.6.1 *Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries*

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96 (2) CPR)

This description should provide an overview of the types of interventions that the Member State plans to support, complemented by more concrete examples, as appropriate. In particular it should explain how types of actions planned contribute to specific objectives e.g. through targeting of specific target groups or territories, focus on particular themes or issues etc. Therefore this section should provide a clear understanding of how the objectives will be pursued and the results attained in practice, with the types of actions planned.

Note that the choice of output indicators and categories of intervention must be consistent with this description.

Where appropriate, this description should also include steps to be taken to take into account the principles of equality between men and women, non-discrimination and sustainable development.

NB:

16. Where appropriate, this description should include an indication that the entire priority axis is dedicated solely to community-led local development in the meaning of Article 32 of the CPR (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR).

17. For the ESF: where appropriate, this description should include an indication that the whole of a priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 11 (2) of the ESF Regulation).

18. For the YEI: where appropriate, this description should specify the amount of YEI resources of the priority axis, allocated to target young people, residing in sub-regions with high youth unemployment levels outside the YEI eligible regions, as identified in the Partnership Agreement (Article 16 of the ESF Regulation).

	<div><2A.2.1.1 type="S" input="S"></div> <div>Подобряване на системите за образование и обучение спрямо пазара на труда, улесняване на прехода от образование към работа и укрепване на професионалното образование и системите на обучение, както и тяхното качество,</div>
Investment priority	<div>включително чрез механизми за предвиждане на уменията, адаптиране на учебните програми и създаване и развитие на основаващи се на работата системи за учене, включително двойни системи на учене и схеми за чиракуване</div>

<2A.2.1.2 type="S" maxlength="17500" input="M">

По СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1

- - Подкрепа за дейности, свързани с прилагането на системата за трансфер на кредити в професионалното образование;
- - Въвеждане на гъвкави форми на обучение в професионалното образование, например модулно обучение за придобиване на професионална квалификация и учебна документация, разработена в сътрудничество с представители на бизнеса;
- - Подкрепа за дейността на учебно-тренировъчните и/или други форми на учебни или тренировъчни фирми;
- - Подкрепа на дейности за въвеждане или модернизиране на системи за дистанционно и електронно обучение в училищното образование;
- - Стимулиране на обучението и сертификацията в областта на ИКТ, чрез прилагане на международно признати стандарти и сертификати.

По СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2

- - Поддържане на национална платформа „наука-образование-бизнес“;
- - Подкрепа за изграждане на системи за планиране на обучението в зависимост от нуждите на пазара на труда на национално и регионално ниво;
- - Стимулиране на образованието в областите на инженерно-техническите и природните науки и в професионалните направления от приоритетните области на икономиката;
- - Актуализация на учебни програми и учебни планове в професионалното образование с участие на работодателите;
- - Разработване и прилагане на политики и мерки за развитие на „обучение чрез работа“ и подкрепа за провеждане на ефективно практическо обучение в реална работна среда за ученици в професионалните гимназии, студенти и докторанти
- подобряване на практическото обучение на учениците от професионалните гимназии чрез стажове във фирми.

Идентифициране на основните целеви групи:

- Деца, ученици, младежи, студенти, докторанти, пост-докторанти, специализанти, млади учени, педагогически специалисти в системата на предучилищното и училищното образование, учени, изследователи, преподаватели и служители в научните организации и висшите училища,

кариерни консултанти, психолози, лица без завършени етапи и степени на образование, безработни и неграмотни лица.

Специфични целеви територии:

- Територията на цялата страна.

Типове бенефициенти:

МОН и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, включително НАПОО, други министерства, които са финансиращи органи на училища, висши училища и/или техни основни звена, детски градини, училища, научни организации (включително БАН и ССА), научни институти, национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите, работодатели, браншови организации, младежки организации, представителни студентски организации, регистрирани по закон, организации по ЗЮЛНЦ, общини.

EN

EN

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This section should include a brief description of:

- The principles applied to ensure the selection of quality operations contributing to the delivery of the specific objectives and achievement of the result. The CPR requires this description for each investment priority, but where this description is the same for several investment priorities, a cross-reference may be used to avoid repetition.*

	<i><2A.2.2.1 type="S" input="S"></i> Подобряване на системите за образование и обучение спрямо пазара на труда, улесняване на прехода от образование към работа и укрепване на професионалното образование и системите на обучение, както и тяхното качество, включително чрез механизми за предвиждане на уменията, адаптиране на учебните програми и създаване и развитие на основаващи се на работата системи за учене, включително
<i>Investment Priority</i>	двойни системи на учене и схеми за чиракуване

<2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M">

Тематична концентрация

Всички предвидени дейности и цялото финансиране по настоящата приоритетна ос са концентрирани в три инвестиционни приоритета и са в изпълнение на Тематична цел 10, съгл. член 9 от Общия регламент.

Ефективност на инвестициите за максимално постигане на целите на ОП НОИР

Мерките, които ще се финансират по ОП НОИР следва в пълна степен да допринасят за изпълнението на целите на програмата. Чрез анализ на добри практики и опит от предишния програмен период ще се изберат най-подходящите начини за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и облекчаване на административната тежест за бенефициентите.

Допълняемост с други финансови източници

За постигане на максимална ефективност на предложените за финансиране мерки ще бъде търсена допълняемост с други програми, финансирани със средства от ЕС и държавния бюджет.

Удовлетворяване на конкретните нужди на целевите групи

Осигуряването на финансиране по конкретните мерки ще става само на базата на идентифицираните потребности на целевите групи в стратегически и аналитични документи. Ще бъдат подкрепяни научни

изследвания, само ако са в области на приоритетни научни направления от Националната стратегия за научни изследвания или приоритетите на Иновационната стратегия.

Хоризонтални принципи

Особено внимание ще се отдели на осигуряването на спазване на принципите за устойчиво развитие, равенство на възможностите и недискриминация и равенство между половете.

Прозрачност, партньорство и обективност

По ОП НОИР ще се осигури максимална прозрачност при подбора на операции. Ще се търси партньорството и представителството на всички заинтересовани страни чрез механизма в програмиране на операциите по ОП НОИР.

Интегриран подход

В рамките на инвестиционен приоритет Подобряване на достъпа до възможностите за учене през целия живот, подобряване на уменията и квалификацията на работната ръка и повишаване на адекватността на системите за образование и обучение спрямо пазара на труда включително подобряване на качеството на професионалното образование и обучение и създаване и развитие на схеми за учене чрез работа и чиракуване, като например дуалната система за учене”, се предвижда да бъдат стартирани интегрирани операции, съчетаващи дейности за кариерно ориентиране По ОП НОИР ще се финансират дейности по кариерно ориентиране предоставяни от институции в системата на образованието, а по ОП РЧР извън нея, с оглед постигане на силен синергичен ефект.

2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate)

НЕПРИЛОЖИМО

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Where it is envisaged to use financial instruments, this section should include a description of the planned financial instruments. It should outline the planned scope for the use of financial instruments and the intentions of the Member State in this regard. As financial instruments can be set-up in mid-period, and the ex-ante assessment required for each instrument is not necessarily completed at the time of submission of the operational programme, the description should be clear on where the use of financial instruments is definite (e.g. has been already subject to ex-ante assessment and instrument is being set up) and where it is under consideration or planned.

NB: Where appropriate, this section should indicate that the entire priority axis will be implemented solely:

- through financial instruments within the meaning of Article 37 (which allows an increase in the Union co-financing rate of the EU co-financing rate by 10 percentage*

points as set out in Article 120 (5) of the CPR); or

- *through financial instruments set up at Union level and referred to in Article 38(1)a (which allows increasing the Union co-financing rate up to 100%).*

<i>Investment Priority</i>	<2A.2.3.1 type="S" input="S">
<i>Planned use of financial instruments</i>	<2A.2.3.2 type="C" input="M">

EN

EN

<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate) (Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)
НЕПРИЛОЖИМО

A description of how the major projects to be supported will contribute to the specific objectives corresponding to this investment priority. Where no major projects are planned, the Member State should indicate this here.

Each operational programme will include a list of major projects planned to be implemented, which are linked to priority axes and investment priorities under section 12.

Investment Priority

<2A.2.4.1 type="S" input="S">

<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

(Reference: point (b)(iv) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Output indicators are required by category of region for each investment priority. Outputs relate to the operations supported. The indicators should measure outputs of a majority of the interventions supported under the investment priority and thus enable an assessment of progress of implementation. These data sets can be used as a basis to assess progress towards achieving the specific objectives.

Table 5 also has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

Table 5: Common and programme-specific output indicators

(by investment priority, broken down by category of region for the ESF, and where relevant, for the ERDF)

ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value (2023) ¹⁶			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато уместно)	Целева стойност (2023 г.) ³⁸			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >
1 (СЦ 1)	Ученици участващи в гъвкави форми на обучение в професионалното образование.	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	?	?	???	???	???
2 (СЦ 2)	Ученици, обучаващи се в технически	Брой	ЕСФ	по-слабо развити	?	?	???	???	???

	специалности								
3 (СЦ 2)	Студенти, обучаващи се в технически специалности	%	ЕСФ	N/A	-	-	Най-малко 30%	МОН, ЦИОО	годишно

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7¹⁷

Specific provisions for ESF¹⁸, where applicable (by priority axis and, where relevant, category of region): social innovation, transnational cooperation and ESF contribution to thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.

Description of the contribution of the planned actions of the priority axis to:

- social innovation (if not covered by a dedicated priority axis);
- transnational cooperation (if not covered by a dedicated priority axis);
- thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 of Regulation (EU) No 1303/2013.

Identification of:

- *the themes for social innovation¹⁹, in particular with the aim of testing and scaling up innovative solutions to address social needs.*
- *a non-exhaustive list of themes for transnational cooperation including the planned actions and the stakeholders to be involved.*

²⁰

For the ESF, this list includes common output indicators for which a target value has been set. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and the Cohesion Fund, gender breakdown is in most cases not relevant. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

²¹

Only for programmes supported by the ESF.

²²

For the ESF, this list includes common output indicators for which a target value has been set and all programme-specific output indicators.

²³

In accordance with Article 9 ESF Regulation.

- *This section should also set out whether and how the types of actions supported contribute to the thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.*

<i>Priority axis</i>	<2A.3.1 type="S" input="S">
<2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M">	

2.A.8 Performance framework

(Reference: point (b)(v) of the first subparagraph of Article 96(2), and Annex II CPR)

Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014²⁰ lays down detailed arrangements to ensure a consistent approach for determining the milestones and targets. Guidance will be available for the set-up of the performance framework and the use of different types of indicators for this purpose.

The indicators used for the performance framework are in most cases likely to be a sub-set of the indicators defined for the priority axes, possibly at an aggregate level (if the same indicator is used for multiple investment priorities within the priority axis). The exception to this is the use of "key implementation steps", which are not part of the general indicator system and financial indicators.

Key implementation steps indicate progress in the implementation processes, e.g. preparation of major projects, launch of tendering procedures for key operations, launch of support schemes, progress in the implementation process etc. Such key implementation steps can be used as milestones in circumstances where the early stage of implementation does not allow the use of output indicators. In such cases, measurement units are not always used, hence measurement units are listed as "where appropriate".

Annex II CPR on the performance framework requires the milestones and targets used in the performance framework to be "directly linked" to the achievement of the specific objective of a priority. They are required to be –amongst others- relevant, capturing essential information on the progress of a priority axis. Therefore the indicators and implementation steps chosen should be representative of the priority axis i.e. output indicators and key implementation steps set out in the performance framework shall correspond to more than 50% of the financial allocation to the priority. They shall thus reflect the implementation, outputs and, where appropriate, results of the majority of interventions undertaken under that priority axis (broken down by Fund and by category of region, where appropriate). The last column of the performance framework table provides a possibility to explain this, where this is not evident from the description of the priority axes.

Table 6 has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

²¹

Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014 of 7 March 2014 laying down rules for implementing Regulation (EU) No 1303/2013 of the European Parliament and of the Council laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund and laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund and the European Maritime and Fisheries Fund with regard to methodologies for climate change support, the determination of milestones and targets in the performance framework and the nomenclature of categories of intervention for the European Structural and Investment Funds (OJ L 69, 8.03.2014, p. 65).

Table 6: Performance framework of the priority axis

(by fund and, for the ERDF and the ESF, by category of region)²¹

Priority axis	Indicator type (Key implementation step, financial, output or, where appropriate, result indicator)	ID	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018 ²²			Final target (2023) ²³			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
							M	W	T	M	W	T		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Implementation Step or Financial indicator <2A.4.3 type="S" maxlength="5" input="M"> Output or	Implementation Step or Financial indicator <2A.4.4 type="S" maxlength="255" input="M"> Output or Result <2A.4.4 type="S" input="G" or "M">	Implementation Step or Financial indicator <2A.4.5 type="S" input="M"> Output or Result <2A.4.5 type="S" input="G" or "M">	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Implementation Step or Financial <2A.4.9 type="S" input="M"> Output or Result <2A.4.8 type="S" input="M">			Implementation Step or Financial indicator <2A.4.10 type="S" maxlength="200" input="M"> Output or Result <2A.4.10 type="S" input="M">	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">

²⁴ Where the YEI is implemented as part of a priority axis, YEI milestones and targets must be distinguished from other milestones and targets for the priority axis in accordance with implementing acts referred to in the fifth subparagraph of Article 22(7) CPR, as YEI resources (specific allocation and matching ESF support) are excluded from the performance reserve.

²⁵ Milestones may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

²⁶ Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

		result<2 A.4.3 type="S" input="S">											

EN

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework (optional)

<2A.4.12 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.9 Categories of intervention

(Reference: point (b)(vi) of Article 96(2) CPR)

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

The categories of intervention are based on a nomenclature adopted by the Commission, which includes 6 dimensions common for the Funds, an additional (7th) dimension for the ESF and (8th) for the ERDF and the Cohesion Fund. The nomenclature is set out in the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014²⁴:

- The first 5 dimensions correspond to those used for the period 2007-2013 and set out in Annex II to Commission Regulation (EU) No 1828/2006²⁵, albeit changes in certain categories and codes have been made.*
- The additional common dimension covers "territorial delivery mechanisms" allowing the analysis of the use of community-led local development, ITIs, and integrated approaches to sustainable urban development.*
- The dimension for the "ESF secondary theme" aims to capture the contribution of the ESF operations to the thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.*
- The additional dimension proposed for the ERDF and the Cohesion Fund aims to track the allocation of Union support to each thematic objectives (where priority axes cover multiple thematic objectives) and thus to the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth.*
- For the purpose of filling out the tables on the categories of intervention, YEI is to be considered as a Fund. It is not required to break the data on YEI down by category of region.*

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section (categories of intervention) is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

Tables 7-11: Categories of intervention²⁶
(by Fund and category of region, if the priority axis covers more than one)

Table 7: Dimension 1 – Intervention field	
Fund	ECΦ

²⁷ OJ L 69, 8.03.2014, p. 65.

²⁸ Commission Regulation (EC) No 1828/2006 of 8 December 2006 setting out rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 1083/2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and of Regulation (EC) No 1080/2006 of the European Parliament and of the Council on the European Regional Development Fund (OJ L 371, 27.12.2006, p. 1).

²⁹ Amounts include total Union support (the main allocation and the allocation from the performance reserve).

Category of region	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N > По-слабо развити	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N >
2	115	
2	116	
2	117	
2	118	

Table 8: Dimension 2 – Form of finance		
Fund	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Category of region	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.2.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.5 type="N" input="M" Decision=N >
2	01	

Table 9: Dimension 3 – Territory type		
Fund	<2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Category of region	<2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N >
2		

--	--	--

Table 10: Dimension 4 – Territorial delivery mechanisms		
Fund	<2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Category of region	<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.5type="N"input="M" Decision=N >

Table 11: Dimension 6 – ESF secondary theme ²⁷ (ESF only)		
Fund	<2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Category of region	<2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N >

For the remaining dimensions of categorisation, data is requested for information purposes through electronic data exchange system during implementation.

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

(by priority axis)

(Reference: point (b)(vii) of Article 96(2) CPR)

This section should be included in the description of the priority axis, where appropriate, to identify specific gaps in the administrative capacity of specific authorities or specific beneficiaries who implement this priority axis. It should set out specific actions to be supported from technical assistance to reinforce the administrative capacity of authorities and beneficiaries to ensure an effective implementation of the priority axis as well as the level of the available resources. Therefore this section is dedicated to the actions which are specific and limited to improving the implementation capacity related to a single priority axis.

Where the use of technical assistance for the purpose of developing the administrative capacity of authorities and beneficiaries does not involve any specific actions linked to the priority axis concerned, this section does not need to be filled in.

The content of this section should not overlap with the description of the priority axis for technical assistance or the specific operational programme for technical assistance. The section here is to highlight the specific use of technical assistance for the reinforcement of administrative capacity for a specific priority axis. Technical assistance itself will be

²⁸

Include, where appropriate, quantified information on the ESF's contribution to the thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.

programmed in section 2.B.

<i>Priority axis</i>	<i><3A.6.1 type="S" input="S"></i>
<i><2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M"></i>	

2.A.1 Priority axis (repeated for each priority axis)

ID of the priority axis	<div><2A.1 type="N" input="G" "SME" ></div> <div>ПРИОРИТЕТНА ОС № 3</div>
Title of the priority axis	<div><2A.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" ></div> <div>ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА ЗА АКТИВНО СОЦИАЛНО ПРИОБИЩАВАНЕ</div>

☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments	<div><2A.3 type="C" input="M" ></div>
☐ The entire priority axis will be implemented solely through financial instruments set up at Union level	<div><2A.4 type="C" input="M" "SME" ></div>
☐ The entire priority axis will be implemented through community-led local development	<div><2A.5 type="C" input="M" ></div>
☐ For the ESF: The entire priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation, or both	<div><2A.6 type="C" input="M" ></div>

2.A.2 Justification for the establishment of a priority axis covering more than one category of region, thematic objective or Fund (where applicable)

(Reference: Article 96(1) CPR)

<2A.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

This section is required only in case the operational programme uses the possibility provided by Article 96(1) CPR to set up a priority axis covering more than one category of region, more than one thematic objective or more than one Fund. Where this option is not used, this section is not filled in.

This approach is a derogation from the general rule and should only be used "where appropriate and in order to increase impact and effectiveness in a thematically coherent integrated approach " and, in case of a priority axis combining one or more complementary investment priorities from more than one thematic objective "in duly justified cases".

The aim of this section is to explain how the chosen set-up of the priority axis contributes to an increase in the impact and the effectiveness of cohesion policy and why a simpler set-up of an axis or axes covering a single category of region, a single thematic objective or a single Fund would constitute a less effective choice. When a priority covers more than one thematic objective, this section should justify how this will lead to the maximum contribution of the investment priorities concerned to the priority axis.

Не е приложимо.

2.A.3 Fund, category of region and calculation basis for Union support

(Repeated for each combination under a priority axis)

<i>Fund</i>	<2A.7 type="S" input="S" "SME" > ЕЧФ
<i>Category of region</i>	<2A.8 type="S" input="S" "SME " > по-слабо развити
<i>Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)</i>	<2A.9 type="S" input="S" "SME" >
<i>Category of region for outermost regions and northern sparsely populated regions (where applicable)</i>	<2A.9 type="S" input="S" > неприложимо

2.A.4 Investment priority

(Repeated for each investment priority under the priority axis)

<i>Investment priority</i>	<2A.10 type="S" input="S" "SME" > Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост
----------------------------	---

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

(Repeated for each specific objective under the investment priority)

(Reference: points (b)(i) and (ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

<p><i>The aim of this section is to specify the specific objective linked to a particular investment priority and to outline the results sought.</i></p> <p><i>The specific objective must be consistent with the investment priority in question, defining it, as necessary to target the particular identified needs of the Member State or regions. The specific objective cannot be broader than the investment priority in question. The number of specific objectives per investment priority should be limited as far as possible, to facilitate the monitoring of progress and avoid the fragmentation of programmes. However, there is no formal limitation in this respect.</i></p> <p><i>The specific objective sought is meaningful only if there is an understanding of the reference situation i.e. what the situation is at the beginning of the programming period. Therefore, where section 1 is not sufficiently explicit on the identified development needs pertinent to the specific objective, this section may be used to outline the situation at the start of the programming period, including the challenges to be addressed, in more detail.</i></p> <p><i>"Results" in general refer to the changes sought (in the reference situation) in view of the specific objective which the Member State seeks to achieve with the Funds. "Result indicators" are used to capture the measurable dimension(s) of the result – to facilitate the assessment of whether progress has been made towards the achievement of the specific objectives and whether a change has taken place in the direction desired. Result indicators measure only some of the relevant dimensions of the result. Depending on the indicator, external factors apart from Union intervention may to a lesser or higher degree influence the results reported and the attainment of the specific objective and targets.</i></p>	
--	--

<i>ID</i>	<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1
<i>Specific objective</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" >

	<p>Повишаване на качеството и подобряване на достъпа до образование чрез създаване на подкрепяща среда за включващо образование</p>
	<p><i><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME"></i></p> <p>С осъществяването на дейностите за постигането на тази специфична цел ще се осигури плавен преход от интегрирано към включващо образование на деца и ученици със специални образователни потребности (СОП).</p> <p>Включващото образование цели да надгради интегрираното обучение и да подготви образователната система за нови предизвикателства. То има за цел да изгради „училище за всички”, т.е. хармонична и разнообразна образователна среда в детските градини и училищата с оглед осигуряване на равнопоставеност и достъп до качествено образование, по-пълноценна подготовка за бъдещия обществен живот и реализацията на пазара на труда.</p> <p>В периода от 2004 до 2013 г. е осъществен интензивен процес на интегрирано обучение на децата и учениците със СОП: през 2004 г. интегрирано се обучават 717 деца и ученици със СОП, а през 2013 г. – 11 575. Постигнато е нарастване на броя на ресурсните учители и на останалите специалисти - през 2004 г. са назначени 129 ресурсни учители и други специалисти, а през 2013 г. техният брой е 1260. Същевременно е нараснал и броят на училищата и детските градини, в които се обучават интегрирано деца и ученици със СОП – през 2004 г. техният брой е 130 училища и 44 детски градини, а през 2013 г. – 1493 училища и 694 детски градини. Към посочените данни следва да се</p>

The results that the Member State

добавят и добрите резултати и постижения по проект BG051PO001-4.1.07 „Включващо обучение” и по операция „Подпомагане на обучението на деца и ученици със специални образователни потребности“ с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Дейностите по проектите допринесоха за допълнително изграждане на подкрепяща среда за включващо обучение на над 1 500 деца и ученици в повече от 100 училища и детски градини.

Съществуват сериозни затруднения, свързани с ранното оценяване на образователните потребности и ранната превенция на обучителните затруднения, с недостига на дидактични материали, учебно-технически средства и апаратура, необходими за обучението на децата и учениците съобразно индивидуалните им потребности и възможности, с недостига на подготвени специалисти за работа с децата и учениците съобразно различните видове увреждания и нарушения, както и с недостига на специалисти в отдалечените и малките селища, с недостатъчна подготовка на учителите в детските градини и училищата за работа с деца и ученици със специални образователни потребности.

С изпълнението на мерките по този инвестиционен приоритет ще се осигури допълняемост на интервенциите по ОП РЧР за деинституционализация.

seeks to achieve with Union support

<i>ID</i>	<2A.1.1 type="N" input="G"“SME” > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2
<i>Specific objective</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M"“SME” > Изграждане на образователна среда, насърчаваща успешната социализация на всяко дете и ученик
<i>The results that the Member State seeks to achieve with Union support</i>	<2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M"“SME” > Дейностите за постигане на тази специфична цел ще са насочени към разширяването на предлагането на целодневното обучение, създаването на оптимални условия за самоподготовка на учениците и осигуряването на условия за пълноценен отдих и творчески занимания в свободното от учебни занимания време.

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective (for the ERDF and the Cohesion Fund) НЕПРИЛОЖИМО

One (if possible) and no more than two result indicators should be used for each specific objective.

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value ¹¹ (2023)	Source of data	Frequency of reporting
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME">	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME">	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME">	Quantitative <2A.1.8 type="N" input="M" "SME"> Qualitative <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME">	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME">	Quantitative <2A.1.10 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME">	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME">	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME">

	<i>Programme Specific Indicator S.1, with qualitative target e.g. SME productivity as GVA per worker</i>	<i>Result EUR/worker</i>	<i>Less developed region</i>	<i>20 000</i>	<i>2012</i>	<i>Increase by 10-15%</i>	<i>National Statistical Office</i>	<i>Once a year.</i>
	<i>Programme Specific Result Indicator S.2 with a</i>	<i>Safety perception by population, expressed on a scale from</i>	<i>Less developed region</i>	<i>6</i>	<i>2013</i>	<i>2-3</i>	<i>Survey</i>	<i>Every two years</i>

11 For the ERDF and the Cohesion Fund, the target values may be qualitative or quantitative.

	<i>qualitative target</i> <i>e.g. Perception of safety in selected urban areas</i>	<i>1 to – 10, 1 being very safe</i>						
--	---	---	--	--	--	--	--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region) (for the ESF)

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Category of region	Measurement unit for indicator	Common output indicator used as basis for setting	Baseline value			Measurement unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2025)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Common	Programme-specific <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.14 type="S"	<2A.1.15 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.16 type="S" input="M"> Common <2A.1.16	Programme-specific <2A.1.17 type="S" input="M"> Common <2A.1.17	Common			Quantitative <2A.1.19 type="S" input="M"> Common <2A.1.	<2A.1.20 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.21 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.			<2A.1.22 type="S" maxlength="100" input="M"> input="M"	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">

<2A.1.13	input="S">		type="S"	type="S"	>			19		21			
type="S"			input="S">	input="S">				type="S"		type="S"			
input="S">								input="G">		maxlength="10"			
										input="M">			
	Programme Specific Result	developed regions	Number of participants	NA				%	2014			Monitoring	1/year
	Indicator S.1 with quantitative target e.g. No of unemployed aged 15-24 in education or training	More developed regions											
	upon leaving	Transition regions											
		NA ¹³											

¹⁸ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators, they may be qualitative or quantitative. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values can be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

	<i>Common Indicator C.1 with target</i> <i>e.g. No of participants in employment upon leaving</i>	<i>Result quantitative</i>	<i>Less developed region</i>	<i>Number of participants</i>	<i>Inactive population or</i>				<i>%</i>	<i>2013</i>				<i>Monitoring</i>	<i>1/year</i>
--	--	----------------------------	------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	--	--	--	----------	-------------	--	--	--	-------------------	---------------

<i>Идентификация</i>	<i>Показател</i>	<i>Категория региони</i>	<i>Мерна единица за показател</i>	<i>Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности</i>	<i>Базова стойност</i>			<i>Мерна единица за базовата и целевата стойност</i>	<i>Базова година</i>	<i>Целева стойност³⁹ (2023 г.)</i>			<i>Източник на данните</i>	<i>Честота на отчитане</i>
					<i>М</i>	<i>Ж</i>	<i>О</i>			<i>М</i>	<i>Ж</i>	<i>О</i>		

<p>Специфични за програмата <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.13 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.14 type="S" input="S"></p>	<p><2A.1.15 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2A.1.16 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.16 type="S" input="S"></p>	<p>Специфични за програмата <2A.1.17 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.17 type="S" input="S"></p>	<p>Общи показатели за изпълнението <2A.1.18 type="S" input="S"></p>			<p>Количествени <2A.1.19 type="S" input="M"></p> <p>Общи <2A.1.19 type="S" input="G"></p>	<p><2A.1.20 type="N" input="M"></p>	<p>Количествени <2A.1.21 type="N" input="M"></p> <p>Качествени <2A.1.21 type="S" maxlength="100" input="M"></p>			<p><2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M"></p>	<p><2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M"></p>
I (СЦ I)	Деца и ученици със специални образователни потребности в системата на народната просвета са обхванати от процеса на включващо обучение	по-слабо развити	брой	Брой деца и ученици със СОП, обхванати в дейности по включващо обучение	1019	583	1602	Брой / %	2014	-	-	Най-малко 25% от всички деца и ученици със СОП	МОН	годишно

13

In case of YEI.

EN

14

EN

Table 4a: YEI result indicators and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective НЕПРИЛОЖИМО

(by priority axis or by part of a priority axis)

(Reference: Article 19(3) of Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council¹⁴ (the 'ESF Regulation'))

ID	Indicator	Measurement unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measurement unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
				M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.24 type="S"	Programme-specific <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.25 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.26 type="S" input="M"> Common <2A.1.26 type="S"	Programme-specific <2A.1.27 type="S" input="M"> Common <2A.1.27 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.28 type="S" input="S">			Quantitative <2A.1.29 type="S" input="M"> Common <2A.1.29 type="S" input="G">	<2A.1.30 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.31 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.31 type="S" maxlength="10"			<2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M"> ">	<2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">

<i>input="S"></i>		<i>input="S"></i>					<i>0"</i> <i>input="M"></i>		

²⁶ Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Social Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1081/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 470).

²⁷ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators they may be qualitative or quantitative. All result indicators in Annex II to the ESF Regulation used to monitor YEI implementation must be linked to a quantified target value. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values may be adjusted accordingly. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

(by investment priority)

2.A.6.1 *Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries*

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96 (2) CPR)

This description should provide an overview of the types of interventions that the Member State plans to support, complemented by more concrete examples, as appropriate. In particular it should explain how types of actions planned contribute to specific objectives e.g. through targeting of specific target groups or territories, focus on particular themes or issues etc. Therefore this section should provide a clear understanding of how the objectives will be pursued and the results attained in practice, with the types of actions planned.

Note that the choice of output indicators and categories of intervention must be consistent with this description.

Where appropriate, this description should also include steps to be taken to take into account the principles of equality between men and women, non-discrimination and sustainable development.

NB:

19. Where appropriate, this description should include an indication that the entire priority axis is dedicated solely to community-led local development in the meaning of Article 32 of the CPR (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR).

20. For the ESF: where appropriate, this description should include an indication that the whole of a priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 11 (2) of the ESF Regulation).

21. For the YEI: where appropriate, this description should specify the amount of YEI resources of the priority axis, allocated to target young people, residing in sub-regions with high youth unemployment levels outside the YEI eligible regions, as identified in the Partnership Agreement (Article 16 of the ESF Regulation).

<i>Investment priority</i>	<i><2A.2.1.1 type="S" input="S"> Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост</i>
----------------------------	---

<2A.2.1.2 type="S" maxlength="17500" input="M">

- Въвеждане на модел за ранно оценяване на образователните потребности на децата от предучилищна възраст и за превенция и ранна интервенция на обучителните им затруднения;

- Изграждане на функционален модел за подкрепа на процеса на включващо обучение чрез участието и с използването на капацитета на специалните училища за ученици със сензорни увреждания и с умствена изостаналост;
- Осигуряване на условия и ресурси за изграждане и развитие на подкрепяща среда в детските градини и училищата за осъществяване на включващо образование чрез: повишаване на капацитета на педагогическите специалисти и на екипната работа; прилагане на гъвкави форми на обучение; осигуряване на специализирани пособия и помагала; осигуряване на индивидуална подкрепа за обучение и развитие съобразно образователните потребности на децата и учениците и др.;
- Създаване на специализирани кабинети за работа с децата и учениците на ниво детска градина и училище;
- Осигуряване на условия за подпомагане на младежи с увреждания за кандидатстване във висши училища;
- Подкрепа на ученици с девиантно поведение за продължаване на образованието и за социално включване;
- Подкрепа за обучението на студенти, специализанти и докторанти с увреждания;
- Осигуряване на условия за изграждане на положителни обществени нагласи към процеса на включващо обучение в детските градини и в училищата;
- Подкрепа на процеса на приобщаващо образование и на социалното включване чрез оптимизация на мрежата от специални детски градини и училища;
- Осигуряване на алтернативни модели за работа с ученици с девиантно поведение за подпомагане на образованието им и на социалното им включване;
- Осигуряване на подкрепа за деца, включени в процеса на деинституционализация;
- Създаване на условия за активно партньорство с родителите на ниво детска градина и училище;
- Осигуряване на условия за целодневна организация на учебния ден в училищата.

Идентифициране на основните целеви групи:

- Деца, ученици, младежи, студенти, докторанти, специализанти, родители, учители, ресурсни учители, педагогически специалисти, психолози, директори

Специфични целеви територии:

- Територията на цялата страна

Типове бенефициенти:

- МОН и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, други министерства, които са финансиращи органи на училища, ДАЗД, висши училища, научни организации, научни институти, детски градини, училища, общини, ресурсни центрове, организации по ЗЮЛНЦ..

EN

16

EN

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This section should include a brief description of:

- *The principles applied to ensure the selection of quality operations contributing to the delivery of the specific objectives and achievement of the result. The CPR requires this description for each investment priority, but where this description is the same for several investment priorities, a cross-reference may be used to avoid repetition.*

<i>Investment Priority</i>	<i><2A.2.2.1 type="S" input="S"></i> Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост
<i><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></i>	

Тематична концентрация

Всички предвидени дейности и цялото финансиране по настоящата приоритетна ос са концентрирани в два инвестиционни приоритета и са в изпълнение на Тематична цел 9, съгл. член 9 от Общия регламент.

Ефективност на инвестициите за максимално постигане на целите на ОП НОИР

Мерките, които ще се финансират по ОП НОИР следва в пълна степен да допринасят за изпълнението на целите на програмата. Чрез анализ на добри практики и опит от предишния програмен период ще се изберат най-подходящите начини за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и облекчаване на административната тежест за бенефициентите.

Допълняемост с други финансови източници

За постигане на максимална ефективност на предложените за финансиране мерки ще бъде търсена допълняемост с други програми, финансирани със средства от ЕС и държавния бюджет.

Удовлетворяване на конкретните нужди на целевите групи

Осигуряването на финансиране по конкретните мерки ще става само на базата на идентифицираните потребности на целевите групи в стратегически и аналитични документи.

Хоризонтални принципи

Особено внимание ще се отдели на осигуряването на спазване на принципите за устойчиво развитие, равенство на възможностите и недискриминация и равенство между половете.

Прозрачност, партньорство и обективност

По ОП НОИР ще се осигури максимална прозрачност при подбора на операции. Ще се търси партньорството и представителството на всички заинтересовани страни чрез механизма в програмиране на операциите по ОП НОИР.

Интегриран подход

В рамките на инвестиционен приоритет „Активно приобщаване, особено с оглед на подобряване на пригодността за заетост” се предвижда да бъдат подкрепени дейности за достъп до образование за деца, включени в дейностите по деинституционализация, финансирани по ОП РЧР, с оглед постигане на силен синергичен ефект.

2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate) (Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Where it is envisaged to use financial instruments, this section should include a description of the planned financial instruments. It should outline the planned scope for the use of financial instruments and the intentions of the Member State in this regard. As financial instruments can be set-up in mid-period, and the ex-ante assessment required for each instrument is not necessarily completed at the time of submission of the operational programme, the description should be clear on where the use of financial instruments is definite (e.g. has been already subject to ex-ante assessment and instrument is being set up) and where it is under consideration or planned.

NB: Where appropriate, this section should indicate that the entire priority axis will be implemented solely:

- ☐ *through financial instruments within the meaning of Article 37 (which allows an increase in the Union co-financing rate of the EU co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR); or*
- ☐ *through financial instruments set up at Union level and referred to in Article 38(1)a (which allows increasing the Union co-financing rate up to 100%).*

<i>Investment Priority</i>	<2A.2.3.1 type="S" input="S">
<i>Planned use of financial instruments</i>	<2A.2.3.2 type="C" input="M">

EN

17

EN

<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate) (Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

A description of how the major projects to be supported will contribute to the specific objectives corresponding to this investment priority. Where no major projects are planned, the Member State should indicate this here.

Each operational programme will include a list of major projects planned to be implemented, which are linked to priority axes and investment priorities under section 12.

Investment Priority

<2A.2.4.1 type="S" input="S">

<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

(Reference: point (b)(iv) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Output indicators are required by category of region for each investment priority. Outputs relate to the operations supported. The indicators should measure outputs of a majority of the interventions supported under the investment priority and thus enable an assessment of progress of implementation. These data sets can be used as a basis to assess progress towards achieving the specific objectives.

Table 5 also has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

Table 5: Common and programme-specific output indicators

(by investment priority, broken down by category of region for the ESF, and where relevant, for the ERDF)

ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value data (2023)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="20" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.) ⁴⁰			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S"	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >			<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >

40

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

" <i>SME</i> >			>						
2	Брой образователни институции осигурили подкрепяща среда за включващо обучение	брой	ЕСФ	по-слабо развити	<i>N/A</i>	<i>N/A</i>	<i>100</i>	МОН	годишно

2.A.4 Investment priority

(Repeated for each investment priority under the priority axis)

<i>Investment priority</i>	<2A.10 type="S" input="S" "SME" > Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите
----------------------------	--

2.A.5 Specific objectives corresponding to the investment priority and expected results

(Repeated for each specific objective under the investment priority)

(Reference: points (b)(i) and (ii) of the first subparagraph of Article 96(2)

CPR)

The aim of this section is to specify the specific objective linked to a particular investment priority and to outline the results sought.

The specific objective must be consistent with the investment priority in question, defining it, as necessary to target the particular identified needs of the Member State or regions. The specific objective cannot be broader than the investment priority in question. The number of specific objectives per investment priority should be limited as far as possible, to facilitate the monitoring of progress and avoid the fragmentation of programmes. However, there is no formal limitation in this respect.

The specific objective sought is meaningful only if there is an understanding of the reference situation i.e. what the situation is at the beginning of the programming period. Therefore, where section 1 is not sufficiently explicit on the identified development needs pertinent to the specific objective, this section may be used to outline the situation at the start of the programming period, including the challenges to be addressed, in more detail.

"Results" in general refer to the changes sought (in the reference situation) in view of the specific objective which the Member State seeks to achieve with the Funds. "Result indicators" are used to capture the measurable dimension(s) of the result – to facilitate the assessment of whether progress has been made towards the achievement of the specific objectives and whether a change has taken place in the direction desired. Result indicators measure only some of the relevant dimensions of the result. Depending on the indicator, external factors apart from Union intervention may to a lesser or higher degree influence the results reported and the attainment of the specific objective and targets.

<i>ID</i>	<2A.1.1 type="N" input="G" "SME" > СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1
<i>Specific objective</i>	<2A.1.2 type="S" maxlength="500" input="M" "SME" > Ефективна интеграция в образователната

	<p>система на деца, ученици и младежи от етническите малцинства и от други уязвими групи</p>
<p><i>The results that the Member State</i></p>	<p><2A.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M" "SME"></p> <p>Образователната система е призвана да формира като базисна обществена ценност уважението към правата на всеки индивид и да не допуска дискриминация на никакво основание. В подкрепа на това разбиране в България са създадени нормативни условия за равен достъп до образование на всички деца и ученици, в т.ч. и от етническите малцинства и систематично се полагат усилия за преодоляване на предразсъдъците и дискриминацията по етнически и верски признак. Редица социологически проучвания, както и наблюдения на граждански организации сочат, че в българското образование се очертават редица проблеми, затрудняващи качествено образование, равноправната интеграция и развиването на културната идентичност на децата и учениците – липса на достатъчни финансови и материални условия, недостиг на квалифицирани кадри и липса на стратегия за квалификация и преквалификация на учители и административен персонал в областта на образованието за работа в мултиетническа среда и особено на работещите с деца-билингви, затруднения при получаване на качествено образование в училищата в малките населени места, необходимост от актуализиране на учебното съдържание по общообразователните предмети с цел съхраняване на културната идентичност, липса на подходящ социално-психологически климат в</p>

обществото.

Твърде сериозен е проблемът при маргинализирани общности, като особено тревожно е положението на децата от ромски произход. Причините са известни – ниски доходи, висока степен на безработица, лош бит, културна изостаналост, недостатъчно образование, неподходяща спрямо изискванията на пазара на труда квалификация и др. Изолацията на ромите в обособени квартали възпрепятства образователната интеграция и намалява шансовете им за професионална и личностна реализация. Ниският стандарт на живот е фактор за нередовно посещение на училище и непълноценно участие в учебно-възпитателния процес. Като съществен проблем се очертава и недостатъчната мотивация за изучаване на майчин език.

Дейностите, които се предвиждат за постигане на успешна образователна интеграция на децата и учениците от ромски произход, са обвързани с изпълнението на Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) и на Плана за действие за нейното изпълнение. Предвиждат се дейности за подготовката на децата, за които българският език не е майчин, в ранна детска възраст (3 – 6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес. Очакваният резултат е ранното интегриране в образователната система, като превенция срещу отпадането от следващите образователни етапи и като средство за преодоляване на езиковите бариери. От особена важност е осигуряването на равен достъп до качествено образование чрез преодоляване на първично и недопускането на вторично обособени по етнически признак детски градини и училища,

<p><i>seeks to achieve with Union support</i></p>	<p>както и подобряването на образователната среда. Очаква се да бъде намален броят на обособените по етнически признак детски градини и училища, да бъде увеличен броят на интегрираните ученици, за които българският език не е майчин и в същото време да им бъде осигурена среда ориентирана към съхраняване на културната им идентичност.</p> <p>Ще бъдат взети мерки за подобряване на образователната среда и ще се създадат съвременни условия за развитие на потенциала на всяко дете във физическо, интелектуално и личностно отношение, насочени към пълноценна социална интеграция и последваща професионална реализация. Другите мерки в тази област ще бъдат насочени към постигане на резултати, свързани с мотивацията на семействата от малцинствените етнически групи за включване на децата им в учебния процес, както и допълнително обучение по български език на лицата от малцинствените етнически групи и за децата от семейства на имигранти и бежанци, обучение на преподаватели за работа в мултикултурна среда, предоставяне на допълнителна педагогическа помощ.</p>
---	--

Table 3: Programme-specific result indicators, by specific objective (for the ERDF and the Cohesion Fund) НЕПРИЛОЖИМО

One (if possible) and no more than two result indicators should be used for each specific objective.

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Measurement unit	Category of region (where relevant)	Baseline value	Baseline year	Target value ¹¹ (2023)	Source of data	Frequency of reporting
<2A.1.4 type="S" maxlength="5" input="M" "SME">	<2A.1.5 type="S" maxlength="255" input="M" "SME" >	<2A.1.6 type="S" input="M" "SME">	<2A.1.7 type="S" input="S" "SME">	Quantitative <2A.1.8 type="N" input="M" "SME"> Qualitative <2A.1.8 type="S" maxlength="100" input="M" "SME">	<2A.1.9 type="N" input="M" "SME">	Quantitative <2A.1.10 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.10 type="S" maxlength="100" input="M" "SME">	<2A.1.11 type="S" maxlength="200" input="M" "SME">	<2A.1.12 type="S" maxlength="100" input="M" "SME" >

	Programme Specific Result Indicator S.1, with qualitative target e.g. SME productivity as GVA per worker	EUR/worker	Less developed region	20 000	2012	Increase by 10-15%	National Statistical Office	Once a year.
	Programme Specific Result Indicator S.2 with a	Safety perception by population, expressed on a scale from	Less developed region	6	2013	2-3	Survey	Every two years

11 For the ERDF and the Cohesion Fund, the target values may be qualitative or quantitative.

	<i>qualitative target</i> <i>e.g. Perception of safety in selected urban areas</i>	<i>1 to – 10, 1 being very safe</i>						
--	---	---	--	--	--	--	--	--

Table 4: Common result indicators for which a target value has been set and programme specific result indicators corresponding to the specific objective (by investment priority and category of region) (for the ESF)

(Reference: point (b)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

ID	Indicator	Category of region	Measurement unit for indicator	Common output indicator used as basis for setting	Baseline value			Measurement unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2025)			Source of data	Frequency of reporting
					M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M"> Common	Programme-specific <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.14 type="S"	<2A.1.15 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.16 type="S" input="M"> Common <2A.1.16	Programme-specific <2A.1.17 type="S" input="M"> Common <2A.1.17	Common			Quantitative <2A.1.19 type="S" input="M"> Common <2A.1.	<2A.1.20 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.21 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.			<2A.1.22 type="S" maxlength="100" input="M"> input="M"	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">

<2A.1.13	input="S">		type="S"	type="S"	>			19		21			
type="S"			input="S">	input="S">				type="S"		type="S"			
input="S">								input="G">		maxlength="10"			
										input="M">			
	Programme Specific Result	developed regions	Number of participants	NA				%	2014			Monitoring	1/year
	Indicator S.1 with quantitative target e.g. No of unemployed aged 15-24 in education or training upon leaving	More developed regions											
		Transition regions											
		NA ¹³											

¹⁹ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators, they may be qualitative or quantitative. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values can be adjusted accordingly. "M" = men, "W"=women, "T"= total.

	<i>Common Indicator C.1 with target</i>	<i>Result quantitative</i>	<i>Less developed region</i>	<i>Number of participants</i>	<i>Inactive population or training</i>				<i>%</i>	<i>2013</i>				<i>Monitoring</i>	<i>1/year</i>
	<i>e.g. No of participants in employment upon leaving</i>														

Идентификация	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Общ показател за изпълнението, използван като основа за определяне на целеви стойности	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целевата стойност	Базова година	Целева стойност ⁴¹ (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О			М	Ж	О		
Специфични за програмата <2A.1.13 type="S" maxlength="5" input="M">	Специфични за програмата <2A.1.14 type="S" maxlength="255" input="M"> Общи <2A.1.14	<2A.1.15 type="S" input="S">	Специфични за програмата <2A.1.16 type="S" input="M"> Общи	Специфични за програмата <2A.1.17 type="S" input="M"> Общи	Общи показатели за изпълнението <2A.1.18 type="S"			Количествени <2A.1.19 type="S" input="M"> Общи	<2A.1.20 type="N" input="M">	Количествени <2A.1.21 type="N" input="M"> Качествени <2A.1.21 type="S"			<2A.1.22 type="S" maxlength="200" input="M">	<2A.1.23 type="S" maxlength="100" input="M">

41

Списъкът включва общи показатели за резултати, за които е определена целева стойност, и всички специфични за програмата показатели за резултатите. Целевите стойности за общите показатели за резултати трябва да бъдат измерени количествено; за специфичните за програмата показатели за резултатите те могат да бъдат качествени или количествени. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени по пол, базовите стойности могат да бъдат съответно коригирани. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

> Общи <2A.1.13 type="S" input="S">	type="S" input="S">		<2A.1.16 type="S" input="S">	<2A.1.17 type="S" input="S">	" input="S" S">			<2A.1.19 type="S" input="G" >		maxlength="100" input="M">			M">	
I	Лица, участващи в мерки, насочени към превенция на ранното отпадане от училище	по-слабо развити	Брой	???	?	?	?	???	???	???	?	???	???	???

13

In case of YEI.

EN

14

EN

Table 4a: YEI result indicators and programme-specific result indicators corresponding to the specific objective НЕПРИЛОЖИМО

(by priority axis or by part of a priority axis)

(Reference: Article 19(3) of Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council¹⁴ (the 'ESF Regulation'))

ID	Indicator	Measurement unit for indicator	Common output indicator used as basis for target setting	Baseline value			Measurement unit for baseline and target	Baseline year	Target value (2023)			Source of data	Frequency of reporting
				M	W	T			M	W	T		
Programme-specific <2A.1.24 type="S" maxlength="5" input="M"> Common <2A.1.24 type="S"	Programme-specific <2A.1.25 type="S" maxlength="255" input="M"> Common <2A.1.25 type="S" input="S">	Programme-specific <2A.1.26 type="S" input="M"> Common <2A.1.26 type="S"	Programme-specific <2A.1.27 type="S" input="M"> Common <2A.1.27 type="S" input="S">	Common Output Indicators <2A.1.28 type="S" input="S">			Quantitative <2A.1.29 type="S" input="M"> Common <2A.1.29 type="S" input="G">	<2A.1.30 type="N" input="M">	Quantitative <2A.1.31 type="N" input="M"> Qualitative <2A.1.31 type="S" maxlength="10"			<2A.1.32 type="S" maxlength="200" input="M"> ">	<2A.1.33 type="S" maxlength="100" input="M">

<i>input="S"></i>		<i>input="S"></i>					<i>0"</i> <i>input="M"></i>		

²⁸ Regulation (EU) No 1304/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Social Fund and repealing Council Regulation (EC) No 1081/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 470).

²⁹ This list includes common result indicators for which a target value has been set and all programme-specific result indicators. Target values for common result indicators must be quantified; for programme-specific result indicators they may be qualitative or quantitative. All result indicators in Annex II to the ESF Regulation used to monitor YEI implementation must be linked to a quantified target value. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values may be adjusted accordingly. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

2.A.6 Action to be supported under the investment priority

(by investment priority)

2.A.6.1 *Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries*

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96 (2) CPR)

This description should provide an overview of the types of interventions that the Member State plans to support, complemented by more concrete examples, as appropriate. In particular it should explain how types of actions planned contribute to specific objectives e.g. through targeting of specific target groups or territories, focus on particular themes or issues etc. Therefore this section should provide a clear understanding of how the objectives will be pursued and the results attained in practice, with the types of actions planned.

Note that the choice of output indicators and categories of intervention must be consistent with this description.

Where appropriate, this description should also include steps to be taken to take into account the principles of equality between men and women, non-discrimination and sustainable development.

NB:

22. Where appropriate, this description should include an indication that the entire priority axis is dedicated solely to community-led local development in the meaning of Article 32 of the CPR (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR).

23. For the ESF: where appropriate, this description should include an indication that the whole of a priority axis is dedicated to social innovation or to transnational cooperation (which allows an increase in the Union co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 11 (2) of the ESF Regulation).

24. For the YEI: where appropriate, this description should specify the amount of YEI resources of the priority axis, allocated to target young people, residing in sub-regions with high youth unemployment levels outside the YEI eligible regions, as identified in the Partnership Agreement (Article 16 of the ESF Regulation).

<i>Investment priority</i>	<i><2A.2.1.1 type="S" input="S"> Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите</i>
<i><2A.2.1.2 type="S" maxlength="17500" input="M"></i>	

- Допълнително обучение по български език за децата и учениците, за които българският език не е майчин;
- Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда;

- Осигуряване на подходяща образователна среда за включване на децата и учениците от ромски произход от обособените по етнически признак детски градини и училища чрез поетапен прием в детски градини и училища извън ромските квартали;
- Подкрепа на процеса на образователната интеграция и на социалното включване чрез оптимизация на мрежата от детски градини и училища;
- Подкрепа за ромски семейства за обучение на децата им в детски градини от 3-годишна възраст с оглед ранната им социализация;
- Осигуряване на условия и ресурси за обхващане на децата учениците от етническите малцинства в целодневна организация на учебния ден;
- Подкрепа за продължаване на образованието в гимназиалния етап на средното образование и във висши училища;
- Подкрепа за изграждане и съхраняване на културна идентичност на децата и учениците от етническите малцинства, включително и чрез създаване на условия за изучаване на майчин език;
- Утвърждаване на интеркултурната образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система;
- Насърчаване участието на родителите в образователния процес;
- Преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност.

Идентифициране на основните целеви групи:

- Деца, ученици, младежи от етническите малцинства и от други уязвими групи, родители, учители, педагогически специалисти, медиатори, директори

Специфични целеви територии:

- Територията на цялата страна

Типове бенефициенти:

МОН и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, други министерства, които са финансиращи органи на училища, ЦОИДУЕМ, детски градини, училища, общини, организации по ЗЮЛНЦ.

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This section should include a brief description of:

- ☐ *The principles applied to ensure the selection of quality operations contributing to the delivery of the specific objectives and achievement of the result. The CPR requires this description for each investment priority, but where this description is the same for several investment priorities, a cross-reference may be used to avoid repetition.*

<i>Investment Priority</i>	<i><2A.2.2.1 type="S" input="S"> Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите</i>
<i><2A.2.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M"></i>	

Тематична концентрация

Всички предвидени дейности и цялото финансиране по настоящата приоритетна ос са концентрирани в два инвестиционни приоритета и са в изпълнение на Тематична цел 9, съгл. член 9 от Общия регламент.

Ефективност на инвестициите за максимално постигане на целите на ОП НОИР

Мерките, които ще се финансират по ОП НОИР следва в пълна степен да допринасят за изпълнението на целите на програмата. Чрез анализ на добри практики и опит от предишния програмен период ще се изберат най-подходящите начини за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и облекчаване на административната тежест за бенефициентите.

Допълняемост с други финансови източници

За постигане на максимална ефективност на предложените за финансиране мерки ще бъде търсена допълняемост с други програми, финансирани със средства от ЕС и държавния бюджет.

Удовлетворяване на конкретните нужди на целевите групи

Осигуряването на финансиране по конкретните мерки ще става само на базата на идентифицираните потребности на целевите групи в стратегически и аналитични документи.

Хоризонтални принципи

Особено внимание ще се отдели на осигуряването на спазване на принципите за устойчиво развитие, равенство на възможностите и недискриминация и равенство между половете.

Прозрачност, партньорство и обективност

По ОП НОИР ще се осигури максимална прозрачност при подбора на операции. Ще се търси партньорството и представителството на всички заинтересовани страни чрез механизма в програмиране на операциите по ОП НОИР.

Интегриран подход.

В рамките на инвестиционен приоритет „Интеграция на маргинализирани общности като ромите”, се предвижда да бъдат стартирани интегрирани операции. С оглед постигане на силен синергичен ефект по ОП РЧР, се предвижда да бъдат подкрепяни дейности за осигуряване достъп до заетост, образование, социални и здравни услуги, а по ОП НОИР дейности по осигуряване на достъп до образование.

2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate)

(Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Where it is envisaged to use financial instruments, this section should include a description of the planned financial instruments. It should outline the planned scope for the use of financial instruments and the intentions of the Member State in this regard. As financial instruments can be set-up in mid-period, and the ex-ante assessment required for each instrument is not necessarily completed at the time of submission of the operational programme, the description should be clear on where the use of financial instruments is definite (e.g. has been already subject to ex-ante assessment and instrument is being set up) and where it is under consideration or planned.

NB: Where appropriate, this section should indicate that the entire priority axis will be implemented solely:

- ☐ *through financial instruments within the meaning of Article 37 (which allows an increase in the Union co-financing rate of the EU co-financing rate by 10 percentage points as set out in Article 120 (5) of the CPR); or*
- ☐ *through financial instruments set up at Union level and referred to in Article 38(1)a (which allows increasing the Union co-financing rate up to 100%).*

<i>Investment Priority</i>	<i><2A.2.3.1 type="S" input="S"></i>
<i>Planned use of financial instruments</i>	<i><2A.2.3.2 type="C" input="M"></i>

<2A.2.3.3 type="S" maxlength="7000" input="M">

2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate) (Reference: point (b)(iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

A description of how the major projects to be supported will contribute to the specific objectives corresponding to this investment priority. Where no major projects are planned, the Member State should indicate this here.

Each operational programme will include a list of major projects planned to be implemented, which are linked to priority axes and investment priorities under section 12.

Investment Priority

<2A.2.4.1 type="S" input="S">

<2A.2.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M">

2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region

(Reference: point (b)(iv) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Output indicators are required by category of region for each investment priority. Outputs relate to the operations supported. The indicators should measure outputs of a majority of the interventions supported under the investment priority and thus enable an assessment of progress of implementation. These data sets can be used as a basis to assess progress towards achieving the specific objectives.

Table 5 also has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

Table 5: Common and programme-specific output indicators

(by investment priority, broken down by category of region for the ESF, and where relevant, for the ERDF)

ID	Indicator	Measurement unit	Fund	Category of region (where relevant)	Target value data (2023)			Source of	Frequency of reporting
					M	W	T		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >	<2A.2.5.7 type="S" maxlength="20" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >		

Идентификация	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато уместно)	Целева стойност (2023 г.) ⁴²			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
<2A.2.5.1 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.2 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.3 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.4 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.5 type="S" input="S" SME >	<2A.2.5.6 type="N" input="M" SME >	<2A.2.5.7 type="S" maxlength="200" input="M" SME >	<2A.2.5.8 type="S" maxlength="100" input="M" SME >		
1	Деца, ученици, младежи от ромски произход, включени в мерки за образователна интеграция и	Брой	ЕСФ	По-слабо развити	N/A	N/A	???	НСИ	годишно

42

За ЕСФ списъкът включва общите показатели за изпълнението, за които е определена целева стойност. Целевите стойности могат да бъдат представени като общо количество (мъже + жени) или разпределени полове. За ЕФРР и за Кохезионния фонд разпределението полове в повечето случаи не е от значение. „М“= мъже, „Ж“= жени, „О“= общо.

	реинтеграция								
--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--

2.A.7 Social innovation, transnational cooperation and contribution to thematic objectives 1-7¹⁷

Specific provisions for ESF¹⁸, where applicable (by priority axis and, where relevant, category of region): social innovation, transnational cooperation and ESF contribution to thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.

Description of the contribution of the planned actions of the priority axis to:

- social innovation (if not covered by a dedicated priority axis);
- transnational cooperation (if not covered by a dedicated priority axis);
- thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 of Regulation (EU) No 1303/2013.

Identification of:

- ☐ *the themes for social innovation¹⁹, in particular with the aim of testing and scaling up innovative solutions to address social needs.*
- ☐ *a non-exhaustive list of themes for transnational cooperation including the planned actions and the stakeholders to be involved.*

²⁴ For the ESF, this list includes common output indicators for which a target value has been set. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. For the ERDF and the Cohesion Fund, gender breakdown is in most cases not relevant. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

²⁵ Only for programmes supported by the ESF.

²⁶ For the ESF, this list includes common output indicators for which a target value has been set and all programme-specific output indicators.

²⁷ In accordance with Article 9 ESF Regulation.

- *This section should also set out whether and how the types of actions supported contribute to the thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.*

<i>Priority axis</i>	<i><2A.3.1 type="S" input="S"></i>
<i><2A.3.2 type="S" maxlength="7000" input="M"></i>	

2.A.8 Performance framework

(Reference: point (b)(v) of the first subparagraph of Article 96(2), and Annex II CPR)

Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014²⁰ lays down detailed arrangements to ensure a consistent approach for determining the milestones and targets. Guidance will be available for the set-up of the performance framework and the use of different types of indicators for this purpose.

The indicators used for the performance framework are in most cases likely to be a sub-set of the indicators defined for the priority axes, possibly at an aggregate level (if the same indicator is used for multiple investment priorities within the priority axis). The exception to this is the use of "key implementation steps", which are not part of the general indicator system and financial indicators.

Key implementation steps indicate progress in the implementation processes, e.g. preparation of major projects, launch of tendering procedures for key operations, launch of support schemes, progress in the implementation process etc. Such key implementation steps can be used as milestones in circumstances where the early stage of implementation does not allow the use of output indicators. In such cases, measurement units are not always used, hence measurement units are listed as "where appropriate".

Annex II CPR on the performance framework requires the milestones and targets used in the performance framework to be "directly linked" to the achievement of the specific objective of a priority. They are required to be –amongst others- relevant, capturing essential information on the progress of a priority axis. Therefore the indicators and implementation steps chosen should be representative of the priority axis i.e. output indicators and key implementation steps set out in the performance framework shall correspond to more than 50% of the financial allocation to the priority. They shall thus reflect the implementation, outputs and, where appropriate, results of the majority of interventions undertaken under that priority axis (broken down by Fund and by category of region, where appropriate). The last column of the performance framework table provides a possibility to explain this, where this is not evident from the description of the priority axes.

Table 6 has to be filled out for YEI (as it includes ESF support). The data to be provided cover the YEI (i.e. the specific allocation and the corresponding ESF support). It is not required that output indicators are broken down by category of region in the case of YEI.

22

Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014 of 7 March 2014 laying down rules for implementing Regulation (EU) No 1303/2013 of the European Parliament and of the Council laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund, the European Agricultural Fund for Rural Development and the European Maritime and Fisheries Fund and laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund, the Cohesion Fund and the European Maritime and Fisheries Fund with regard to methodologies for climate change support, the determination of milestones and targets in the performance framework and the nomenclature of categories of intervention for the European Structural and Investment Funds (OJ L 69, 8.03.2014, p. 65).

Table 6: Performance framework of the priority axis

(by fund and, for the ERDF and the ESF, by category of region)²¹

Priority axis	Indicator type (Key implementation step, financial, output or, where appropriate, result indicator)	ID	Indicator key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Fund	Category of region	Milestone for 2018 ²²			Final target (2023) ²³			Source of data	Explanation of relevance of indicator, where appropriate
							M	W	T	M	W	T		
<2A.4.1 type="S" input="S">	<2A.4.2 type="S" input="S">	Implementation Step or Financial indicator	Implementation Step or Financial indicator <2A.4.4 type="S" maxlength="255" input="M">	Implementation Step or Financial indicator <2A.4.5 type="S" input="M">	<2A.4.6 type="S" input="S">	<2A.4.7 type="S" input="S">	<2A.4.8 type="S" maxlength="255" input="M">			Implementation Step or Financial indicator <2A.4.9 type="S" input="M">	Implementation Step or Financial indicator <2A.4.10 type="S" maxlength="255" input="M">	<2A.4.11 type="S" maxlength="500" input="M">		

		Output or Result <2A.4.3 type="S" S" "maxlength="5" input="M"> Output or	Output or Result <2A.4.4 type="S" input="G" or "M"> "M"> input="G" or "M">				Output or Result <2A.4.8 type="S" input="M">	Output or Result <2A.4.10 type="S" input="M">	
--	--	--	---	--	--	--	---	--	--

- 27 Where the YEI is implemented as part of a priority axis, YEI milestones and targets must be distinguished from other milestones and targets for the priority axis in accordance with implementing acts referred to in the fifth subparagraph of Article 22(7) CPR, as YEI resources (specific allocation and matching ESF support) are excluded from the performance reserve.
- 28 Milestones may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. “M” = men, “W”=women, “T”= total.
- 29 Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

[illegible]

Additional qualitative information on the establishment of the performance framework (optional)

2.A.9 Categories of intervention

(Reference: point (b)(vi) of Article 96(2) CPR)

Categories of intervention corresponding to the content of the priority axis based on a nomenclature adopted by the Commission, and indicative breakdown of Union support.

The categories of intervention are based on a nomenclature adopted by the Commission, which includes 6 dimensions common for the Funds, an additional (7th) dimension for the ESF and (8th) for the ERDF and the Cohesion Fund. The nomenclature is set out in the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014²⁴:

- ☐ *The first 5 dimensions correspond to those used for the period 2007-2013 and set out in Annex II to Commission Regulation (EU) No 1828/2006²⁵, albeit changes in certain categories and codes have been made.*
- ☐ *The additional common dimension covers "territorial delivery mechanisms" allowing the analysis of the use of community-led local development, ITIs, and integrated approaches to sustainable urban development.*
- ☐ *The dimension for the "ESF secondary theme" aims to capture the contribution of the ESF operations to the thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9 CPR.*
- ☐ *The additional dimension proposed for the ERDF and the Cohesion Fund aims to track the allocation of Union support to each thematic objectives (where priority axes cover multiple thematic objectives) and thus to the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth.*
- ☐ *For the purpose of filling out the tables on the categories of intervention, YEI is to be considered as a Fund. It is not required to break the data on YEI down by category of region.*

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section (categories of intervention) is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

Tables 7-11: Categories of intervention²⁶

(by Fund and category of region, if the priority axis covers more than one)

Table 7: Dimension 1 – Intervention field	
	<2A.5.1.1 type="S" input="S" Decision=N >
Fund	ECΦ

³⁰ OJ L 69, 8.03.2014, p. 65.

³¹ Commission Regulation (EC) No 1828/2006 of 8 December 2006 setting out rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 1083/2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and of Regulation (EC) No 1080/2006 of the European Parliament and of the Council on the European Regional Development Fund (OJ L 371, 27.12.2006, p. 1).

³² Amounts include total Union support (the main allocation and the allocation from the performance reserve).

Category of region	<2A.5.1.2 type="S" input="S" Decision=N > По-слабо развити	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.1.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.1.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.1.5 type="N" input="M" Decision=N >
3	109	
3	110	

Table 8: Dimension 2 – Form of finance		
Fund	<2A.5.2.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Category of region	<2A.5.2.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.2.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.2.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.2.5 type="N" input="M" Decision=N >
3	01	

Table 9: Dimension 3 – Territory type		
Fund	<2A.5.3.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Category of region	<2A.5.3.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.3.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.3.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.3.5 type="N" input="M" Decision=N >

3

Table 10: Dimension 4 – Territorial delivery mechanisms		
Fund	<2A.5.4.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Category of region	<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.4.2 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.4.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.4.5 type="N" input="M" Decision=N >

EN

25

EN

Table 11: Dimension 6 – ESF secondary theme²⁷ (ESF only)		
Fund	<2A.5.5.1 type="S" input="S" Decision=N >	
Category of region	<2A.5.5.2 type="S" input="S" Decision=N >	
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2A.5.5.3 type="S" input="S" Decision=N>	<2A.5.5.4 type="S" input="S" Decision=N >	<2A.5.5.5 type="N" input="M" Decision=N >

For the remaining dimensions of categorisation, data is requested for information purposes through electronic data exchange system during implementation.

2.A.10 Summary of the planned use of technical assistance including, where necessary, actions to reinforce the administrative capacity of authorities involved in the management and control of the programmes and beneficiaries (where appropriate)

(by priority axis)

(Reference: point (b)(vii) of Article 96(2) CPR)

This section should be included in the description of the priority axis, where appropriate, to identify specific gaps in the administrative capacity of specific authorities or specific beneficiaries who implement this priority axis. It should set out specific actions to be supported from technical assistance to reinforce the administrative capacity of authorities and beneficiaries to ensure an effective implementation of the priority axis as well as the level of the available resources. Therefore this section is dedicated to the actions which are specific and limited to improving the implementation capacity related to a single priority axis.

Where the use of technical assistance for the purpose of developing the administrative capacity of authorities and beneficiaries does not involve any specific actions linked to the priority axis concerned, this section does not need to be filled in.

The content of this section should not overlap with the description of the priority axis for technical assistance or the specific operational programme for technical assistance. The section here is to highlight the specific use of technical assistance for the reinforcement of administrative capacity for a specific priority axis. Technical assistance itself will be

²⁹ Include, where appropriate, quantified information on the ESF's contribution to the thematic objectives referred to in points (1) to (7) of the first paragraph of Article 9

programmed in section 2.B.

<i>Priority axis</i>	<i><3A.6.1 type="S" input="S"></i>
<i><2A.6.2 type="S" maxlength="2000" input="M"></i>	

2.B Description of the priority axes for technical assistance

(Reference: point (c) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

The following information should be provided by priority axis and, where indicated, broken down by specific objective (Article 96 (2) (c)CPR). There are no corresponding thematic objectives or investment priorities for technical assistance.

Technical assistance priority axes are mono-fund and as a general rule should cover a single category of region.

However, Article 96(1) CPR sets out that, where appropriate, and in order to increase the impact and effectiveness in a thematically coherent integrated approach, it is possible to set up a priority axis covering more than one category of regions.

2.B.1 Priority axis (repeated for each technical assistance priority axis)

ID of the priority axis	<2B.0.2 type="N" maxlength="5" input="G"> 4
Title of the priority axis	<2B.0.3 type="S" maxlength="255" input="M"> ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

2.B.2 Justification for establishing a priority axis covering more than one category of region (where applicable)

(Reference: Article 96(1) CPR)

This is required only in case the operational programme uses the possibility provided by Article 96(1) CPR to set up a priority axis covering more than one category of region. The aim of this section is to explain and substantiate how the chosen set-up of the priority axis contributes to an increase in the impact and the effectiveness of cohesion policy to contribute to the Europe 2020 strategy and why a simpler set-up of an axis or axes covering a single category of region, would constitute a less effective choice.

Article 119 CPR sets out that technical assistance priority axes are mono-fund. However, technical assistance from any of the Funds can be used to support activities related to any other of the Funds, within limits set out in Article 119 CPR.

<2B.0.1 type="S" maxlength="3500" input="M">

Не е приложимо.

EN

28

EN

2.B.3 Fund and category of region (repeated for each combination under the priority axis)

<i>Fund</i>	<2B.0.4 type="S" input="S"> ЕСФ
<i>Category of region</i>	<2B.0.5 type="S" input="S"> по-слабо развити
<i>Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)</i>	<2B.0.6 type="S" input="S">

<i>Fund</i>	<2B.0.4 type="S" input="S"> ЕФРР
<i>Category of region</i>	<2B.0.5 type="S" input="S"> по-слабо развити
<i>Calculation basis (total eligible expenditure or eligible public expenditure)</i>	<2B.0.6 type="S" input="S">

2.B.4 Specific objectives and expected results

(repeated for each specific objective under the priority axis)

(Reference: points (c)(i) and (ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

<i>ID</i>	<2B.1.1 type="N" maxlength="5" input="G"> 1
<i>Specific objective</i>	<2B.1.2 type="S" maxlength="500" input="M"> Укрепване и повишаване на административния капацитет на управляващия орган и бенефициентите по оперативната програма
<i>Results that the Member State seeks to achieve with Union support</i> ²⁸	<2B.1.3 type="S" maxlength="3500" input="M"> С подкрепата на дейностите по тази приоритетна ос се цели надграждане на административния капацитет на управляващия орган (УО). Необходимо е също така да се повишават уменията на бенефициентите за управление и отчитане на проекти по програмата. Дейностите, свързани с изграждането на капацитет на служителите на УО и бенефициентите, са ключов елемент за осигуряването на успешно управление и изпълнение на ОП. По време на първия програмен период на ОП РЧР 2007-2013 г. бе създаден административен капацитет в МОН, в качеството на МЗ, но са необходими допълнителни обучения, свързани с

	<p>подобряване на процесите и процедурите по управление на оперативната програма.</p> <p>Основните дейности, които ще се подкрепят от тази приоритетна ос са свързани с повишаване на капацитета на човешките ресурси, чрез обучения и други подходящи мерки; повишаване на мотивацията на експертите, заети с управлението на програмата и проектите, включително чрез допълнителни възнаграждения; техническо осигуряване на работата по управление на оперативната програма.</p> <p>Подкрепата по приоритетната ос ще бъде насочена и към дейности, свързани с регулярно отчитане на напредъка по управлението и изпълнението на ОП, извършването на различни видове проучвания, улесняващи изпълнението и оценяващи въздействието на предвидените мерки по ОП, в светлината на ефикасното и ефективното усвояване на подкрепата от фондовете на ЕС.</p> <p>С изпълнение на дейностите по информиране и публичност ще се осигури максимална прозрачност на интервенциите и ще се повиши обществената информираност по отношение на ОП НОИР и постигнатите по нея резултати.</p>
--	--

The description of the expected results is required only where the Union support to the priority axis or axes for technical assistance in an operational programme exceeds EUR 15 million.

2.B.5 Result indicators²⁹

Table 12: Programme-specific result indicators (by specific objective)
(for the ERDF/ESF/Cohesion Fund)

(Reference: point (c)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

²⁸ Required where Union support for technical assistance in the programme exceeds EUR 15 million.

²⁹ Required where objectively justified given the content of the action and where Union support for technical assistance in the programme exceeds EUR 15 million.

ID	Indicator	Measure ment unit	Baseline value			Baseline year	Target value ³⁰ (2023)			Source of data	Frequency of reporting
			M	W	T		M	W	T		
<2.B.2.1 type="S" maxlength="5" input="M">	<2.B.2.2 type="S" maxlength="255" input="M">	<2.B.2.3 type="S" input="M">	Quantitative <2.B.2.4 type="N" input="M">			<2.B.2.5 type="N" input="M">	Quantitative <2.B.2.6 type="N" input="M"> Qualitative <2.B.2.6 type="S" maxlength="100" input="M">			<2.B.2.7 type="S" maxlength="200" input="M">	<2.B.2.8 type="S" maxlength="100" input="M">
	???	???	???	???	???	???	???	???	???	???	???

2.B.6 Actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives (by priority axis)

(Reference: points (c)(i) and (iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

2.B.6.1 A description of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives

(Reference: points (c)(i) and (iii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This section should include a description of actions to be supported and describe the link between the outputs generated by these actions and the specific objectives/ results sought.

Priority axis	<2.B.3.1.1 type="S" input="S">
---------------	--------------------------------

³⁰

Target values may be qualitative or quantitative. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender, the baseline values may be adjusted accordingly. “M”= men, “W”=women, “T”= total.

- Материално-техническо осигуряване на структурите за управление на ОП НОИР, закупуване на офис техника, на МПС, извършване на ремонти и осигуряване на наем на офиси и работни помещения, на обученията за служители и бенефициенти, на процесите по оценка и подбор на проектни предложения, договаряне, мониторинг и управление на ОП НОИР, на дейността на Комитета за наблюдение на ОП НОИР;
- Разработване и развитие на информационни системи за целите на управлението и наблюдението на ОП НОИР;
- Провеждане на комуникационни дейности и разпространение на информацията за повишаване на информираността и прозрачността за дейностите по ОП НОИР;
- Организация на публични събития, семинари, конференции, работни групи, кръгли маси;
- Материално-техническо осигуряване на дейностите по информиране и публичност
- Извършване на анализи на капацитета на служителите в УО на ОП НОИР;
- Осигуряване на обучения, работни посещения и стажове на служителите в структурите за управление на ОП НОИР;
- Осигуряване на стажове на студенти в УО на ОП НОИР;
- Извършване на анализ на капацитета и информираността на потенциалните бенефициенти.
- Провеждане на обучения за бенефициентите за укрепване на капацитета им за управление на проекти;
- Подготовка на оценки, експертни доклади, статистически данни, анализи и проучвания, свързани с ОП НОИР, включително текущи и последващи оценки на ОП НОИР;
- Осигуряване на финансирането на възнаграждения, осигурителни вноски, данъци и други дължими според действащото законодателство доплащания, както и допълнителни възнаграждения за служители, работещи в структурите за управление на ОП НОИР;
- Подготовка на следващия програмен период 2021 – 2027 г. – информационно-техническо и материално осигуряване на дейностите по програмиране на средствата от ЕС;
- Провеждане на комуникационни дейности и разпространение на информацията за повишаване на информираността и прозрачността за дейностите по ОП НОИР;
- Подготовка, превод и разпространение на официални документи, свързани с цялостното управление и изпълнение на ОП.

2.B.6.2 Output indicators expected to contribute to results (by priority axis)

(Reference: point (c)(iv) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Table 13: Output indicators (by priority axis)

(for the ERDF/ESF/Cohesion Fund)

ID	Indicator	Measurement unit	Target value (2023) ³¹ (optional)			Source of data
			M	W	T	
<2.B.3.2.1 type="S" maxlength="5" input="M">	<2.B.2.2.2 type="S" maxlength="255" input="M">	<2.B.3.2.3 type="S" input="M">	<2.B.3.2.4 type="N" input="M">			<2.B.3.2.5 type="S" maxlength="200" input="M">
1	Обучени служители на УО	Брой	???	???	???	???
	Извършени оценки на ОП	Брой	???	???	???	???
	Информационни събития	Брой	???	???	???	???
	Подкрепени бенефициенти	Брой	???	???	???	???

2.B.7 Categories of intervention (by priority axis)

(Reference: points (c)(v) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Corresponding categories of intervention based on a nomenclature adopted by the Commission, and an indicative breakdown of Union support.

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section (categories of intervention) is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

Separate tables by category of region, where appropriate, depending on the intervention logic set out.

Target values for output indicators under technical assistance are optional. Target values may be presented as a total (men+women) or broken down by gender. “M” = men, “W”=women, “T”= total.

EN

EN

Tables 14-16: Categories of intervention³²

Table 14: Dimension 1 – Intervention field		
Category of region: <type="S" input="S"> по-слабо развити		
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2B.4.1.1 type="S" input="S" > Decision=N>	<2B.4.1.2 type="S" input="S"> Decision=N>	<2B.4.1.3 type="N" input="M"> Decision=N>
4	121 Подготовка, изпълнение, наблюдение и контрол	
4	122 Оценка и проучвания	
4	123 Информирание и комуникация	

Table 15: Dimension 2 – Form of finance		
Category of region: <type="S" input="S"> по-слабо развити		
Priority axis	Code	Amount (EUR)
<2B.4.2.1 type="S" input="S" > Decision=N>	<2B.4.2.2 type="S" input="S"> Decision=N>	<2B.4.2.3 type="N" input="M"> Decision=N>
4	01 Безвъзмездни средства	

Table 16: Dimension 3 – Territory type		

Category of region: <type="S" input="S"> по-слабо развити

<i>Priority axis</i>	<i>Code</i>	<i>Amount (EUR)</i>
<2B.4.3.1 type="S" input="S" > Decision=N>	<2B.4.3.2 type="S" input="S"> Decision=N>	<2B.4.3.3 type="N" input="M"> Decision=N>

For the remaining dimensions of categorisation data is requested for information purposes through electronic data exchange system during implementation.

³² Amounts include total Union support (the main allocation and the allocation from the performance reserve).

EN

32

EN

РАЗДЕЛ 3 ПЛАН ЗА ФИНАНСИРАНЕ

SECTION 3 FINANCING PLAN

(Reference: point (d) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

3.1 Financial appropriation from each fund and amounts for performance reserve

(Reference: point (d)(i) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

Between 5 and 7% of the allocation for each priority axis will be set aside for the performance reserve. The amounts set aside will be indicated for each year. They will only be definitively allocated to the priority axis where the performance review to be carried out by the Commission in 2019 concludes that the priority axis has achieved its milestones. The detailed arrangements to ensure a consistent approach for assessing the achievement of the milestones and targets are laid down in Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014. Where priorities have not achieved their milestones, a proposal for reallocation of the amounts to priorities that have achieved their milestones has to be submitted.

Priority axes dedicated to technical assistance, (parts of) priority axes implementing the YEI and programmes dedicated to the SME initiative are not subject to the allocation of the performance reserve.

Table 17

	Fund	Category of region	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Total	
			Main allocation ³³	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve	Main allocation	Performance reserve
	<3.1.1 type="S" input="G" "SME">	<3.1.2 type="S" input="G" "SME">	<3.1.3 type="N" input="M" "SME">	<3.1.4 type="N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.5 type="N" input="M" "SME">	<3.1.6 type="N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.7 type="N" input="M" "SME">	<3.1.8 type="N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.9 type="N" input="M" "SME">	<3.1.10 type="N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.11 type="N" input="M" "SME">	<3.1.12 type="N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.13 type="N" input="M" "SME">	<3.1.14 type="N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.15 type="N" input="M" "SME">	<3.1.16 type="N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">	<3.1.17 type="N" input="G" "SME">	<3.1.18 type="N" input="G" TA - "NA" YEI - "NA">

Total allocation (Union support) less allocation to performance reserve.

EN

33

EN

																		"NA">
(1)	ERDF	In less developed regions																
(2)		In transition regions																
(3)		In more developed regions																
(4)		Total																
(5)	ESF ³⁴	In less developed regions																
(6)		In transition regions																
(7)		In more developed regions																
(8)		Total																
(9)	YEI-specific allocation	Not applicable		Not applicable		Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable
(10)	Cohesion Fund	Not applicable																

34

Total allocation from the ESF, including matching ESF support for the YEI. The columns for the performance reserve do not include matching ESF support for the YEI, as this is excluded from the performance reserve.

(11)	ERDF Special allocation to outermost regions or northern sparsely populated regions																	
(12)	Total																	

Таблица 17:

	Фонд	Категория региони	2014 г.		2015 г.		2016 г.		2017 г.		2018 г.		2019 г.		2020 г.		Общо	
			Основно разпределение ⁴³	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение	Основно разпределение	Резерв за изпълнение
	<3.1.1 type="S" input="G" "SME">	<3.1.2 type="S" input="G" "SME" >	<3.1.3 type="N" input="M" SME" >	<3.1.4 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA">	<3.1.5 type="N" input="M" SME" >	<3.1.6 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA">	<3.1.7 type="N" input="M" SME" >	<3.1.8 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA">	<3.1.9 type="N" input="M" SME" >	<3.1.10 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA">	<3.1.11 type="N" input="M" SME" >	<3.1.12 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA">	<3.1.13 type="N" input="M" SME" >	<3.1.14 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA">	<3.1.15 type="N" input="M" SME" >	<3.1.16 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA">	<3.1.17 type="N" input="G" SME" >	<3.1.18 type="N" input="G" TA - "NA" YEI – "NA">
(1)	ЕФРР	В по-слабо развитите региони	0,00		17 327 972,94		22 278 822,36		34 655 945,89		49 508 494,12		59 410 192,95		64 361 042,36		247 542 470,62	
(2)		В регионите в преход																

⁴³ Общо разпределени средства (подкрепа от Съюза) минус средствата за резерв за изпълнение.

(3)		В по-силно развитите региони																
(4)		Общо	0,00		17 327 972,94		22 278 822,36		34 655 945,89		49 508 494,12		59 410 192,95		64 361 042,36		247 542 470,62	
(5)	ЕСФ ⁴⁴	В по-слабо развитите региони	0,00		134 189 788,70		41 824 846,03		52 758 147,37		61 216 024,00		28 003 900,31		17 225 444,68		335 218 151,08	
(6)		В регионите в преход																
(7)		В по-силно развитите региони																
(8)		Общо	0,00		134 189 788,70		41 824 846,03		52 758 147,37		61 216 024,00		28 003 900,31		17 225 444,68		335 218 151,08	
(9)	Специално разпределени средства за ИМЗ	Не се прилага		Не се прилага		Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага
(10)	Кохезионен фонд	Не се прилага																
(11)	ЕФРР	Специално разпределени средства за най-отдалечените региони или северните слабо населени																

⁴⁴ Общо разпределени средства от ЕСФ, включително съответната подкрепа от ЕСФ за ИМЗ. Графите за резерва за изпълнение не включват съответната подкрепа от ЕСФ за ИМЗ, тъй като тя е изключена от резерва за изпълнение.

		региони															
(12)	Общо		0,00		151 517 761,64		64 103 668,39		87 414 093,26		110 724 518,12		87 414 093,26		81 586 487,04		582 760 621,71

Таблица 18а: План за финансиране

Приоритетна ос	Фонд	Категория региони	Основ а за изчис ляван е на подкр епата от Съюз а (общо допус тимии разхо ди или публи чни допус тимии разхо ди)	Подкрепа от Съюза	Национално участие	Ориентировъчно разпределение националното участие на		Обща стойност на финансирането	Проце нт на съфин ансир ане	За ияфор мация Участ ие на ЕИБ	Основно разпределение (общо минус резерв за изпълнение)		Резерв за изпълнение		Размер на резерва за изпълне ние като процент от общата подкрепа от Съюза
						Национално публично финансиране	Нацио нално частн о финан сиран е (1)				Подкрепа от Съюза	Национално участие	Подкрепа от Съюза	Национално участие ⁴⁵	
				(a)	(b) = (c) + (d)	(c)	(d)	(e) = (a) + (b)	(f) = (a)/(e) (2)	(g)	(h)=(a)-(j)	(i) = (b) – (k)	(j)	(k)= (b) * ((j)/(a))	(l) = (j)/(a) * 100
<3.2.A.1 type="S" input="G" "SME" >	<3.2.A.2 type="S" input="G" "SME" >	<3.2.A.3 type="S" input="G" "SME" >	<3.2.A.4 type="S" input="G" "SME" >	<3.2.A.5 type="N" input="M" "SME" >	<3.2.A.6 type="N" "SME" " input="G">	<3.2.A.7 type="N" input="M" "SME" >	<3.2.A.8 type="N" input="M" "SME" >	<3.2.A.9 type="N" input="G" "SME" >	<3.2.A.10 type="P" input="G" "SME" >	<3.2.A.11 type="N" input="M" "SME" >	<3.2.A.12 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA" >	<3.2.A.13 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA" >>	<3.2.A.14 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA" >	<3.2.A.15 type="N" input="M" TA - "NA" YEI – "NA" >>	<3.2.A.16 type="N" input="G" TA - "NA" >

⁴⁵ Националното участие се разпределя пропорционално между основното разпределение и резерва за изпълнение.

			>				>		>	>					YEI – "NA">
Приоритетна ос 1	ЕФРР	По-слабо развити региони		241 373 556,80	42 595 333,55	42 595 333,55	НП	283 968 890,35	85%		226 891 143,39	40 039 613,54	14 482 413,41	2 555 720,01	6%
Приоритетна ос 2	ЕСФ	По-слабо развити региони		210 608 913,59	37 166 278,87	37 166 278,87	НП	247 775 192,46	85%		197 972 378,78	34 936 302,14	12 636 534,82	2 229 976,73	6%
Приоритетна ос 3	ЕСФ	По-слабо развити региони		107 000 000,00	18 882 352,94	18 882 352,94	НП	125 882 352,94	85%		100 580 000,00	17 749 411,76	6 420 000,00	1 132 941,18	6%
Приоритетна ос 4	ЕФРР	По-слабо развити региони		6 168 913,83	1 088 631,85	1 088 631,85	НП	7 257 545,68	85%		5 798 779,00	1 023 313,94	370 134,83	65 317,91	6%
	ЕСФ	По-слабо развити региони		17 609 237,49	3 107 512,50	3 107 512,50	НП	20 716 749,99	85%		16 552 683,24	2 921 061,75	1 056 554,25	186 450,75	6%
Общо	ЕФРР	По-слабо развити региони		247 542 470,62	43 683 965,40	43 683 965,40	НП	291 226 436,03	85%		232 689 922,39	41 062 927,48	14 852 548,24	2 621 037,92	6%
Общо	ЕФРР	Региони в преход		Равно на общата сума (2) в таблица 17											
Общо	ЕФРР	По-силно развити региони		Равно на общата сума (3) в таблица 17											
Общо	ЕФРР	Специално разпределени средства за най-отдалечените региони или северните слабо населени		Равно на общата сума (11) в таблица 17											

		региони													
Общо	ЕСФ ⁴⁶	По-слабо развити региони		335 218 151,08	59 156 144,31	59 156 144,31	НП	394 374 295,39	85%		315 105 062,02	55 606 775,65	20 113 089,07	3 549 368,66	6%
Общо	ЕСФ ⁴⁷	Региони в преход		Не е равно на общата сума (6) в таблица 17, която включва съответната подкрепа от ЕСФ за ИМЗ											
Общо	ЕСФ ⁴⁸	По-силно развити региони		Не е равно на общата сума (7) в таблица 17, която включва съответната подкрепа от ЕСФ за ИМЗ											
Общо	ИМЗ ⁴⁹	не се прилага		Не е равно на общата сума (9) в таблица 17, която включва само специално разпределените средства за ИМЗ.											
Общо	Кохезионен фонд	не се прилага		Равно на общата сума (10) в таблица 17											

⁴⁶ Разпределени средства от ЕСФ без съответната подкрепа за ИМЗ.

⁴⁷ Разпределени средства от ЕСФ без съответната подкрепа за ИМЗ.

⁴⁸ Разпределени средства от ЕСФ без съответната подкрепа за ИМЗ.

⁴⁹ Включва специално разпределените средства за ИМЗ и съответната подкрепа от ЕСФ.

Всичко				582 760 621,71	102 840 109,71	102 840 109,71	НП	685 600 731,42	85%		547 794 984,41	96 669 703,13	34 965 637,30	6 170 406,58	6%
--------	--	--	--	----------------	----------------	----------------	----	----------------	-----	--	----------------	---------------	---------------	--------------	----

3.2 Total financial appropriation by fund and national co-financing (EUR)

(Reference: point (d)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

1. The table sets out the financial plan by priority axis.
2. Where a priority axis covers more than one fund, the Union support and national counterpart is broken down by fund with a separate co-financing rate within the priority axis for each fund.
3. Where the priority axis covers more than one category of region, the Union support and national counterpart is broken down by category of region with a separate co-financing rate within the priority axis for each category of region.
4. The European Investment Bank (EIB) contribution is presented at priority axis level.

Table 18a: Financing plan

Priority axis	Fund	Category of region	Basis for calculation of Union support (Total eligible cost or public eligible cost)	Union support	National counterpart	Indicative breakdown of national counterpart		Total funding	Co-financing rate ³⁵	For information EIB contributions	Main allocation (total funding less performance reserve)		Performance reserve		Performance reserve amount as proportion of total Union support
						National public funding	National private funding (1)				Union support	National counterpart	Union support	National counterpart ³⁶	
				(a)	(b) = (c) + (d))	(c)	(d)	(e) = (a) + (b)	(f) = (a)/(e) (2)	(g)	(h)=(a)-(j)	(i) = (b) – (k)	(j)	(k)= (b) * ((j)/(a))	(l) = (j)/(a) * 100

³⁵ As set out in Article 120 CPR the co-financing rate is established at the level of the priority axis. All Union support, including that associated with the performance reserve under the priority axis, is subject to the same co-financing rule. The national counterpart should be divided pro-rata between the main allocation and the performance reserve depending on the amount of Union support.

³⁶ The national counterpart is divided pro-rata between the main allocation and the performance reserve.

<3.2.A.1 type="S" input="G" "SME">	<3.2.A.2 type="S" input="G" "SME">	<3.2.A.3 type="S" input="G" "SME">	<3.2.A.4 type="S" input="G""S ME">	<3.2.A.5 type="N" input="M"" SME">	<3.2.A.6 type="N" input="G" SME">	<3.2.A.7 type="N" input="M""S ME">	<3.2.A.8 type="N" input="M"" SME">	<3.2.A.9 type="N" input="G""SM E">	<3.2.A.10 type="P" input="G""SME ">	<3.2.A.11 type="N" input="M"" SME">	<3.2.A. 12 type="N" input="M" N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">	<3.2.A.13 type="N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">>	<3.2.A. 14 type="N" input="M" N" input="M" TA - "NA" YEI - "NA">	<3.2.A.15 type="N" input="M"" TA - "NA" YEI - "NA">>	<3.2.A.16 type="N" input="G" TA - "NA" YEI - "NA">
Priority axis 1	ERDF														
Priority axis 2	ESF														
Priority axis 3	YEI ³⁷	NA											NA	NA	NA
Priority axis 4	ESF														
	YEI ³⁸	NA											NA	NA	NA
Priority Axis 5	Cohesio n Fund	NA													
Total	ERDF	Less developed		Equals total (1) in Table 17											
Total	ERDF	Transition		Equals total (2) in Table 17											
Total	ERDF	More		Equals total (3) in											

³⁷ This priority axis comprises the specific allocation to the YEI and the matching ESF support.

³⁸ This part of a priority axis comprises the specific allocation to the YEI and the matching ESF support.

		developed		Table 17											
Total	ERDF	Special allocation to outermost regions or northern sparsely populated regions		Equals total (11) in Table 17											
Total	ESF ³⁹	Less developed		This does not equal total (5) in Table 17, which includes ESF matching support to YEI ⁴⁰											
Total	ESF ⁴¹	Transition		This does not equal total (6) in Table 17, which includes ESF matching support to YEI											
Total	ESF ⁴²	More developed		This does not equal total (7) in Table 17,											

³⁹ ESF allocation without the matching support for the YEI.

⁴⁰ The sum of total ESF support in less developed, transition and more developed regions and the resources allocated to the YEI in Table 18a equals the sum of total ESF support in such regions and the specific allocation to the YEI in Table 17.

⁴¹ ESF allocation without the matching support for the YEI.

⁴² ESF allocation without the matching support for the YEI.

				which includes ESF matching support to YEI											
Total	YEI ⁴³	NA		This does not equal total (9) in Table 17, which only includes the YEI-specific allocation											
Total	Cohesion Fund	NA		Equals total (10) in Table 17											
Grand total				Equals total (12) in Table 17											

(1) To be completed only when priority axes are expressed in total costs.

(2) This rate may be rounded to the nearest whole number in the table. The precise rate used to reimburse payments is the ratio (f).

⁴³

Includes the YEI special allocation and the matching support from the ESF.

Table 18b: Youth Employment Initiative – ESF- and YEI-specific allocations⁴⁴ (where appropriate)

	Fund ⁴⁵	Category of region	Basis for calculation of Union support (Total eligible cost or public eligible cost)	Union support (a)	National counterpart (b) = (c) + (d)	Indicative breakdown of national counterpart		Total funding (e) = (a) + (b)	Co-financing rate (f) = (a)/(e) <u>(2)</u>
						National public funding (c)	National private funding (d) (1)		
	<3.2.B.1 type="S" input="G">	<3.2.B.2 type="S" input="G">	<3.2.B.3 type="S" input="G">	<3.2.B.1 type="N" input="M">	<3.2.B.4 type="N" input="G">	<3.2.B.5 type="N" input="M">	<3.2.B.6 type="N" input="M">	<3.2.B.7 type="N" input="G">	<3.2.B.8 type="P" input="G">
1.	YEI-specific allocation	NA			0				100%
2.	ESF matching support	less developed							
3.	ESF matching support	transition							
4.	ESF matching support	more developed							
5.	TOTAL: YEI [part of] Priority axis	[Must equal [part of] Priority axis 3]		Sum (1:4)	Sum (1:4)				

44

To be completed for every (part of a) priority axis which implements the YEI.

45

The YEI (specific allocation and matching ESF support) is considered a Fund and appears as a separate row even if it is part of a priority axis.

6.			Ratio of ESF for less developed regions $2/\text{sum}(2:4)$	<3.2.c.11 type="P" input="G">		
7.			Ratio of ESF for transition regions $3/\text{sum}(2:4)$	<3.2.c.13 type="P" input="G">		
8.			Ratio of ESF for more developed regions $4/\text{sum}(2:4)$	<3.2.c.14 type="P" input="G">		

- (1) To be completed only when priority axes are expressed in total costs.
- (2) This rate may be rounded to the nearest whole number in the table. The precise rate used to reimburse payments is the ratio (f).

Table 18c: Breakdown of the financial plan by priority axis, fund, category of region and thematic objective

(Reference: point (d)(ii) of the first subparagraph of Article 96(2) CPR)

This breakdown is required in order to fulfil the requirement set out under Article 96(2)(d)(ii) CPR to specify for priority axes, which combine investment priorities from different thematic objectives, the amount of total financial appropriation from the ERDF, the ESF and the Cohesion Fund and the national co-financing for each of the corresponding thematic objectives. Where a priority axis corresponds to a single thematic objective, this table will not require a breakdown below the level of a priority axis and the information will be filled in automatically by SFC2014.

Priority axis	Fund ⁴⁶	Category of region	Thematic objective	Union support	National counterpart	Total funding
<3.2.C.1 type="S" input="G">	<3.2.C.2 type="S" input="G">	<3.2.C.3 type="S" input="G">	<3.2.C.4 type="S" input="G">	<3.2.C.5 type="N" input="M">	<3.2.C.6 type="N" input="M">	<3.2.C.7 type="N" input="M">
Total						

Таблица 18в: Разпределение на финансовия план по приоритетни оси, фондове, категории региони и тематични цели

(Позоваване: член 96, параграф 2, първа алинея, буква г), подточка ii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Приоритетна ос	Фонд ⁵⁰	Категория региони	Тематична цел	Подкрепа от Съюза	Национално участие	Обща стойност на финансирането
<3.2.C.1 type="S" input="G">	<3.2.C.2 type="S" input="G">	<3.2.C.3 type="S" input="G">	<3.2.C.4 type="S" input="G">	<3.2.C.5 type="N" input="M">	<3.2.C.6 type="N" input="M">	<3.2.C.7 type="N" input="M">

⁵⁰ За целите на настоящата таблица ИМЗ (специално разпределени средства и съответна подкрепа от ЕСФ) се счита за фонд.

Приоритетна ос 1	ЕФРР	Слаборазвит	Тематична цел 1	241 373 556,80	42 595 333,55	283 968 890,35
Приоритетна ос 2	ЕСФ	Слаборазвит	Тематична цел 10	210 608 913,59	37 166 278,87	247 775 192,46
Приоритетна ос 3	ЕСФ	Слаборазвит	Тематична цел 9	107 000 000,00	18 882 352,94	125 882 352,94
Приоритетна ос 4	ЕФРР	Слаборазвит	Техническа помощ	6 168 913,83	1 088 631,85	7 257 545,68
Приоритетна ос 4	ЕСФ	Слаборазвит	Техническа помощ	17 609 237,49	3 107 512,50	20 716 749,99
Общо				582 760 621,71	102 840 109,71	685 600 731,42

Table 19: Indicative amount of support to be used for climate change objectives

(Reference: Article 27(6) CPR)⁴⁷

This table is generated automatically by SFC2014 based on categorisation tables included under each of the priority axes. This table is not part of the financial plan in accordance with Article 96 of the CPR and is not subject to Commission decision.

The information provided in this table is based on uniform conditions on the implementation of a methodology to each of the ESI Funds adopted by the Commission in accordance with the third paragraph of Article 8 of the CPR⁴⁸.

⁴⁶

⁴⁷ For the purposes of this table, the YEI (specific allocation and matching ESF support) is considered as a fund. This table is generated automatically on the basis of tables on categories of intervention under each priority axis.

Priority axis	Indicative amount of support to be used for climate change objectives (EUR)	Proportion of total allocation to the operational programme (%)
<3.2.C.8 type="S" input="G">	<3.2.C.9 type="N" input="G"> Decision=N>	<3.2.C.10 type="P" input="G"> Decision=N>
Total		

Commission Implementing Regulation (EU) No 215/2014 of 7 March 2014 (OJ L 69, 8.03.2014, p. 65).

SECTION 4 INTEGRATED APPROACH TO TERRITORIAL DEVELOPMENT

(Reference: Article 96(3) CPR)

Description of the integrated approach to territorial development taking into account the content and objectives of the operational programme having regard to the Partnership Agreement and showing how it contributes to the accomplishment of the objectives of the operational programme and expected results

A description of the approach to territorial development outlining:

- ☐ *The main territorial development needs and bottlenecks to be addressed, and main territorial development potentials, with reference to section 2, where appropriate and the means to achieve an integrated approach at regional and sub-regional level, where necessary to complement the Partnership Agreement. Where the Partnership Agreement is comprehensive and the programme does not have a specific territorial considerations (which can be the case especially where all programmes are prepared at the national level), the repetition of the Partnership Agreement is not necessary.*
- ☐ *The contribution of the territorial approach to the specific objectives and expected results of the operational programme.*

In case of operational programmes dedicated to technical assistance, this section should outline the support provided through this programme to the integrated territorial approach set out in the Partnership Agreement.

<4.0 type="S" maxlength="3500" input="M">

Оперативната програма ще допринесе за постигане на някои от най-важните цели на Стратегията на ЕС за Дунавския регион. Планът за действие за изпълнение на Стратегията на ЕС за Дунавския регион има специална Приоритетна област 7, посветена на развитието на общество, основано на знанието, чрез изследвания, образование и информационни технологии. Оперативната програма и нейните мерки ще допринесат за преодоляване на съществуващите различия между дунавските страни във връзка с капацитета за иновации.

Чрез специфичните дейност на Оперативната програма, в рамките на Инвестиционни приоритети 1 и 2 по ПО 1 ще бъдат прилагани мерки за участие на научните институти, висшите училища и МОН в

таргетни проекти, програми и мерки, подкрепящи приоритетите на Дунавската стратегия. Всички дейности ще бъдат изпълняване в приоритетите, идентифицирани в националната стратегия за развитие на научните изследвания и в Стратегията за интелигентна специализация.

4.1 *Community-led local development (where appropriate)

(Reference: point (a) of Article 96(3) CPR)

The approach to the use of community-led local development instruments and the principles for identifying the areas where they will be implemented

A description outlining:

- ☐ *Where the Member States plans to use the community-led local development approach, a description of:*
 - ~ *the principles for the identification of the areas in which community led local*

development will be implemented in line with the Partnership Agreement;

- ~ the principles for the selection, approval and funding of community-led local development strategies and local development groups under Article 33(2-5) CPR.*

The description should focus on the role of community-led local development under the particular operational programme, avoiding duplication of information included in the Partnership Agreement. Hence, where the Partnership Agreement is comprehensive this section may include cross-references to the Partnership Agreement.

Community-led local development is optional for the ERDF and the ESF, therefore filling in this section is not mandatory, where no community-led local development is planned under the operational programme. This section is generally not relevant for operational programmes dedicated to technical assistance. Where actions are envisaged under such operational programmes specifically to support the implementation of community-led local development, it should be indicated.

<4.1 type="S" maxlength="7000" input="M" PA=Y>

4.2 Integrated actions for sustainable urban development (where appropriate)

(Reference: point (b) of Article 96(3) CPR; Article 7(2) and (3) of Regulation (EU) No 1301/2013 of the European Parliament and of the Council⁴⁹ (the 'ERDF Regulation'))

Where appropriate the indicative amount of ERDF support for integrated actions for sustainable urban development to be implemented in accordance with the provisions under Article 7(2) of the ERDF Regulation and the indicative allocation of ESF support for integrated action.

This section should include:

- ☐ *The indicative amount of the ERDF support for integrated actions for sustainable urban development, to be implemented in accordance with the provisions under Article 7(2) of the ERDF Regulation and the indicative allocation of ESF support for integrated action, where ESF is used for the purposes of such actions (Table 20).*
- ☐ *In addition the Member State may outline other aspects related to the approach to sustainable integrated urban development, including the use of Integrated Territorial Investment or other specific implementation arrangements to ensure an integrated approach, where this is an integral part of the operational programme.*
- ☐ *Where integrated urban development actions falling under Article 7(2) of the ERDF Regulation are implemented as part of the operational programme, the*

⁴⁹

Regulation (EU) No 1301/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Regional Development Fund and on specific provisions concerning the Investment for growth and jobs goal and repealing Regulation (EC) No 1080/2006 (OJ L 347, 20.12.2013, p. 289).

operational programme should indicate the extent of the involvement of urban authorities in the management of these actions (including in the selection of operations).

Not all operational programmes include integrated actions for sustainable urban development, therefore filling in this section is not mandatory, where no such actions are planned. This section is generally not relevant for operational programmes dedicated to technical assistance. However, where actions are envisaged under such operational programmes specifically to support the implementation of integrated urban development, it should be indicated. Modalities for the envisaged participation in the urban development platform established pursuant to Article 9 ERDF Regulation should also be set out.

<4.2.1 type="S" maxlength="3500" input="M">

Table 20: Integrated actions for sustainable urban development – indicative amounts of ERDF and ESF support

Fund	ERDF and ESF support (indicative) (EUR)	Proportion of fund's total allocation to programme
<4.2.2 type="S" input="G">	<4.2.3 type="N" input="M">	<4.2.3 type="P" input="G">
Total ERDF		
Total ESF		
TOTAL ERDF+ESF		

4.3 *Integrated Territorial Investment (ITI) (where appropriate)

(Reference: point (c) of Article 96(3) CPR)

The approach to the use of Integrated Territorial Investments (ITIs) (as defined in Article 36 CPR) other than in cases covered by 4.2, and their indicative financial allocation from each priority axis.

An indication of whether the Member State will apply the approach outlined in Article 36 CPR to other areas in addition to sustainable urban development referred to in point 5.2 and where relevant:

- ☐ *whether ITIs will constitute a significant or a widely used implementation tool for the operational programme;*
- ☐ *the areas where ITI will be used (where this is known) or types of areas, if the concrete areas are to be selected later e.g. by competitive procedures, specifying how and by when the areas covered by ITIs will be decided, where relevant;*
- ☐ *an indicative financial allocation to ITI other than those mentioned under point 5.2 (Table 21);*
- ☐ *the arrangements for the management and implementation of the ITI including the coordination between the managing authorities of the operational programmes contributing financially to the implementation of an ITI.*

The use of ITIs is optional. Therefore the filling in of this section is not mandatory, where no ITIs will be used to implement the operational programme.

Where ITIs are used for the purposes of integrated urban development in accordance with Article 7 of the ERDF Regulation, the description of these arrangements should be set out under section 4.2.

This section is generally not relevant for operational programmes dedicated to technical assistance. However, where actions are envisaged under such operational programmes specifically to support the implementation of ITIs, it should be indicated.

<4.3.1 type="S" maxlength="5000" input="M PA=Y">

***Table 21: Indicative financial allocation to ITI other than those mentioned under point 4.2**

(aggregate amount)

Priority axis	Fund	Indicative financial allocation (Union support) (EUR)
<4.3.2 type="S" input="G" PA=Y>	<4.3.3 type="S" input="G" PA=Y>	<4.3.4 type="N" input="M" PA=Y>
Total		

4.4 *The arrangements for interregional and transnational actions, within the operational programme, with beneficiaries located in at least one other Member State (where appropriate)

(Reference: point (d) of Article 96(3) CPR)

An overview of circumstances where actions with beneficiaries located in at least one other Member State are planned under the operational programme in question, the expected contribution of such actions to the achievement of the programme's objectives and the expected benefit of such actions for the programme area. Where applicable, a description of arrangements ensuring audit trail and control.

This section is generally not relevant for operational programmes dedicated to technical assistance. However, where actions are envisaged under such operational programmes specifically to support or promote interregional and transnational actions within other national operational programmes, it should be indicated.

<4.4.1 type="S" maxlength="3500" input="M" PA=Y>

4.5 Contribution of the planned actions under the programme to macro-regional and sea-basin strategies, subject to the needs of the programme area as identified by the Member State (where appropriate)

(Where the Member State and regions participate in macro-regional strategies and sea basin strategies)

(Reference: point (e) of Article 96(3) CPR)

Where appropriate, a description, of how the macro regional and sea basin strategies have been taken into account in the definition of specific objectives and elaboration of types of actions to be supported. As not all Member States and regions are covered by macro-regional and sea basin strategies, this section may be left unfilled. However, where the Member State or the regions is covered by such a strategy this section should be filled in. Where the strategy is not relevant for the particular programme or these aspects have been sufficiently elaborated in the Partnership Agreement, it should be explained in this section.

This section is generally not relevant for operational programmes dedicated to technical assistance. However, where such operational programmes entail a significant contribution to a macro-regional or a sea-basic strategy, it should be outlined.

<4.4.2 type="S" maxlength="3500" input="M" >

РАЗДЕЛ 5 СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИ РАЙОНИ, КОИТО СА НАЙ-ТЕЖКО ЗАСЕГНАТИ ОТ БЕДНОСТ, ИЛИ НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ С НАЙ-ВИСОК РИСК ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ ИЛИ СОЦИАЛНО ИЗКЛЮЧВАНЕ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО)

SECTION 5 *SPECIFIC NEEDS OF GEOGRAPHICAL AREAS MOST AFFECTED BY POVERTY OR TARGET GROUPS AT HIGHEST RISK OF DISCRIMINATION OR SOCIAL EXCLUSION (WHERE APPROPRIATE)

(Reference: point (a) of Article 96(4) CPR)

This section is relevant for most operational programmes under cohesion policy. However, in some cases, particularly in case of narrowly focused sectoral programmes which do not have a significant social dimension, this section might not be relevant. Where this is the case, these sections do not need to be filled in.

Section 6 is generally not relevant for operational programmes dedicated to technical assistance. However, where actions are envisaged under such operational programmes specifically to support the implementation of the integrated approach to the areas and groups concerned, it should be indicated.

5.1 Geographical areas most affected by poverty/target groups at highest risk of discrimination or social exclusion

An identification of the geographical areas most affected by poverty (e.g. NUTS III or LAU 1, formerly known as NUTS IV regions with an at-risk-of-poverty rate 20 percentage points above national average) (preferably on the basis of poverty maps or of target groups at highest risk of discrimination (incl. educational and territorial segregation) covered by the operational programme, or target groups most affected by poverty and a description of their specific needs.

There are no restrictions or requirements as regards the level at which this data should be analysed, however in most cases the analysis should be carried out at a lower level than NUTS II regions in order to be useful. NUTS III regions or particular administrative regions of a Member State may also be used as a point of reference. The analysis may also go to a neighbourhood level, where relevant.

<5.1.1 type="S" maxlength="7000" input="M" Decision= N PA=Y>

5.2 Strategy to address the specific needs of geographical areas most affected by poverty/target groups at highest risk of discrimination or social exclusion, and where relevant, the contribution to the integrated approach set out in the Partnership Agreement

The programme's strategy and funding compatible with the overall strategy to address these specific needs. A description of how the operational programme in the

implementation of the programme's strategy will contribute to addressing these specific needs, including the main elements included in table 22, as appropriate and the main results.

EN

49

EN

Инвестиционен приоритет 2 на Приоритетна ос 3 е свързан с мерки в подкрепа на маргинализираните общности. Систематично ще се полагат усилия за преодоляване на предразсъдъците и дискриминацията по етнически и верски признак. Различни анализи сочат, че в българското образование се очертават редица проблеми, затрудняващи качествено образование, равноправната интеграция и развиването на културната идентичност на децата и учениците. Затова ще се акцентира на преквалификация на учители и административен персонал в областта на образованието за работа в мултиетническа среда и особено на работещите с деца-билингви, затруднения при получаване на качествено образование в малките селски училища, необходимост от актуализиране на учебното съдържание по общообразователните предмети с цел съхраняване на културната идентичност, липса на подходящ социално-психологически климат в обществото.

Специални мерки са насочени към подобряване на достъпа до образование за децата и учениците от ромски произход. Съществен проблем е недостатъчната мотивация за изучаване на майчин език.

Предвиждат се дейности за подготовката на децата в ранна детска възраст (3 – 6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на децата, за които българският език не е майчин. Очакваният резултат от тези мерки е ранното интегриране в образователната система, като превенция срещу отпадането от следващите образователни етапи и като средство за преодоляване на езиковите бариери. От особена важност е осигуряването на равен достъп до качествено образование чрез преодоляване на първично и недопускането на вторично обособени по етнически признак училища, както и подобряването на училищната среда. Очаква се да бъде намален броят на обособените по етнически признак училища, да бъде увеличен броят на интегрираните ученици, за които българският език не е майчин и в същото време да им бъде осигурена среда ориентирана към съхраняване на културната им идентичност.

Table 22: Actions to address specific needs of geographical areas most affected by poverty/target groups at highest risk of discrimination or social exclusion⁵⁰

The aim of the table below is to capture the actions focussing on geographical areas/target groups most affected by poverty from different priority axes which contribute, in an integrated manner, to the reduction of poverty in the areas/of target groups identified above. The aim of this section is not to capture all interventions under these priority axes/investment priorities, but only those that are targeted to these geographical areas/target groups.

NB: As set out in Article 96 (10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of

the Member State.

Target group/geographical area	type of Main s of plann acti ed on as part integrat ed of approach	Priority axis	Fund	Categor y of region	Investment of priority
<5.2.2 S" maxlength="255" input="M" Decision=N PA=Y >	<5.2.3type="S" maxlength="1500" input="M" Decision = PA=Y > N	<5.2.4 type="S" input="S" Decision = PA=Y > N	<5.2.6 type="S" input="S" Decision= PA=Y > N	<5.2.7 type="S" input="S" Decision= PA=Y > N	<5.2.5 type="S" input="S" PA=Y >

⁵⁰ If the programme covers more than one category of region, a breakdown by category may be necessary.

РАЗДЕЛ 6 СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИТЕ РАЙОНИ, КОИТО СТРАДАТ ОТ ТЕЖКИ И ПОСТОЯННИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПРИРОДНИ И ДЕМОГРАФСКИ УСЛОВИЯ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО)

SECTION 6 *SPECIFIC NEEDS OF GEOGRAPHICAL AREAS WHICH SUFFER FROM SEVERE AND PERMANENT NATURAL OR DEMOGRAPHIC HANDICAPS

(WHERE APPROPRIATE)

(Reference: point (b) of Article 96(4) CPR).

This section should identify, where appropriate, whether and how the operational programme addresses demographic challenges of regions and the specific development needs of certain regions with severe and permanent natural or demographic handicaps, with reference to the Common Strategic Framework.

Where the Member State has highlighted in section 2 demographic challenges or specific development needs in regions which suffer from severe and permanent natural or demographic handicaps such as the northernmost regions with very low population density and island, cross-border and mountain regions, it should provide a brief summary of how the operational programme will be used to tackle these specific development needs, or demographic challenges in a more wider context.

Where the operational programme is implemented solely in regions referred to in Article 174 TFEU, the general strategy of the programme and the description of the priority axes should provide for these elements, and this specific section is in most cases not necessary.

This section is not relevant for all operational programmes. Where no demographic challenges are highlighted in section 2 or the operational programme does not cover regions suffering from severe and permanent natural or demographic handicaps, the section does not need to be filled in.

Section 6 is generally not relevant for operational programmes dedicated to technical assistance. Where actions are envisaged under such operational programmes specifically to address the needs of the regions concerned, it should be indicated.

NB: As set out in Article 96 (10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

<6.1 type="S" maxlength="5000" input="M" Decisions=N PA=Y>

Не е приложимо.

EN

51

EN

РАЗДЕЛ 7 ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ, КОИТО ОТГОВАРЯТ ЗА УПРАВЛЕНИЕТО, КОНТРОЛА И ОДИТА И РОЛЯ НА СЪОТВЕТНИТЕ ПАРТНЬОРИ

SECTION 7 AUTHORITIES AND BODIES RESPONSIBLE FOR MANAGEMENT, CONTROL AND AUDIT AND THE ROLE OF RELEVANT PARTNERS

(Reference: Article 96(5) CPR)

7.1 Relevant authorities and bodies

(Reference: points (a) and (b) of Article 96(5) CPR)

NB: As set out in Article 96 (10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

Table 23: Relevant authorities and bodies

Authority/body	Name of authority/body and department or unit	Head of authority/body (position or post)
Managing authority	Министерство на образованието и науката, Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми“	Главен директор на Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми“
Certifying authority, where applicable	Министерство на финансите, дирекция „Национален фонд“	Директор на дирекция „Национален фонд“ и ръководител на сертифициращия орган
Audit authority	Изпълнителна агенция	Изпълнителен директор

	„Одит на средствата от Европейския съюз“	на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“
Body to which Commission will make payments	Министерство на финансите, дирекция „Национален фонд“	Директор на дирекция „Национален фонд“ и ръководител на сертификация орган

7.2 Involvement of relevant partners

(Reference: point (c) of Article 96(5) CPR)

7.2.1 Actions taken to involve the relevant partners in the preparation of the operational programme, and the role of those partners in the implementation, monitoring and evaluation of the programme

This section should be filled in having regard to the principles set out in Commission Delegated Regulation (EU) No 240/2014 of 7 January 2014 on the European code of conduct on partnership in the framework of the European Structural and Investment Funds ⁵¹.

1) A short summary of the process of the preparation of the operational programme, with a specific focus on partnership, including:

⁵¹ OJ L 74, 14.3.2014, p. 1.

- *the authority which has coordinated the preparation of the operational programme and the public institutions directly involved in this exercise (such as, for example, the ministries);*
- *a description of the involvement of the partners referred to in Art. 5 CPR in the preparation of the operational programme (i.e. their involvement in the ex-ante evaluation; the definition of priorities and related specific objectives; the allocation of funding; the definition of programmes' specific indicators; and the implementation of the horizontal principles). This description should include:*
 - o how partners have been selected;*
 - o the list of the partners involved (annexed, separate character limit 10 500 characters with spaces);*
 - o the actions taken to facilitate a wide involvement and an active participation of the partners, including in terms of accessibility;*
 - o the main added value of the partnership in the preparation of the operational programme, in particular instances where the strategic choices have been significantly influenced by partners;*
 - o the main results of the consultation with partners, including significant concerns, comments and recommendations raised by multiple partners.*

2) A description of how the relevant partners referred in Article 5 CPR will be involved in the implementation, monitoring and evaluation of the operational programme, including the planned actions to ensure their active participation in the implementation of the programmes, including actions in terms of accessibility, and the planned use of technical assistance resources.

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

<7.2.1 type="S" maxlength="14000" input="M" Decisions=N "SME">

ОП НОИР е подготвена в тясно сътрудничество с всички партньори. В работната група по изготвянето ѝ се включиха представители на други министерства, на административни органи, на академичната и научна общност, на общини, на неправителствени организации, организации на работодатели, организации на работници и служители, младежки организации, на бизнеса.

Партньорите ще играят важна роля и в изпълнението на програмата, тъй като техни представители ще бъдат включени в Комитета за наблюдение, където ще участват при обсъждането на критериите за избор на конкретни операции.

Министерство на образованието и науката (МОН) в качеството си на правопреемник на Министерство на образованието, младежта и науката (МОМН) е водещо ведомство по разработване на ОП НОИР.

Основни участници в процеса на подготовка са посочените в чл. 5, ал. 4 от Постановление № 5 на Министерски съвет (МС) от 18.01.2012 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България (РБ) за управление на средствата от фондовете по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз (ЕС) за програмния период 2014 - 2020 г. (ПМС № 5):

1. Централното координационно звено (ЦКЗ), Сертифициращите органи по оперативните програми, Разплащателната агенция по Програмата за развитие на селските райони и Одитния орган по оперативните програми за програмния период 2007 - 2013 г.;
2. ведомствата, отговорни за политиките, мерки по които ще се финансират от съответната програма;
3. дирекция "Стратегическо развитие и координация" в администрацията на МС (АМС);
4. дирекция "Икономическа и финансова политика" на Министерството на финансите;
5. Националният статистически институт;
6. Комисията за защита от дискриминация;
7. регионалните съвети за развитие в районите от ниво 2;
8. национално представителните организации на работодателите, работниците и служителите, признати от МС по реда на Кодекса на труда;
9. национално представителните организации на и за хора с увреждания, признати от Министерския съвет по реда на Закона за интеграция на хората с увреждания;
10. Националното сдружение на общините в РБ (НСОРБ);
11. академичната общност;
12. неправителствени организации.

ОП НОИР е стратегически документ, чрез който ще се инвестират средства в българската наука и образование от ЕСФ и от ЕФРР, както и от националния бюджет в програмния период 2014-2020 г. Оперативната програма обхваща територията на цялата страна.

Подготовката на ОП НОИР премина през два етапа. Първият етап е в изпълнение на Решение на Министерския съвет (РМС) № 328 от 25 април 2012 година, съгласно което бе възложено на министъра на образованието, младежта и науката да създаде работна група, която да разработи мерките в областта на научните изследвания, технологиите и образованието за следващия програмен период, както и да

предложи финансов инструмент, по който те да се финансират. В работната група бяха включени представители на академичната общност, на научните среди, на различни ведомства, на гражданското общество. Работната група разработи концепция за самостоятелна ОП НОИР 2014-2020 г., която беше предложена на вниманието на МС. Концепцията очерта основните приоритети за финансиране в сферата на науката и образованието, както и конкретните мерки, с които да се постигнат целите по тези приоритети. Концепцията беше публикувана на страницата на МОМН за обществено обсъждане. Бяха проведени обществени дискусии по нейното съдържание. В подкрепа на концепцията се обявиха Българска академия на науките (БАН) и нейните институти, Съвета на ректорите, висшите училища и социалните партньори.

В резултат на изготвената концепцията, МС прие Решение № 19 от 09.01.2013 г. за разработване на Оперативна програма за наука и образование за интелигентен растеж. Беше създадена нова тематична работна група (ТРГ) към министъра на образованието, младежта и науката за разработване на ОП НОИР, в която бяха включени представители на научните среди, бизнеса, висшите училища, общините, неправителствените организации, социалните партньори, други министерства и др. Разработването на програмата се осъществи чрез редовни заседания на ТРГ, по време на които се дискутираха всички предложения между членовете с цел намиране на най-подходящите решения за постигане целите на програмата. Решенията се взимаха с консенсус между членовете на работната група.

Оперативната програма включва двуфондов модел на финансиране чрез ЕФРР и ЕСФ, с цел постигане на по-интегриран и устойчив ефект от инвестициите в науката и образованието.

Проектът на оперативна програма беше представен в областните информационни центрове, където също се проведе обсъждане с партньори, потенциални бенефициенти и общини.

При изготвянето на програмата се използва натрупаният опит, който има МОМН като междинно звено по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 г. (ОП РЧР), както и като конкретен бенефициент по множество схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП РЧР и по Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г.

В разработването на оперативната програма активно участие взеха представители на академичната общност, на научните среди, на различни ведомства, на гражданското общество, експерти и застъпници на тезата, залегнала в Националната програма за развитие на България 2020 и общеевропейската стратегия за същия период, че същественото повишаване на ролята, качеството и обхвата на образованието, научните изследвания и иновациите би било едно от най-ефективните средства за осигуряване на ускорено интелигентно и устойчиво развитие на обществото ни през следващите години. В тематичната работна група по изготвяне на програмата, активно участие взеха представители на

АМС, включително ЦКЗ, на другите министерства, на БАН, на Селскостопанска академия (ССА), на висшите училища, на НСОРБ, множество агенции, работещи в сферата на образованието и младежките дейности. Участваха и представители на регионалните съвети за развитие. Неправителствените организации бяха включени в работата на групата, следвайки механизма за избор, утвърден от министъра по управление на средствата от ЕС. Съгласно този механизъм бяха избрани 7 неправителствени организации в сферата на образованието, науката, младежта и социалната политика. Участие взеха и социално-икономическите партньори и национално представените организации на и за хора с увреждания (НПОХУ).

Проектът на оперативна програма беше публикуван и на официалната страница на MOMH/МОН, в резултат на което бяха получени становища и конкретни предложения на граждани, неучаствали в работната група. Част от тези предложения за отразени в окончателния проект на програмата.

Програмата беше представена на поредица от тематични срещи в повечето регионални центрове на Р България.

Подробен списък на участвалите в изготвянето партньори е посочен в **Приложение 1** към ОП НОИР.

7.2.2 Global grants (for the ESF, where appropriate) (Reference: Article 6(1) of the ESF Regulation)

As set out in Article 6(1) of the ESF Regulation, the participation of the partners referred to in Article 5 CPR in the implementation of the operational programmes may take the form of global grants.

Where appropriate, programmes shall identify the parts of the programme concerned by global grants to the partners referred to in Article 5 CPR (e.g. social partners and other stakeholders, in particular NGOs), including an indicative financial allocation from each priority axis to it.

This section is generally not relevant for operational programmes dedicated to technical assistance.

<7.2.2 type="S" maxlength="5000" input="M" Decisions=N>

7.2.3 Allocation of an amount for capacity building (for the ESF, where appropriate) (Reference: Article 6(2) and (3) of the ESF Regulation)

Where required, programmes shall:

- identify the appropriate (according to the needs) allocation (amount) of ESF resources to capacity-building activities and activities jointly undertaken by the social partners. They shall specify the priority axes concerned and the types of activities they intend to support (training, networking measures, strengthening of the social dialogue...);*
- identify the appropriate (according to the needs) allocation (amount) of ESF resources to capacity-building activities for the non-governmental organisations. They shall also specify the types of activities they intend to support.*

This section is relevant for operational programmes dedicated to technical assistance which include a contribution from the ESF in case there is technical assistance support for capacity building for social partners and/or NGOs.

<7.2.3 type="S" maxlength="14000" input="M" Decisions=N>

РАЗДЕЛ 8 КООРДИНАЦИЯ МЕЖДУ ФОНДОВЕТЕ, ЕЗФРСР И ЕФМД И КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ, НАЦИОНАЛНИ И НА СЪЮЗА, КАКТО И С ЕИБ

SECTION 8 *COORDINATION BETWEEN THE FUNDS, THE EAFRD, THE EMFF AND OTHER UNION AND NATIONAL FUNDING INSTRUMENTS, AND WITH THE EIB

(Reference: point (a) of Article 96(6) CPR)

The mechanisms to ensure coordination between the Funds, the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD), the European Maritime and Fisheries Fund (EMFF) and other Union and national funding instruments, and with the European Investment Bank (EIB), taking into account the relevant provisions laid down in the Common Strategic Framework.

A description how coordination will be ensured:

- ☐ *with the other ESI Funds (ERDF, ESF, Cohesion Fund, EAFRD, EMFF);*
- ☐ *with other Union instruments (Horizon 2020, LIFE +, the Connecting Europe Facility, COSME, Erasmus for All, Asylum and Migration Fund, Programme for Employment and Social Innovation etc.);*
- ☐ *with relevant national funding instruments that contribute to the same or similar objectives as the operational programme, or complement the interventions of the operational programme;*
- ☐ *with the EIB.*

This should include:

- ☐ *an identification of the areas where support under the operational programme can be used in a complementary manner with the funding sources listed above to achieve the thematic objectives selected;*
- ☐ *an explanation of how synergies and complementarities will be exploited to ensure effectiveness, including e.g. by combining support from different instruments to support individual operations;*
- ☐ *a description of coordination mechanisms for each of the relevant funding sources listed above identifying the bodies responsible for coordination in these areas and outlining the structures or arrangements (e.g. committees, consultation procedures) used for this purpose;*
- ☐ *a description of arrangements to ensure coordination with relevant European territorial cooperation programmes operating in the same territory.*

The content of the Partnership Agreement should be taken into account. The description of coordination mechanisms in the operational programme should complete and complement the Partnership Agreement, avoiding repetition. In certain cases it is possible that this section in the operational programme is very brief, focusing on very specific coordination mechanisms, or it can make references to the Partnership Agreement, as the latter is comprehensive.

In the case of operational programmes dedicated to technical assistance this section should outline how the operational programme will contribute to support coordination between the ESI Funds, with other Union and national funding instruments, and with the EIB.

NB: As set out in Article 96 (10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

<8.1 type="S" maxlength="14000" input="M" Decisions=N PA=Y>

1. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИТЕ ФОНДОВЕ НА ЕСИФ (ЕФРР, ЕСФ, КОХЕЗИОНЕН ФОНД, ЕЗФРСР, ЕФМДР)

1.1. Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” (ОП РЧР)

ОП НОИР ще бъде насочена към развитие на научните изследвания, подобряване достъпа до качествено и съобразено с нуждите на пазара на труда образование.

С оглед на факта, че и ОП НОИР, и ОП РЧР ще бъдат съфинансирани със средства от ЕСФ, двете програми имат редица пресечни точки.

По отношение участието на населението в различни форми на учене през целия живот, водещ принцип в координацията между двете програми ще бъде това, че по ОП РЧР ще бъдат подкрепяни само обучения за икономически неактивни, безработни и заети лица, осъществявани извън системата на формалното образование, докато по ОП НОИР ще бъде подкрепяно участието на населението в различни форми на учене през целия живот, осъществявани в рамките на формалното образование, т.е. такива, които водят или допринасят за издаването на документ, удостоверяващ завършването на етап или степен на образование (удостоверения, свидетелства, дипломи). От тази гледна точка, по ОП РЧР ще бъдат допустими дейности, свързани с издаването на документ, удостоверяващ успешно завършено обучение за възрастни.

Ограмотяването на възрастни, бидейки осъществявано в рамките на формалното образование, ще бъде част от обхвата на ОП НОИР, но с оглед на факта, че по-голямата част от целевата група са икономически неактивни и безработни лица, между ОП РЧР и ОП НОИР се предвижда да бъдат реализирани т.нар. „интегрирани операции” с оглед осигуряване участието и на службите по заетостта.

По ОП РЧР ще бъдат допустими обучения за педагогически и непедagogически специалисти (в качеството им на заети лица), но само в случай че обученията не са част от мерките за кариерното им развитие, не е свързано с изпълнение на административните им задължения, с конкретните им отговорности за длъжността, която заемат и не са за придобиване на допълнителни знания, умения и компетентности за изпълнение на възложени им дейности. Подкрепата за развитието на човешките ресурси в системата на висшето образование, както и всички останали инициативи за развитие на кадрите в системата на предучилищното и училищното образование, ще бъде осъществявана единствено по линия на ОП НОИР.

Като част от усилията за намаляване на младежката безработица и улесняване прехода от „образование към заетост”, по ОП РЧР ще бъдат допустими инициативи, свързани с осигуряване на краткосрочна заетост, например на срочен трудов договор, за студенти. За сметка на това, по ОП НОИР ще бъдат подкрепяни дейности, координирани и изпълнявани от училищата и висшите училища, насочени към осигуряване на практически умения за ученици и студенти (ученически и студентски практики). Също така, по ОП РЧР ще бъде подкрепяна дейността на службите по заетостта при предоставянето на услуги за професионално и кариерно ориентиране на ученици, студенти и младежи, докато по ОП НОИР е предвидена подкрепа за дейности за професионално и кариерно ориентиране на ученици, студенти и

младежи, предоставяни от организациите от системата на средното и висшето образование. Предоставянето на услуги за по-лесен преход от образование към заетост, когато същите се предоставят от организации извън системата на средното и висшето образование, ще бъде подкрепяно от ОП РЧР. С цел постигане на синергичен ефект, между двете програми може да бъде предвидено изпълнението на т.нар. „интегрирани операции” между двете програми.

И по двете програми се предвижда да бъдат изпълнявани мерки, свързани с подобряване съответствието на политиките за учене през целия живот с нуждите на пазара на труда. Във връзка с това, по линия на ОП РЧР ще бъдат подкрепяни инициативи за укрепване капацитета на институциите на пазара на труда по-добре да прогнозираят нуждите на бизнеса от работна сила с определени умения, както и развитието на пазара на труда като цяло, докато по линия на ОП НОИР ще бъдат подкрепяни действия за адаптиране на учебното съдържание в системата на средното, в т.ч. на професионалното, и висшето образование съобразно нуждите на работодателите. По линия на ОП РЧР ще бъдат подкрепяни инициативи за заздравяване на връзките между службите по заетостта и другите институции на пазара на труда с останалите заинтересовани страни, в т.ч. с ресорните министерства, социалните партньори, работодателите и образователната система. По същия начин, по линия на ОП НОИР ще бъдат подкрепяни инициативи за подобряване на взаимодействието на образователната система с организациите и институциите, заинтересовани от постигане на по-добро съответствие между образователните резултати и потребностите на икономиката.

Посредством механизми за координирано изпълнение на операции, ОП РЧР и ОП НОИР ще подкрепят реформите за деинституционализация на децата в България. От страна на ОП РЧР ще бъде осигурена финансова подкрепа за функционирането на социалните услуги в общността, заместващи институционалната грижа, докато по ОП НОИР ще бъдат предвидени мерки, за да се осигури, че децата, напускащи институциите, ще имат достъп до качествено образование.

Като част от подкрепата за интеграцията на най-маргинализираните общности, по ОП РЧР се предвижда да бъдат изпълнявани операции, включващи едновременно подкрепа за подобряване достъпа до заетост, социални и здравни услуги, както и за мерки за развитието на местните общности и преодоляването на негативни стереотипи. Посредством механизми за координирано изпълнение на операции и когато това е приложимо – чрез „интегрирани операции”, ОП НОИР ще допълни инициативите по ОП РЧР, предоставяйки подкрепа за подобряване достъпа до образование на целевите групи. По този начин подкрепата за най-маргинализираните групи от населението ще включва предоставянето на цялостен „социален пакет”, атакуващ едновременно всички проблеми, възпрепятстващи интеграцията на целевите групи в българското общество.

1.2 Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014 – 2020 (ОПИК)

ОПИК и ОП НОИР са насочени към постигане на интелигентен растеж на българската икономика. Всяка една от тях се отнася до различен аспект от развитието на научно-изследователската дейност, технологичното развитие и иновациите, което е определено като тематична цел 1 от Общата стратегическа рамка на Европейски структурни и инвестиционни фондове (ОСР на ЕСИФ). Основната цел на ОП НОИР е постигане на интелигентен растеж и изграждане на общество, базирано на знанието, чрез повишаване качеството на научните изследвания и образованието. По този начин двете оперативни програми осигуряват подкрепа, както за развитието на приложни изследвания по инициатива на научната общност (ОП НОИР), така и за развитието и внедряването на иновации, включително изграждане на инфраструктура за иновации и изследвания, породени от нуждите на бизнеса. В рамките на ОПИК са предвидени и мерки за развитие на партньорства между бизнеса и научните среди, стимулиране създаването и развитието на мрежи, иновативни платформи, международно бизнес сътрудничество и инициативи за изследвания и иновации. Основната разграничителна линия между двете програми ще бъдат различните етапи на реализиране и внедряване на продуктите на научните изследвания в предприятията. Мерките насочени към развитието на „чиста“ наука и/или наука във всички нейни други приложения, отвъд бизнеса, като центрове за върхови постижения (модернизиране/създаване), центрове за компетентност и научно-изследователската инфраструктура (в съответствие с приоритетите на Националната пътна карта за научна инфраструктура) и дейности, свързани с приложни изследвания и иновации, попадат в обхвата на ОП НОИР в рамките на приоритетите на Националната стратегия за научни изследвания. По ОПИК ще се финансират последните няколко стъпки от съвместните партньорства между научните организации и бизнеса, които ще водят до внедряване на научните разработки в производството, патентоването им, както и дейности в областта на разработване и прилагане на иновации, които са в отговор на конкретна нужда на бизнеса и следва да водят до разработване и внедряване на нови продукти, процеси и бизнес модели или усъвършенстване на съществуващи такива като се допуска и партньорство с научноизследователски организации и други предприятия. В обхвата на ОПИК освен мерките за разработване и прилагане на иновации, свързани с бизнеса попадат приложните изследвания, ориентирани към предприятията, както и бизнес-ориентираната про-иновативна инфраструктура (като например технологичен парк, технологични центрове, тематично-фокусирани лаборатории, мрежа от офиси за технологичен трансфер,), както и закупуването на оборудване за ориентирани към бизнеса приложни изследвания на научните организации.

Процесът „образование – наука – иновации“, т.нар. триъгълник на знанието, трябва да се интегрира в един самостоятелен финансов механизъм съгласно ОП НОИР и цел по Мярка 2 от Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020. Проектното съфинансиране от ЕС на научно-изследователската дейност следва да се намира в МОН и неговата институционална мрежа, където са концентрирани цялата експертиза и ноу-хау. И докато насърчаването на иновативните дейности и

внедряването на водещите технологии в МСП е от компетентността на Министерството на икономиката и енергетиката (МИЕ) и ОПИК, то целевото финансиране на академичната наука трябва бъде предоставено от МОН.

Със своите инвестиционни приоритети, ОПИК може да надгражда резултати, създадени от ВУ и/или научните институции по ОП НОИР чрез изграждането на клъстери, чрез разработване на продукти и услуги за и от предприятия, чрез разработване на пилотни линии и производства и др.

По ОП НОИР ще се предоставя подкрепа за изграждане на центрове за върхови постижения и центрове за компетентност. Партньорства между предприятия и научни организации ще бъде възможно по ОПИК като предприятията трябва да са водещи при следните ограничения: в случай, че в проекта са предвидени разходи за оборудване, обзавеждане на научни комплекси, консумативи или използване на оборудване, естеството на тези изследвания да не съвпада с финансиране от други програми. По отношение на ограниченията, това следва да бъде взето под внимание на ниво процедура. В процеса на изпълнение на оперативните програми отделните процедури следва да се координират от двата управляващи органа. За целта е възможно да се създаде координационно звено с представители от двата управляващи органа на ниво администрация, което да е запознато с детайлите.

Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Региони в растеж” 2014 – 2020 (ОПРР)

В рамките на приоритетна ос 1 на ОП НОИР се предвижда финансирането на научна инфраструктура, със средства от ЕФРР. По ОПРР няма да се финансира научна инфраструктура.

В резултат на проведените срещи за разграничаване и допълняемост на мерките между МОН и Министерството на регионалното развитие (МРР) беше съставена работна група с участието на представители на МОН, МРР, Министерство на културата, Министерство на младежта и спорта, Министерство на земеделието и храните и Националното сдружение на общините в Република България, за подготовка на регионална приоритизация на образователната инфраструктура. Работната група изготви Методология за приоритизиране на обектите на образователната инфраструктура, която беше предоставена на МРР, за актуализиране на Оперативна програма „Региони в растеж” 2014 – 2020 (ОПРР). В съответствие с направените предложения от страна на МОН, в последната версия на ОПРР в рамките на секторна приоритетна ос „Регионална образователна инфраструктура” е включена, освен държавната, и общинската образователна инфраструктура от национално и регионално значение.

ОПРР финансира държавна образователна и общинска образователна от национално и регионално значение, инфраструктура от Европейския фонд за регионално развитие на територията на цялата страна, а общинска образователна инфраструктура от местно значение в рамките на ИПГВР на 67 града по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

ОП НОИР осигурява финансиране със средства от Европейския социален фонд на „меки мерки“ за финансираните по линия на ОПРР 2014-2020 обекти от образователната инфраструктура.

Допълняемостта с ОПРР може да се търси на ниво програмиране по отношение на мерките за подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование чрез Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот” от ОП НОИР. Тъй като оборудването е допустим разход по ЕСФ, биха могли да се оборудват, със средства от ОП НОИР, ремонтирани по ОПРР държавни и общински училища и детски градини, намиращи се в допустимите градски ареали на ОПРР. Също така, по Приоритетна ос 2 на ОП НОИР, може да се закупи спортно оборудване на площадки и салони, в допустимите по ОПРР градове.

Допустима дейност по Приоритетна ос 2 „Регионална образователна инфраструктура” по ОПРР доставката и монтаж на оборудване и обзавеждане за сгради/помещения на държавни и общински училища от национално и регионално значение, както и на висши училища, включително прилежащото дворно място и общежитията към тях, като част от цялостното им обновяване. На етапа на програмиране демаркацията е на ниво бенефициенти и проекти.

Допълняемост може да се търси и по отношение участие в интегрираните планове за градско развитие по ОПРР, като ОП НОИР може да надгражда с дейности, в рамките на тематична цел 10 „Инвестиции в образованието, уменията и ученето през целия живот”, Приоритетна ос 2.

1.4. Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Околна среда” (ОПОС)

Между двете програми няма пряка връзка. ОП НОИР подкрепя мерки от Националната приоритетна рамка за действие за Натура 2000 (НПРД), свързани с екологично образование, както и изграждане на капацитет по теми, свързани с Натура 2000, включително за управление на риска. Мерките се съфинансират от ЕСФ.

Екологичното образование и възпитание на учениците е осигурено с изучаването на учебните предмети „Околен свят“, „Човекът и природата“ и „Химия и опазване на околната среда“, а свързаните с измененията в климата – по „Околен свят“, „Човекът и природата“ и „География и икономика“. По тези предмети са разработени нови държавни образователни изисквания и учебни програми, като в учебното съдържание значително е разширен обемът от знания и умения, които учениците придобиват в резултат на обучението, свързани с опазването на околната среда и климатичните промени. Предстои написването на нови учебници.

ОПОС обхваща тематични цели 5 „Насърчаване на адаптацията към изменението на климата и превенцията и управлението на риска” и 6 „Опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност”. Мерките по Натура 2000 ще се съфинансират от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. В такъв контекст демаркация с ОПОС и Кохезионния фонд не е необходима. Няма припокриване на тематични цели между двете оперативни програми.

Допълняемост може да се търси (при интегрираните териториални инвестиции или координираните проекти) при реализация на инфраструктурни проекти, в които, чрез ЕСФ, ще бъдат съфинансирани

научни изследвания и/ или обучения от научни лица по теми, свързани с приоритетите на ОПОС. Също така по ОП НОИР може да се насърчава развитието на партньорски съоръжения, на национални научни институти, работещи в сферата на околната среда.

1.5. Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Добро управление” (ОПДУ)

ОПДУ предоставя подкрепа на неправителствения сектор за постигане на по-добро управление, включително формиране и изпълнение на политики, докато ОП НОИР предвижда мерки за подкрепа на неправителствени организации (НПО) при осъществяването на сътрудничество в областта на политиките за образование. По ОП НОИР се предвижда чрез хоризонтални мерки да се финансира укрепване капацитета на НПО, изпълняващи дейности по приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР

ОПДУ предвижда мерки за развитие на електронното управление. ОП НОИР предоставя подкрепа за въвеждане или модернизиране на системи за дистанционно и електронното обучение. ОП НОИР няма да финансира дейности извън изготвяне на електронното съдържание на документи, свързани със системата на образованието.

Мерките, насочени към подкрепа за студентски практики в реална работна среда, включително студентските стажове в държавната администрация, ще се финансират само по ОП НОИР. ОПДУ ще предостави разработената през програмния период 2007-2013 г. система за координация и заявки на стажанти от публичната администрация на МОН, с цел интегрирането на тази система с електронната система, разработена по проект „Студентски практики”.

1.6. Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура” (ОПТТИ)

Към момента няма допирни точки между двете оперативни програми.

1.7. Демаркация и допълняемост с Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020 (ПРСР)

Съгласно Чл. 14, параграф 3 „Трансфер на знания и действия за осведомяване” от Регламент № 1305/2013 за ЕЗФРСР, „Помощите по тази мярка не включват курсове за инструктиране или обучение, които са част от стандартни програми или системи за обучение за средни или висши училища.” В такъв контекст, демаркация с ОП НОИР по тази индивидуална мярка не е необходима.

Демаркация трябва да се направи и по планираните по ОП НОИР дейности по Инвестиционен приоритет № 1 от Приоритетна ос 1, и заложените по чл. 35 „Сътрудничество” от Регламент за ЕЗФРСР. Там се предоставят възможности за сътрудничество, в което участват най-малко 2 субекта между различни участници в селското стопанство и в хранителната верига на ЕС, в горския сектор и между други участници, които допринасят за постигане на целите и приоритетите на политиката за развитие на селските райони, включително междубраншовите организации; за създаване на клъстери и мрежи.

ОП НОИР ще финансира „меки” мерки и в такъв контекст, може да се търси допълняемост с ПРСР по линия на всички неземеделски мерки, които ще подкрепят ОП НОИР в общините.

Първият от шестте приоритета, определени в Регламент за ЕЗФРСР, е „поощряване трансфера на знания и иновации в селското и горското стопанство и селските райони”. ОП НОИР предвижда конкретна мярка за оптимизиране на системата за обучение в Селскостопанската академия и свързаните с нея структури. Това ще допринесе за повишаване ефективността и качеството на обучението включително и по специалностите, свързани със земеделието, животновъдството и хранителната промишленост.

Съгласно Чл. 3, параграф 2 от Регламент № 1304/2013 за ЕСФ, отменящ Регламент (ЕО) №1081/2006, Оперативните програми, съфинансирани от ЕСФ, допринасят и за реализирането на тематична цел 4, като подкрепят за прехода към икономика, която е нисковъглеродна, устойчива на изменението на климата, екологично устойчива и използваща ефикасно ресурсите. Петият приоритет на ЕЗФРСР също е насочен към постигане на тези задачи, но в секторите на селското и горското стопанство.

По отношение на образователната инфраструктура, ПРСР ще финансира такава в селските райони, в съответствие с дефиницията за определяне на селски райони и извън обхвата на финансирането за регионална образователна инфраструктура по ОПРР.

Съществува потенциална възможност за дублиране на финансиране към бенефициенти тъй като подмярка 1.1 на ПРСР предвижда „закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за демонстрационни дейности, осъществени в демонстрационен обект, който може да бъде опитно поле или учебно-опитно поле или лаборатория на научен институт, висше училище или професионална гимназия, които обучават или извършват научно-изследователска дейност в областта на селското стопанство, храните или горското стопанство”, което донякъде припокрива примерни дейности посочени в ПО 1, ИП2 на ОП НОИР. В областта на трансфера на знания и иновации ПРСР предвижда „финансиране на иновативни инвестиционни проекти в рамките на стратегиите за местно развитие (проекти, които са свързани директно с въвеждане на нови технологии)“. Тази подкрепа ще допълва дейностите по ОПНОИР, предвиждащи подкрепа за приложни изследвания (ПО1, ИП2).

По ОП НОИР ще се предоставя „Подкрепа за модернизирането на научната инфраструктура и на съществуващите учебно-изследователски лаборатории на научни институции и висши училища, които провеждат изследвания в области, съответстващи на националните приоритети за наука и иновации и на структури, подпомагащи научно-изследователска и иновационна дейност“, а ПРСР ще допълва ОП НОИР чрез подкрепа за закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване за демонстрационни дейности, осъществени в демонстрационен обект, който може да бъде опитно поле или учебно-опитно поле или лаборатория на научен институт, висше училище или професионална гимназия, които обучават или извършват научно-изследователска дейност в областта на селското стопанство, храните или горското стопанство.

По ОП НОИР ще се предоставя подкрепа за изграждане, развитие и използване на пилотни производствени центрове във висшите училища и научните институти за провеждане на научно обучение, изследователска работа, експериментално развитие и прототипиране, а ПРСР ще допринесе чрез финансиране на иновационните проекти на Оперативните групи в рамките на Европейско партньорство за иновации (ЕПИ) за селскостопанска производителност и устойчивост.

По ПРСР ще се предоставя финансиране за реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на образователна инфраструктура с местно значение в селските райони, а ОП НОИР ще осигури финансиране чрез „меки мерки“ на обекти от образователната инфраструктура. Допълване може да се търси и по отношение на осигуряването на достъп до информационни технологии – по ПРСР са предвидени инвестиции за създаване на широколентова инфраструктура, докато по ОП НОИР са предвидени дейности за внедряване на ИКТ в училищата.

Наред с посочените области на допълване между програмите, следва да се отчете, че съществува възможност и за потенциално дублиране на инвестиции, тъй като ОП НОИР също предвижда възможности за инвестиране в оборудване за училища, включително в селските райони, главно ИКТ (ПО2, ИП1).

1.8. Демаркация и допълняемост с Програми, съфинансирани от ЕФРР по цел „Европейско териториално сътрудничество“ (ЕТС)

Демаркация на ниво програмиране не е необходима. При стартиране на програмите ще се извършва проследяване за недопускане на двойно финансиране на ниво целеви групи, бенефициенти, допустими дейности/ разходи, резултати.

1.9. Демаркация и допълняемост с програми, съфинансирани от ЕФМДР

Всички мерки, свързани с провеждането на разпространение на научни знания; иновативни практики; придобиване на професионални умения; създаването на мрежи и др., които са свързани със сферите на рибарството и аквакултурите, ще се подпомагат от новата Програма за морско дело и рибарство.

Инвестициите в научни изследвания и иновации в областта на рибарството и аквакултурите чрез мерки

1. Иновации в рибарството и 8. Иновации в аквакултурата допълват инвестициите за създаване и развитие на научна инфраструктура чрез инвестиционен приоритет 1 по приоритетна ос 1 по ОПНОИР, по който се предвиждат дейности за създаване на научни центрове и модернизиране на научната инфраструктура.

Участието на научни организации във валидирането на резултати от изследвания върху влияние на риболовните дейности върху околната среда или върху по-устойчиво използване на морските биологични ресурси ще се съфинансира от ЕФМДР. На ниво проекти ще се следи за избягване на двойно финансиране на допустими целеви групи, бенефициенти, дейности, разходи и резултати.

ОП НОИР би могла да допълни мерките по Програмата за морско дело и рибарство чрез планираните операции за оптимизация на системата за обучение в сферите на морското дело, рибарството и аквакултурите. Разработването на стратегическата нормативна рамка за Системата за учене през целия живот; изграждането на Националната система за валидиране на неформалното и самостоятелното учене ще обхванат и специалностите/професиите, свързани с рибарството, аквакултурите и морския сектор.

2. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ НА ЕС (ХОРИЗОНТ 2020, LIFE +, ИНСТРУМЕНТ ЗА СВЪРЗВАНЕ НА ЕВРОПА, ПРОГРАМА ЗА КОНКУРЕНТНОСТ НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ (COSME), ЕРАЗЪМ ЗА ВСИЧКИ, ФОНД ЗА УБЕЖИЩЕ И МИГРАЦИЯ, ПРОГРАМА ЗА СОЦИАЛНА ПРОМЯНА И ИНОВАЦИИ И ДР.)

2.1. Демаркация и допълняемост с „Хоризонт 2020”

Новата програма на ЕС „Хоризонт 2020” обединява 3 програми/инициативи:

1. 7-ма Рамкова програма (7РП)
2. Отнасящите се до иновациите аспекти на Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации (РПКИ)
3. Европейския институт за иновации и технологии (ЕИИТ)

"Хоризонт 2020" има три приоритета:

1. Високи постижения в научната област;
2. Водещи позиции в промишлеността;
3. Предизвикателства пред обществото.

С цел да се увеличи българското участие в Програмата на ЕС за научни изследвания и иновации – „Хоризонт 2020”, българските учени се нуждаят от достъп до научноизследователска инфраструктура от най-високо ниво. Те трябва да развият таланта си и да получат подкрепа за създаване на партньорски мрежи с учени от други страни от ЕС.

ОП НОИР ще осигури подкрепа за изграждането на научноизследователския капацитет на научните организации и висшите училища, чрез модернизация на оборудването им и създаване на привлекателни условия за изследователите. В резултат на това може да се очаква по-широко участие в „Хоризонт 2020”. Модернизирането на научноизследователската среда ще доведе до привличане на учени от световна класа, които могат да привлекат допълнителни безвъзмездни средства, предоставени от „Хоризонт 2020”.

На ниво програмиране на ОП НОИР демаркация трябва да се направи при развитието на партньорски съоръжения и центрове за научни изследвания и др., като по оперативната програма такива ще бъдат финансирани само на национално ниво. В приоритет „Високи постижения в научната област” на програма „Хоризонт 2020” се предвижда изграждане на научноизследователска инфраструктура, за

което трябва да се постави демаркационна линия с предвидените за това дейности по Инвестиционен приоритет № 1 на Приоритетна ос 1 на ОП НОИР. По този приоритет на Рамковата програма има широки възможности за допълване и надграждане на интервенции, съфинансирани по ОП НОИР, като: привличане на български изследователи и учени в Европейския научноизследователски съвет (ЕНС) по иновативни идеи и изследвания, финансирани първоначално или частично от Приоритетна ос 1 на ОП НОИР. „Право да кандидатстват за безвъзмездни средства от ЕНС имат отделни екипи от изследователи на всякаква възраст и от всяка държава в света, работещи в Европа” (т. 1.3., Част I от Регламента за установяване на „Хоризонт 2020”).

Водеща инициатива по приоритет 1.4. Европейски научноизследователски инфраструктури на Рамковата програма е „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“, която също предоставя възможности за допълване на национални мерки, съфинансирани в рамките на ПО1 на ОП НОИР.

Дейностите по Приоритет 2 „Водещи позиции в промишлеността” ще се основават главно на програми за научни изследвания и иновации, изготвени от промишлени предприятия заедно с научноизследователската общност и ориентирани до голяма степен към привличането на инвестиции от частния сектор (т. 1, Част II от Регламента за установяване на „Хоризонт 2020”). Ударението се поставя върху научноизследователски, развойни, широкомащабни пилотни и демонстрационни дейности, изпитвателни платформи и „живи лаборатории“, изготвяне на прототипи и валидиране на продукти, произведени от пилотни линии. Дейностите са предназначени за повишаване на промишлената конкурентоспособност чрез стимулиране на промишлеността и особено на МСП да инвестират повече в научни изследвания и иновации.

Този аспект ще бъде приоритет на ОПИП. В това направление ще се следи за избягване на двойно финансиране на ниво проекти – бенефициент, целеви групи, допустими дейности, резултати.

Изключително силен ефект на допълняемост може да окаже подприоритет 2.2. „Достъп до рисково финансиране (Привличане на частно финансиране и рисков капитал за научни изследвания и иновации)” на Рамковата програма върху привличането на частно финансиране и рисков капитал по научни теми/проекти, в чиито екипи участват български учени и/или научни институции.

По приоритетна ос 2 на ОП НОИР е предвидена дейност за създаване на изследователски потенциал в изградените центрове за върхови постижения и на благоприятни условия за провеждане на научни изследвания, кариерно израстване и мобилност, в т.ч. и възможности за привличане на учени от други държави или отваряне на позиции за български учени, които са били на работа в чуждестранни научни организации. Съгласно изискванията на проектите за Регламенти – Общ, за ЕСФ и за ЕФРР – Оперативните програми трябва да допринасят (директно или косвено) за реализирането на следните тематични цели: подкрепа за прехода към икономика, която е нисковъглеродна, устойчива на изменението на климата, екологично устойчива и използваща ефикасно ресурсите. В такъв контекст,

реализирането на областите на интервенция на ОП НОИР ще има надграждащ и допълващ ефект към Приоритет 3 „Обществени предизвикателства”.

Друга възможност за насърчаване на взаимното допълване между фондовете, е използването на допълващо или надграждащо финансиране за проекти, които вече са получили финансиране по „Хоризонт 2020“.

2.2. Демаркация и допълняемост с инструмента с централизирано управление от ЕК Програма на ЕС за социална промяна и иновации

Допустими бенефициенти по ос „Прогрес“ на Програмата на ЕС за социална промяна и иновации ще бъдат висши училища и научноизследователски институти. Това предоставя възможност за надграждане на проекти, съфинансирани от ОП НОИР, чрез дейности на ниво ЕС в сферите на политиките за разработване на иновации.

По ос „EURES“ на Програмата на ЕС за социална промяна и иновации демаркацията е на ниво проекти (само на териториален принцип), целеви групи и бенефициенти. Надграждане и добавена стойност може да се търси с ОП НОИР по отношение на целевите схеми за мобилност за заемане на свободни работни места там, където са установени слабости при функционирането на пазара на труда, и/или за подпомагане на специални групи работници като например младите хора (Чл. 20, параграф б) от (СОМ(2011) 609 окончателен).

Няма необходимост от демаркация с целите, допустимите дейности и органи по оста „Микрофинансиране и социално предприемачество“ на Програмата на ЕС за социална промяна и иновации демаркацията и ОП НОИР. Допълняемост може да се търси по линия на възможностите за микрокредитиране на предприятия на студенти и млади преподаватели.

2.3. Демаркация и допълняемост с инструмента с централизирано управление от ЕК – Програма LIFE

Не е необходимо да се прави демаркация на двете програми на ниво програмиране. Избягването на двойно финансиране ще се следи на ниво проекти.

ДОПЪЛНЯЕМОСТ: Съгласно Чл. 3, параграф 2 от Регламент № 1304/2013 за ЕСФ, отменящ Регламент (ЕО) №1081/2006 и Чл. 5, параграф 4 от Регламент № 1303/2013 за ЕФРР, отменящ Регламент (ЕО) №1080/2006), двата фонда допринасят за постигане на тематичните цели, свързани с прехода към икономика, която е нисковъглеродна, устойчива на изменението на климата, екологично устойчива и използваща ефикасно ресурсите, чрез реформа на системите за образование и обучение, адаптиране на уменията и квалификацията, повишаване квалификацията на работната сила и създаването на нови работни места в секторите, свързани с околната среда и енергетиката; както и чрез предоставяне на подкрепа за енергийна ефективност и за използването на възобновяема енергия в публични

инфраструктури и в жилищния сектор. В такъв аспект може да се очаква, че проектите по LIFE и по ОП НОИР ще имат широка платформа за надграждане и допълняемост.

2.4. Демаркация и допълняемост с инструмента с централизирано управление от ЕК – Програма „Еразъм за всички”

Допълняемост с програма "Еразъм за всички"

Мерките по оперативната програма ще укрепят капацитета на българските научни организации и висши училища с цел да участват в програма "Еразъм за всички" – програмата на ЕС за образование, обучение, младежки дейности и спорт. Това ще увеличи привлекателността на българските образователни институции в рамките на схемите за мобилност на програма „Еразъм за всички” и в същото време ще подпомогне развитието на висшето образование не само в страната, но и в целия Европейски съюз. Дейностите по оперативната програма ще насърчават институционалното сътрудничество за прилагане на иновативни практики, поддържани от „Еразъм за всички”. Модернизирането на научната инфраструктура във висшите училища по Приоритетна ос 1 на ОП НОИР ще ги направи привлекателни за студенти и докторанти от други страни, използващи схемата за гарантиране на заем, за да учат в чужбина – един от новите елементи в „Еразъм за всички”. Новите и модернизирани лаборатории, които ще бъдат изградени с помощта на оперативната програма ще допринесат за създаването на съюзи на знанието, които също ще бъдат подкрепени от „Еразъм за всички”.

На ниво програмиране трябва да се прецизират всички потенциални възможности от припокриване на дейности по ПО 2 на ОП НОИР и Програма „Еразъм за всички”. Съгласно чл. 7 от проекта за Регламент на Програмата, насърчаването на мобилността с учебна цел е изведено като основен дългосрочен приоритет. Рамковата програма ще насърчава транснационалната мобилност на учащите се в рамките на висшето образование и професионалното обучение, както и на младите хора, ангажирани в неформални дейности между участващите страни. Мобилността ще може да се осъществява чрез обучение в институция партньор, стажове в чужбина или участие в младежки доброволчески дейности. Мобилността за завършване на магистърска степен, Програмата ще подкрепя чрез механизъм за гарантиране на студентски заеми. Мобилност ще може да се осъществи и под формата на преподаване или участие в дейности за професионално развитие в чужбина.

На ниво индивидуален проект също трябва да се осигури сигурен механизъм за проверка за избягване на двойно финансиране на бенефициенти, целеви групи, дейности, резултати и др.

Допълняемост между ОП НОИР и Рамковата програма може да бъде осигурена в много направления. Мобилността е едно от основните направления за надграждане на резултати. Добри възможности за допълняемост могат да се очакват и по линия на сътрудничеството за иновации и добри практики (чл. 8), както и по линия на подкрепата за реформиране на политиката в сферите на образованието, обучението и младежта (чл. 9). Интересни възможности предоставя програма „Жан Моне”, по която в България досега са реализирани сериозни изследователски проекти.

По приоритетна ос 5: Образователна инфраструктура, област на интервенция 5.1. Реконструкция, ремонт и строителство на образователна инфраструктура, която не попада в обхвата на интегрираните планове за градско развитие, финансирани от ОП „Градско развитие“, ОП НОИР предвижда насърчаване на доброволчеството сред учениците и младите хора, които ще бъдат насърчавани, в рамките на реализацията на проекти за ремонт/ реконструкция на училища, спортни площадки и др., да се включват на доброволен принцип в довършителни или други, подходящи дейности. По този начин, освен изпълнение на планираните мерки по т. 7 „Младежко доброволчество“ от Националната стратегия за младежта 2010 – 2020 г., ще бъде осигурена приемственост и надграждане с целите на „Еразъм за всички“ по отношение на изпълнение на ревизираната Европейска харта за участие на младите хора в живота на общините и регионите.

3. КООРДИНАЦИЯ СЪС СЪОТВЕТНИТЕ НАЦИОНАЛНИ ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА СЪЩИТЕ ИЛИ ПОДОБНИ ЦЕЛИ КАТО ТЕЗИ НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА ИЛИ ДОПЪЛВАТ ИНТЕРВЕНЦИИТЕ НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА

3.1. Демаркация и допълняемост с Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ)

Демаркация с ОП НОИР: Инструментите на ФНИ включват най-общо: Изследвания в определени тематични научни направления; Подпомагане и насърчаване на университетските научни изследвания, както и съвместни проекти между университетите и другите организации, занимаващи се с НИРД; Подкрепа за млади учени; Подкрепа на утвърдени български учени; Финансирани на проекти, одобрени в рамките на двустранно научно сътрудничество; Развитие на научната инфраструктура; Изграждане на центрове за върхови постижения; Повишаване на иновациите в малки и средни предприятия; Подпомагане участието на български учени в Седма рамкова програма и програма COST. Имайки пред вид тематичния обхват и дизайн на ФНИ избягването на двойно финансиране ще се следи на индивидуално ниво проект, бенефициент, целеви групи.

Допълняемост с ОП НОИР: Широка тематична допълняемост и потенциал за надграждане между ФНИ и ОП НОИР. Приоритетни оси 1 и 2 на Оперативната програма, в които науката е област на съфинансиране и интервенция, дават възможности за взаимно допълване на дейности и подсилване на ефектите от проведени научни дейности/ проекти/ инициативи.

3.2. Законът за кредитиране на студенти и докторанти урежда условията и реда за кредитиране на студенти и докторанти с държавна финансова подкрепа. По ОП НОИР е предвидена подкрепа на системата за студентско кредитиране. Следва да бъде направено разяснение по какъв начин ще има допълване или разграничаване между двата инструмента.

4. Демаркация и допълняемост с Програмите на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 г.

Грантовете на Европейското икономическо пространство (ЕИП) представляват съвместно финансиран от Норвегия, Исландия и Лихтенщайн инструмент, осигуряващ фондове за проекти и програми в различни предварително определени приоритетни области. Общите цели на Финансовия механизъм на ЕИП 2009-2014 са да се допринесе за намаляване на икономическите и социални различия в Европейското икономическо пространство и да се укрепят двустранните отношения между държавите донори и държавата бенефициент чрез финансова помощ по приоритетните сектори. Част от приоритетните сектори, по които ще бъде предоставена финансова помощ в Република България са „Човешко и социално развитие” и „Програма за студентски стипендии”.

Програма „Деца и младежи в риск“, която има за цел подобряване на благосъстоянието на деца и младежи в риск, акцентира върху посещаемостта в училище и специфичните нужди на ромските деца. Програмата ще финансира проекти в два отделни компонента – единият е насочен към изграждане на Младежки центрове, отговарящи на условията за качество на Съвета на Европа; другият компонент е насочен към услуги в областта на ранното детско образование и обучение в детските градини с фокус върху интеграцията на неравностойни в социално отношение деца, включително от ромския етнос. Във връзка с изпълнението на заложените цели Програма „Деца и младежи в риск“ има сходни допустими дейности по отношение на ПО 3: „Образователна среда за активно социално приобщаване“ на ОП НОИР относно постигането на активно приобщаване на социално уязвимите, повишаване на достъпа до услуги, които са устойчиви, висококачествени и на достъпна цена, включително здравни и социални услуги от общ интерес, както и стимулиране на водено от общностите местно развитие. Разграниченията и избягването на двойно финансиране ще бъдат прилагани на ниво подбор на проекти – за съответните общини-бенефициенти и финансираните дейности, както и целевите групи. По отношение на компонента на Програма „Деца и младежи в риск“, засягащ Младежките центрове, няма директно припокриване на дейности. Програмата за студентски стипендии предвижда отпускане на стипендии на студенти за обучение в Норвегия, Исландия и Лихтенщайн, за разлика от студентските стипендии предвидени по ОП НОИР, които се предоставят за стимулиране на обучение в приоритетни за икономиката области, както и за специални постижения в науката, инженерно-техническите дейности, иновациите и предприемачеството, изкуството, културата и спорта (на конкурсен принцип). Грантовете на ЕИП 2009 – 2014 ще създадат пилотни модели на сътрудничество в областта на ромската интеграция и ще извършат първите стъпки към обучението и работата на ромските образователни медиатори, младежките лидери и учители в предучилищни заведения за ефективни мерки за интеграция, ранни интервенции за предотвратяване на отпадането от училище, социална активност на учениците и младежите.

SECTION 9 *EX-ANTE CONDITIONALITIES

(Reference: point (b) of Article 96(6) CPR)

In accordance with Article 19 CPR, the Member States should provide the Commission with information on the applicability of ex-ante conditionalities and on the fulfilment of applicable ex ante conditionalities. Information in this regard may be provided within separate explanatory documents submitted with the operational programme. However, it may also be included under this section of the operational programme in order to complement the information set out in Table 24.

NB: No thematic ex-ante conditionalities have been proposed for technical assistance. However, general ex-ante conditionalities may be applicable to technical assistance priority axes, therefore Tables 24 and 25 are relevant also for operational programmes dedicated to technical assistance. Table 26 on thematic ex-ante conditionalities is not relevant for such programmes.

9.1 Ex-ante conditionalities

Information on the assessment of the applicability and the fulfilment of ex-ante conditionalities (optional)

<9.0 type="S" maxlength="14000" input="M" PA=Y>

Table 24: Applicable ex-ante conditionalities and assessment of their fulfilment

This table sets out all applicable general and thematic ex-ante conditionalities for the operational programme, including those which have been included in the Partnership Agreement, but which are applicable to the priority axes of the programme in question and the fulfilment or non-fulfilment of which therefore affects the implementation of the programme. It is necessary to identify, for each applicable ex-ante conditionality, the priority axes to which it applies and to indicate and explain which criteria are fulfilled or unfulfilled.

EN

57

EN

Ex-ante conditionality	Priorities to which conditionality applies	Ex-ante conditionality fulfilled (yes/no/partially)	Criteria	Criteria fulfilled (yes/no)	Reference (reference to strategies, legal act or other relevant document, incl. relevant section, article or paragraphs, accompanied by web-links or access to full text)	Explanations
<9.1.1 type="S" maxlength="500" input="S" PA=Y "SME" >	<9.1.2 type="S" maxlength="100" input="S" PA=Y "SME" >	<9.1.3 type="C" input="G" PA=Y "SME" >	<9.1.4 type="S" maxlength="500" input="S" PA=Y "SME" >	<9.1.5 type="B" input="S" PA=Y "SME" >	<9.1.6 type="S" maxlength="500" input="M" PA=Y "SME" >	<9.1.7 type="S" maxlength="100" input="M" PA=Y "SME" >

ТПУ 9.3. Учене през целия живот	Приоритетна ос 2, Образование и учене през целия живот	ДА	Наличие на национална или регионална стратегическа рамка за учене през целия живот	ДА	Приета е Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143 Оценка на въздействието на НСУЦЖ за периода 2008 – 2011 г.	Приета е Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143
---------------------------------	--	----	--	----	--	--

				http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=144	
--	--	--	--	---	--

					<p>План за действие за 2014 г. в изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г. http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143</p> <p>Актуализирана стратегия по заетостта на Република България 2013 - 2020 година: http://www.mlsp.government.bg/bg/docs/indexstr.htm</p> <p>Национален план за действие по заетостта през 2013 г.: http://www.mlsp.government.bg/bg/docs/indexplan.htm</p> <p>Национална стратегия за младежта 2010-2020 г. http://mpes.government.bg/Documents/Documents/Strategii/strategy_youth_2010-</p>	<p>Приета</p> <p>Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година: http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143</p>	e
--	--	--	--	--	--	--	---

[2020.pdf](#)

			<p>- Мерки в подкрепа на развитието на</p> <p>взаимосвързани услуги за учене през целия живот , включително тяхното прилагане и надграждане (валидиране, ориентиране, образование и обучение) и осигуряване участието или сътрудничество със съответните заинтересовани страни.</p>	<p>ДА</p> <p>Приета е Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година: http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143 Оценка на въздействието на НСУЦЖ за периода 2008 – 2011 г. http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=144 Закон за професионалното образование и обучение http://www.mon.bg/?go=page&pageId=7&subpageId=57 Заповед № РД 09-872/29.06.2012 г. на министъра на образованието, младежта и науката за утвърждаване на области, критерии и показатели за оценяване на качеството на професионалното образование и</p>	
--	--	--	---	--	--

				обучение http://www.mon.bg/?go=page&pageId=2&subpageId=295 Национална стратегия за младежта 2010-2020 г. http://mpes.government.bg/Documents/Documents/Strategii/strategy_youth_2010-2020.pdf Закон за висшето образование http://www.mon.bg/?go=page&pageId=7&subpageId=57		
			Мерки за осигуряване на развиването на умения на различните целеви групи, където те се определят като приоритетни в националните или регионалните стратегически рамки на политиката (например, млади хора, преминаващи курс на професионално обучение, възрастни,	ДА	Приета е Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143 План за действие за 2014 г. в изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г.	

родители, които се завръщат на пазара на труда, нискоквалифицирани и по-възрастни работници, мигранти и други групи в неравностойно положение и по-специално хора с увреждания).

<http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143>

Актуализирана стратегия по заетостта на Република България 2013 - 2020 година:

<http://www.mlsp.government.bg/bg/docs/indexstr.htm>

Национален план за действие по заетостта през 2013 г.:

<http://www.mlsp.government.bg/bg/docs/indexplan.htm>

Национална стратегия за младежта 2010-2020 г.

http://mpes.government.bg/Documents/Documents/Strategii/strategy_youth_2010-2020.pdf

Актуализирана стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 – 2015 г.

			<p>-Мерки за осигуряване на развиването на умения на различните целеви групи, където те се определят като приоритетни в националните или регионалните стратегически рамки на политиката (например, млади хора, преминаващи курс на професионално обучение, възрастни, родители, които се завръщат на пазара на труда, нискоквалифицирани и по-възрастни работници, мигранти и други групи в неравностойно положение и по-специално хора с увреждания).</p>	ДА	<p>Актуализирана стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, утвърдена от министъра на образованието, младежта и науката на 04.03.2010 г., Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България 2012 – 2030 г.</p>	
			<p>-Мерки за увеличаване на достъпа до ученето през целия живот, включително чрез усилия за ефективно прилагане на инструменти за</p>	ДА	<p>Приета е Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година: http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&s</p>	<p>Въвеждането на кредити в професионалното образование и на обучение и на система за осигуряване на</p>

			прозрачност (например Европейска рамка за квалификациите		ubpageId=143 План за действие за 2014 г. в изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г. http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143	качеството е регламентирано в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение от 2013 г.
			Национална рамка за квалификациите, Европейска система за кредити в професионалното образование и обучение, Европейско гарантиране на качеството в професионалното образование и обучение)		Национална квалификационна рамка на Република България http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143	
			-Мерки за подобряване на съответствието на	ДА	Приета е Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година: http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143	
			пазара на труда с образованието и обучението и адаптиране с нуждите на идентифицираните целеви групи (например млади хора с професионално		Оценка на	

			<p>образование, възрастни, родители завърщащи се на пазара на труда, ниско квалифицирани и други работници, емигранти и други хора в неравностойно положение, по специално хора с увреждания</p>	<p>въздействието на НСУЦЖ за периода 2008 – 2011 г.</p> <p>http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=144</p> <p>План за действие за 2014 г. в изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г.</p> <p>http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143</p>	
<p>9.2. Висше образование:</p> <p>Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в</p>	<p>ПО 1</p> <p>ПО 2</p>	Частично	<p>При необходимост, мерки за увеличаване на броя на обучаваните и завършващите висше образование, които: увеличават броя на следващите висше образование сред групите с ниски доходи и други слабо представени групи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Направен е анализ на настоящите нива на следващите висше образование студенти по социално-икономически групи 	ДА	-

границите, предвидени от член 165 от ДФЕС.			и/или по друг начин на обществено обединяване <ul style="list-style-type: none"> Налице са мерки за справяне със слабото представяне, което се вижда от анализа на настоящия брой следващи висше образование студенти . Налице е съответната инфраструктура или се предвиждат инвестиции в инфраструктура за справяне с този въпрос. 		
			- Мерки за насърчаване на иновативното съдържание и структура на програмите <ul style="list-style-type: none"> Налице е анализ на силните и слабите черти на предоставяните курсове и установяване къде и по какъв начин иновативното съдържание и структура на учебните програми би имало добавена стойност. 	ДА	-

			Налице са мерки за насърчаване на висшите учебни заведения да осъществяват учебен процес, в който студентът е централна фигура и да използват пълния потенциал на ИКТ в преподаването и в учебния процес.		
ТПУ	9.1.	Приоритетна	ДА	Въведена е система за	ДА
Преждевременно	ос №2			събиране и анализ на	От учебната 2012/
напускане на				данни и информация	2013 година е
училище:	Приоритетна			относно	въведен веб-базиран
Наличие на	ос №3			преждевременното	регистър на
стратегическа				напускане на училище,	движението на
рамка на				която: предоставя	децата и учениците,
политиката за				достатъчна база от	който проследява
намаляване на				факти за разработване	броя на учениците в
преждевременот				на целенасочени	детските градини,
о напускане на				политики и следи	общообразователнит
училище				развитието	е и професионалните
					училища, училищата
					по културата и
					специалните
					училища. В
					регистъра се
					отразяват процесите
					на записване на
					децата и учениците,
					преместване,
					преминаване в друга
					форма на обучение и

				<p>напускане на образователната система. Данните се въвеждат от училищата и се отразяват в регистъра в реално време. Достъп до регистъра имат експерти от МОН, РИО на МОН, общинските администрации, както и директорите на училища и детски градини.</p> <p>Регистърът съдържа данни за броя, възрастта, пола на децата и детските градини. Не се предоставят данни, свързани със социално-икономическия статус и етническата принадлежност - чл. 4, ал.(2)</p> <p>Съществуващият регистър поставя основите на системен подход, който следи движението на учениците в образователната</p>
--	--	--	--	--

				<p>система. Стратегията за намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система 2013-2020 (виж. Критерий 2) залага подобрене на съществуващите механизми и процедури за управление на информацията с оглед усъвършенстване на Регистъра на движението на децата и учениците, позволяващ проследяване на всеки конкретен случай на дете или ученик в риск от преждевременно напускане на училище.</p> <p>Наблюдение за преместените и отпадналите от училище ученици се извършва от НСИ и МОН – от Центъра за информационно</p>
--	--	--	--	--

				<p>осигуряване на образованието</p> <p>ЦИОО (чрез платформата АДМИН) и от дирекция „Организация, контрол и инспектиране”.</p> <p>Наблюдението и определянето на преждевременно напусналите училище от НСИ става чрез статистически данни, които не позволяват проследяването на конкретните случаи на напусналите.</p>	
			<p>Въведена е Да</p> <p>стратегическа рамка на политиките за преждевременното напускане на училище, която:</p> <ul style="list-style-type: none"> - се основава на факти - обхваща съответните образователни сектори, включително развитието в ранна детска възраст, цели 	<p>Стратегия за намаляване дела на отпадащите и преждевременно напусналите образователната система (2013-2020).</p> <p>Стратегията е приета с РМС от 30.10.2013 г., извлечение от Протокол № 44.</p> <p>http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&s</p>	

		<p>се в значително уязвими групи, които са в най-голям риск от ранно напускане на училище, включително и маргинализираните общности и адресира мерки във връзка с превенцията, интервенцията и компенсирането</p> <p>Включва всички сектори на политиката и заинтересовани страни, които могат да подпомогнат борбата срещу преждевременното напускане на училище</p>	<p>ubpageId=143</p> <p>Приета е Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година:</p> <p>http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143</p> <p>Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г., Национален план за действие:</p> <p>Десетилетие на ромското включване http://www.nccedi.government.bg/upload/docs/Nacionalen_plan_de_kada_2005_2015.pdf</p> <p>Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) http://www.nccedi.government.bg/page.php?category=35&id=1741</p> <p>План за действие за изпълнение на Национална стратегия на</p>
--	--	---	---

					<p>Република България</p> <p>за интегриране на</p> <p>ромите (2012-2020) и</p> <p>„Десетилетие на</p> <p>ромското включване</p> <p>2005-2015 г.</p> <p>Стратегия за</p> <p>образователна</p> <p>интеграция на децата</p> <p>и учениците от</p> <p>етническите</p> <p>малцинства</p> <p>http://www.nccedi.gov.ernment.bg/upload/documents/strategy_integration.pdf</p> <p>Приета Национална</p> <p>стратегия за</p> <p>младежта (2010-2020). Одобрена с</p> <p>РМС от 06.10.2010 г.,</p> <p>извлечение от</p> <p>Протокол № 35.</p> <p>http://www.mon.bg/?go=page&pageId=74&subpageId=143</p>
--	--	--	--	--	--

EN

58

EN

9.2 Description of actions to fulfil ex-ante conditionalities, responsible bodies and timetable ⁵²

These tables cover only applicable general and thematic ex-ante conditionalities which are completely unfulfilled or partially fulfilled (as set out in Table 24 above) at the time of submission of the operational programme.

Table 25: Actions to fulfil applicable general ex-ante conditionalities

General ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
<9.2.1 type="S" maxlength="500" input="G" PA=Y "SME" >	<9.2.2 type="S" maxlength="500" input="G" PA=Y "SME" >	<9.2.3 type="S" maxlength="100" input="M" PA=Y "SME" >	<9.2.4 type="D" input="M" PA=Y "SME" >	<9.2.5 type="S" maxlength="500" input="M" PA=Y "SME" >

Table 26: Actions to fulfil applicable thematic ex-ante conditionalities

Thematic ex-ante conditionality	Criteria not fulfilled	Actions to be taken	Deadline (date)	Bodies responsible
<9.2.1 type="S" maxlength="500" input="G" PA=Y "SME" "NA">	<9.2.2 type="S" maxlength="500" input="G" PA=Y "SME" TA- "NA" >	<9.2.3 type="S" maxlength="100" input="M" PA=Y "SME" TA- "NA" >	<9.2.4 type="D" input="M" PA=Y "SME" TA- "NA" >	<9.2.5 type="S" maxlength="500" input="M" PA=Y "SME" TA- "NA">
1. X		Action 1	Deadline for action 1	

		Action 2	Deadline for action 2	
--	--	----------	--------------------------	--

⁵² Tables 25 and 26 cover only applicable general and thematic ex-ante conditionalities which are completely unfulfilled or partially fulfilled (see Table 24) at the time of submission of the programme.

SECTION 10 *Reduction of administrative burden for beneficiaries

(Reference: point (c) of Article 96(6) CPR)

Summary of the assessment of the administrative burden for beneficiaries and, where necessary, the actions planned accompanied by an indicative timeframe to reduce administrative burden

A summary assessment of the administrative burden and actions to planned to achieve a reduction including:

- ☐ *An assessment of the administrative burden of beneficiaries, including the identification of main sources of administrative burden in the period 2007-2013, the main actions already taken to reduce that burden for the period 2014-2020, and potential scope for further reduction, referring to statistical data, and results of evaluations and studies, where possible;*
- ☐ *Main (not all – only a summary is required) actions planned to achieve a reduction in administrative burden with an indicative timeframe (e.g. end date), including the use of simplified costs, where appropriate.*

In the case of operational programmes dedicated to technical assistance the beneficiaries concerned under this section are the authorities using technical assistance. The description of actions taken to reduce the administrative burden of the beneficiaries of other programmes should be described under the description of the respective priority axes.

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

<10.0 type="S" maxlength="7000" input="M" decision=N PA=Y>

През програмния период 2007-2013 г. бяха въведени някои облекчения на АТ на бенефициентите като например електронно подаване на документи за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и електронно отчитане на проекти. Въпреки това административния товар върху бенефициентите остана голям. Това се дължи преди всичко на големия брой изисквани от бенефициентите документи на етап кандидатстване и договаряне.

През новия програмен период 2014-2020 г. намаляването на АТ следва да бъде приоритет в работата на управляващия орган, за да не се допуска забавяне в процедурите. Основните акценти ще са насочени към:

- Бързина в административната дейност;
- Електронно обслужване – електронно подаване на документи и електронно отчитане;
- Оптимизиране на процеса на оценяване на проектните предложения;
- Намаляване броя на изискваните от бенефициентите документи;
- Създаване на възможности за бенефициентите за задават въпроси по електронен път и осигуряване на бърза и ефективна обратна връзка с тях;
- Използване на опростено отчитане на разходи.

SECTION 11 *Horizontal principles

(Reference: Article 96(7) CPR)

11.1 Sustainable development

Description of specific action to take into account environmental protection requirements, resource efficiency, climate change mitigation and adaptation, disaster resilience and risk prevention and management, in the selection of operations.

A description of how the aspects listed above are taken into account in project selection, with reference to particular priority axes, where appropriate.

This section is subject to the duly justified assessment of the Member State of the relevance of horizontal principles to the content and objectives of the programme. If the Member State considers that the horizontal principle is not relevant for the operational programme concerned, this section should provide a justification for such an assessment.

Where a part or all of the information requested is included in the Partnership Agreement a cross-reference may be made.

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

<13.1 type="S" maxlength="5500" input="M" decision=N>

Устойчиво развитие:

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” възприема като отправна точка дефиницията за устойчиво развитие на ООН, дадена в The Bruntland Report⁵¹:

„Устойчиво развитие е това, което посреща нуждите на настоящето без да прави компромис с възможността на бъдещите поколения да посрещат собствените си потребности.”

⁵¹ Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future, United Nations ,1987

Водещите понятия за *нуждите* и *ограниченията* се проектират върху разбирането ни за процесите в България като част от глобална система, основана върху зависимости във времето и пространството:

Това, което се случва тук и днес задължително моделира онова, което ще се случи утре и на други места.

Такъв е общият знаменател, под който влиза цялостната логика на програмата - с *основния ѝ акцент върху **интелигентния** растеж*.

Водещата екологична тема на устойчивото развитие, която включва елементи като развитие на зелените технологии и разумно управление на природните ресурси е последователно разработена в дизайна на Приоритетна ос 1: Научни изследвания и технологично развитие.

При планирането на операции в нейния обхват ще бъдат предвидени критерии за предимство на проекти, насочени към екологични иновации, технологии, свързани с енергийната ефективност и използването на възобновяеми източници, биоземеделие и чисти храни. Подготовка на тръжната документация ще търси приемственост с целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания с нейните приоритетни направления:

- Енергия, енергийна ефективност и транспорт. Развитие на зелени и еко-технологии;
- Здраве и качество на живота, биотехнологии и екологично чисти храни;

Встрани от полето на науката, в обхвата на Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот”, началата на устойчивото развитие ще бъдат заложени при адаптиране на учебното съдържание, разработването на нови планове и програми. На ниво „училище” ще бъдат продължени и развити добрите практики на „екологичното образование”, вкл. и чрез съставяне на нови учебници. В цикъла на университетската подготовка поканите за кандидатстване ще вземат под внимание специалности, където се подготвят специалисти в сферата на зелената енергия, биологичното земеделие и хранително-вкусова промишленост, енергийната ефективност и алтернативните горива.

11.2 Equal opportunities and non-discrimination

Description of specific action to promote equal opportunities and prevent discrimination based on sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation during the preparation, design and implementation of the operational programme and in particular in relation to access to funding, taking account of the needs of the various target groups at risk of such discrimination and in particular the requirements to ensure accessibility for persons with disabilities.

A description covering, but not limited to:

- *Identification of particular targets groups, which may have a reduced access to support or are at risk of discrimination and identification of the measures to mitigate these risks;*
- *Any initiatives aimed at mainstreaming these principles in project selection and implementation e.g. uniform requirements for accessibility for already*

existing and new or reconstructed public buildings and established services;

- Actions which ensure accessibility to all citizens including those with disabilities to all goods, services and infrastructure, in particular to the physical environment, transport and ICT;*
- Any specific monitoring and evaluation measures envisaged to ensure the follow –up of the implementation of these principles and how these results of monitoring and evaluation will be taken into account;*
- Specific actions to be taken to promote equal opportunities and prevent discrimination with reference to the investment priority(ies) concerned in the operational programme (compulsory for the ESF);*

Except for programmes co-financed by the ESF – where this section is compulsory in accordance with Article 8 of the ESF Regulation -this section is subject to the duly justified assessment of the Member State of the relevance of horizontal principles to the content and objectives of the programme. If the Member State considers that the horizontal principle is not relevant for the operational programme concerned, this section should provide a justification for such an assessment.

Where a part or all of the information requested is included in the Partnership Agreement a cross-reference may be made.

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

<13.2 type="S" maxlength="5500" input="M" decision=N>

Равни възможности и превенция на дискриминацията:

Прилагането на принципа на равните възможности и превенция на дискриминацията засяга следните ангажименти на Оперативната програма:

- а) идентифициране на специфични, рискови целеви групи;
- б) въвеждане на задължителни критерии при селекцията на проектни предложения;
- в) стартиране на целеви операции, насочени към потребностите на групи лица в неравностойно положение;
- г) включване на задължителен набор от мерки в подкрепа на лица в неравностойно положение;
- д) залагане на контролни механизми за наблюдение в процедурните правила на администратора на средства.

А. По отношение на специфични целеви групи, оперативната програма очертава две категории:

А.1. Участници със затруднен достъп до образователната система.

В рамките на Приоритетна ос 3 “Образователна среда за активно социално приобщаване” инвестиционен приоритет 1 **идентифицира като обект на мерките деца и ученици със специални образователни потребности**. Подчертани са слабости в ранното оценяване на потребностите на децата със СОП, в осигуряването на дидактически материали и технически средства и в броя на специалистите с нужната подготовка.

А.2. Участници в риск от дискриминация.

Те присъстват изрично във формулировката на инвестиционен приоритет 2 „Социално-икономическа интеграция на **маргинализирани общности като ромите**”. Сред важните проблеми в тази категория попадат:

- предразсъдъците, основани на верски и етнически признак;
- липсата на базова среда и умения за работа с мултиетнически групи;
- слабото владение на български език.

Б. По отношение на въвеждането на специфични критерии в методиката на селекция: Администраторите на средства ще приведат процедурните правила и критериите за допустимост във вид, който задължава изпълнителите на проекти по програмата да предвидят физически условия за пълноценна работа на участниците в неравностойно положение: помещения, свързани с улеснено движение, учебни материали и помощни средства за хора с нарушено зрение и слух.

В. По отношение планирането на целеви операции, насочени към потребностите на идентифицираните рискови групи: Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване” съдържа набор от примерни дейности (интеграция, включващо обучение), които задават тематичните посоки на предстоящите покани за кандидатстване.

Г. По отношение задължителните мерки в подкрепа на групи в неравностойно положение: Извън целевата интервенция по приоритетна ос 3, техните нужди ще бъдат взети под внимание и в други операции, които не са изрично насочени към „включване” и „интеграция”. Общата образователна тематика на приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот”, ще адресира рисковите групи по т. А. през дейности като:

- превенция на преждевременно напускане на училище (оценка на потребности от специализирано обучение);
- създаване на механизми за студентско подпомагане (преференциални условия за лица в риск);
- квалификация на преподавателите и учителите (за работа с деца в риск);
- въвеждане на нови форми на обучение и развитие на потенциала на ИКТ в образованието (алтернативно, дистанционно участие в учебния процес, което отстранява неудобства, свързани с физическо присъствие).

Д. По отношение на контрола върху спазването на принципите: На оперативно ниво в мониторинга прилагането на принципа за равните възможности и превенцията на дискриминацията ще се проверява чрез извършването на специализирани проверки, които ще бъдат отразявани в утвърдени формуляри с акцент върху конкретен индикатор. Това предполага разработване на нарочни оценителни таблици и формуляри с акцент върху конкретни индикатори, вместо върху формално съответствие.

11.3 Equality between men and women

Description of contribution of the operational programme to the promotion of equality between men and women and, where appropriate, the arrangements to ensure the integration of the gender perspective at operational programme and operation level.

A description covering, but not limited to:

- *The contribution of the operational programme to the promotion of equality between men and women, with reference to specific challenges faced in this area, as appropriate;*
- *The actions planned to ensure the integration of gender perspective at operational level in particular with regard to the selection of operations and settings of objectives for intervention including any initiatives aimed at*

EN

EN

mainstreaming this principles in project selection and implementation.;

- *Any specific monitoring and evaluation measures based, if possible, on gender specific data and indicators envisaged to ensure the follow-up of the implementation of this principle;*
- *Specific actions as part of a broader strategy for the promotion of gender equality to be taken;*

Except for programmes co-financed by the ESF – where this section is compulsory in accordance with Article 7 of the ESF Regulation -this section is subject to the duly justified assessment of the Member State of the relevance of horizontal principles to the content and objectives of the programme. If the Member State considers that the horizontal principle is not relevant for the operational programme concerned, this section should provide a justification for such an assessment.

Where a part or all of the information requested is included in the Partnership Agreement cross-references may be made.

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

<13.2 type="S" maxlength="5500" input="M" decision=N>

Равенство между половете:

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” се съотнася към джендър перспективата като приема следното изходно положение, залегнало в програмните документи на ООН:

„Утвърждаването на джендър перспективата представлява оценка на усложненията за жените и мъжете във всяко планирано действие, включително законодателство, политики и програми, във всички области и на всички нива.”⁵²

Настоящата програма свежда прилагането на принципа за равенство между половете до следните равнища:

1. Критерии при подбор на екипите за управление на проекти, които дават равни възможности за участие.

⁵² UN General Assembly: Report of the Economic and Social Council for 1997 (A/52/3, 18 September 1997); достъпно на: <http://www.un.org/documents/ga/docs/52/plenary/a52-3.htm>

2. Практики по набиране на целевата група, които гарантират адекватна представителност.
3. Моделиране на учебното съдържание, което размества акцентите при представяне на традиционните джендър роли и стимулира промяна на нагласите.

SECTION 12 Separate elements

12.1 Major projects to be implemented during programming period

(Reference: point (e) of Article 96(2) CPR)

NB: As set out in Article 96 (10) CPR, this section (list of major projects) is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

Table 27: List of major projects

Project	Planned notification/submission date (year, quarter)	Planned start of implementation (year, quarter)	Planned completion date (year, quarter)	Priority Axes/Investment Priorities
<12.1.1 type="S" maxlength="500" input="S" decision=N>	<12.1.2 type="D" input="M" decision=N >	<12.1.3 type="D" input="M" decision=N >	<12.1.4 type="D" input="M" decision=N >	<12.1.5 type="S" " input="S" decision=N >

12.2 Performance framework of operational programme

The summary table is generated automatically by SFC2014 based on the tables outlined by priority axis.

Table 28: Performance framework by fund and category of region (summary table)

Priority axis	Fund	Category of region	Indicator or key implementation step	Measurement unit, where appropriate	Milestone for 2018	Final target (2023) ⁵³		
						M	W	T
<12.2.1 type="S" input="G">	<12.2.2 type="S" input="G">	<12.2.3 type="S" input="G">	<12.2.4 type="S" input="G">	<12.2.5 type="S" input="G">	<12.2.6 type="S" input="G">	<12.2.7 type="S" input="G">		

53

The target value may be presented as a total (men+women) or broken down by gender.

EN

64

EN

12.3 Relevant partners involved in preparation of programme

This list will complement the description of partnership arrangements and the involvement of partners outlined in section 1.

NB: As set out in Article 96(10) CPR, this section is not subject to the Commission decision approving the operational programme and remains under the responsibility of the Member State.

<12.3 type="S" maxlength="10500" input="M" decision=N>

- МОН/МОМН;
- Министерство на финансите;
- Министерство на труда и социалната политика;
- Министерство на икономиката, енергетиката и туризма/МИЕ;
- Министерство на вътрешните работи;
- Министерство на външните работи;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството/МРР;
- Министерство на здравеопазването;
- Министерство на културата;
- Министерство на физическото възпитание и спорта/ММС;
- Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията;
- Министерство на околната среда и водите;
- Министерство на отбраната;
- Министерство на правосъдието;
- Министерство на земеделието и храните;
- АМС – дирекции „Стратегическо развитие и координация”, „Програмиране на средствата от ЕС”, „Мониторинг на средствата от ЕС”, „Информация и системи за управление на средствата от ЕС”, „Оперативна програма Техническа помощ”;
- БАН;
- Селскостопанска академия;
- Съвета на ректорите;
- НСОРБ;
- Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз”;
- Национален център „Европейски младежки програми и инициативи”;

- Национална агенция за професионално образование и обучение;
- Национална агенция за оценяване и акредитация;
- Център за контрол и оценка на качеството на училищното образование;
- Център за информационно осигуряване на образованието;
- Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Национален институт за обучение и квалификация в системата на образованието;
- Национален център за информация и документация;
- Център за развитие на човешките ресурси;
- Национално представителство на студентските съвети;
- Представители на академичната общност;
- Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури;
- Държавен фонд „Земеделие”;
- Държавна агенция за закрила на детето;
- Икономически и социален съвет;
- Национален статистически институт;
- Комисия за защита от дискриминацията;
- Национално представителни организации на и за хора с увреждания;
- Регионалните съвети за развитие – райони Североизточен, Северен централен, Северозападен, Югоизточен, Южен централен, Югозападен;
- Българска търговско-промишлена палата;
- Конфедерация на работодателите и индустриалците в България;
- Асоциация на индустриалния капитал в България;
- Българска стопанска камара;
- Конфедерация на независимите синдикати в България;
- Конфедерация на труда „Подкрепа”;
- Образователни организации;
- Организации, предоставящи информационни услуги; работещи в сферата на младежта; работещи в сферата на общественото здраве; работещи за интеграция на малцинствени етнически групи и имигранти; работещи в сферата на човешките и гражданските права;
- Научноизследователски организации;
- Съвет за административна реформа.
- УНИЦЕФ.

EN

EN

ANNEXES (uploaded to electronic data exchange system as separate files):

- Draft report of ex-ante evaluation with executive summary (mandatory) (Reference: Article 55(2) CPR)
- Documentation on assessment of applicability and fulfilment of ex-ante conditionalities (as appropriate)
- Opinion of national equality bodies on sections 11.2 and 11.3 (as appropriate) (Reference: Article 96(7) CPR)
- Citizens' summary of operational programme (as appropriate)

A citizens' summary is an optional element. The Member State is not obliged to submit it to the Commission and it is not covered by the Commission decision approving the operational programme. It can be used to outline, in the format chosen by the Member State, the objectives and the content of the operational programme, including the intervention logic, as appropriate, for the purposes of consultation and communication.

Where necessary, this section can also outline the content of each individual priority axis.

The format proposed (upload to SFC2014 as a separate file, no structured data) enables the Member State to use the structure and the formatting it considers most appropriate for communication purposes. It also entails no restrictions on the number of characters used.

NB: This document complements the mandatory elements of the operational programme. It does not replace any of the elements for which format requirements have been outlined in the model to be adopted by way of implementing acts. All data required in a structured format must be submitted to comply with the requirements of Article 96 CPR.

In the case of inconsistencies between the structured data submitted (i.e. the formal content of the operational programme) and the citizens summary (not part of the formal content of operational programme under Article 96 CPR), the structured data submitted in the required format shall prevail.

EN

66

EN